

ગૂજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૮૪૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ભરિત પ્રધાન

વિભાગ ૬ : ૪

ભકિત-પ્રવાહ.

(ભગવદ્ભજન અને સુબોધકકાવ્ય સંગ્રહ.)

રચી-સંગ્રહી-છપાવી-પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શ્રીયુત સાધુ સમર્થરામજી મનસુખદાસજી.
મીઠાખળી-(દશકોર્ષ.)

જાજાજાજાજા

ઢાહરો.

ભકિતવડે ભવભય ટળે, ફળે મનોરથ મિત;
માટે ભકિત-પ્રવાહમા, સ્નાન કરો શુભ ચિત્ત.

સર્વ હૃદય સ્વાધિન

આવૃત્તિ પહેલી. પ્રત ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૧. મંને ૧૯૧૫.

જાજાજાજા

શ્રી “ સત્યનારાયણ ” પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં,
પટેલ મોતીલાલ કાળીદાસે છાપ્યા.
* સીવીલ હસ્પિતાલ સામે, પાનાભાઈની વાડીમાં,
અમદાવાદ.

ન્યોછાવર ૧-૪-૦.

૫૮૨

૫૮૨

(પ્રીતિ પાતરની કરનાર—એ રાહ.)

- ભક્તિભૂષણ સરસ સ્ત્રાગાર, એથી અગ શોભાવો સાર;
લેખે થાય ઉભય અવતાર, વર્તે જ્યાં ત્યાં જ્યજ્યકાર
- ભક્તિભૂષણ પ્રાપ્ત થવામા, દ્રવ્યની નહિ દરકાર;
સત્ય યોગથી તે સચવાતા, થાએ ખેડો પાર ભ. ૧
- જાળવવામાં જોખમ નહિ વળી, ધસવ્યે પણ ન ધસાય;
ઓપ ચડ અધિકા દિનપ્રતિદિન, જરી ન જાણુ થાય ભ. ૨
- જિનવી ન શકે છુપાવી ન શકે, લટારા નહિ લટે;
લેશ નહિ લપ લાગ ભાગનુ, તાણ્યેથી નહિ તટે ભ. ૩
- ભાર રૂપ નહિ એ વર ભૂષણ, અતિશય આનંદ આપે;
આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ આદિના, તાપ પાપ કુલ કાપે ભ. ૪
- જેમ જેમ જીનુ થાએ તેમ તેમ, કિમત વધે વિશેષ;
અમર કરે ધનનાગને એ, આપે સુચશ અશેષ. ભ. ૫
- એ ભૂષણના લીધે ભગવત, અહનિશ આધિન રહે છે;
યોગીશ્વરથી અધિકા સુખડા, પળમા પ્રાપ્ત કરે છે. ભ. ૬
- એ ભૂષણને પૂર્ણ ભાવથી, પ્રતિ પળ ખેરે અગે,
પૂર્ણચંદ્ર સમ જ્યોતિ પ્રકાશી, રમો મુક્તિથી રંગે. ભ. ૭

श्रीयुत दैविसंपत्तिवान महाराजजी समर्थरामजी.



समर्थ राम भजे सिवा होय न समर्थ कोय
समर्थ राम सदा भज, हर्गिअ समर्थ होय।

“ ભક્તિના સંબંધમાં શ્રીમદ્ ભાગવતજી શું કહે છે ?



“ જે કેવળ નિર્ધન અને દરિદ્રી છતાં જેના હૃદયની અંદર ભગવાનની ઉત્તમ ભક્તિ વિद्यમાન છે તે સ્વર્ગ મૃત્યુ અને પાતાળમાં મોટો ભાગ્યશાળી તથા ધન્યવાદને પાત્ર છે; કારણ કે જેના મનમાં ભક્તિરૂપ ભગવાનના ચરણનું બંધન વિद्यમાન છે, તેના હૃદયમાં તે બંધન વડે બંધાયેલા ભગવાન પોતાના લોકને છોડી નિવાસ કરે છે ”

“ જેના ચિત્તની અંદર પ્રેમવ્રક્ષણુ ભક્તિ હશે તે પુરૂષ, પાપી, કુકર્મી હશે, તોપણ યમરાજના દર્શન ન કરના તે સ્વચ્છ મૂર્તિ પુરૂષ ભક્તિની કૃપાથી વૈકુઠ-ધામને પ્રાપ્ત કરશે જેના મનમાં ઉત્તમ ભક્તિ છે, તેના પરાભવ યવો તો શુ પશુ તેને ભૂતપિશાચ રાક્ષસ અને દૈત્ય પશુ કશું કરી શકતા નથી । ભગવાન જેવા ભક્તિને વશ છે, તેવા તપ, વેદ, જ્ઞાન અને બીજાં કોઇ કર્મને વશ નથી, એમાં પ્રમાણભૂત ગોપિયો છે. જ્યારે હનર પૂર્વજન્મના પુન્યોનો નસ્કાગ એકત્ર થાય છે, ત્યારે ભગવતમાં ભક્તિ થાય છે કળિયુગમાં તો ભક્તિજ પ્રધાન છે, ભક્તિથીજ ભગવાન સાક્ષાત્ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે જે ભક્તિનો કે ભક્તજનનો દ્રોહ કરે છે, તે ત્રણે લોકમાં હમેશા દુઃખી રહે છે જેમ ભક્તિની નિંદા કરવાથી દુઃખાંસા ઋષિ મહાકુખી થયા હતા તીર્થ, વ્રત, યોગ, યાગ, જપ, તપ, જ્ઞાન અને વૈગઙ્ય કથાવાર્તાની કંઈ જરૂર નથી, કારણ કે એક સાચી ભક્તિજ મુક્તિ આપવામાં ધણી (અગવાન) છે માટે કથાવાર્તા, ભજન કીર્તન, આખ્યાન એવા સાભળવા કે જેના સાભળવાથી ભક્તિની પ્રાપ્તિ થાય ”

માટેજ કહેવાની જરૂર છે કે—

ભક્તિ ભવજગ તારવા, જાણી સફરિ જહાજ;

એવો સતત રનેહથી, સિદ્ધ થાય સદુ કાજ.

ભક્તિ-સુરતરૂ ભાવથી, જે જન ભજે જરૂર;

તે સર્વે સુખ અનુભવી, પહોંચે હરીહજૂર.

ભક્તિ-બળે સર્વશતા, સદ્ગતિ જીવન-સિદ્ધિ;

મળે મોજ મનમાનિતી, અચલ અલૌકિક ઝદ્દિ.

ભક્તિ ભવભયભજની, ભક્તિ સૌખ્યભંડાર;

માટે ભક્તિ-પ્રવાહને, ભજિયે વારંવાર !

લાવિક ભક્તોને ભલામણ.

એક કવિવરે મનહર છંદ કહેલ છે કે:—

હીરા મોતિ માણેક ન નજરે નિહાળ્યા હોય—
તેનાથી કદાપી તેની કિંમત કરાય ના,
શિયાળનો સાદ જેણે શ્રવણે ન સુણ્યો હોય—
સિંહનાં સુણી તેથી ધીરજ ધરાય ના;
રાખી ગ્લો રીત રતનાકરની હૃદયમા—
તેનાથી કદાપી દાન દીનને દેવાય ના,
વીરા જો વિચારી તેમ વિદ્યાના વિદ્યામી વિના—
ગુણિ અંથકારને ઉત્તેજન અપાય ના

પરંતુ મારા વિદ્યાના વિદ્યાસી હરિજનો, તો આ ભક્તિભરિત પુસ્તકને સહર્ષથી વધાવી લઈ પોતાની લાયકેરી તથા હસ્તકમળ અને મનમંદિરને ગોલાવશે જ તથાપિ જે સત્ભંગ રંગના અભાવથી આવા કાર્યમા ઉભંગ ધરાવવા પછાત રહી ગયા હોય તેવા માનવબંધુઓને મારી ભલામણ છે કે, આપ આપના આ કાશી સોડા આદિના પીણા ખાણામાથી, પાન સોપારી બીડી અત્તર સેટ આદિના આનંદમાંથી, નાટક ખેડ તમાશા લવાઈ હવાઈના રંગમાંથી અને ગાડી ઘોડા સાઈકલ મોટરના ભાડખર્ચમાંથી, ફક્ત એક દિવસનું ખર્ચ આવા અથને મદદ આપવા માટે વાપરવા ઉદાર થશે તો આ દેશની, રાજ્યની અને ધર્મની ચકતીનો આગ સોચન કરી શુભચિતક પદના ભાગી થવા ભાગ્યશાળી થયાજ સમજશ.

આશા છે કે આ ઉપયોગી અથના પૈસા ઉત્તમ માર્ગમા વ્યય થવાના હોવાથી ઉદારતા અગીકાર કરી આ પવિત્રમતિકારક પુસ્તકનો પ્રભુ લાભ વડે, પોતાના મિત્રોને પણ લાભ લેવાની ખાસ પ્રેરણા કરી ઉત્તમ કામના આશ્રયદાતા થશેજ કેમકે.—

જ્ઞાનદાન જેવું દાન ઉત્તમ ન અવનિમા—
સર્વ દાન એથી સારી રીતે સમજાય છે,
સારાસાર કૃત્યાકૃત્ય લાલાલાલ ગમ્યાગમ્ય—
આદિના વિચાર પણ એથીજ જાણાય છે
ધર્મો ગેજગાર કળા તત્ત્વ સત્ત્વ ધર્મ મર્મ—
એના વડે જાણવાથી હાથજ કરાય છે,
પ્રભુનું ભજન કરી જીવન સફળ કરી—
જ્ઞાનબળે સહેજમા સુગતિ પમાય છે.

માટેજ સર્વ પ્રકારથી જ્ઞાન સત્ય રીતે દેહનો કે દેશનો ઉદાર થયો હોય તો તે ફક્ત જ્ઞાનદાનથીજ થયેલો છે, તો તે દાનમા તત્પર રહી આ અથને અવશ્ય મદદ આપી જગતારક મિશ્નના ઉપાસક થશેજ એજ આશા અને પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના

સર્વ શક્તિમાન શ્રીહરિ મન અને હરિજનોનો મેવક,
ડે. ધીકાંટા—અમદાવાદ. મિસ્ત્રી અબ્બાસ રામજી.



મીસ્ત્રી અબારામ નાથ (વીંટાટા, અમદાવાદ)

❧ ❧ ❧ ભૂમિકા. ❧ ❧ ❧

એક મહાત્માશ્રીએ કથન કરેલ છે કે:—

“ ભક્તિ એજ સર્વ શક્તિ સંપાદન કરવાનું સર્વોત્તમ સાધન છે અને ભક્તિ એજ પરમપદ પ્રાપ્તિનો ઉત્તમોત્તમ તથા અમોઘ ઉપાય છે. ” ત્યારે એમ છે ત્યારે તેજ ભક્તિ યથાશક્તિ પૂર્વક શામાટે ન આદરવી જોઇયે ? અવશ્ય આદરવી જોઇએ !

“ આ કલિયુગમાં, તપ જપ યજ્ઞ યોગ સમાધિ અને દાન આદિ કરવાથી જે ફળ મળતું નથી, તે ફળ ફક્ત સારી રીતે શાંત ચિત્તપૂર્વક જો શ્રીપ્રભુનું નામ—ભજન સ્મરણ કરવામાં આવે તો એશક મળે છે. આ એકાકાર અસાર કલિયુગની અંદર ભક્તિ એજ સિદ્ધિસાધક સાચો મંત્ર છે ! અને જે જનોમાં જ્ઞાન વૈરાગ્ય જોઇયે તેવાં ન હોય તથાપિ તે ભક્તિ સેવનથી ભવસાગરથી પાર થાય છે. ”

આ સિદ્ધાંતને અવધ્વંજી મેં મારી યથામતિ અનુસાર એટલે કે પિંગલ, રસ, અવધ્વંકાર આદિ સાહિત્યના નિયમથી રહિત પદ રચી મારા મનને સમન્વેષ છે. તથાપિ તેમા રામનામ રૂપ અખંડ રસ વિષ્ણુમાન હોવાથી આ ત્રય ગુણગ્રાહી સુજનોના કંઠમણિ તુલ્ય થઈ રહેશે, એવા અચ્ચત્ત વિશ્વાસથીજ છપાવી પ્રસિદ્ધિમાં આણેલ છે કે જેના અંદરનો ભાવ ગ્રહણ કરી ભગવદીય ભક્તજનો ભક્તિ રૂપ રસનો પ્રવાહ પ્રસરાવી એનો આનંદ અનુભવશેજ !

• નેકે દોષગ્રાહીજનો તો દોષ વગર અન્ય કશાને આદર આપશેજ નહીં ; પરંતુ મારો શ્રમ મારા પ્રાણુધન હરિજનોને માટેજ છે, જેથી છિદ્રશોધકો કદાચ આ ત્રથને આદર આપે યા ન આપે તે સંબંધે મને કશો હર્ષ શોચ નથી, કેમકે જેની જેવી ભાવના હોય તેવીજ તેને સિદ્ધિ મળે છે મારા કાલાવાલા રૂપ ભજનો અને સુમેધનો મતલબ દોષીજનોને રૂચે તેવો ન હોવાથી તેઓની સુતજર આ ત્રય તરફ ન રહે એ સ્વાભાવિક નિયમજ છે હશે. મારી તો એજ ઈચ્છા છે કે, પરમાત્મા તેમના હૃદયમાં પણ પરમેશ્વર પ્રભુભક્તિ પ્રેરાવાનો સમય સ્વાધીન કરે અને તેમનાં સર્વ પાપ હરે એટલે આનંદ આનંદ !

આ ત્રથને પ્રકટ કરવામા હરિજન મિસ્ત્રી અખારામ રામજીએ તન મન સાથે ત્રથને માટે જોષ્ઠતા ધનનો ભોગ આપી તથા પોતાની રકમ વસૂલ થાવા ઉપરાત જે કંઈ રકમની આવક થાય તે રકમ પણ આવાં પવિત્ર પુસ્તકો પ્રકટ કરવામાં કિંવા મીઠાખળીના મંદિરના અપંગ સાધુઓના નિર્વાહ-નિભાવવામાંજ રોકવી એવી

ઉદારતા બતાવી પોતાની સુવિચારશ્રેણીને ઉચ્ચ પંક્તિને આધીન કરી છે એથી એમનો, તથા મારવાડ જોધપુરમાં સ્વામીઓની ગળીના નિવાસી ગુસાં-ધજી રઘુનાથપુરીજી કહાનપુરીજી, જહ્નુ લિહમનપુરીજી, અનુજ પુરૂષોત્તમપુરીજીનો અને અન્ય કવિયો, સંતો, તેમજ આશ્રયદાતાઓનો અત્ર શુદ્ધાત કરણ પૂર્વક આભાર માની ચાહું છું કે એવાંજ શુભ કામોમાં જગતનિયંતા તેઓ મહાશયોને સર્વે રસબસ રાખે !

આ ત્રંથમાં ભાષાની લિન્નતાને લીધે કે પોઝીટરોને શબ્દબ્રહ્મ રહંવાથી અને શોધકની દૃષ્ટિદોષથી જે કંઈ અશુદ્ધતા રહી ગઈ હોય તે ભૂલને સુઝ સુજનો સુધારી આભારી કરવા અવશ્ય લક્ષ આપશેજ.

આ ત્રંથમાં ભજનો સિવાય જ-મપત્રિકા અને પ્રાણીપુકાર એ બે ન્હાનકડા લેખો કે જેમાંથી મનુષ્ય માત્રને ધણોજ ધડો લેવા લાયક છે; તેમા પણ જ-મપત્રિકાની અદર સપૂત કપૂતના લક્ષણ, સંત અસંતનાં લક્ષણ, નકારી મા દીકરીનાં લક્ષણ, જીવદયાની જરૂરતા, પુત્રને સારી કેળવણી આપવામાં બેદરકારી રાખવાથી થતો પિતાને પશ્ચાતાપ, માખાપને સતાપવાથી થતી હાનિ, કામાધ પુત્રની મા ખાપ પ્રત્યેની વર્તણૂક, સતસંગ મહિમા, દુષ્ટસગથી થતા દુઃખ, ગૃહસ્થ ધર્મ અને સ્ત્રીની પ્રશસા, પતિવ્રતા અને દુષ્ટા સ્ત્રીના લક્ષણો, સારા દપતિનો અને નકારા દપતિનો ધર્મ, પરનારી દોષ વર્ણન, કામવિટબનાની વિગતવાર નોંધ, સદ્બોધની અસર, લપટની રીતિ, ભક્તિ, સદાચાર, મ્વાર્થાઆ સસાર આદિનુ વર્ણન, ભજન મહિમા, સસારની અસત્યતા, માસભોજનનિષેધતા, સતસમાગમનો લાભ, કુલટા સ્ત્રીના કૃત્ય, અને સદ્બોધ વચન ઇત્યાદિ ઇત્યાદિ પુષ્કળ વેધક વચનોથી ભરપૂર છે કે જેના વાચન મનનથી માનવીના આચાર વિચાર ઉપર સારી છાપ પડવાજ સભવ છે. મારેજ, પોથી પહેા પ્રવીણ, પૂર્ણપણ અતિ પ્રેમથી; સુલક્ષમાં થઈ લીણ, લાભજ દ્યો નિત નેમથી. પ્રિય સુહૃદાત્મનો ! મને પૂર્ણપણે આશા છે કે આપ સુજનો આનો પૂર્ણ લાભ લઈ મારો શ્રમ સફળ કરશે કે જેથી હું કેતકૃત્ય થઈશ જગદાત્મા ! સર્વ સુજનોને સુમતિ આપો, ભારતના કષ્ટ કાપો, સનાતન ધર્મ સ્થાપો, સુલેહ શાંતિ વ્યાપો, અવિદ્યાને ઉથાપો અને સુનીતિ સદાચારની ઉડી છાપ જનમનની અંદર છાપો એટલે જય જય રંગ સદા વરશે !!!

અમદાવાદ-મીઠાખળી
સં. ૧૯૭૧-ગુરૂપુર્ણિમા }

સુહૃદાત્મનો શુભચ્છક,
સાધુ-સમર્થરામ.

અનુક્રમણિકા.

પદ.	નંબર.	પદ.	નંબર.
જય ગનદેવ શિરોમની.	૧	ચેતરે મનવાણિયા.	૨૯
ગો ગણપતિ અગાધ.	૨	ચેતરે મન મૂરખા	૩૦
સતગુરૂ દેવ દયા કરી.	૩	સમઝ મનવા સૈન સાચી.	૩૧
તીનલોક તપતો દિયો.	૪	સાધો ભાઈ કિસબિધ મન	૩૨
સંસારી સ્વાસ્થરત.	૫	મનરે તુ સખમેં ધૂતારો.	૩૩
સતગુરૂ મિલિયા.	૬	સાધો ભાઈ મન મિરગાને.	૩૪
શ્રી ગુરૂદેવજી મહારાજ.	૭	મન અખ કહાં લગેં કહું.	૩૫
જાનભાનુ ઉર ગગીઓ	૮	મન અખ અવસર આયો.	૩૬
ઓંકારસે અડ ઉપાયા.	૯	એતા દિન અનુભવ બિન.	૩૭
ઓંકારહી નિજ મંત્ર	૧૦	અખ હમ જીવન મુગ્તી પાઇ.	૩૮
ઓં સોહકા સકલ	૧૧	ઐસા ધર ગુરૂ બિન કૌન.	૩૯
સિમરથ ધણુ સંસારમે.	૧૨	સમઝ મન જગમેં લેલે.	૪૦
હરિજન નિત ટેરે.	૧૩	સમઝ મન અવસર ફેર	૪૧
હરિ હરિ ગુરૂદાતા	૧૪	સમઝ સયાના ઉમર ઓછી.	૪૨
ધન ધન ગુરૂસ્વામી.	૧૫	ચેત ચેત મન અવસર.	૪૩
જય શિવ અવિનાશી.	૧૬	સોવન શિખરકા અજગ	૪૪
જય જય ગિરિધારી	૧૭	ખટપટ છોડો ઝટપટ.	૪૫
હો ગુરૂદેવ શરણુ હુ	૧૮	કયા કહું સાધો કહત ન	૪૬
જય જય ગણેશ	૧૯	ચેત અચેત સમઝ મન.	૪૭
સૈયા સતગુરૂ કદ આસી	૨૦	ચેતન વકત ચેત મન.	૪૮
સૈયા મિલ બાંટો બધાઇ.	૨૧	યા વિધિ નર પાવે યા	૪૯
સખી ગુરૂબાહ પસારી .	૨૨	ઐસા સત સુધરે જગ.	૫૦
એકર દર્શન દેવજો.	૨૩	સિવરોને સતા સર્વ સુખ.	૫૧
દેખી સૂરત આપરી	૨૪	ભજન કરે એકતાર.	૫૨
એક પલક ન વિસરૂ.	૨૫	ભજનસેં ચિત લાય.	૫૩
આજ મેરો ભાગ જાગ્યો	૨૬	જપો અજપા જપ.	૫૪
સતસંગ કરે જગ જુક હૈ.	૨૭	સાધો નિરગુણ નામ.	૫૫
સતસગકા ગુણુ સાંભળો;	૨૮	સતો પદ્માપક્ષ ન કીજો.	૫૬

પદ.	નંબર.	પદ.	નંબર.
સાધો નિજ શરા સંત.	૫૭	હારે મારા મનવા કયુ સુખ.	૮૭
સાધો સુકિત બૃક્ષમેં.	૫૮	હારે મારા મનવા કયું દિન.	૮૮
સાધો નામ ધસા ગુણ.	૫૯	હારે મારા મનવા હરિ ભજ.	૮૯
સાધો ગુણ બિન નામ.	૬૦	હારે મારા મનવા અવસર.	૯૦
અનત જુગ યુદ્ધી આલસ.	૬૧	મારા હંસારે રાજ.	૯૧
સાધો ગુણમગેલા.	૬૨	મારા મનવા રાજ	૯૨
હરિ મોયે નુગરા નાહ.	૬૩	મન મૂરખ મૂઢા.	૯૩
સાધો સાચી કહુ રે.	૬૪	મનમિત્ર બટાઉ.	૯૪
સાધો ભાઈ અચરજ.	૬૫	મારા સતગુરૂ સ્વામી	૯૫
સાધો દ્રેષી દ્રેષ	૬૬	હા મારા કૃણુ બાલુડા.	૯૬
નુગરાં અદ્ય વેણુ મત	૬૭	લેલો લેલો ભલાઇ	૯૭
સાધો હમ નીકિ કર.	૬૮	ચેતો ચેતારે મન.	૯૮
ફકીરી બેડા ફકડ કરે.	૬૯	રાજી રાજીરે મનવો	૯૯
ફકીરી અલખેલાંરા.	૭૦	બોલો બોલોરે મુખ	૧૦૦
ફકીરી કરતા હોય જરૂર	૭૧	મત ચાલો બેમારગ	૧૦૧
ફકીરી મુગી વસ્ત અમોલ	૭૨	ઐસા દિન દેખત	૧૦૨
ફકીરી ગુરૂ બિન શકેહ	૭૩	ગયા દિન કેર ન આવે.	૧૦૩
ફકીરી ભેષ ધર્યાં નહિ.	૭૪	ન્યા ઘટ રામ ન વ્યાપે	૧૦૪
ફકીરી બેહદ બ્રહ્મબિયાર	૭૫	શિખર ઘર સેવ પિયારી	૧૦૫
સાધો ભાઈ સતગુરૂ.	૭૬	અધરનર દેશ હમારો	૧૦૬
સાધો ભાઈ સતારી.	૭૭	ન્યારો ભાઈ પથ હમારો	૧૦૭
સાધો સૈન યદી લખ	૭૮	કાઇ નર મોહમે બૂલાના.	૧૦૮
ધન ગુરૂ દર્શનરી.	૭૯	ધન બન ભાન ભલેરા.	૧૦૯
હેત હરિજન લાય	૮૦	સુનો અખ સૈણુ	૧૧૦
હારે મન-મારગુરે	૮૧	હરિ બિન કાઇ ના.	૧૧૧
હા બ્રહ્મસત્તારે.	૮૨	ચેતે કયુ ન અચેત.	૧૧૨
વીરા મારા એજે જનમ	૮૩	રટ પ્રાણી ઝટ.	૧૧૩
વીરાજીરે લાલ ગુરાં હાટ	૮૪	વાર વાર સમુઝાઉ.	૧૧૪
ભલી ભાઇ ગુરૂ બેટિયા.	૮૫	મદજકિયા મનમોહન.	૧૧૫
બાર બાર નહિ મિલસી	૮૬	ચઢયો કાળદળ પિંગળ.	૧૧૬
		મના તેરી ઉમર જાવે.	૧૧૭

૫૬.	નંબર.	૫૬.	નંબર.
મના કોઈ સુકરત.	૧૧૮	મૈં અનાથ મૈં અનાથ.	૧૪૯
નાથ મોય હાંસી રંજ.	૧૧૯	જયશ્રી ગંગા.	૧૫૦
સાધો મોય ધયરજ.	૧૨૦	જયશ્રી ગંગા.	૧૫૧
વિરહની ઉભી સરવર.	૧૨૧	નર ધન ગંગામેં	૧૫૨
સજન મારા આવો.	૧૨૨	નર ચાલો ગંગામાઈ	૧૫૩
સજન મારા ધર આવો	૧૨૩	નર ધન ધન જગમેં.	૧૫૪
સખી મોરી સાચી કહુ	૧૨૪	જગમાહિ જન્મ ભલાંધ.	૧૫૫
મિલગી શિખર ધર	૧૨૫	જગમાહિ વા નરકી.	૧૫૬
સખી અખ દર્દ કલેજે	૧૨૬	કરો નર એકતુ' ચારી	૧૫૭
સજન અખ દરસ	૧૨૭	ધશ્વર આપ અવિનાશી.	૧૫૮
ઊઘો કૃષ્ણ મિલા દો.	૧૨૮	મનુષતન ખોય	૧૫૯
ઊઘો પૈયાં પરેગે.	૧૨૯	કરો હરિ સ્થાય	૧૬૦
સખી જરા જ્ઞાન બિચારો.	૧૩૦	માયાકી અજન્મ ચાલ	૧૬૧
ઊઘોજી કપડી મિત્ર	૧૩૧	હું મેં અખ પય પયકેં.	૧૬૨
જપોરે મન અજપા.	૧૩૨	કહી તો હમ ભી.	૧૬૩
દેખ્યોરે હમ સિવરણુ.	૧૩૩	ધિક એક હમ છોડા	૧૬૪
હમારે મન સિવરણુ	૧૩૪	સાધો શક્તિ જખર	૧૬૫
કરોરે મન એક બ્રહ્મ.	૧૩૫	ના કીજે ન કીજે	૧૬૬
મુણોરે સાધો ઐસા.	૧૩૬	ધન્ય છે ધન્ય છે	૧૬૭
કાયામે મેરે ફિર ગર્હ.	૧૩૭	હમકો મત કરના તુમ	૧૬૮
અખનો હમ કરણા	૧૩૮	હમમે મત કરના તુમ.	૧૬૯
તુ રામ નામ નિજ	૧૩૯	તુમ જગો હરિક.	૧૭૦
ચારો અવસર આવો	૧૪૦	કૃષ્ણ કૃપાળ ગોપાળ,	૧૭૧
જળજળે જનની ધન	૧૪૧	રામ ભજે મન મેરા	૧૭૨
તોયે કહેકે કયા.	૧૪૨	જિયરા રામ ભજન કર.	૧૭૩
ચલ ચલ હંસા.	૧૪૩	હંસા માંને એકલડી.	૧૭૪
મૈં હુ દિવાના.	૧૪૪	તુ જગમાહ ભલી હૈ.	૧૭૫
જોગ જુગતી ધર પાવો	૧૪૫	હસા દુદત પ્રીતિકી.	૧૭૬
સોય મતિ સતગુર	૧૪૬	કાયા મારી અખ.	૧૭૭
ચેતરે અચેત પ્રાણી.	૧૪૭	હસા ઓળુ ધણા દિન.	૧૭૮
ચેતરે હંસા હજૂર.	૧૪૮	કાયા મારી મેં ન જાણ્યો.	૧૭૯

પદ.	નંબર	પદ	નંબર.
જેર જતન નહિ લાગે	૧૮૦	અનત જીવ તિરપત.	૨૧૦
સુખીરે આનદમે રહિજો	૧૮૧	તીરનીર દધિ દોય.	૨૧૧
માધ માશે નગર બિરગો	૧૮૨	(ગર્ભસરકાર સંબંધ).	
હંસાજીઓ એકરસુ ધર	૧૮૩	ત્રણતાત સજોગતે	૨૧૨
કહો કિમ તજી મુસારી.	૧૮૪	ઉભય માસ ગ્રભવાસ	૨૧૩
નર-તન ધન ધન	૧૮૫	કાહુ વિધિ નીર શરીર	૨૧૪
નર તન દુર્લભ દેવ	૧૮૬	(જીવ પ્રવેશાદિ સંબંધ.)	
ઐસા મેરે સતગુરુ.	૧૮૭	કેહિ બિધિ પય તત્ત્વ	૨૧૫
સજન એક બેર ધર	૧૮૮	ધધિર રચના અમિત હૈ.	૨૧૬
ઐસો કોઇ રામ મિલાવે	૧૮૯	જેહિ જેહિ માત તાતકી	૨૧૭
હારે રઘુપતિ આપ	૧૯૦	નાસકેતુ પિતુ વચનતે.	૨૧૮
રઘુપતિ શરણુ કાહુકી	૧૯૧	અકરમ કરમ રચે દૈ	૨૧૯
રઘુપતિ કોહિ નહી	૧૯૨	અનત જન્મકે કૃત્ય	૨૨૦
પ્રભુ ગતિ ટારી નાહ.	૧૯૩	ઉધે મુહ ઉદર તપ	૨૨૧
સદા મન ભજલે	૧૯૪	ધર્મ નીતિ આશ્રમ	૨૨૨
માનતો ખરી રે	૧૯૫	(દુષ્ટસંગ પ્રબંધ)	
ગુરુ સત પથ કહે	૧૯૬	દુષ્ટમગ નહિ દેવહુ.	૨૨૩
ભગતારો બીહુ રામ.	૧૯૭	નીચ જનોડી રીતિ યહ.	૨૨૪
રામને ભજલોરે ભાષ.	૧૯૮	(સંતમગ મહીમા.)	
જય જય જય ધન	૧૯૯	મત સમાગમ દીનિય	૨૨૫
માધ મેરી રઘુવર	૨૦૦	મન સમાગમ જિન કિયો	૨૨૬
તુ તો રૂપ નિહાર	૨૦૧	(સદ્ગુરુ સંબંધ.)	
મૈયા મેરી કયા કહુ	૨૦૨	યાતે સનમગતિ.	૨૨૭
મૈયા મેરી હુકમ કરો.	૨૦૩	(ગર્ભની અરજી)	
એક સખી ચલી આધ	૨૦૪	મનતનકી જનન	૨૨૮
જૂલમે જૂલ અનત	૨૦૪	(પ્રસવ સમય પ્રમગ)	
હમ પ્રથમ ગુરુકે પાસ	૨૦૫	દાર્ધ બેગહી તેડીહ	૨૨૯
સીને બિય મોજ	૨૦૬	(પુત્રજન્મ આનંદ).	
તુમને કિયાસો ભલા.	૨૦૭	હુલસીમાતા પુત્ર.	૨૩૦
ગુરુ બિન મિટે ન આપદા.	૨૦૮		
બંધેઉ જીવ ભવસાગર	૨૦૯		

પદ.	નંબર.	પદ.	નંબર.
દાસી હુલસી દોડી.	૨૩૧	પટ અચાર નિત ચિત.	૨૫૧
હરણ હુવા સખ નગરમેં.	૨૩૨	ઝૂક કપટ છલ છિદ્ર.	૨૫૨
(સુપુત્ર પ્રશંસા)		(પતિવ્રતાધર્મ વર્ણન.)	
જિનકુલ માતતાત.	૨૩૩	એક પતિકી અસ્તરી.	૨૫૩
ધન તે પુત્ર કૃતારથી.	૨૩૪	અહોનિશિ જીવ પીવ	૨૫૪
(જન્મ સફલતા સખધ.)		પતિવર્તાકો શિર કટે	૨૫૫
પ્રાત સમય હરિ દર્શન	૨૩૫	પતિવ્રત ધર્મ નારી ઉર	૨૫૬
પરઉપકારી સતગુરૂ.	૨૩૬	(દંપતિ ધર્મ.)	
(વિદ્યાભ્યાસ પ્રમંગ)		ધન નારી ધન પુરૂષ	૨૫૭
ધન સતગુરૂ આરત.	૨૩૭	(ભક્તિહીન પુત્ર સંબંધ)	
નીતિ પ્રથા નિત ચિત	૨૩૮	નારી પુરૂષ દોષ.	૨૫૮
(સુપુત્ર ધર્મ પ્રમંગ)		વારવાર ચરણુન.	૨૫૯
પ્રથમ તાત માતા	૨૩૯	(વશ્યગાકુ પુત્ર વર્ણન)	
કર્મ યથારથ ઉર લખે	૨૪૦	માતા મન્ન ભારી મોદ.	૨૬૦
(સદાચાર વૃત્તાત)		ભૂવા મુતલખ આપણે.	૨૬૧
દ્રવ્ય સચય કરવો	૨૪૧	(પુત્ર પ્રાપ્તિના હર્ષ માટે માન- તાની અવળી રીત)	
(ગૃહસ્થધર્મ પ્રશંસા)		માતા મન્નમેં જેલી	૨૬૨
સુરતરૂ સમ ગૃહધર્મ.	૨૪૨	ચાર ખાણુ ચારં.	૨૬૩
જો જન ગૃહસ્થ ધર્મ	૨૪૩	(જીવદયા પ્રબોધ).	
અનત રત્ન હૈ ઉદધિ	૨૪૪	ચાતે ઉલટ આપો દેખ	૨૬૪
(માનવધર્મ બોધ.)		અવસહિ મરણો આખરી	૨૬૫
ધન તુ પુત્ર પદયો	૨૪૫	અપણે વંશકી ચહ ખેર.	૨૬૬
પ્રેમરસીલી શીખ સુણ	૨૪૬	રાજ હોસી રામજી.	૨૬૭
પદ ગુન પુરૂષ સંયાન.	૨૪૭	(બાળકનુ લાલન પાલન).	
(સુપુત્ર વર્તન.)		માતા હર્ષ આધી બાંહ.	૨૬૮
ધર્મ પુત્ર પઢકે વીર	૨૪૮	એક માસ દૂજો ભયો.	૨૬૯
ભક્ત હોત તા વંશમે.	૨૪૯	(બાળ ખ્યાલ.)	
હરિ ગુરૂ ભક્તિ તાત.	૨૫૦	પિતા પોતડી દીની.	૨૭૦

પદ.	નંબર.	પદ.	નંબર.
(પિતાની બેદરકારીથી પુત્રમાં કુલક્ષણનો પ્રવેશ.)		માતા જગમેં મિત્ર હૈ. નિશિમંહ પીવકે સગાથ. જે ગુણ પ્રકટે પેલરા (કુપુત્રીનો પ્રત્યુત્તર.)	૨૬૨ ૨૬૩ ૨૬૪
ખોટી મંગત સુત.	૨૭૧	પુત્રી જોડ બોલી હાથ.	૨૬૫
ખરસાં બીસમેં આયા.	૨૭૨	ભાલુ મરકટ અહિ.	૨૬૬
જન્મ જન્મકે હેતુ.	૨૭૩	પરણુ પુત્ર પ્રિય	૨૬૭
કુડતી રંગીલી અગ.	૨૭૪	મનવળ છાઇ મેદની.	૨૬૮
કાચ દેખ ડકડક	૨૭૫		
સજકેં હોય ભવર	૨૭૬	(કામવિડબનાથી થયેલી વિપરીત રીતિ)	
(કુષ્ટ લક્ષણ).		માત તાત સુત શીશ	૨૬૯
'નિજપતિ ત્યાગી	૨૭૭	આધી વ્યાધિ રોગકે	૩૦૦
(કુષ્ટ દંપતિ વર્ણન)		કામણુ મિલી ઠગણી	૩૦૧
આવિદ પીસે પીસણા.	૨૭૮	સેજ્યા ખેદ્યા સ્નેહ	૩૦૨
બૂટી મિલ્યો નકટો	૨૭૯	માત તાતકા કરત	૩૦૩
(પિતાની બેદરકારીનો પસ્તાવો)		ધન ધન ઐસી.	૩૦૪
પુત્ર નહીં ચે કાલ	૨૮૦	અધમ નારી કહે જયુ	૩૦૫
રોવે શીશ દે દે હાથ.	૨૮૧	વિભુ અધાર વ્યાપક	૩૦૬
માત તાત દુખિયા	૨૮૨	(અધમ નર લક્ષણ)	
(પરનારી દોષ વર્ણન)		હરિ હર ત્યાગ લાગ	૩૦૭
નારી પરાઈસુ પ્રીત	૨૮૩	કવિપંડિત પાપી	૩૦૮
પારાશર ઈંદ્રી કસી.	૨૮૪	(નારી પ્રશંસા)	
સુરપતિ ઇંદ્રસે મહારાજ	૨૮૫	કવિ પંડિત પાપી કહા.	૩૦૯
પરચોનિ બિદુ ખર્યો.	૨૮૬	નારી પુરૂષ બિના નહીં	૩૧૦
(કુપુત્ર વિવાહ પ્રવગ)		(ધર્મી દંપતિ, અધર્મી નરનાં લક્ષણ)	
બનડા તોરણે આયા	૨૮૭	નારી સરસ નરકી	૩૧૧
સખિયા સરસ	૨૮૮	અખખી બિરિયા.	૩૧૨
જાની કરે મિલ્લ.	૨૮૯	(મંતબેટના લાભ.)	
સીખ દોય પરકારકી.	૨૯૦	સાધુ નાય ઠગકી.	૩૧૩
(કુષ્ટ માતાની પુત્રી પ્રત્યે શીખ)			
માતા કહે સુણ હે ધીવ.	૨૯૧		

પદ.	નંબર.
(અસાધુનાં લક્ષણુ)	
સાધુ સોદા સેવતાં.	૩૧૪
નિંદા કરત ફિરત.	૩૧૫
(લંપટ નરની કથની.)	
શુભ લક્ષણુ બિન.	૩૧૬
(ઉપદેશ)	
ખર નર તોડ સખશુ.	૩૧૭
ચાર ખાનિક પ્રાણી	૩૧૮
(ઉપદેશની અસર)	
વગતે આપસી સખ	૩૧૯
(કુપુત્રની રીતિ)	
હાથ જોડ સમઝાવિયો.	૩૨૦
નાડા બરડતી બોલે	૩૨૧
(નકારી સ્ત્રીની રીતિ)	
આગણીએ બેઠા	૩૨૨
(કામાધ પુત્રના પિતા પ્રત્યે બોલ)	
સાજે મિલ્યો પ્યારી.	૩૨૩
નારી રીઝાવણુ કારણે	૩૨૪
કહના નારીકા ક્રિયા	૩૨૫
(માત તાતને સંતાપવાથી થતી હાની.)	
માત તાતકા ગારી.	૩૨૬
(માત પિતાની સેવાનો લાભ.)	
માતુ પિતા સસારમે.	૩૨૭
(કપૂતની કપૂતાઇ અને પિતાના પશ્ચાતાપ.)	
કહના બહુકા હોયા	૩૨૮
કૂકે કરમી રીસ કર.	૩૨૯
બુલ્યો અવલહીમે.	૩૩૦

પદ.	નંબર.
(સસારની અનિત્યતા અને સંતની વર્તણૂક.)	
સ્તીમતી ઉરતે.	૩૩૧
તિનકા કહા સુખ.	૩૩૨
સિમરથ ઐસે સંત.	૩૩૩
(સ્વાર્થીઆ સંસારનો ચિતાર.)	
પડિયો ખાટમે બેહાલ.	૩૩૪
જમડે જીવ નિકાસિયો.	૩૩૫
પ્યારી રોવણે દોડી.	૩૩૬
જીવત મારી લાડિયા	૩૩૭
(ઉપદેશ.)	
તન ધન નારી પુત્ર.	૩૩૮
(ભજન મહીમા અને સ્તુતિ.)	
ધન ધન તે નર અવતરે	૩૩૯
ધન જગમાહિ જુકે	૩૪૦
અધ અધિર પગુલ	૩૪૧
અનત કોટિ ખલ	૩૪૨
જય જગજીવન નાથ	૩૪૩
રામકથા હરિલક્ષિત	૩૪૪
ધર્મરાયકે પુર મહિ.	૩૪૫
(ચિત્રગુપ્ત અને કર્મવિપાક)	
યમ જોહિ જીવ પકરિ.	૩૪૬
ન્યાયધીશ સખતે	૩૪૭
સન્મુખ જીવ ખડો.	૩૪૮
ઉડ્યા કૂરખ કાયદા.	૩૪૯
ખચી જીવ યમ ચલેહુ.	૩૫૦
અગ્નિ તાપ તન.	૩૫૧
ધર્મનીતિ મગ ત્યાગી.	૩૫૨
પરનિદક સખમં.	૨૫૩
પરનિદક નર નારી.	૩૫૪

પદ.	નંબર.	પદ.	નંબર.
સત્ય શબ્દ મુખ.	૩૫૫	હર હર જીવતા મુવા.	૪૪૪
જન્મપુરિકે ચિન્હ.	૩૫૬	ક્યુ તેં લજન ના કિયો.	૪૪૫
હર બિય અદલ	૩૫૭	પૂરા જનો પ્રેમરસ.	૪૪૬
આહિસા પરમોધર્મ.	૩૫૮	હોંગઈ મોપે સત.	૪૪૭
(માંસાહારનિષેધ.)		સખમેં દેખો શુદ્ધ	૪૪૮
નિત કરત માસ આહાર.	૩૫૯	જીવતાં ધર જીવો.	૪૪૯
આમિષ ભોજન	૩૬૦	એકકે ધર આય	૪૫૦
દિન્હી કઠમે તિરશલ.	૩૬૧	તારી ચિર વરતી રે નવ.	૪૫૧
(સદુપદેશ.)		અનુભવમા તુ નાહો.	૪૫૨
રામ વિના જે કામ	૩૬૨	સત શબ્દકી સીડિયોં	૪૫૩
(કુલટા સ્ત્રીનું કર્મ.)		નિરલૈ પદકા ન કર્યા	૪૫૪
ધ્યારી ત્યાગ અપણો	૩૬૩	હારે મારા મનવા તુ	૪૫૫
નરતન પાય અમોલ	૩૬૪	હારે દુખ પાપોના હરનારા.	૪૫૬
નારી કરત પીવ	૩૬૫	એવા કોઈ અનુભવી.	૪૫૭
(સદ્ગોષ્ઠ વચન)		એવું જેને ઉપન્યુ.	૪૫૮
કિંકર કહે સુણ	૩૬૬	જીવ શીવ એક છેરે.	૪૫૯
(કવિની અરજી અને પ્રતિજ્ઞા)		આત્મા એક છેરે.	૪૬૦
મમતનું જીવ જાત	૩૬૭	મગન ફરેરે	૪૬૧
યહી અરજી મમ	૩૬૮	નહી આવેરે નર.	૪૬૨
સતગુરુ સમરથ	૩૬૯	આજ આનંદના દિન	૪૬૩
નામદેવજીકી પરચી.	૩૭૦-૩૮૯	મુને મનોહર મળિયા	૪૬૪
ફૂલીબાઈકી પરચી.	૩૯૦-૪૨૧	ઝગમગ ઝગમગ	૪૬૫
ધનાજીકી પરચી	૪૨૨-૪૩૫	હરિજન હરિગુરુ	૪૬૬
ફૂરીદજીકી પરચી.	૪૩૬-૪૩૯	અમારા ગુરુજી	૪૬૭
સેહ સમનજીકી પરચી.	૪૪૦-૪૪૧	આતમદેવ અમર.	૪૬૮
(પુન લજન મગ્નહ.)		સતગુરુ મત.	૪૬૯
ઑંગુર આઘ અનત.	૪૪૧	અનુભવી હોય તેને	૪૭૦
આઘક્ષર ઑંકાર.	૪૪૨	જેને ગુરુ મળિયા.	૪૭૧
સતગુરુ સત મિલે.	૪૪૩	સતગુરુ આયે	૪૭૨
		આજ અનોપમ દિન.	૪૭૩
		મત મળિયારે જેના.	૪૭૪

૫૬.
 સતયુરે સેવિયેરે.
 હુંતો લળિ લળિ.
 પરપંચ મૂકે મારા.
 આ અવસરમા હરિ.
 જ્ઞાન અમૃત ભોજને.
 મારી માયામા મોહ.
 આવો અનુભવી.
 સદયુરે મતે કાધી.
 આજ આનંદ મારે
 કહોરે સતો હરિ.
 સાલળ સખી.
 મોઘા મનખાનો
 સખી કહું સાલળ
 હરિ હરિ હરિ
 સમરણુ કથને
 જૈ જૈ જગત ગુરૂ
 એવુ ખીડ બાધુ
 સાધુ જનના
 ગુરૂ મળતે ગોવિંદ
 ભવસાગરનો
 પરથમ પૂજિયે ગુરૂ
 ગુરૂબ્રહ્મના ચરણુ
 એવો અખડ અમર.
 સતની સેવા કાજિયે,
 જન્મ જ્ઞારથ કાજિયે
 જ્ઞાનગગામા ઝીલિયે.
 સુખની સીમારે શી
 સાચા ગુણુ કહિયે
 ઉત્તમ અવસરે.
 સાલળ સૈયર.
 સદયુરે સંગે.

નંબર. ૫૬.
 ૪૭૫ સુખની સીમા શી કહું.
 ૪૭૬ સત સગતમાં.
 ૪૭૭ હરિજનને બહાલો.
 ૪૭૮ જગ જન જગ.
 ૪૭૯ કાણુ કરમે કરી.
 ૪૮૦ શ્યે નથી સમજતો.
 ૪૮૧ સમરણુ છે સાયુરે.
 ૪૮૨ દુનિયા દોરંગી.
 ૪૮૩ પાછા ચુરે પડો.
 ૪૮૪ રામનામધન રણ વુ.
 ૪૮૫ ભજરે મન ભૂધર.
 ૪૮૬ શ્રીહરિનોરે સાચો.
 ૪૮૭ રટ મન હરિજન.
 ૪૮૮ શ્રદ્ધામગળ મૂળ
 ૪૮૯ છે તન રગ પતંગ.
 ૪૯૦ ભૂલી ન જા મન.
 ૪૯૧ જગીને જપીયે.
 ૪૯૨ અનેક જન્મનો ઉઘો.
 ૪૯૩ આઘ ઐકાર તે
 ૪૯૪ મ્હેલ વુ મ્હેલ તું.
 ૪૯૫ અવિદ્યાનું અગ તે.
 ૪૯૬ સત શરવીર તે.
 ૪૯૭ કામ ક્રોધ લોભનો.
 ૪૯૮ વૃહ ને વૈરાગ્ય જે
 ૪૯૯ અનુભવાનંદ તે.
 ૫૦૦ જે પદ પામિયે.
 ૫૦૧ તારી શુક શોણિત.
 ૫૦૨ ઊઠ આળસ તજ.
 ૫૦૩ પ્રજ્ઞાનમાનંદ બ્રહ્મ.
 ૫૦૪ તું તાર આપ સંભાળ.
 ૫૦૫ અખિલ બ્રહ્માડમાં.
 ૫૦૬ જ્યા લગી આતમા.

નંબર.
 ૫૦૬
 ૫૦૭
 ૫૦૮
 ૫૦૯
 ૫૧૦
 ૫૧૧
 ૫૧૨
 ૫૧૩
 ૫૧૪
 ૫૧૫
 ૫૧૬
 ૫૧૭
 ૫૧૮
 ૫૧૯
 ૫૨૦
 ૫૨૧
 ૫૨૨
 ૫૨૩
 ૫૨૪
 ૫૨૫
 ૫૨૬
 ૫૨૭
 ૫૨૮
 ૫૨૯
 ૫૩૦
 ૫૩૧
 ૫૩૨
 ૫૩૩
 ૫૩૪
 ૫૩૫
 ૫૩૬
 ૫૩૭

૫૬.
 નામ પામ્યો પણ કામ.
 ભગીને જેહિંતો.
 સમરને શ્રીહરી.
 રથે સુખે સતો તું.
 શરીર શોધ્યા વિના.
 રઝળતી રાડનાં
 આનંદના ઓધ તે.
 બ સદગુરને ચરણે.
 કરિ હરિ રમરણુ.
 જે પરમારથ પ્રીછશે.
 હરિનો માર્ગ છે.
 સંતકૃપાથી છટે
 રામ રામ રોડને.
 સત સમાગમ જે
 સાંભળ સૈયર સુરતાં.
 હરિ ભજરે તું
 આ અવસરે
 નાહીદ્યો સદગુર
 અવસર નયછેરે.
 મૂકી દે મૂઢ ગમાર.
 છે બ્રહ્માનંદ ભર
 ગુરુગમ ઘટ નોયુ.
 આ તનમા તીરથ.
 પૂરણાનંદ પોતેરે.
 ભૂલવણી ભાગીરે
 પૂરવને પુન્યેરે
 દહનિધ આસન
 મારે સદગુરુજિયે
 મોટા મહાજન સંજે
 છે શીખવુ ને સુણવું
 સમસ્યા સમજેરે.
 આતમ લક્ષ આપ્યો.
 આતમસાગર.

નંબર. ૫૬.
 ૫૩૮ અનુભવિયા મળી.
 ૫૩૯ ધ્યેયને ઉભો કર્યો.
 ૫૪૦ કાગળ સદગુર.
 ૫૪૧ જરે આજ આનંદ.
 ૫૪૨ તુ તો રામ રટણુ.
 ૫૪૩ સદા ગુરુજીના.
 ૫૪૪ તુતો રામરટણુ કરે.
 ૫૪૫ સતપારસ ચંદન.
 ૫૪૫ સંત લશણુ ત્રીસ
 ૫૪૬ મન તુ અળગુ
 ૫૪૭ દેહ મનુષ ધરી.
 ૫૪૮ હરિ ભજન વિના.
 ૫૪૯ મનવાણિડા
 ૫૫૦ હરિભજન થકી.
 ૫૫૧ મન માને નહિ
 ૫૫૨ અસાની જીવ
 ૫૫૨ તજ દેહાભિમાન.
 ૫૫૩ હો જીવડલા જન્મ.
 ૫૫૪ નર ગાફલ ગમાર
 ૫૫૫ તારૂં સુપન શરીર.
 ૫૫૬ આરે અવસરમા
 ૫૫૭ સાચી સમજણુરે
 ૫૫૮ સુરતા લાગીરે જેની.
 ૫૫૯ ગુરૂરે કર્યાં પણ.
 ૫૬૦ મનુષાદેહ તમે
 ૫૬૧ ઝીલ તુ ઝીલ તુ
 ૫૬૨ તેજ અવની પરે વીર.
 ૫૬૩ જીવની આદિ વિચારો.
 ૫૬૪ માયા પીડતી નાણે.
 ૫૬૫ હરિ હરિજન અળગા
 ૫૬૬ દેહના કૃત્યમાં સર્વ
 ૫૬૭ પ્રારબ્ધને પ્રીછતો.
 ૫૬૮ જે નગી જે
 ૫૬૯ માથે કોપી.
 ૫૭૦ કથા સતશાસ્ત્ર.

નંબર.
 ૫૭૧
 ૫૭૨
 ૫૭૩
 ૫૭૪
 ૫૭૫
 ૫૭૬
 ૫૭૭
 ૫૭૮
 ૫૭૯
 ૫૮૦
 ૫૮૧
 ૫૮૨
 ૫૮૩
 ૫૮૪
 ૫૮૫
 ૫૮૬
 ૫૮૭
 ૫૮૮
 ૫૮૯
 ૫૯૦
 ૫૯૧
 ૫૯૨
 ૫૯૩
 ૫૯૪
 ૫૯૫
 ૫૯૬
 ૫૯૭
 ૫૯૮
 ૫૯૯
 ૬૦૦
 ૬૦૧
 ૬૦૨
 ૬૦૩
 ૬૦૪
 ૬૦૫

શ્રી ગણેશાય નમઃ

ભક્તિપ્રવાહ.

ગુરુરાજ-મહિમા.

૧ કુંડલિયા.

જય ગનદેવ શિરોમનિ, સખ સુર વન્દત તોય,
પ્રથમ મનાવત આપઠોં, તા ઉર વિમ્ન ન હોય.
તા ઉર વિમ્ન ન હોય, તોહિઠોં જપિહોં જ જન,
અનત પાપ હટ જય, પ્રાત ઉઠ પઢહિં ગન ગન.
ગમ અગાધ વાણિ વિમલ, સિમરય બગસહૂ મોય,
જય ગનદેવ શિરોમનિ, સુર નર વન્દત તોય. ૧.
માતુ સુષૈણિ અમ્બિકા, તાત સદાશિવ દેવ,
મોક્ષ હોત પરિશ્રમ્મ બિન, કરહિં ચરણ રુચિ સેવ
કરહિ ચરણ રુચિ સેવ, ભેવ પાવહિં હરિ હરકો,
ભજ શંકર તજ કામ, કાજ સરહિં જિન નરકો.
પંચ ઈષ્ટ ઉરમે ખસો, લખહુ આતમા ભેવ;
માતુ સુષૈણિ અમ્બિકા, તાત સદાશિવ દેવ. ૨.

૨ દોહા.

ગો ગણપતિ આગાધ મતિ, દેવ શિરોમનિ રાજ,
વિમ્નહરણ મંગલકરણ, કરણ સન્તકે કાજ. ૧.
ગુરુ ગણપતિ ગોવિન્દ હર, અજ ભજિહું પરિ પાય;
અથાગ સિંધૂ મંદ શક્તિ સહ, ઊપર કરિહો આય. ૨.

- સિમરથ ઈણુ સંસારમેં, સતગુરુ દીનદયાલ;
 શિષ અનાથકોં શરણુ લે, પલમેં કરત નિહાલ. ૩.
- સિમરથ ઈણુ સંસારમેં, સતગુરુ સમ નહિં ઝૌર,
 ભર્મ બ્રમર બૂલત ફિરત, તુરત ખતાઈઠૌર. ૪.
- કરબેરે સિમરથ કહે, સુનો અરજ ગુરુદેવ,
 ચિત કર ચરણાં રાખિહો, કરું આપકી સેવ. ૫.
- કહણી રહણી કુછ નહિં, ના કષ્ટુ તત્તવ-વિચાર,
 મૈ અનાથ શરણાગતી, સતગુરુ કરિહોં સાર. ૬.
- સત ચિત આનન્દ રૂપ તુમ, સાક્ષી સદા સહાય,
 અદલ ભરોસે આપકો, સિમરથ નિશ્ચલ થાય. ૭.

૩ ચોપાઈ.

સતગુરુદેવ દયા કરી ભારી, જિન બિગરત સખ ખાત સેવારી;
 સતગુરુ દેવ અટલ અવિનાશી, જિન કાટી ભવબધન ફાંસી.
 જન્મ મરણુ જગમેં દુખ ભારી, સતગુરુ મેટ કિયા સુખિયારી,
 રત અનરથ અતિહી વ્યભિચારી, પરધન તકત ફિરત પરનારી.
 અનત જન્મ અનરથ રત પ્યારો, તેહિ અનરથ ગુરુ દૂર નિવાયો,
 સુજપર કૃપા કરી ગુરુ ઝૈસી, વેદ શાસ્ત્ર મુનિ વરણે જૈસી.
 અખ ઉર ખીચ મહા રસ બઠા, ગુરુ પરતાપ સખહિ કમ છૂટા;
 સતગુરુ સદા બ્રહ્મ ભરપૂર, શરણુ આય હોવહિં શિષ શૂરા.
 સતગુરુ સદા બ્રહ્મ આનન્દા, શરણુ જય મેટયા સખ ફન્દા,
 બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ ગુસાઈ, ગુરુ આજ્ઞા માનત ઉરમાંઈ.
 કર ભર હરતા આપ કહાવે, સોઈ સતગુરુકોં શીશ નવાવે;
 સતગુરુ સેવત દેવ ઉબારે, બિન સતગુરુ યમ ગુરખં મારે.
 ચાડં વેદ પુકારત શાખા, અનત સન્ત ભાખી યહિં લાખા;
 બિન સતગુરુ ઉબેર નહિં કોઈ, સુર નર સન્ત પુકારત સોઈ.

એ નર કરત નહીં ઇતખારા, બિન સતગુરૂ ભટકત સંસારા;
 સતગુરૂ ચમ્પદ કરત નર શંકા, તે નર નરકહિં અથ નિશંકા.
 બિન સતગુરૂ નરકોહુઅ ન તિરિયા, કર સત ગુરૂજન અનત ઉખરિયા;
 સતગુરૂ સમ પ્રીતમ નહિ પ્યારો, બિન સ્વારથ મમ જીવ ઉખારો.
 માત તાત બ્રાતા મુત નારી, અનત જન્મ ઈન સંગ દુખારી;
 નારી યુત ધન નેહ લુભાયો, અનત અધમ ચોની ભરમાયો.
 નર સુર અસુર ભૂપતનુ ભાગી, તૃષ્ણા અનલ અધિક ઉર જાગી;
 સુરતરૂ ધેનુ મિલી કેઈ વારી, તૃષ્ણા ડાકિનિ જપી ન મારી.

૪ દોહા.

તીન લોક તપતો કિયો, કહાં ન પાયો ચૈન,
 તપત બૂઝી શીતલ ભયો, સતગુરૂ મુણનાં બૈન. ૧
 અથ સમજ્યો મન આપણે, કીયો દ્વદ્ય વિચાર,
 સતગુરૂ નિજ પરમારથી, સ્વારથરત સ સાર. ૨

૫ ચોપાઈ.

સ સારી સ્વારથરત સારે, પરમારથિ ગુરૂ નૈન નિહારે,
 કરત સનેહ જગત સ્વારથરત, મનત સનેહ સરસ પરમારત.
 સતગુરૂ પરમારથિ જમ પૂરે, અવર સનેહ અધૂરે શૂરે;
 કર પરમારથ રામ પઢાયો, જાસે જીવ સર્વ સુખ પાયો.
 જપત રામ જન અનત ઉધરિયા, રટત રામ શઠ કોટિ સુધરિયા;
 સો સખ સનત શાસ્ત્ર દે શાખા, સરસ સનેહ રામ—સર ભાખા.
 રામ નામ શારદ ધરિ શીશા, અજ અદ્વૈત જપત ગૌરીશા;
 ઇષ્ટદેવ ઉર રામ રિંગાવે, પુલકિ શરીર નયન જલ છાવે.
 ઉમા રામ સંગ પ્રીતિ દુરાર્થ, તે તનુ શિવહિં દિયો નિસરાર્થ,
 ભક્તિકાજ પ્રણુ કિન્હ કરારા, અવર ભક્તિ કહા કરહિં વિચારા.
 કામ અરી આતુર હોઈ આયો, તિનકાં શંકર જરિ ઉડાયો;

સોઈ સખ કથા અનત સન્ત ગાઈ, અદ્ય યુદ્ધી કહા કહૂં બનાઈ.
 વાદ્મિણી તુલસી જન શૂરા, રામભેદ જનતરસ પૂરા;
 સો સખ ભેદ લિખ્યો રામાયણ, કથા છન્દ કવિતા યુણ્યુણ્યકણ.
 તથપિ ભેદ ગુરૂ બિનનાંહી, યહ સમ્મતિ સખ સન્ત ગુસાંહી;
 તાતેં ગુરૂ ગાથા મન ભાવે, અપર ખાત ચિત નાંહ સુહાવે.
 રામ ગુરૂ મોહી દરસત એકા, બકહુ ભલેહિ ખલ અપર અનેકા;
 અદલ ભરોસ મોર મન માંઈ, અથ અગાધતેં લિયો બચાઈ.

ગુરૂ વિમુખ જન કાહુઅન જગા, તે શઠ અધમ અનીત અભાગા;
 ગુરૂપદ પરસિધ પ્રીતિ ઉર લાવહિ, શિવ વિરંચિ વિષ્ણુપદ પાવહિ.
 તાતે ગુરૂપદ સેવ વિશેષા, પૂજત શિવ સનકાદિક શેષા,
 ગુરૂગોવિન્દ એક કરિ જનો, દૂસર ભાવ દ્વદ્ય મત આનો.

મોં સમ પાપી નહિ જગમાંહી, તિનકાં ગોદ લિયો ગૃહ બાંહી;
 મેં નિજ કૃત્ય સબહિ ઉર જનૂં, કરહી હાંસિ તાતેં ન બખાનૂં.
 કોજી ન પાપ હમતે જગ બંચા, સુનહુ સુજન માનહૂં સખ સાંચા,
 મન વચ કર્મ હમહિ કમ ઝીન્હા, સો સખ મર્મ દ્વદ્યમંહ ચીન્હા.
 અધમ પહાર પાપિરત પૂરે, ધર્મ ખીતી નર નીતિ અધૂરે,
 ખોટતેં ખોટ પાપતેં પાપી, કંહ લગિ કંહૂં લિખિ અધમ અમાપી.
 અધમ નીતિ કહા લિખું હમારી, ચતુર પ્રબીન લખહિં ઉર સારી,
 દુષ્ટ પુત્ર અતિશય દુખ દેહી, માત તાત ત્યાગત નહિં તેહી.

યહિ ત્રિધ અધમ હમહિ અતિ પૂરા, સતગુરુ તાત મિદ્યા અતિ શરા,
 દીનદયાલ દયા અતિ ઝીન્હી, અધરમ તરફ સુરતિ નહિ દીન્હી.
 કૃપાસિન્ધુ લીયો મમ ચરણા, યહ ઉપકાર કહાં લગિ વરણા,
 ગુરૂપરતાપ હમહિ ગમ આઈ, ધર્મ નીતિ સુધ યુદ્ધી સુહાઈ.
 ગુરૂપ્રતાપ છટે હર ડરસે, અધરમ ધર્મ નિલગ દોઈ દરસેં,
 ધર્મ નીતિ નિત દ્વદ્ય સુહાવે, અધરમ પન્થ હમહિં નહિ ભાવે.

નિજ મતિ ચાલિ અધમ મગ દેખ્યો, ગુરૂપરતાપધર્મમગપેખ્યો;
 યાતેં ખખર ખરી ઉર માંહી, ભૂલિ અધમ મગ પરસિદ્ધું નાંહી.
 મેં અપરાધિ બાધિ સખ ચંકા, રામજનન વિન કિયોં નિથંકા,
 તથપિ સતગુરુ વાત સુધારી, ખૂડત નાવ સિધુ મધ તારી.
 કંહ લગિ કથન કરું લિવ એકા, સન્ત શેષ જન કથત અનેકા;
 ગુરૂ ગુન ગિનત અન્ત નહિં આવૈ, ગિનત ગિનત ગુરુ માંહ સમાવૈ.

૬ દોહા.

સતગુરુ મિલિયા સિમરથા, મનસુખ દીન દયાલ ;
 મેટ ચૌરાસી ચક્ર લખ, પલમેં કિયે નિહાલ. ૧
 મનસુખ સુખ મનકા કિયો, દિયો જ્ઞાન ઉપદેશ,
 બોધ યથારથ આવતાં, મિટ ગ્યો સકલ કલેશ. ૨

૭ ચામર છન્દ.

શ્રીગુરૂ દેવજી મહારાજ, રાખી આપ મેરી લાજ
 મૈ ચલ ચરણમેં આયો, તખ તે અતી સુખ પાયો. ૧
 તુમ લે દિયા મો શિર હાત, જોગો બાનુ ભાગી રાત;
 તુમહી બ્રાત તાત રુ માત, તુમ ખિન અવર નહિ સગાત. ૨
 તુમરે શરણુ શિષ આવે, બન્ધન અનત છુટ જાવૈ,
 જિનકે ભઈ સતગુરુ ભેટ, સશય સર્વ દીન્હો મેટ. ૩
 સતગુરુ દીનકે દયાલ, શિષકાં કરત પલમેં નિહાલ,
 અખખો ગર્ભકા અતિ દુખ, સતગુરુ મેટ કીન્હો સુખ. ૪
 અખખી મરણકી ધાટી, સતગુરુ તોડ દી ટાટી;
 દુસ્તર વિષય વજ્ર જી એહ, જા્યો જ્ઞાન-અગ્રી તેહ. ૫
 સતગુરુ કરી કિરપા જોર, યાતેં ચિત્ત આયો ઠોર,
 જાસેં જ્ઞાન બાસ્યો એહ, દરસે કૃત્ય પિરછમ દેહ. ૬

જ્ઞાનભાનુ ઉર જિગિયો, સતગુરુકે જી પ્રતાપ;	
ગુરુકિરપા એસી કરી, દિયો અજપા બપ.	૧
નમન કરું ગુરુ ચરણને, ભજિહું રસના રામ,	
રામ ભજત સુખ હોત હૈ, સરત સકલહી કામ.	૨
મેરા ગુરુ શિર જીપરે, રખિ હુ દિન અર રાત,	
સાકટકો જ્ઞાની કિયો, જય ધન ધન નિજ તાત	૩
ગુરુ દરબાર અનાદિકો, સખઝી સુનત પુકાર,	
દયાસિન્ધુ હિત આપણે, કરત જીવ ભવપાર.	૪
અપને અપને દુઃખઝી, સખહી કરત પુકાર,	
યાતે કછુ અખ કહત હું, નિજ બુદ્ધી અનુસાર.	૫
પુત્ર પુકારત તાતકોં, તામે કવિતા નાંહ.	
સુન કરણા હુલસે હિયો, આય ગહે સુત ખાંહ	૬
મોહ મમત અતિશય બંધ્યો, ખોટો સગ અસાર,	
તાતે તવ શરણાગતી, લીજે પ્રભુ ઉપાર.	૭
સન્ન તાત માતા હમે, લીજે સર્વ સુધાર,	
જન્મપત્રિકા કહતહુ, સુનિયો કાન પસાર	૮
પ્રથમ દુખી અભમે ભયો, દ્વિતિય દુખ જગ માંહ,	
ત્રિતિયહિ વિષ્ણુડન આપકો, ગહો દીનથી ખાંહ.	૯
ધર તજ આયા પૈલરો, અખ ચો તજન તયાર,	
તીજે ધરકો સિમરયા, કછુઅક માગ નિહાર	૧૦
જિન નર પન્થ નિહારિયો, તિનથી મહિમા જોય,	
કેઇયક જન મુક્તી ગયે, રાજ નિવેશી હોય.	૧૧



॥ અય ઝંકાર વર્ણન ॥

૯ ગુરુમંત્ર.

ઝંકારસેં ઝંડ ઉપાયા, સોહંકારસેં પસરી માયા;
 ચવદે લોક ધરણિ આકાશ, ચન્દ્ર સૂર્ય સોડહં પરકાશ.
 જડ ચેતન વિચ સોડહં છાજે, સોડહં જપે સો અધિક વિરાજે,
 સ્વાસ ઉસાસાં સોડહં ખોલે, જો સતગુરુ ઘટ તાલા ખોલે.
 સોડહ શબ્દ વેદ વિધિ ગાવે, અનત સન્ત ધુનિ ધ્યાન લગાવે;
 સાડહ શબ્દ જપો નિજ સારા, સહજહિ હ સ મોક્ષકે દ્વારા.
 શિવ બ્રહ્મા.વિષ્ણુ સુર શેષા, સોડહં મંત્ર અખંડ ઉપદેશ;
 સોડહં જપે સો સહજ સમાવે, જન્મ મરણમેં બહુરિ ન આવે
 યહિ ગુરુ મંત્ર ગુરુસેં લીજે, અહંકાર આપો તજ દીજે;

૧૦ સાખી.

ઝંકારહિ નિજ મંત્ર હે, લીજે હૃદય વિચાર,
 અધો ઉર્ધ્વ અજપા જપૌ, તત્ત્વમસિ ઉર ધાર ૧
 બિન સ્વાસા જિહ્વા બિના, જપસી જન ઈક તાર,
 સો સિમરથ નિજ સન્ત હે, પરમહંસ અવતાર. ૨
 ઝંકારહિ અજપા જપૌ, તપે ન તીનૂ તાપ,
 સિમરથ શૂરા સન્તજન, મેટે સખ સન્તાય ૩
 અજ શકર અષ્ટાદસે, ચારુ સન્ત અનન્ત.
 સાક્ષી લખ સ્વાસા રટૈ, સિમરથ સો નિજસન્ત ૪

૧૧ અમર મન્ત્ર.

ઝામ્ સોડહ કા સકલ પસારા, સુમિરો હંસ સહજ હોય પારા.
 પદો પાર્વતી યહ ચિત લાઈ, જન્મ મરણ મંહ બહુરિ ન આઈ
 ગુરુ મંત્ર સ પૂરણ બયા, અમરખીજ શ કરને કલા. ૩.

પ્રાત જપે ધુનિ ધ્યાન લગાવે, કોડ ગઉ નિશ્ચય ફળ પાવે. ૪.
કહાં શંકર સુન સતિ મન લાઈ, અમરલોકમેં સહજ સમાઈ. ૫.

૧૨ કુંડલિયા.

સિમરથ ઇણ સંસારમેં, સતગુરુ શિરકે તાજ;
ભવસાગરમેં ડૂબતાં, રખે શિષ્યકી લાજ,
રખે શિષ્યકિ લાજ, કાજ સારે જિન સખહી,
ધરે ગુરુકા ધ્યાન, હાર આવે નહિં કબહી,
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાલમેં, સરે ગુરુસેં કાજ,
સિમરથ ઇણ સંસારમે, સતગુરુ શિરકે તાજ. ૧.
સતગુરુ મેરા શૂરમા, દેત ગ્યાન ઉપદેશ,
કામ ક્રોધ મદ લોભકી, લગે ન માયા લેશ,
લગે ન માયા લેશ, દેશ અનુભવ પહુંચાવે,
જન્મ મરણ ભવચક્ર, જીવ યમજલ ન આવે,
અજર અખડી આતમા, વિચરે હોય હમેશ,
સતગુરુ મેરા શૂરમા, દેત જ્ઞાન ઉપદેશ. ૨.
સતગુરુ જૈસા સિમરથા, અવર ન દીસે કોય,
માનુષ તન અવસર મિલ્યો, શરણ હોય તો હોય,
શરણ હોય તો હોય, ખોય મત ઊમર એહલી,
માત તાત સુત બ્રાત, ચલે નહિ સગ મહેલી,
કર સુમિરણ કરતારકો, કર્મ ભર્મ મન ખોય,
સતગુરુ જૈસા સિમરથા, અવર ન દીસે કોય. ૩.
સતગુરુ મલિયા સિમરથા, પૂરખપ્રણય પ્રતાપ,
કામ ક્રોધ શત્રૂ ભગે, મિટી મોહ તન તાપ;
મિટી મોહ તનતાપ, પાપ પૂરખલા ભાગા,
સત સંગત પરતાપ, રામ—ર ગ હિરદૈ લાગા,

- જન્મ જલિમકા બધ મિટયા, ભાગ્યો સખ સન્તાપ;
સતગુરૂ મિલિયા સિમરયા, પૂરખપુણ્ય પ્રતાપ. ૪
- સિમરય ઇણુ સંસારમેં, રામ નામ નિજ સાર;
રાજ પરજ બાઢશાહ, જપો જગત નર નાર;
જપો જગત નર નાર, પલકમેં પાર સિધાવે,
જન્મ મરણુ જંજલ, જીવ વો ફેર ન આવે,
રામરસાયણુ નિત પિયે, ધન જિનકો દીદાર;
સિમરય ઇણુ સંસારમેં, રામ નામ નિજ સાર. ૫
- સિમરય ઇણુ સંસારમેં, સન્ત બડે સિરદાર,
રામરસાયણુ નિત પિયે, કરતે તત્ત્વ વિચાર,
કરતે તત્ત્વ વિચાર, કામ શત્રૂકોં માર્યો,
ધન્દ્રી પસારા મેટ, અબંડ ધુનિ રામ ઉચાર્યો,
શરણે આયે અનત જન, શ્રીયે પેલી પાર,
સિમરય ઇણુ સંસારમેં, સન્ત બડે સિરદાર. ૬
- સિમરય ઇણુ સંસારમેં, સન્ત તાત અરૂ માત,
જે સતગુરૂ મિલતા નહિ (તો), ભવસાગર બહિ જાત;
ભવસાગર બહિ જાત, હાથ ગહિ કાઢયા હમકોં,
જન ચરણાં બેઠાય, પડૂતર દીયા ચમકોં,
ગજ તાર્યો ગોવિન્દ ઈમ, સન્ન હરી સાક્ષાત,
સિમરય ઇણુ સંસારમેં, સન્ત તાત અરૂ માત. ૭
- સિમરય સૂતા મત રહો, કરો આગલી ચિન્ત;
અશુ.નિહારતં ચલિ ગયે, સબહી પ્યારે મિન્ત;
સબહી પ્યારે મિન્ત, દેખતાં અવર સિધાવે;
છિન છિન આયૂ જાય, વખત અપણી અબ આવે;
હુય ચેતન હરિ હર ભજે, રેવો નહી નિચિન્ત;
સિમરય સૂતા મત રહો, કરો આગલી ચિન્ત. ૮

સિમરથ સૂતાં નાં સરે, જપો જગ કરતાર;
 મોહનિંદમેં જગત સખ, ગયે જમારો હાર,
 ગયે જમારો હાર, હરીજન કોઈયક જાગે;
 જનત રામ તજ કામ, તત્ત્વસેં તાલી લાગે;
 જન્મ મરણ જન્મલ જગ, ધરે ન ફિર અવતાર.

સિમરથ સૂતાં નાં સરે, જપો જગ કરતાર.
 સિમરથ સેરી સાંકડી, જન્મ મરણકી દોય,
 અનત જન્મ દુખ પાવિયો, સુખનિદ્રા મત સોય;
 સુખનિદ્રા મત સોય, સુમિર ઉઠ રામ સવેરા;

જનન કરો ભરપૂર, સર્વ દુખ હોય નિવેરા,
 તૂંહિ કરતા ભરતા તૂંહી, ઉલટ અપૂટો જોય,
 સિમરથ સેરી સાંકડી, જન્મ મરણકી દોય
 સિમરથ સુમિરણ સાર હૈ, પાખંડ ઔર અનેક,
 ભાવે ધર ભીતર ખસો, ભાવે ધારો ભેક,
 ભાવે ધારો ભેક, દેખલો મના વિચારી,
 રામજનન પરતાપ, પાર હોય નર ઔર નારી.

સાસ ઉસાસાં સુમિર હર, માર અસતપર મેક,
 સિમરથ સુમિરણ સાર હૈ, પાખંડ ઔર અનેક
 સિમરથ મૌત સહેલડી, ઊભી કરે વિચાર,
 જો દિન આવે જીવકો, કહ ન જજ લગાર

કહ ન જજ લગાર, માર અધરાત ઉઠાઉ,
 કરતે કોડ પુકાર, દયા દિલ રતી ન લાઉ,
 ખિલખ કહ નહિ પલક ભર, ધરૂ ધર્મ દરખાર,
 સિમરથ મૌત સહેલડી, ઊભી કરે વિચાર.

સિમરથ સૈજ સુરગી હૈ, સરસ સહેલી ખાટ,
 અધર ઝરોખા અજખ સુખ, ખરચ ખજના ઠાટ.

૯

૧૦

૧૧

૧૨

ખરચ ખજના ઠાટ, આઠ દિથ હુકમ ચલાવે;
દાસી દાસ ખવાસ, ખમા કહિ સખહી બુલાવે;
કાલ અચાનક આવિયો, ઊઠ ચલ્યા નર વાટ;
સિમરથ સૈજ સુરંગી હૈ, સરસ સહેલી ખાટ.

૧૩

સિમરથ સૈણે સન્ત સખ, કહી એક યહિ વાત,
રામભજન બિન જીવ પર, જન્મ કરેગો ધાત,
જન્મ કરેગો ધાત, ખાત નર સમજો સાચી,
નરતનરતન અમોલ, ભજનમેં રખો ન કાચી,
મનુષ્ય જન્મ ખીતા પછે, મિલે ન મુગતિ હાત,
સિમરથ સૈણે સન્ત સખ, કહી એક યહિ વાત.

૧૪

રામભજનકી વગત, જગત જંજલ તજજેં,
ફકત ફિકર ઉર ત્યાગ, લાગ નિજ નામ જપીજેં,
ફકત જપો નિજ નામકોં, પલક કરો મત દેર,
ખલક ખડી સખ જાત હૈ, કાલ ખડો ચહૂંદેર,
કાલ ખડો ચહૂં દેર, દેર અખ રતી ન કીજે,
રામભજનકી વગત, જગત જંજલ તજજેં.

૧૫

સત સગતમેં જૈઠ કર, કરો મતી મુખ ખાત,
રત્ન અમોલક અખત ચે, બિન સમજ્યાં બહિ જાત,
બિન સમજ્યાં બહિ જાત, હાથ આવે નહિ પાછી,
જિકર ફિકરકોં ત્યાગ, ધ્યાન ધુન ધારો સાચી,
સિમરથ સતગુરૂ યૂં કહૈં, કરો ભજન સગાત.
સત સગતમેં જૈઠ કર, કરો મતી મુખ ખાત.

૧૬

સત સગતમેં ખડ કર, કરો ન હાંસી ડોય,
જ્ઞાન વિવેક વિચાર લખ, ઉલટ અપૂટો જોય,
ઉલટ અપૂટો જોય, ધોય માયા મન મેલો,

સત ચેતન આનન્દ, સાજ સત પંથ સુહેલો;
સિમરથ સામ્રથ તૂં સદા, હોય જોય બ્રમ ખોય;
સત સંગતમેં જૈઠ કર, કરો ન હાંસી કોય. ૧૭

સત સંગત સંસારમેં, તિરે તિરાવણુ હાર;
જૈઠજિ ગ્યાસૂં અનત જન, ઉતરે પૈલી પાર;
ઉતરે પૈલી પાર, અખન્ડ નિજ રૂપ લખાયો;
સત સંગત પરતાપ, આપ આપે ઠહરાયો;
સિમરથ સતયુરૂ શીશ પર, ધરૂં ન ફિર અવતાર;
સત સંગત સંસારમેં, તિરે તિરાવણુ હાર. ૧૮

સત સંગત પરતાપતેં, ઉધરે પતિત અપાર,
નીચ હય પક્ષી પનંગ, બીલ બ્રમર નર નાર,
બીલ બ્રમર નર નાર, અપર નર ગિનત ન આવે,
સત સંગત પરતાપ, આપમેં આપ સમાવે;
સિમરથ એસે સગઠાં, વન્દન વારમ્વાર;
સત સંગત પરતાપતેં, ઉધરે પતિત અપાર ૧૯

સત સંગતિ સાચી સદા, સમજે સુજન સયાન,
તતવેતા સતયુરૂ મિલે, બકસે તેહ બયાન,
બકસે તેહ બયાન, ધ્યાન ધુનિ લાગે એસો,
માયા બર્મ ઉઠાય, લખ્યો નિજ આતમ હૈ સો,
સિમ્રથ સહજે સામ્રથા, બર્મ ધરૂં નહિ આન,
સત સંગત સાચી સદા, સમજે સુજન સયાન. ૨૦

સત સંગત સિમરથ કહૈ, મિલે પ્રણય પરતાપ,
આપ યુરૂ ફિરપા કરી, મિટી મોહ ત્રય તાપ,
મિટી મોહ ત્રય તાપ, આપમેં આપ લખાયો;
અનન્ત જન્મકી બૂલ, ભગી અપને ધર આયો;

મન બુધ ચિત વાણી થઈ, રથો નહિં પુન પાપ;
સંત સંગત સિમરથ કહે, મિલે પ્રણય પરતાપ. ૨૧

સત સંગત બિન સિમરથા, સરે ન એકો કાજ;
રાજ પરજ બાદશાહ, ઈન્દ્ર ઇસા મહારાજ,
ઈન્દ્ર ઇસા મહારાજ, કાજ વિષયામેં લાગે,
અધો ઉર્ધ્વ અવતાર, રાગસેં કબહૂ ન જાગે;
તતવેતા સતગુરૂ મિલે, તખ નિકસેગા બાજ,
સત સંગત બિન સિમરથા, સરે ન એકો કાજ. ૨૨

સિમરથ સૈણુ અનાદિકા, સતગુરૂ દીનદયાલ;
અનન્ત યુક્તિ ઉપદેશ દે, કરૈ સિબ્ધકાં નિહાલ,
કરૈ સિબ્ધકાં નિહાલ, હાલ નિજ દેત ફીરી,
બન બસ્તી સમ બણુ, અખંડ ધુનિ ધરત સધીરી,
તપૈ ન તીનૂ તાપમેં, કરૈ ઈન્દ્રી પૈમાલ;
સિમરથ સૈણુ અનાદિકા, સતગુરૂ દીનદયાલ ૨૩

સિમરથ દેખો રામજી, કેસી સ્હાય કરી,
ઐઠો રહણો ઢોલીયે, કહણો હરી હરી,
કહણો હરી હરી, હર્ષ સખસેંહી બુલાવે,
ચરણાં લાગે ધાય, પ્રેમસેં દર્શણુ પાવે,
સતગુરૂકે પરતાપસેં, આતમ અચલ ઠરી,
સિમરથ દેખો રામજી, કેસી સ્હાય કરી. ૨૪

સિમરથ રામ પ્રતાપતેં, ઘોડા રથા ન કોય,
હરિંહર બજિયે હર્ષસું, હોણા હોય સો હોય;
હોણા હોય સો હોય, ખોય મન ખોટી ઇચ્છા,
આદિ અન્ત મુખ રામ, હમેસાં કરિહૈ રિચ્છા;
શિર પર ઠાઢે સતગુરૂ, કહા કમી હૈ નોય;

સિમરથ રામપ્રતાપતે, ધોકા રક્ષા ન કોય.	૨૫
સિમરથ સંગત સન્તકી, નિત ઉઠ કરીયે આય;	
દરશણ કરતાં કોડ દુખ, અનત પાપ હર જાય;	
અનત પાપ હર જાય, આય ઘટ રામ બિરાજ;	
દુષ્ટ મુષ્ટ જ બલ, કષ્ટ તન દેખત ભાજ;	
જીવ ભાવ સહજહિ મિટે, બ્રહ્મ સ્વરૂપ કહાય;	
સિમરથ સંગત સન્તકી, નિત ઉઠ કરીયે આય.	૨૬
સિમરથ શ્વાસ ઉશ્વાસ બિચ, લગે શબ્દ ટંકાર;	
સુખમણ મનવો મોરચે, અષ્ટ પ્રહર હુશિયાર;	
અષ્ટ પ્રહર હુશિયાર, તાર બેહદ ધર લાગે;	
ધર્મ જ્ઞાન વૈરાગ, અદલ ભિડ બેધા બગે;	
બેહદ નગરી અજબ ધર, વિચરે બારમ્બાર;	
સિમરથ સ્વાસ ઉસ્વાસ બિચ, લગે શબ્દ ટકાર.	૨૭
સિમરથ સેરી બકકી, ચઢસી સન્ત સુબણ;	
સતગુરૂ આંકસ શીશ ધર, બૈચહિ તન મન પ્રાણ;	
બૈચહિ તન મન પ્રાણ, તાણ સુર છેદ ઈકીસ;	
પલટે પાંચ પચીસ, એક ધર આયે તીસ;	
બેહદ નગરી બ્રહ્મ ધર, સન્ત કરે ધમસાણ;	
સિમરથ સેરી બકકી, ચઢસી સન્ત સુબણ.	૨૮
કાયા સર્ગુણ સિમરથા, નિર્ગુણ બ્રહ્મપ્રકાશ,	
બે નિરખણરી હર હુવે, બ સતગુરૂકે પાસ;	
બ સતગુરૂકે પાસ, દાસ હોય ચરણાં રહિયે;	
દેત બ્રહ્મઉપદેશ, ચથારથ હિરદે લહિયે;	
આપ લખાવે આપમેં, તખલી મિટે તન ત્રાસ,	
કાયા સર્ગુણ સિમરથા, નિર્ગુણ બ્રહ્મપ્રકાશ.	૨૯

સુલટા ખેલો સિમરથા, કર સતગુરુસેં પ્રીત;
 ચાડં ચૌકી ચૌરકેં, ચલો સન્તકી રીત;
 ચલો સન્તકી રીત, પ્રીતિ જગ જૂઠી જણો;
 અજર અમર અણુભેદ, અલૈ સુખ આપૈ માણો;
 વિષય સુખ વિરથા સખહી, તજદો તુરત અનીત;
 સુલટા ખેલો સિમરથા, કર સતગુરુસેં પ્રીત. ૩૦

સમરથ સંગતિ સન્તકી, કીજે બારમ્બાર,
 કિરપા કરિકેં હરિ દિયો, મનુષ જન્મ અવતાર;
 મનુષ જન્મ અવતાર, હાર મત હિમ્મત હરિયા;
 જન્મ અમોલખ ખીચ, કિયા સોઈ કારજ કરિયા;
 સમદૃષ્ટી વિચરો સદા, તત્ત્વમરી ઉર ધાર;
 સિમરથ સંગતિ સન્તકી, કીજે બારમ્બાર. ૩૧

સુસંગતિ સુખ સિમરથા, કુસંગતિ દુખ હોય;
 વાયક મમ માનો નહીં, કર દેખો સખ કોય;
 કર દેખો સખ કોય, હોય મન નિશ્ચય સારી;
 જ્યૂ વિધવા ગ્રભ રહૈ, રોવે ફિર જર વિજરી;
 તાતે સતસંગતિ કરો, ખોટી ઈચ્છા ખોય;
 સુસંગતિ સુખ સિમરથા, કુસંગતિ દુખ હોય. ૩૨

સતસંગતિ મનુસા જનમ, ભરતખંડ અવતાર;
 ઐસો અવસર સિમરથા, મિલે ન બારમ્બાર;
 મિલે ન બારમ્બાર, સાર સતગુરુસેં લઇયેં;
 કરણો તત્ત્વ વિચાર, હાર હિમ્મત નહિં રહિયેં;
 રામ—મંત્ર સારાં સિરેં, જપો સકલ નર નાર;
 સત સંગત મનુસા જનમ, ભરતખંડ અવતાર. ૩૩
 જાણા મરણા જગતમેં, જોર બડા જંબલ;

(૧૬)

કોડ ઉપાઈ કર થકે, રખે ન કાલ કરાલ;
રખે ન કાલ કરાલ, બલમેં જીવ ફસાવે;
બૂલે સુર સિરદાર, રાવ ઝૌર રંક કહાવે;
દેર કરે નહિં પલક બર, વૃદ્ધ તદ્દણ અરૂ ખાલ;
જીણા મરણા જગતમેં, જોર બડા જંબલ.

૩૪

(૧૩)

ગુરૂ-સ્તુતિ.

હરિજન નિત ટેરે હો ગુરૂ હરિજન નિત ટેરે,
અધમઉધારન તારન કારન (૨), ધર આવો મેરે. હરિ. ૨૨.
મોર ચક્રાર મીન ચાત્રક ધમ, પ્રેમ પ્યાસ તોરી; હો ગુરૂ ૦
તરસત જીવ પીવ પૂરણ કર (૨), ત્રાસ બૂઝે મોરી. હરિ. ૧
નૈનાં નીર સીર સમદર ધમ, ધીર ધરત નાંઈ; હો ગુરૂ ૦
વિરહ ન દરદ ન છિનછિન (૨), દરશન દો સાંઈ. હરિ. ૨
દિન નહી ચૈન રૈન નહિં નિદ્રા, કહનન કહા આવે; હો ગુરૂ ૦
ઘટ ઘટ બનન આનન માનન (૨), ગુપ્તસું કહા ગાવે. હરિ. ૩
જેહ અરૂ નેહ દેહ નખ ચિખ સખ, વિરહ અગન બરે; હો ગુરૂ ૦
બરે ઉપારે તારે (૨), સખ તુમ્હરે સારે. હરિ. ૪
ગોવિન્દ અધિક ગાય ગુરૂકે ગુન, સખકે શિર સાંઈ, હો ગુરૂ ૦
ગુરૂકે તારે તિરે બવસાગર (૨), હરિ સિરજે ચોંઈ. હરિ. ૫
ધર અવતાર વિષ્ણુ ધરણીપર, રાક્ષસ સંહારે; હો ગુરૂ ૦
બક્ત ઉધાર તાર હરિજનકોં (૨), ગુરૂ શિરપર ધારે. હરિ. ૬
વિરહન ધુની સુની ગુરૂ શરવન, દીન ચીનહ આયે; હો ગુરૂ ૦
સિમ્રથરામ સામગુરૂ નિરખત (૨), છિન છિન સુખ પાયે. હરિ. ૭



૧૪

હરિ હરિ ગુરુદાતા, હો હરિ હરિ ગુરુદાતા,
 ભવસિંધુ ભવસાગર (૨), રાખ્યા જિવ જાતા. હરિ. ૨૨.
 યહ સંસાર અપાર અસારા, થાહ નહીં કોઈ; હો ગુરુ
 જ્યાં બિચ રચિપચિ રાતા (૨), ગુરુ ગ્રહી ખાંઈ. ૧
 ખારહી ખાર ઉચાર અભૈપદ, સાર શબ્દ દીયા;
 જગ્યા જાગ્યા લાગ્યા, કૃમ કાને કીયા. ૨
 એક અનેક દેખ ઉર અનંતર, દુતિયા ભ્રમ ભાગા;
 જીવ અરુ ભ્રમ ભેદ નહિં કોઈ, ચિત ચરણે લાગા. ૩
 ભૂતલ શેષ સહસ્ર ઉભય રસના, ગુન ગુરુકે ગાવે;
 મૃત્યુમંડલ સુરલોકા, પલ પલ લિવ લાવે. ૪
 કર કેઈ કરમ ભરમ ભવખંધન, ગુરુ ચરણન આસે,
 ગુરુપદ પરસ સરસસે પ્રાણી, ગોપદ જગ ભાસે. ૫
 જાચ અરુ નીચ બીચ વહો યોની, દુઃખ સુખ સહો ભારે;
 માત અરુ તાત બ્રાત સુત ભગિનિ, અગ્નિ સમ સારે ૬
 સ્વતઃ પ્રકાશ નિરાશ નિરંતર, અખંડ અભય ભાસે;
 સ્વપ્ન અનંત જગ નિદ્રાસે, સામ્રથ ગુરુ પાસે. ૭

૧૫

ધન ધન ગુરુ સ્વામી હો, ધન ધન ગુરુસ્વામી;
 ભરમ અરુ કરમ કાટ કેઈ ખંધન, નિશદિન ધનનામી.
 હો ધન ૦ ૨૨.
 મૈ હું અનાથ નાથ તુમ હમરે, હમ શરણન તોરી; હો ગુરુ
 ભવ ભવ ભક્તિ તુમહારી, યહિ અરજ મોરી. ૧
 અરથ અરુ ધરમ ધામ ધન ધરણી, કરણી કહા આવૈ;
 અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિદ્ધિ, યહ મન નહિ ભાવૈ. ૨

(૧૮)

ચરણુન સેવ દેવ ગુરૂ શરણુન, વરણુ કહા ગાવૈ;	
શેષ મહેશ મનેશ સારદા, પાર નહીં પાવ.	૩
અનુભવરૂપ ભવભંજન, રંજન ઉરવાસી;	
શબ્દ અતીત રીત રસ એકા, દેખા પરકાશી.	૪
જલ અરૂં તરંગ તાંતુ પટ ભૂષણુ, સુવરણુ આધારા;	
સૂક્ષ્મ સ્થૂલ મૂલ સખહનદે, આતમ એક સારા.	૫
ભરમતેં ભૂલ ઝૂલ ભવસાગર, શૂલ સહ ભારે;	
નભમેહ ફૂલ ડૂલ વન મૃગ ઇવ, તુમ ખિન ખન ચારી.	૬
ગુરૂ અસ્તુતિ પ્રીતિ કર પ્રેમે, નેમે કોઈ ગાવૈ;	
સિન્નથરામ કામ સરે સરવૈ, બંધન નહિં આવૈ.	૭

૧૬

શિવજીકી સ્તુતિ.

જય શિવ અવિનાશી, ઓમ શિવ અવિનાશી;
અખિલબ્રહ્માંડ ચરાચર વ્યાપક (૨), નિજ સ્થલ કૈલાસી.
ઓમ જય અવિનાશી. ૨૨.

ત્રિગુણ અતીત નિશુણુ નિરખન્ધન, સુખ સુન્દરિ સગા;
ગૌરસ્વરૂપ નૈત્ર ત્રય નિરમલ (૨), ખલહલ શિરગગા. ઓમ. ૧
રતિપિવ ભસ્મ ભસ્મ મન ઇન્દ્રી, ભસ્મહી અંગ સોહા;
ભસ્મ સદા ભવતારિણિ, નિરખત મન મોહા. ઓમ. ૨
નન્દકેશ્વર કેશરિ ત્રમ આસન, શોભા અતિ ભારી;
અહિભૂષણુ અંગ ઓપત, રૂંડમાલ ધારી. ઓમ. ૩
પ્રેત પિશાચ નિશ્ચાય ભૈરવ, મંડલી ભયકારી;
સન્મુખ નૃત્ય કરત નિત યોગિની, ડમરૂ કર ધારી. ઓમ. ૪
શિવ અસ્તુતિ પઢત નર નિશિર્ભંહિ, પ્રાતહિ ઉઠ ગાવૈ;
સુખ સમ્પતિ દારા શુત ધરણી, મુક્તિ પદ પાવૈ. ઓમ. ૫

શિવ શિવ રટત કટત કુખ કુસ્તર, સુખ ઉપજત સારે;
સિમરથ રામ ચરણ હર નિશિદિન, કર શિવ ભવપારે. ઑમ્ ૬

૧૭

વિષ્ણુ ભગવાનકી આરતી.

જય જય ગિરિધારી, પ્રભુ જય જય ગિરિધારી;
ધર્મ વધારણ તારણ હરિજન (૨), કારણ અવતારી. પ્રભુ
શ્રાવણ માસ અર્ધનિશિ અષ્ટમિ, કૃષ્ણ પક્ષ પ્યારો; પ્રભુ
દેવકિ ગોદ પધારે (૨), વિભુરવિ ઉજ્યારો. પ્રભુ ૧
અસુર અમંગલ નર સુર મંગલ, અરિ—૬ ગલ હારે;
શિશુ તન તાત શીસ ધર નિશિમંહી, ગોકુલ પગ ધારે. ૨
હરિ લખ યમુન હર્ષ હિય હુલસી, પંકજ ઉર આણી;
ચરણ પસાર કિયો જલ પાવન, તાત ન ગમ જાણી. પ્ર૦ ૩
પુષ્પન વૃષ્ટી દેવ નભ મારગ, જય જય ધુનિ ગાવૈ;
બ્રહ્માદિક સનકાદિક સંકર, નન્દ ધર બહિ આવૈ પ્ર૦ ૪
કંસ પ્રપચ રચિત દિન રાતી, ભગિની ભિજવાઈ;
પય અરૂ પ્રાણ હયો મુખ હોંચલ, સુરપુરપદ પાઈ પ્ર૦ ૫
ખેલત ગેંદ ગિયો જમુના બિય, આપહિ સંગ ધાયે;
નાગકોં નાથ નાથ લે આયા, સખ જગ દિખલાયે. પ્ર૦ ૬
સુરપતિ ઢોપ કિયો બ્રજ ઉપર, અન્દર ભ્રમ ભારે;
ગોકુલ બાલ ગોપાલ મિલે સંગ, ગિરિવર કર ધારે. પ્ર૦ ૭
વચ્છાસુર મલ ગયન્દ પછાડે, દ્વંદ્વ કંસ હાયો;
કેશ પકડે કર ધર પર ધમકયો, મેહલન બિય માર્યો. પ્ર૦ ૮
બન્ધન હરણ કરણ સુખકન્દન, નન્દનકુલહારે;
છેદત કંસ સુખદ મુનિ નર સુર, શુન ગાવત સારે. પ્ર૦ ૯
આતમ તત્ત્વ પ્રગટ કર પ્રીતી, ગોપિકા મુખ ગાયો;

જનત ભેદ ભેદિ રસ ગુપ્તા, મો મન અતિ બાયો. પ્ર૦૧૦
 ધ્રુવ પ્રહલાદ પંડુ બલિ હરિચન્દ, ગજ ગણિકા તારી;
 નામ કપીર ધનો સુખ સવરી, તુમ બલ સુખકારી. પ્ર૦૧૧
 કૃષ્ણ કૃપાલ દયાલ દયા કર, ચરણાં ઢિંગ લીજ;
 સિમ્બથરામ શરણ હરિ હર નિત, ભક્તિ-પદ લીજ. પ્ર૦૧૨

૧૮

ભજન-ગુરુસ્તુતિ-રાગ સારંગ.

હો ગુરુદેવ શરણ હૂં તોરી ॥ ટેર ॥

બાલપણો હ સ ખેલ ગમાયો, દુષ્ટન સ ગમિતતા બેરી.	૧
કાલ બલીકા ભય નહિં રાખ્યો, માયા ઘેર લધ મતિ મોરી.	૨
કામ રૂં ક્રોધ દુષ્ટ સ ગ લાગે, કરતે મોર ચિત ઝકઝોરી.	૩
ઈન્દ્રન કે વશ અંધ લયોદ્ધ, સૂઝત નહિ મોહિ ભલો બુરોરી.	૪
સ્વારથ કે બ્રાતા પિતુ માતા, નિસ્વારથ એક આપહિ હોરી.	૫
નૈયા મોરી પડી ભ વર બિચ, કેવટિયો મતવાશે લયોરી.	૬
લવસાગરમેં બહોજન હૂં, બાંહ પકડ મોહિ પાર કરોરી.	૭
ભવબંધનસેં છુ ધમરાવત, સિમ્બથ શરણ આય ગયોરી.	૮
ગુરુભોક્તમ અખ તોરે બરોસે, કર કિરપા સખ કષ્ટ હરોરી.	૯

૧૯

ભજન—ભ ડાર.

જય જય ગણેશ ગજનન સુમિર, વાણી દો મોટા મહારાજ;
 માયે લાગ પ્રણામ ગુજર, પત બાનેરી રાખો લાજ ટેર.
 જય જય દેવ ગજનન સુમિર, શિવજીકો સુતન સદા રિછપાલ,
 સુર તેતીસાંમે પૂજા તુમહારી, સાધુ સન્તરાહો પ્રતિપાલ. ૧
 માતા પાર્વતીરા પુત્ર ભણીજે, શિવ-શંકરરાહો અધિકાર,

વાહન સવાર બિરાજે મૂસા, રિધ સિધ જોડે બણીજે નાર. ૨
 જોગ ૩ યજ્ઞ તીર્થ વ્રત તપસ્યા મંગલ, બિરદ રચે શુભ વ્યાવ;
 ઋતરા કામ રચે રંગ જાગ્રે, ગજનનને પહિલા ધ્યાવ. ૩
 મૃત્યુપાતાલ સ્વર્ગ સિન્ધ તીન્દ્ર, ગણપતિ દેવ સદા અધિકાર;
 સુર નર ભૂપ કરે તોરી સેવા, સુભિરે સન્ત દસોં અવતાર. ૪
 સુભરે સન્ત અન્ત આધીના, મુખ વાણી ભાષો અગવાન,
 વે કુંચી ઘટ ખોલો તાલા, રણુત ભંવરકા રાજ દિવાન. ૫
 કિરપા ધીજો રહજો મારે સન્મુખ, દુષ્ઠ દરિદ્ર ભય ધીજો દૂર;
 સિમરથ કહૈ સદા ગુરુ સુભિરો, દિન દિન વધે સવાયો નૂર. ૬

૨૦

સૈયાં સતગુરુ કદ આસીહે, જાગે પુરાંપર વારણે;
 ચરણારી દાસી હે. ૨૨.

ગુરુ દર્શન દિન બહુત ભયા, જિવડો રહત ઉદાસી હે;
 વોહીરે દિહાડો કબ જાગસી, સુગતા દર્શન પાસી હે. ૧
 અસ્થિર મન ગુરુ હો રહ્યા, કાંહી ભયા સુન વાસી હે;
 કાંહી વિસર્ગ કાંહી વિદોગીયા, કાંહી ભયા પરદેશી હે. ૨
 નિત દર્શન ગુરુ દેવરાવે, શિષ્ય મુખવાસી હે;
 ધન હૈ માતા ધરતરી જ્યાં ગુરુ, ધીયા રેવાસી હૈ. ૩
 ચિત લાગો નિત ચરણમે, ગુરતા પ્રેમ પિયાસી હે;
 નિરગુણ રુપ સકલ ઘટ વ્યાપક. જોત પ્રકાશી હે. ૪
 સરગુણ રુપ શરીર દેખ મન, આનન્દ હુલાસી હે;
 સિમરથ આનન્દ અપાર યહી, ધર આસ પુરાસી હૈ. ૫

૨૧

સૈયાં મિલ ખાંટો બધાઈ હે,

સતગુરુ આયા પાંવણા, જહાં કલા વરતાઈ હે. ૨૨.
 રહતા બેહદ દેશમેં, જહાં અટલ ખાદયાહી હે;

સો ઘર આયા આપણે, ધન ધન કમાઈ હે.	૧
તારા બિચમેં ચ દ જ્યું ગુરૂરી, ભઈ રોશનાઈ હે,	
તેજ પરકાશ સૂરજ જ્યૂં, વાંરી જોત સવાઈ હે.	૨
ક્યા છબિ વરણું આપકી, વરણી નહિ જઈ હે;	
આનન્દ ભયો છાતી ભરી, સુધ બુધ વિસરાઈ હે.	૩
નિરમલ જ્ઞાન સુણાવિયો, તનરી તપત બુઝાઈ હે;	
સૂખા વન હરીયા હુવા, હરિયાલી છાઈ હે.	૪
રામ રામ સખ જગત કહે કોઇ, પતો નહિ પાઈ હે;	
દર્શન દેખ્યા ગુરૂદેવરા, મોહી ધીરપ આઈ હે.	૫
મનસુખ ગુરૂ મેરાણુસા, સમપરદા પાઈ હે;	
સિમરથ શરણે આવિયો, નિત મોજ સવાઈ હે.	૬

૨૨

સખી ગુરૂ બાંહ પસારી હે,	
ભવસાગરકી લેહેર ડૂબત, ગુરૂ જન ઉબારી હે.	૨૨.
કઠ બિચ ખેલ રચ્યો એક ખ્યાલી, ખુલી ગુલ ક્યારી હે;	
અદબિચ કેલ ચ બેલી ચમકે, ગુરૂ કુલ હજરી હે.	૧
નાલિકમલ બિચ બેઠ સખી મૈં, સુરત પસારી હે;	
શિખર અવાજ મુણી સતગુરૂકી, સુરતા લગી મારી હે.	૨
પાંચ પચીસ હુઇ મિલ ભેલી, બિચે પિવ પ્યારી હે;	
બ ક ધાટ હો ચલી ગુરૂ ચરણાં, સુન્દર નારી હે.	૩
તિરબેણિરા ધાટ નિરમલા, જ્યાં સીર ગગારી હે;	
પ્રેમ કલસ લિયો સીરાં જીરેતાંઈ, ભઈ મૈં પનિહારી હે.	૪
બેહદ વખત બિરાજ્યા મારા, સ્વામી જ્યાં રચના ન્યારી હે;	
ચરણમે લોટ લિયો ચરણામૃત, દુખડો વિસારી હે.	૫
બિન પગ નૃત્ય કરાં બિન બાજ, અનુભૌ ઉચારી હે;	
ઝિલમિલજોતશિખરમાંહિઝલકે, નૈનાંબિન નિહારી હે.	૬

જન્મ મરણકા સંશય મટયા, આવાગમન નિવારી હે;
સિમરથરામ થરણ સતગુરૈ, સદાહિ સુખીયારી હે. ૭

૨૩

રાગ ફિરી.

એકર દર્શન દેવજે, સતગુરુ શાહ નરેશ;
આપ બિન ઊણી ધણી, તન કરું જોગણ ભેષ. ૮૨.
જુગો જુગઠી ભૂલી સુરતા, આઈ અપને દેશ;
નીચ ચોની ધરી કર કર, સદ્યો દુઃખ હમેશ. ૧
ચારી લાગી આપસું, ત્યાગો જગસું નેસ;
દયા કર ગુરુ યાદ કીજે, લીજે અપણે દેશ. ૨
અખે સતગુરુ આદિ વાણી, જપે આદિ મહેશ;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ ધ્રુ અકાશાં, પિયાલાંમેં શેષ. ૩
કાટિ કાશી કરો તીરથ, વસો સુરપુર દેશ;
સહસ્ર વિરિયાં સ્વર્ગ પાવે, ગુરુ ચરણ વિશેષ. ૪
રૂપ સર્ગુણ આપ નિર્ગુણ, અન્તઃકરણ પ્રવેશ;
દાસ સિમરથ ચરણ નિશદિન, અનન્દમાંય હમ્મેશ. ૫

૨૪

દેખી સૂરત આપરી, દૂજે ન આવે દાય;
મેટી મનરી કલ્પના, ગુરુ પ્રેમ પ્યાલો પાય. ૮૨.
ચૌરાસીરો જીવડો, બુવો ચૌરાસી માંય;
દયા કરી ગુરુદેવજી, બહતાંરી ઝાલી બાંય. દેખી. ૧
બાંહ અહ બારે લિયો, ગુરુ ગોદમેં જૈઠાય;
જડસેં ચેતન કિયો, ગુરુ હીવડેસુ લગાય. દેખી. ૨
પતિવર્તા પીવ પાયો, શિશૂકાં મિલિ માય;
ભૂખાને ભોજન મિલ્યો યું, મિલ્યા સતગુરુ આય. દેખી. ૩
નિરધનાને ધન મિલિયો, પ્યાસા પાણી પાય;

(૨૪)

પૂરખ પુન્ય ગુરૂ ભેટિયા, મોઢે દીન્હો જ્ઞાન ખતાય. દેખી. ૪
 મેં છું બાલક બુદ્ધિ હીણો, કહા વૃદ્ધ ખતાય,
 શેષ મહેશ બ્રહ્મા વિષ્ણુ, ચક્ર્યા મહિમા ગાય. દેખી. ૫
 માન મન ગુરૂ ભેટિયા, ચિત ચરણમેં સિપટાય;
 સાધૂ સિમરથ ભયો નિર્ભય, દરશ સન્મુખ પાય. દેખી. ૬

૨૫

એક પલક ન વિસરું ગુરુ, રહિજો નૈણાં માંય;
 આપને દેખ્યાં વિના મારો, તલક જીવડો જાય. ટેક.
 આપ બિન દુખડો સહો મેં, આવા ચોની માંય;
 બહુત દિનકો વિસડયો અખ, મિલ્યો હ સો આય. એક. ૧
 ઝૂઠા સુખ સસારકા મેં, માન્યા મનરે માંય;
 દર્શન દેખ્યા આપરા, અખ આછા લાગે નાંય. એક. ૨
 ઝૂઠી કાયા ઝૂઠી માયા, ઝૂઠા બાપ રૂ માય;
 દર્શન દેખ્યા આપરા અખ, આછા લાગે નાંય. એક. ૩
 યે તો હૈ સખ સ્વારથરત, વિના સ્વારથ નાંય,
 આપહો પરમારથી ગુરૂ, મૃત્યુલોકાં માંય. એક. ૪
 યહી ઉરમેં ઊપજી અખ, રહુ ચરણાં માંય;
 પચ્છિમ દુઃખ મોયે યાદ આવે, જસે છોડું નાંય. એક. ૫
 હાજરી હુશિયાર રહસું, હુકમ લોપુ નાંય;
 સતગુરૂ મેરે શીય ઊપર, સિમરથ ચરણાં છાંય. એક. ૬

૨૬

આજ મેરો લાગ જગ્યો, ભલો ઊગો ભાંજુરે,
 સન્ત આયા પાંવણા અખ, ચૂકગ્યો જમડાજુરે. ટેર.
 સન્ત આયા આનન્દ છાયા, આંગણિયે ધમસાજુરે;
 જ્ઞાન ગોલા ઉડણુ લાગા, દુટ ગઈ કુલકાજુરે. આજ. ૧
 શબ્દ અણિયા ભલા બિણિયા, આયગ્યો આપાજુરે;

(૨૫)

ભર્મ કર્મ વિહાર બાગા, તીર માર્યા તાણુરે. આજ. ૨

અધર મેડી ઉલટ પેડી, બકી પડ ગઈ બાણુરે;

ઝિલમિલે દીદાર વાઠો, કહા કરૂં વખાણુરે. આજ. ૩

કહાં આણા કહાં બાણા, ખુલી દિલમેં ખાણુરે;

ગુરૂ શરણુ કહૈં સિમરથ, બૈઠો મોખાં માણુરે. આજ. ૪

૨૭

સતસંગ કર જગ ઝૂઠ હૈ, દિન રૂડા બીતા બયરે;
એસો અવસર ચૂકસી કદ, ફેર મિલસી આયરે. ટેર.

સતસંગત જગ સાર હૈ, સન્ત સર્વ બાખ્યા બયરે;

કેતે બયે કિરતારથી, સતસંગહીમેં પાયરે. સતસંગ. ૧

નર નાગ સુર યું શેષ સારા, સંગતરા ગુણુ ગાયરે;

બ્રહ્મા વિષ્ણુ આદિ દેવાં, બાંકે ચિતમેં આયરે. સતસંગ. ૨

જગત માંયે દોય સંગત, દેહ બેદ બતાયરે;

સરસ સુરતી સાંભલે નર, પરખ છીજ પાયરે. સતસંગ. ૩

સન્ત સંગતિ મિલે સુરપુર, અસત નરક સિધાયરે;

વેદ શાસ્તર સન્ત શાખા, કરો તોરી દાયરે. સતસંગ. ૪

ગુરૂ મુઝ પર મૈહર કીની, દીની સરસ બતાયરે;

શરણુ સિમ્રથ રહત નિશિદિન, દૂર કબુઅ ન બયરે. સતસંગ. ૫

૨૮

સતસંગકા ગુણુ સાંભલો, તોહિ કહૈં વેદ પુકારરે;

વિના સંગત બિગડયા તે, બૈઠ ગ્યા પરવારરે. ટેર.

નિશિયર ધર પ્રહલાદ જલમ્યો, અસુરકો આચારરે;

સરસ સંગત સન્તકી જિન, દિયો સિવરણુ સારરે. ૧

અસુર અશહી બાણુ અપણો, કિયો તપણુ તયારરે;

હરિ બાણુ અપણો ફાર તપણો, માર થપ્પડ તારરે. ૨

હરિચંદ્ર સંગત હેત બીનો, રાજકાજ ઉઝરરે;

ધર્મ કારણ નાંહ ઢિસિયો, નગર વેચી નારરે.	૩
મર્સ મંડી બચ મંડી, નહીં ખંડી કારરે;	
સાત કોડયો ભયો લાડયો, લેગયો લલકારરે.	૪
અબમેલી કાજ ગેલી, અધમ અસુર અપારરે;	
સન્ત ગેલી અન્ત મેલી, પંથ પૂહુ ચો પારરે.	૫
નીચ ઉચા ઉંચ નીચા, સંગતરો ઉપકારરે;	
નિદુર નારી ભારી તારી, બિરદરો ઓપારરે.	૬
ગુરદાતા ગણો હાયા, બતાં સમદર આરરે;	
સિમરથ કહૈ અખ મત કૈસે, સન્ત સંગત સારરે.	૭

૨૯

ચેતરે મન વાણિયા ક્યા, હોય બઠો ચોધરી;	
આડી ટેડી સુરત છોડો, ઝાડ કાઠો પાધરી.	૨૨.
જ્ઞાન ધ્યાન ઇમાન છોડો, પોટ બાંધી મોધરી;	
ભરમ ભૂલ વિકાર લાગો, યાદ નહિં થને ખોધરી.	ચેત. ૧
ગુરુચરણ શરણ સંભાય સાચી, પાંચને પરમોદરી;	
ઉલટ દેખો આપમેં થારે, ભયો અદર હોદરી.	ચેત. ૨
ચાર ચૌકી તોડ ચિતકી, સુરત કરલે બોધરી;	
આયો જિણુ મગ લાગ મદવા, આદુ મારગ સોધરી.	ચેત. ૩
હૂં તુ તનમન તોડ તાગો, દુર્ધકી જડ ખોદરી;	
જન્મ મરણ વિસાર સિમરથ, આદુ અણુધડ ગોદરી	ચેત. ૪

૩૦

ચેતરે મન મૂરખા કાયા, છોડ જસી ગામડો;	
નામ નિર્ગુણ યાદ કરલે, રાજી હોસી રામડો.	૨૨.
દાણુ દુઃખ તોય લગ્યો દારા, હેરે નિશદિન દામડો;	
અન્ત વિરિયાં આય અડસી, એક ન સરસી કામડો.	ચેત. ૧

(૨૭)

અસલ ચરણુ વિસાર આદૂ, ઉલી આસક સામડો;
 રજ્જૂ માંહી સર્પ ભાસે, ચર્મદૃષ્ટી ચામડો. ચેત. ૨
 આસ કાંસ કસાય કસગ્યો, વિગડ ગ્યો વે કામડો;
 જમ પાસ ઘાલી આસ પાલી, ઠાલી ઠણુકે ઠામડો. ચેત. ૩
 સાધુ સિમરથ કહૈ સાચી, ધણી ધાયા ધામડો;
 સાચ સિવરણ પાંચ પ્રેમી, જીત જ સંગ્રામડો. ચેત. ૪

૩૧

સમગ્ર મનવા સેન સાચી, જીવણો દિન ચાર;
 ઝલક ઝૂઠી પલક માયા, પ્રભૂસેં કર પ્યાર. ટેર.
 વિણ વ્યાપક સુમર સ્વામી, વાક્ય વેદ વિચાર;
 લખૈ સૈણા વકત સાચી, સમગ્ર સારાસાર. ૧
 લોક ચવદે ઝલક ચેતન, ચર અચર નરનાર,
 આપ કરતા ભરત હરતા, નૈન-જ્ઞાન નિહાર. ૨
 આપ અણુધડ યૈઠ ઉર ખિચ, કરત સર્વ વિચાર,
 અત્રજામી લખૈ સ્વામી, કરે મત અનચાર. ૩
 જપો અજપા જપ નિશિદિન, ધર્મ ધીરજ ધાર;
 અનત તીરથ એક અનુભવ, સમગ્ર સિમરથ પાર. ૪

૩૨ રાગ આશા

સાધો ભાઈ કિસ વિધિ મન સમગ્રાવૈ,
 ઘેરો ધિરે ફિરે નહિં પાછો, છોડ પકડ નહિ આવૈ ટેર.
 ચો મન એક તરંગ અણુગિણુતી, ગિણુ ગિણુતાં નહિં આવૈ;
 સિંધુ હિલોલ નદી સી ધારા, પરબત રૂપ દેખાવૈ. ૧
 પાવન વેગ ચલે બહુ ચંચલ, ગજ મેમદ મન ભાવૈ,
 સિંહસી હાક વાક મુખ વાણી, કરકે તુર્ત ડરાવૈ. ૨
 પલમે જતી મતી થિર રાખે, પલમે પ્યાસ ફેલાવૈ;

નારી દેખ નેક નગ રાચે, સ્વપને સેજ ખિલાવે.	૩
ચોગી જતી સન્ત સંન્યાસી, વન જય વાસ વસાવે;	
શ્રંગીરિષી શંકરસા મોહ્યા, નર સુર નાચ નચાવે.	૪
આસણુ ધાર ધ્યાનમેં ઐસૂં, અધમિય તર્ક ચલાવે,	
માય મહલ ખેલ રચ મનવો, ભૂપતિ ઇન્દ્ર કહાવે.	૫
સતગુરુ સેસ મિલે જન શૂરા, સૈને મન સમગ્રાવે;	
સિમરથરામ લખે મન મોહન, ઝટપટ મુક્તિ પાવે.	૬

૩૩

મન રે તુ સખમે ધૂતારો,	
કર પાખંડ પિરથવી ઘેરી, મોહી લિયો જુગ સારો. ટેર.	
બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ્વર દેવા, હૈ મનવાને ધ્યારો,	
શક્તી રૂપ સર્વમે વ્યાપક, ઇણુ મિલ કિયો પસારો	૧
નૃપતિમે મન અનન અધરમી, નિસરત વદત વિકારો,	
કુલાં સેજ પટખર ભૂષણુ, મદ પીવત મતવારો	૨
બૈઠ કચેડી ન્યાવ ચુકાવે, હાકમ મન હુશીયારો,	
કલમ કાનુન કરત ચિત આઈ, ખૂબ કીયો લલકારો.	૩
ચોરમે ચોર શાહમે શાહ તુ, ખટકાડાં ખટકારો,	
સમતામેં સન્ત યુગલમે યુગલ્યો, લાખાં બીચ લખારો.	૪
પલમે બજે તજે સખ કરમા, હોય બઠે મન ન્યારો,	
ફિર મન પલટિ માયા સગ લાગે, લે ભિક્ષુક જ્યુ લારો.	૫
તુહિ મિલ નાર દેખાવત નખરો, મિલ પિવ પેય સવારો,	
તુંહી સખ ત્યાગ ભાગ જંગલ બિચ, તુંહી ધારત ગૃહચારો,	૬
મૃત્યુ પાતાલ સ્વર્ગ સિધ તીન્હુ, ચારો મન વિસ્તારો	
નિશ્ચય કર નિરખ્યો દિગ્ધ્ય ચક્ષુ, તુ સારાસિં ન્યારો.	૭
મન તુ માને હોય તેહિ કાને, કરત જીવ ભવ પારો,	

જો ન મને મન હોય ન કાને, કોડ જન્મ પય હારો. ૮
 સિમરથરામ બઈ ગુરૂ કિરપા, મેરમ લખ્યો મનં થારો,
 હાય જોડ કર કડં મેં વીનતી, ક્રીજ કારજ મારો. ૯

૩૪

સાધો ભાઈ મન મિરગાને મારો;

અખ સનમુખ હોય લેવે લડાઈ, સૂતો બાધ બકારો. ૮૨..
 તન વનમાંહિ મન મિરગો હે, ચરબેઠા હુશિયારો;
 પાંચ પચીસ મિરગલી સંગમેં, નિતકો કરત બિગારો. ૧
 બુધ બકતર ખિમ્યારી કફની, મુતલબ મોજ પેરો;
 કરણીરી કમર કસો સાધો સૈંઠી, સત તરવાર સવારો. ૨
 જુગત જુજરબો કરમેં ગ્રાલો, જ્ઞાનક્રી ગોલી ડારો;
 સમતા સોર જમક્રી જરણા, ચિત્ત ચીપીયે ચારો ૩
 બ્રહ્મા અગ્નિ ચેતાય ભજનસે, જુગત સાસ લે સ્યારો;
 ગુરૂગમ ઝોદી ઝોટ બૈઠકં, યુ લે ચોટ ઉતારો. ૪
 લાગી ચોટ મરમ મિરગારે, ખડ ખડ કર ડારો;
 પલટયો મનવો હોયગ્યો નિજ મન, લેત ભજનરો લારો. ૫
 સિમરથરામ ગુરૂ કિરપાસેં, નિજ મન લાગત પ્યારો;
 ભગત સોવત ઊડત બૈડત, દે ડિગતાંને સ્હારો. ૬

૩૫

મન અખ કહ લગિ કહું ચેતાઈ;

હૈ જડ છતાં ચેતનકુ આસ્યો, અવરક્રી અવર બતાઈ. ૮૨.
 રજ્જુમેં સીપં સીપમેં રૂપો, પીકમેં મુક્તા પાઈ;
 ધરત ઉમ્મેદ ભરત કર વિરથા, અસલી આનન્દ ગુમાઈ. ૧
 મરૂકિ નીર તરૂ બિય તસ્કર, કર કર ભરમ ભૂલાઈ;
 યૂં જગ જૂઠ બાણુ શઠ સાચો, રૂંદ પયો પસ્તાઈ. ૨

જ્યૂં દુગ બાંધી ભરે નટ સુકી, ચાવર ધુર દેખાઈ;
 ઉધરે નયન ભગ્ગૌં તજ નટવો, અસલ દેશ ચલ આઈ. ૩
 અખ મન માન નિધાન નિશંકુ, ગુરૂ આંકસ ઉર લાઈ;
 આપનો રૂપ અખંડ લખ આતમ, ઝૂલ અભય સુખ માંઈ. ૪
 તજ અપવાદ બસ્યો મન બેહદ, નિજમન નિશ્ચય આઈ;
 અનુભવ દેશ લેશ માયા તજ, સિમરથ રહો સમાઈ. ૫

૩૬

મન અખ અવસર આયો ભારી;
 અનત જન્મકી બિગડી તેરી, સતગુરૂ વાત સુધારી. ૨૨.
 અખ મત ચૂક ચોટ અનુભવકી, હરદમ હર્ષ અપારી;
 ઘટઘટ અખંડ આપ અવિનાશી, દેખોની દૃષ્ટી પસારી. ૧
 જ્યુ જલ એક અનત રસ ઉપજે, આંખ અક્ષીમ અનારી;
 બિંદૂ ભેદ તોહી સુધ નિત મિત, ચીજ ખટી અરૂ ખારી. ૨
 ભાજન અનત એકરસ મૃતિકા, કરત કુલાલ વિચારી;
 યૂ નર નાર અસુર સુર ઈશ્વર, આતમ અનત અધારી. ૩
 તેરી ભૂલ ભરી તુઝ લીતર, ભરમ ભયો તોય ભારી;
 દૃષ્ટીદોષ હોત તા નરકો, બિ ખ શશિ ગગન નિહારી. ૪
 મિટ ગયો દોષ ભરમ તજ ભાગો, નિરમલ ચંદ નિહારી,
 સિમરથરામ અનત સન્ત ઈણુ ધર, યાહી રીત હમારી. ૫

૩૭

એતા દિન અનુભવ બિન દુખિયારી;
 એક પતી બિન અનત ઉપાધિ, જ્યૂં વ્યભિચારણી નારી. ૨૨.
 જગત સ્વપ્ન સુષુપતિકે બિચ, માન્યો આનન્દ અપારી;
 આતમ તત્ત્વ અપાર અખંડિત, તિનકી સુધી વિસારી. ૧
 પાંચ તીન મિલ માયા પસરી, ભાસત રમના ભારી;
 અપનો રૂપ ગુપ્ત કર ગોવિન્દ, ખેલત ખેલ ખિલારી. ૨

નાના રૂપ નિરખ મન મેરે, બન બેઠો ગૃહચારી;	
માત તાત સુત ધામ સમરધી, બોલત મારી ચારી.	૩
પુણ્ય પ્રતાપ આપ ગુરૂ ઈશ્વર, મિલ ગયા મદન મુરારી;	
દે ઉપદેશ લેશ સ્વારથ તજ, સુધી બગસ દી સારી.	૪
અગમ અગોચર અખંડ અનાવૃત, સાક્ષી રૂપ સુખ્યારી;	
સિમરથરામ સકલ ઘટ વ્યાપક, ખેલૂં મોજ હમારી.	૫

૩૮

અખ હમ જીવન જીગતી પાઈ,	
જીવન મરણ મરણ માંય જીવન, સતગુરૂ રાહ દિખાઈ.	૨૨.
ચવદેહિ લોક રચ્યા બ્રહ્મતમેં, ભિન્ન ભિન્ન કર બૂલાઈ;	
બોદ જીવ લેવે માયા બસ, તીનૂ તાપ તપાઈ.	૧
પ્રોક્ષ જ્ઞાન કર સખ જીગ પુલિયો, ભિન્ન બનત પ્રભુતાઈ,	
આપ અખંડી અંદર બોલે, જિનકી સુધ વિસરાઈ.	૨
પાંચ પચીસ ઉલટ અપણેમે, ભાવ મિટાદો બાઈ;	
સર્વ અતીત રૂપ લખ અપનો, જન્મ મરણ ભવ નાંહી.	૩
સુનિયે ગુનિયે દેખ અમ દૃષ્ટી, સો સખ માયામાંઈ;	
શબ્દ અતીત તુંહી લખ આતમ, નિશ્ચલ ચિરતા થાઈ.	૪
જીવણ મરણ યહી વિધિ બનો, આતમ અલખ લખાઈ;	
સિમરથરામ સદા સુખ વિચરો, જમ બલિમ ભયનાંઈ.	૫

૩૯

ઐસા ઘર ગુરૂબિન કૌન બતાવૈ;	
અગમ અગોચર અણુધડ આતમ, બિન સતગુરૂ નહિં પાવૈ. ૨૨.	
સતગુરૂ સૈણ બૈણ કહે બેહેકા, સૂતા જીવ જગાવૈ;	
સત ઉપદેશ દેત કર કિરપા, અધરમરાહ છુડાવૈ.	૧
માત તાત સુત બ્રાત બત મિલ, દિનદિન મન લોભાવૈ;	
જન્મ અનન્ત દેખ દુખ યા સંગ, ગુરૂ વૈરાગ કરાવે.	૨

માયા બ્રહ્મ લેહ બતલાયો, સત્ય સ્વરૂપ દેખાવૈ;
બેહુદ દેશ બસી મેરી સુરતા, ફગત ફકીરી ભાવૈ. ૩
હર્ષ ન શોક વિભેગ ન ભોગી, હોય ન એક કહાવૈ;
સિમરથરામ સદા સુખ ઇણુ ધર, કુણુ આવૈ કુણુ બવૈ. ૪

૪૦

સમઝ મન જગમેં લે લે લલાઇ,
પરમારથ કરો કર પ્રીતિ, કર સિંવરણુ સુખ પાઇ. ૨૨.
જો જો કરમ કરે અતિ ગુપતા, હરિસેં છાના નાંઇ;
અન્તર્યામી નામ ઉસીકો, કિસ વિધિ રહત લુકાઇ. ૧
પાંચૂ તત્ત્વ પસાર પ્રીત કર, કૈસી રચના રચાઇ;
નારિ પુરૂષ ગધર્વ અસુર ગણુ, થાવર જગમ થાઇ. ૨
કર મત કપટ કિસી સગ કુકરમ, ઉલટ દેખ ઘટ માંઇ;
જલ બિય તરંગ તરંગ બિય જલ હૈ, આતપ્રોત એક સાઇ ૩
તિલ બિય તેલ દૂધ બિય ધૂત હૈ, દાર અગન સમાઇ;
યૂં જગ ઇસ એક રસ આણુધડ, કિસ વિધિ કપટ ચલાઇ. ૪
સતગુરૂ સૈણુ બૈણુ સમઝાયા, જ્યાં પર થિરતા થાઇ;
સિમરથરામ ભરમ તજ ભજીયેં, તજીએ આન ઉપાઇ. ૫

૪૧

સમઝ મન અવસર ફેર ન આવૈ,
બીતે વક્ત હેહ નિત દુર્બલ, આખિરમેં પિછતાવ. ૨૨.
ભોગે દિવસ આપૂ હોય આછી, છિન છિન છીજી બવૈ;
છસેં ઇકીસ દેખ દમ બિનસે, સુખ નિદ્રા કિમ આવૈ ૧
બોલત ખારા ચલત અઠારા, સોવત તીસ ગમાવૈ;
મૈથુન કરતાં ચૌસટ ટૂટે, ફિર ક્યા સાચ કહાવૈ ૨
રામ કહતાં દિલડો દૂખે, હાંસીમેં હરખાવૈ;
ધરડી ચીજ લગે અતિ ખારી, પર વસ્તુ મન ભાવૈ. ૩

ફિરત નિસાંક શંક બિન સૈણા, સમઝ અર્થ નહિં આવૈ;
 ચોક કેખ ખગ યુગત આવલકોં, ફીરતો બલ કુંસાવૈ. ૪
 તજ આતુરતા નિજ મન કેરી, હરિ સિંવરણ ચિંત લાવૈ;
 સિમરથરામ કરે સોઈ કરતા, બજ્યાં બ નિરદાવૈ. ૫

૪૨ રાગ ફિરિ.

સમઝ સયાના ઊમર ઝોછી, અદલ ઠિકાણા બેઈરે;
 નરતનરતન અમોલક આછો, વિરથા ગરથ વિગોઈરે. ૨૨.
 રાજ વૈરાગ રાગ તજ રસકોં, દાગ વિષયકા ધોઈરે;
 નિશિદિન બગ લાગ સિંવરણ સંગ, ખોટી ઈચ્છા ખોઈરે. ૧
 શાસ ઉસાસ ત્રાસ દે તનકોં, મનકોં કર નિરમોઈરે;
 હરદમ તાર હાર મત હરિજન, સતયુડ સાર સંબેઈરે. ૨
 સોવન શિખર ધર યુક્તામોતી, સુરન સલાકે પોઈરે;
 સજ નિજ હાર હિયે બિય સુરતા, સૈજ પિયા સગ સોઈરે. ૩
 થેહી નિજ સૈન અનન્ત સન્ત તિરિયા, શંક કરે મત કોઈરે;
 સિમરથરામ સદા સુખ સૂનો, જ્ઞાનયશુ ધર બેઈરે

૪૩

ચેત ચેત મન અવસર બવૈ, આલસમે દિન ખોયારે;
 મૈં તૂં મારી થારી કર કર, મોહ નિદ્રામે સોયારે. ૨૨.
 આજ કાલ કર રીતી વાતેં, વિરથા જન્મ વિયોગારે,
 નીચ પુરૂષકી સોખત નિશિદિન, વિષકે બીજ રૂપોયારે. ૧
 યા જગ ઝૂઠ સ્વપનકી બાજી, જિન સગ મનડા મોયારે;
 મૃગજલ સાચોં બન બુગત બિન, મૈલા વસ્તર ધોયારે. ૨
 સાચ ઝૂઠ નિરણુય કર નિરખ્યો, જખ સતયુડ સંગ હોયારે;
 ઉડ ગઈ નીંદ આલસ તજ ભાગો, સોહ તાર સબેયારે. ૩
 આતમમેં પરમાતમ દરસેં, બિન નૈણાં ધર બેયારે;
 સિમરથ સૈજ બિછી બેહદ પર, સોવન શિખર ધર સોયારે. ૪

૪૪

સોવન શિખરકા અજખ તમાસા, નિરખણુકી ગત ન્યારીરે;
 નિરખે હરિજન અસલ શૂરમા, સન્તનકી બલિહારીરે. ૮૬.
 મોહ મમતા તજ માન બડાઈ, હર્ષ શોકસેં હારીરે;
 જપ ઘટ અજપા બપ જુગતસેં, ચડસી સન્ત નિજરીરે. ૧
 નેતી ઘોતી ત્રાટક નોલી, ખટકર્મ અદપ અહારીરે,
 અશ્વચર્ય રખ પ્રાણુકોં જીતે, પહુચે શિખર મઝારીરે. ૨
 પાંચ પચીસ તીસ મિલ તીનું, તટ તિરબેણી ત્યારીરે;
 ઇલા પિંગલા સુખમણુ સ ગે, ખેલે ખેલ ખિલારીરે. ૩
 પગ બિન નાર પીવ બિન સ્વાગણુ, સ ગ પીવ અશ્વચારીરે;
 ઉલટા સુલટ લખે ઘટ ભીતર, મેટે સર્વ વિકારીરે. ૪
 સન્ત અનેક શાસ્ત્ર દે શાખાં, કથ ગયે કૃષ્ણ મુરારીરે;
 સિમરથ કહે શિખર ધર ચાલો, ચેહી સલા હમારીરે. ૫

૪૫

ખટપટ છોડો ઝટપટ નિમટો, ઘટ ઘટ અજપા હોતા હૈ;
 રટ રટ રટ રટ લાવો લૂટો, ક્યૂ આલસમેં સોતા હૈ. ૮૨.
 તજ હરિ નામ ખામ સ ગ બેબુધ, સ ગ વિષય મન મોહતા હૈ;
 સુરતઝ કામધેનુંં ચહ કાયા, રતન અમોલક ખોતા હૈ. ૧
 સાસ ઉસાસ પાસ વશ પ્રેમી, નેમી નેમ નિયોતા હૈ;
 મકડી મીન અનડ ગત ઉલટા, અખંડ તમાસા જોતા હૈ. ૨
 ધરણિ ન ગગન પવન નહિ પાણી, નહિ જયત નહિં સોતા હૈ,
 ચદ ન સૂર નૂર ધર મેહદ, અખંડ ઉજલાં હોતા હૈ. ૩
 ધન ચહ ખેલ રમે કોઈ ખ્યાલી, જન્મ મરણુ કુખ ઘોતા હૈ,
 સત્ર સંહાર પાર કર પ્રેમી, સોવન શિખર ધર સોતા હૈ. ૪
 આપીમે આપ તાપ તજ નિરખ્યો, ગમકી રોટી ખાતા હૈ;
 સિમરથરામ અખે સુખ નિશિદિન, નહિં આતા નહિ જતા હૈ. ૫

ઝ્યા કહૂં સાધો કહત ન આવે, જો કહૂં સો નાંઈરે;
 હૈ તો સહી પણુ સમગ્રણુ સરખો, સૈનમેં સૈન સમાઈરે. ટેર.
 ફૈન બુદબુદા તરંગ અનન્તા, સખ સમદરકે માંઈરે;
 જલકી ખરફ ખની જગ દેખત, તથપિ જલ ભિન્ન નાંઈરે. ૧
 સુવરણુ ઘાટ ધડે બહુ ભાંતી, બટ થિર ચંચલ છાંઈરે;
 ઉચ અરુ નીચ ચરાચર ઈશ્વર, આદ અન્ત મધ સાંઈરે. ૨
 ચેતન એક અનત વિસ્તારા, સમગ્ર સૈન મનમાંઈરે;
 જાત સ્વપ્ન સુષુપતિ તજકે, ચોથે જાચ સમાઈરે. ૩
 ભાવાભાવ મિટી મોહ મમતા, હર્ષ શોક કહૂં નાંઈરે;
 જલકી બૂદ મિલી જલ લીતર, સિમરથ એકો સાંઈરે. ૪

ચેત અચેત સમગ્ર મન મોજી, આગે ભોમ કરારી,
 ખૂઝે જવાખ જાખ નહિં આવે, બિન સિંવરણુ દુખિયારી ટેર.
 સમગ્ર વિચાર સાર સત સિંવરણુ, ધર્મ ધારણા ધારી;
 • પલ પલ ઘટત છીજત દિન છિન છિન, જનમસેં જનમ સુધારી. ૧
 જંગ પરપંચ રાચ રસ ભૂલો, રચપચ કચિયો ઝ્યારી,
 ચહ સંસાર પાર નહિં પાવે, અનંત જન્મ ધર હારી. ૨
 ધર વિશ્વાસ આશ તજ ગિસર, ફૂસર દુવિધા ટારી;
 જોય પજોય ખોય મત એ દમ, હર ભજ હીર હબરી. ૩
 એસો દાવ આવે નહિં અમૃત, સમ્રથ સન્ત નિહારી;
 કર સતસંગ રંગ અંગ લાગે, ભાગે ભરમ ભિખારી. ૪
 આદ્ર નાથ સાથ સત સાહિબ, ભાસે રૂપ બહારી;
 સિમરથરામ કામ નહિ કિણુ સંગ, જિણુ સંગ જૈસી ચારી. ૫

૪૮

ચેતન વક્ત ચેત મન મોસર, અવસર આયો ભારી;
 અબંધે ભૂલ ભઈ જુગ ભીતર, ખાલી ખેપ તુમ્હારી. ૨૨.
 પાંચોને પકડ જકડ મન ઈન્દ્રી, વિધરી વાત વિચારી,
 અનરત અકડ ફકડ બેફિકર, સકડ હોય સંચિયારી. ૧
 ઝંઝંકાર ધાર મન ધવની, સોહ પલટ સંચિયારી,
 સાસ ઉસાસ આસ બસ બેહદ, સૂજ મિલી હૈ સારી. ૨
 અજપા જપ થાપ થિર થાણા, સુણત વીણુ ઝણુકારી,
 મૂલસે પલટ પેલ મન પાવન, ઉલટ ઇક્રીસૂં આરી ૩
 ઝિલમિલ જોત હોત વા ધરમે, તટ તિરબેણી ત્યારી;
 સજ શિણુગાર નાર નિજ સુખમણ, પ્રેમ પુરૂષરી પ્યારી. ૪
 અનહદ ઘોર શોર બિન સરવણ, બિન પગ નાયત નારી;
 અદ્ભુત ખેલ તેલ બિન ખાતી, અનત ભાણુ ઉઠિયારી ૫
 સૂક્ષ્મ સ્થલ મૂલ માયા મન, ચિત બુધ ચક્રિયા આરી;
 કહણી પરે કહૈ કહા સિમરથ, અનુભવ મોજ હમારી. ૬

૪૯

યા વિધ નર આવે યા ધરમે, પકડ પાંચરી ચોરી;
 સાસ ઉસાસ આશ નહિં ટૂટે, લખી શિખર ધર ડોરી. ૨૨
 હરદમ તાર વાર વિષયા પર, માર મરદ મુખ મોરી;
 તન કર ત્યાર ડાર મનકે મલ, હાર વિસારી હોરી. ૧
 પલપલ પ્રેમ નેમ બંદ નિરખ્યો, મન ઇવ ચંદ ચંકોરી;
 ભખત અંગાર સાર નહિં સુધ બુધ, ઇમરત અગત બયોરી ૨
 ઐસો નેસ દેશ દિસ દૂણો, સૂનો ચહર હુયોરી;
 જગત ઉદાસ આશ તજ યા ભવ, બેહદ બાસ બસ્યોરી. ૩
 ચવદે લોક શોક સમ સમજે, તીન ભવનસૂ તારી;
 અષ્ટસિદ્ધ નવ નિધ ગધ સમ, વૃત્તી બ્રહ્મ સંગ જારી. ૪

આહું પહર લહર આતમ રત, રગ રગ રામ રમ્યોરી;
સમરથરામ સામ સત આપે, પૌત્ર મુક્તકી પોરી. ૫

૫૦

ઐસા સન્ત સુધર જગ લીતર, સુધ મન લખ ગ્યા સારી;
ભયહર ભરમ કરમ કર કાને, ધર બાનો અવતારી. ૨૨.

વૃદ્ધ વિવેક શેષ ઇવ શરા, પ્રેમ પૂર મિણુ ધારી;
વૃત્તી સધીર ધીર પગ ધારણુ, વીર પુરૂષ પૈ વારી. ૧

આહુંહી પહેર મહેર મન મોવન, સર્વ ભૂત હિતકારી,
દે ઉપદેશ વેષ સજ વૈભવ, અનુભવ શબ્દ ઉચારી. ૨

નીતિ નિહાર પાર કર પ્રીતી, જીતી પાંચ જીવારી,
નારી નેહ ગેહ ગિણુ ગુણુકા, હાર વણિક વેપારી. ૩

લાગી ચોટ મોટ મુરબદા, ખોટ લગી સખ ખારી;
પટકી પોટ ખોટ ઈશ્વરકી, લોટ ચરણુ ગુરૂ સારી. ૪

આતમ એક દેખ દિવ્ય દૃષ્ટી, અનુભવી ભૂપ અટારી;
સિમરથરામ સામ ગુરૂ સામ્રથ, જમન મરણુ મિટારી. ૫

૫૧

સિવરો નિ સન્તાં સર્વ સુખ ઉપજે, કલજીગ કઠણુ સવાયા;
નિકલંક દેવ જિવાંરો રાજ: જી: સખ ઘટ સરખા છાયા. ૧૬૬.

કર ઈચ્છા હર માંડ રચાઇ, ત્રીન દેવ ઉપજાયા;
શિવ શક્તી મિલ માયા પસરી જી સોહં થલ રૂપાયા. ૧

નર સુર સન્ત અસુર ગણુ ગધ્રવ, થાવર જ ગમ થાચારે;
અવદે લોક રચ્યા જગ આરૂ: જી: દિવસ માસ દરસાયા. ૨

ચંદ અરૂ સૂર નૂર ધર અપણો, પરતક હર દરસાયા;
ત્રિલમિલ જોત હોત ચક અવદે: જી: અહો નિશિ ચોકી આયા. ૩

અદ્ભુત ખેલ રચી પ્રભુ રચના, જડકા પન્થ ચલાયા;
નામ અરૂ રૂપ નિરખ જીવ ભૂલો:જી:ભેદ હરીજન પાયા. ૪

થડિયા ઘાટ ઠાઠ સખ ખાલી, કુમ્ભ સરીસી કાયા;
 છિનમેં છાર ખખર નહિં પલરીઃજીઃ ફેગટ જીવ કુલાયા. ૫
 ભજ નિજ નામ કામ સખ કાચો, સાચો કર ઉભાયા;
 સ્વપને દ્રવ્ય મિલ્યો અણુગિણુતીઃજીઃ ભક્ત કણુહન આયા. ૬
 સન્ત અનેક શાસ્ત્ર દે શાખા, રામ ભજો ધન બયા;
 સિમરથરામ અખંડ સુખ ઉપજ્યોઃજીઃ અલખ ખજના પાયા. ૭
 પર રાગ ફિરી.

ભજન કર એકતાર અખધૂ, ભજન કર એકતાર ભાઈ;
 સરલ ચિત સત સિવર સાહબ, સહજ ઉતરો પાર. ૮૨.
 પ્રથમ સત ઉપદેશ સતગુરૂ, સમજ હિરદે સાર;
 મનન કર એકાંત ઉનમુન, પદમ આસન ધાર ૧
 નવે દ્વારા રોક દમકોં, બંદ ત્રીન વિચાર;
 પુરવાપુરવી પ્રાણ ચાલે, લગે સોહ તાર. ૨
 ધમક ધરણી યમક દામિની, ઝમક નૂર અપાર;
 રવી બિન ઉજ્યાર બેહદ, દરસ આરમપાર. ૩
 પ્રગટ થહ ચિન્હ થકિત તૈહ મન, રટત પહુ ચે પાર;
 સિમરથ સેજ બિચર સુન મે, મિટી જમણી માર. ૪

૫૩

ભજનસે ચિત લાય અખધૂ, ભજનસે ચિત લાય ભાઈ;
 ઉલટ સ્વાસા જપો સોહ, સિંવર સશય બય. ૮૨.
 અનડગત ચિત ઉલટ પાવન, બંદ ત્રીન લગાય ભાઈ;
 ધમક ધરણી દમક દામિની, સેજ સુખમણ પાય. ૧
 મૂલ છૂટા વંક દૂટા, ફિર અપૂટા આય ભાઈ;
 જમ્મ રૂઠા કર્મ ખૂટા, ભર્મ છૂટા બય. ૨
 જોત ઝલમલ નિરખ પલ પલ, આનન્દ બલ બલ લાય ભાઈ;
 ખેલ સરગુણ નિરખ નિરગુણ, ગુણ અતીથી ગાય. ૩

યોગ યુક્તી હોય મુક્તી, પરખ પ્રેમે પાય ભાઈ;
કહત સિમરય રહત સિમરય, સોઈ સિમરય થાય. ૪

૫૪

જપો અજપા બપ અબધુ, જપો અજપા બપ ભાઈ;
બપ જપતાં તાપ ભાગે, બને આપોઆપ. ૨૨.
જીતી ઈન્દ્રી જપો સોહં, સધર આસણુ થાપ ભાઈ;
પકડ પાવન જકડ મનકોં, ફકડ તજ સન્તાપ. ૧
પવન પલટે બંક ઉલટે, સુણુત ઘંટા સાફ ભાઈ;
વસ્ત બેહદ તજ હદમદ, જહાં પુન્ય ન પાપ. ૨
બઝત સ્વપ્ન સુષુપતી તહાં, નહીં તુમિયા તાપ ભાઈ;
તજ્યો આપોઆપ ન્યારો, કાંચુરી તજ સાંપ ૩
આપ કરતા આપ ભરતા, આપ બેઠો થાપ ભાઈ;
સધર સિમ્રય સૈન આઈ, આપ હો અણુમાપ. ૪

૫૫

રાગ-આશા.

સાધો નિરગુણુ નામ ઉચારો, થાંરી મન મમતાને મારો.
લિયો ભેખ દેખ ક્યા જગમેં, જિનકો કીજ વિચારો;
શસ્તર બાંધ સમર પર શૂરા, ભાગાં નહિ નિસ્તારો. ૧
કામ ક્રોધ મદ લોભ લાલચ લખ, તજદો તુરત વિકારો;
સાસોસાસ ત્રાસ સિવરણુકી, રી ઝે રામ હમારો. ૨
યહ વિભુવૃક્ષ ખિલી રહ્યો ખાસો, ચક્ષુ જ્ઞાન નિહારો;
શાખા પત્ર ફૂલ ફૂલ ડાલા, ઐકે બટ આધારો ૩
જલ થલ જીવ ચરાચર જન્તુ, જડ ચેતન ઇક સારો;
ઐસી જુગત બણુ નિજ ચિત ખિય, ક્યા થારો ક્યા મારો. ૪
માયા શબ્દ અનાદિ શાંત, વાક્ય વેદ વિચારો,
હૈ સો સહી નહી સો નિશ્ચય, તત્ત્વમસી ઉર ધારો. ૫

ઝંકારનો અર્થ કરે ઉર, યહિ નિજ નામ સ્વીકારે;
સિમરયરામ રટો ઘટ અપને, સહજહિ મોક્ષ તુમ્હારો. ૬

૫૬

સન્તો પક્ષાપક્ષ ન છીજે,
તજ મન પક્ષ સદા મન વિરતી, સુમન સરીસા રીજે. ૨૨.
ઈશ્વર અંશ જીવ અવિનાશી, સખ ઘટ સમ દેખીજે;
હૈંય નીચ લધુ દીરઘ કિરતમ, માયા બિય પેખીજે. ૧
પૌંચૂં તત્ત્વ તીન ગુણ મિલકર, ચવદે લોક કહીજે;
વિભુ અધાર સાક્ષી લખ સાહખ, દુખિધા દૂર કરીજે. ૨
એક અનેક અનેકાં એકા, એસી ઉતમત લીજે;
નામ અરૂં રૂપ જુદો કર જોવો, સખ માયા મત છીજે. ૩
જલ બિય તરંગ તતુ બિય વસ્તર, કિસ વિધિ ભિન્નતા છીજે;
સિમરચ રૂપ અખંડ લખ અપને, હર્ષ શોક તજ દીજે. ૪

૫૭

સાધો નિજ શૂરા સન્ત સોઈ;
આતમતત્ત્વ નિરખ જગ ઝૂકા, સકલ વાસના સોઈ. ૨૨.
લે વૈરાગ ત્યાગ સખ રાગાં, લગી તાર નિરભોઈ;
માત અરૂં તાત જાત મર્યાદા, પેલ પલકમે ખોઈ. ૧
હરદમ સ્વાસ ચલે સુખમણુ ઘર, સોહં સુરત સજોઈ;
ધન મસ્તાન ફિરત બન બસ્તી, પ્રીતમ પ્રીત પખોઈ. ૨
જઅત સ્વપ્ન સુષુપતિ તીનૂં, તાપ ત્રિયે જિન ખોઈ,
તુરિયા અતીત અખંડિત આતમ, ભાવાભાવ ન જોઈ. ૩
ધ્યેય ધ્યાતા નહિ ધ્યાન તહાં ઘર, દૃષ્ટા દૃષ્ય ન જોઈ;
એક ન દોય સોઈ નિજ સિમરચ, સુક્તિ ન માંગૂં દોઈ. ૪

સાધો મુક્તિ જૂલમેં ભાવે,
 જૂલ મિટી જમત હોય આયા, યુપ મુખ ચિર હોય જાવે. ૨૨.
 દેહ અનિત્ય નિત્ય નિજ આતમ, મોક્ષ સ્વરૂપ કહાવે;
 દોય બિચ મોક્ષ કરો કહો કિસકી, અધિક અચંભો આવે. ૧
 રવિ રજની શોભે નહિ સામિલ, ચેતન જડ કિમ થાવે.
 ખંઝયા સુત ન હુવો નહિં હોવે, શબ્દ માત્ર સુખ પાવે. ૨
 સન્ત અરૂ શાસ્ત્ર વેદ દે શાખા, લિન લિન કહ સમગ્રાવે;
 અનત મસાલ એક રસ અગ્નિ, યૂં ચેતન નિરદાવે. ૩
 જલકી ખૂંદ સદા જલ રૂપા, જે જન અનત ઉડાવે;
 ઘટમઠ ભેદ જુદો કર જેવો, નલ નિરમલ દરસાવે. ૪
 નામ અનન્ત એક રસ ધાગા, વસ્ત્ર અનન્ત ખનાવે;
 ચેતન અધાર અનન્તાં રચના, એક સ્વરૂપ કહાવે. ૫
 નગરી નાંહ તહાં નટ પૈસો, ચોર કહા લે જાવ;
 સિમરથ સમગ્ર થકી મુખ ગૂગો, સૈનીમેં સમગ્રાવે. ૬

સાધો નામ ઈસા ગુણ લીજ, તખ મેરો રામ પતીજે. ૨૨.
 સમ સતોષ વિચાર વિવેકા, સત્સ ગત નિત કીજે;
 મસ્ત હવાલ ચાલ ચલ અસહી, અપલ ચાલ તજ દીજે. ૧
 પલટ પચીસ ઉલટ ઘટ અપને, અવધટ ઘાટ રમીજે;
 સુભર ભર્યા નિજ સુત સરોવર, પ્રેમ સુધારસ પીજે. ૨
 તપતે તાપ ત્રિયે જગ પ્રાણી, તિનકોં આદર કીજ;
 પાસ બિઠાય હટાય જલનકોં, ઓષ યથારથ દીજે. ૩
 સત ઉપદેશ દેવો સખ જનકો, હોય ખુશી આહે ખીજે;
 સિદ્ધિરામ રહો નિરદાવે, રામ હમારો રીજે. ૪

સાધો ગુણ બિન નામ લખાવે, તોહિ સન્ત સરસ સમગ્રાવે.	
પંડિત નામ પઢ્યો નહિ અક્ષર, પોપ કથા મન ભાવે.	
વાદ વિતંડ ચલાવે વિરથા, સતસંગ નહિં સુહાવે.	૧
શૂરો નામ સજ નહિ ચસ્તર, કિરચ દેખ કરણાવે;	
ચત્રુ સંહાર કરે નર શૂરા, સુરપુર વાસ વસાવે.	૨
સતી નામ સમગ્રે નહિં સેવા, પીવસેં વ્રોધ ચલાવે;	
તજ નિજ પીવ અપર સંગ ચારી, નરી નર્ક સુહાવે.	૩
નામ સપૂત કપૂત કરે કૃત, માત પિતા દુષ્ઠ દાહાવે;	
કૂલ્યો કિરત હરત પર ત્રિય ધન, ફેગટ જન્મ ગુમાવે.	૪
સમ સન્તોષ વિચાર ન સુધ બુધ, ભટકત અપર બ્રમાવે,	
સાધુ નામ અસાધુ લક્ષણ, જગ શોભા નહિ પાવે,	૫
પદ સન્યાસ સર્વોપરિ છાજે, ધન તે નામ ધરાવે,	
અન્તરકરણ અધીર અનીતિ, પદ પૂરણ નહિં પાવે.	૬
જસો નામ હોય ગુણ તૈસો, ઉભય લોક યશ છાવે;	
સિદ્ધથરામ સર્વઠા સેવક, સાચી બાત સુણાવે.	૭

અનત જુગ યૂહી આલસમે ખોયા,	
માત તાત બ્રાતા સુત નારી, યા સંગ પ્રેમ પળેયા.	૮૨
જ્યાં જ્યાં જન્મ લયો યા જુગમે, ત્યાં ત્યાં અતિ મન મોયા;	
ધન્દ્રી કાજ લાજ સખ ત્યાગી, સગ વિષય નિત સોયા.	૧
નીતિ ધર્મ વેદ મર્યાદા, કર કર વાદ વિગોયા;	
અધરમ સંગ માન મન અધરમ, અધરમ પથ પળેયા.	૨
ગાયન ગાય રીઝાય લોક લખ, વનિતા સગ પળેયા;	
મુખમે જ્ઞાન પેટમે પાહન, રામ વિહીના રોયા.	૩

અન્ટરજમી આન કયા ઉર, સૂતા જીવ જગોયા;
સિમરથરામ મિલે ગુરૂ સનમુખ, જ્યાં મિલ આનન્દ હોયા. ૪

૬૨

સાધા બાઈ ગુરૂગમ ગેલા દુહેલા,
ગેલા ગરક ફરક નહિં પામે, ચલે સન્ત અલખેલા. ૨૨.
પાંચૂં જોધ ખડા ગેલામે, સંગ પચીસૂં ચેલા;
ઈણુ રાહ પાંવ ધરે સન્ત શૂરા, મારો માર મચેલા. ૧
સતગુરુ શબ્દ સિંધુ સુણુ શરવણુ, શસતર શીલ સજેલા;
દૃઢ વૈરાગ્ય ખડ્ગ ગહિ ગાઠી, સત સુમિરણુ કર સેલા. ૨
સાસ ઉસાસ બિય મડિયા મોરચા, જુગતી યુદ્ધ રચેલા;
લારોલાર ધાર ધસ આગે, શિર બિન શર અંકેલા. ૩
કામ ક્રોધ ગત લોભ મોહ મત, રત પથ સન્ત રચેલા;
વિસ્વાખીસ શીશ લે હાથાં, ઉલટા ખેલ ખચેલા. ૪
હર હર કર નર પંથા સિખર ધર, હર હાકર યાંહી રેલા;
જીવ ન શીવ જરા નહિ જુગતી, મુક્તિ પદ પરસેલા. ૫
આદિ ન અન્ત મધ્ય નહિં મારગ, સતગુરુ સુરત ન ચેલા,
આપોઆપ થાય નહિ થાણા, સિમરથ નહી કહેલા. ૬
૬૩ નુગરે મનુષ્યોંકે લક્ષણુ.

હરી મોચે નુગરા નાહ મિલાવૈ,
નુગરા નિલજ નાગા અરૂ નકટા, જલમત માત લજાવૈ. ૨૨.
નુગરા નર મુખ ઊપર મીઠા, બીતર કપટ કમાવૈ,
ગોડે બેઠ. ગૂંજરી ખૂંઝે, આગે અવર બનાવૈ. ૧
સન્મુખ મિષ્ટ પીઠ પર કડવા, બદ બદ ખાત બનાવૈ;
નુગરા નીચ નરકરા નાયક, જુગ જુગ પરલે જાવૈ. ૨
નુગરા આવે લોટત પોટત, માજમ જ્યૂ મિલ જાવૈ;
આવે પાપ ઉતારણુ કારણુ, દૂણા શિર લે જાવૈ. ૩

શીખે ભજન સાર નહિં સમજે, ચળદ શિરોમનિ ગાવૈ;
 ધૂણે શીશ સભાડે માંહી, લક્ષણુ જ્ઞાન કહાવૈ. ૪
 ચાત્રક ચંચલ ચપલ મન ચોરી, ચુપકી વાત ચલાવૈ,
 જુગમેં ભાંડ જગતરા જીદા, કૂડા કલંક લગાવૈ. ૫
 નુગરા નેસ ત્યાગો કર નિશ્ચય, નામ લાગ અધ જાવૈ;
 ચવડે પ્રીત રીત ગ્રહો આદ્ર, સિમરથ ચૂં સમજાવૈ. ૬

૬૪

સાધો સાચી કહૂં રે વિચારી,
 સાચા નર સનીમે સમજે, ભૂલા ફિરે બિખિયારી. ૧૬૬.
 ધારે જોગ જુગત નહિં જાણે, કરૈ સુક્તરી ત્યારી;
 પાંચ તીન મેહ પચ પચ મૂત્રા, લૂષ્ટ હુવા વ્યભિચારી. ૧
 ગમ બિન જ્ઞાન રડાવે ગેલા, હોય હોય મન હુશિયારી;
 જ્ઞાન ધ્યાનકી રીત ન સમજે, હોત ઉલટ દુખિયારી. ૨
 હોકા ભાંગ અક્રીમ અરોગે, મદ પીવત મદ હારી;
 ખાવત માંસ કરમ કર ખોટા, સુધ બિન ખાત બિગારી. ૩
 પર ધર બંધ વિષય રસ ચાખે, કરત કરમ અધિકારી;
 નીચા પુરૂષ જ્યાંરે સોખત નીચી, હાથે ગયા ભત્રહારી. ૪
 નિદા નેસ પેરનીમે પૂરા, અન્તર કુબદ અપારી;
 અધમી અથગ અકારણ ક્રોધી, બાણુ બૈઠા બ્રહ્મચારી. ૫
 નર સુગરા સાચી કર સમજે, નુગરા સુણ અહ કારી;
 સિમરથરામ સમજ મન અપને, બિન સમજ્યાં ભવ હારી. ૬

૬૫

સાધો ભાઈ અચરજ આવે ભારી,
 આંધા અડક અકલરા હીણા, સમજે ક્યા સૈન ગુરાંરી. ૧૬૭.
 સિંહ અરૂ સૂર બસે બન માંહી, સુરત રહે જ્યાંરી શરી;
 ગાંવ ગલીમે નિશદિન ડોલે, ગરબે રાંડ ગિડૂરી. ૧

ચસતર બાંધી સૂરજન નિકસ્યો, કરી સ્વર્ગરી ત્યારી;
 કાયર દેખ દૂરતે બાગે, કરતે ખાત કરારી. ૨
 લે સંગ ફેળ ચલે નૃપ ચૌડે, કર ગજ પર અસવારી;
 કીર બેઠ મહિષીસુત ભપર, હોડ કરે રાજરી. ૩
 બસે પિયોલ પ્રેમસૂ બાહિર, આવે સર્પ મિલુ ધારી,
 નિંદે તેહિ સાવનકા કીડા, ઉદર ભરણુ અધિકારી. ૪
 સોવન શિખર ધર સન્ત બિરાજે, અદ્ભુત રહણી વારી;
 સિમરથરામ નિંદે ક્યુ નુગરા, સૂરજ રજ કિમ ધારી. ૫

૬૬

સાધો દ્વેષી દ્વેષ ચલાવૈ,
 મનમેં મોદ બોધ બુધહીણા, ગજબ ગાંઠ ગુડકાવૈ. ૨૨.
 પરથમ પ્રીત રીત રગ રાચે, હાં હાં કર હરખાવે;
 રાસલ શબ્દ ઉચરતાં આછો, પાછલ પ્રેમ દિખાવૈ. ૧
 સાચો સર ઉરમેં નહિં આછો, કાચો ચિત ચઢ જાવૈ.
 સર સર સાચ કાચ સમ નિરખે, કાચોઈ સાચ દેખાવૈ. ૨
 ખડ ખડ પથ ચલ્યો ગડખડમેં, ચડ ચડ કર ચિડ જાવૈ;
 તડ જડ જોર કિતા દિન ઝૂંઝે, ખડખડ કર ખિર જાવૈ. ૩
 ધાર્યો લેષ લેદ બિન ભોદ્દ, ભૂલો જગ ભરખાવૈ;
 માયા મજબ ગજબ ગુરુ જ્યાંરા, અજબ પુરી બાણુ આવૈ. ૪
 હાથજોડ સિમરથ હોય હાજર, સાચા શબ્દ સુણાવૈ;
 પખ પ્રેમી સન્ત પોલ પધારો, દૂરસે દરસ દિખાવૈ. ૫

૬૭

નુગરાં અદપ બેણુ મત ખાવો,
 જણો નહિં ભેદ ભરમના ભૂલા, વિરથાઈ વચન ગમાવો. ૨૨.
 જણે નહિં અરથ ગર્થ ગુણુ જૈસે, લેષસૂં ટેક ચલાવો;
 દાતા એક દેખ રહ્યો સખકી, બિગડ બ્રહ્મ મિલ જાવો. ૧

આપો ખોજ પાંવ તલ અગ્નિ, અવરાં શીશ દિખાવો;	
અપણા લાંછણુ ઝારમેં દરસે, આપહી નર્ક સિધાવો.	૨
અપર અકાજ કાજ નિજ ઢેરો, કર હાણી હરખાવો;	
કુટુમ્બ સહિત નરકરા સંગી, સૂકર બૈણુ સુણાવો.	૩
સાધુ નિશંક સ્થામ રે આસે, ક્યૂં થે બચ સંતાવો,	
ચૂકે ધ્યાન વચન કોઇ આપે, ક્યા પદવી તેહ પાવો.	૪
દરસણુ સન્ત હરી હોય પરસન, કર દર્શણુ લો લાવો,	
લેવોની ભેદ છેદ મન પાવન, તુરત સ્વરૂપ લખાવો	૫
વૈર ભાવ સાધૂ નહિ રાખે, અનમલ શબ્દ સુણાવો;	
સિમરથરામ શરણુ સતગુરૂકે, લિયો અન્તમે લાવો.	૬

૬૮

સાધો હમ નીકે કર દીઠો,	
અપણે અપણે સ્વારથ લાગા, મુતલબ સખમેં મીઠો.	૭૨.
માતા કહે પુત્ર હમારો, તિરિયા કહે પિત્ર મીઠો;	
બૈનડ કહે વીર હમારો, ચૂંકર પકડયો કાઠો.	૧
મુતલબ કારણ ચરણમંહ લોટે, વચન સુણાવે મીઠો,	
તુમસોં હમરા હમસોં તુમહરા, ચૂકર લટે લાટો.	૨
આયો બુઢાપો હાથ ડાંગડી, થાક ગયો નર કાઠો;	
નાર પુત્ર વે બડ બડ બોલે, પ્રીત પ્રેમ કહાં નાઠો.	૩
પડિયો ખાટમેં મન પિસ્તાવે, ખૂટ ગયો સખ આટો,	
પૈલા ખાત વિચારી નાહી, હરસેં કિયો ન સાટો.	૪
અકદિન હ સ અકલો બરસી, બૈહિ કરણીરો કાંઠો,	
બગત દેખતાં હેલો દેસી, ઢલ ખાવે ના ભાટો.	૫
મનસુખ ગુરુ સિમરથને મિલિયા, ચરણાં ચિત્ત લપેટા;	
મુતલબખત્રી મેહરમ હમ પાર્થ, મન કીયો હમ કાઠો.	૬

(૪૭)

૬૯
રાગ-ફિરી.

ફીરી બૈડા ફકડ કરે,	
વાદ વિવાદ કાલ અહંકારા, દીનહા પાંવ તરે.	૨૨.
લીવી ફીરી ફિકર ત્યાગિયા, શોચ ન શોક હરે;	
તીન લોક સુખ ઈચ્છા ત્યાગી, હોય મસ્તાન ફિરે.	૧
હોય નિરાશ બિકાકે કારણ, સતકી ફેરી ફિરે;	
ઉદર ગ્રાહી કરલે પત્તર, સતકા ટૂક ગહે.	૨
દે અન પ્રાણ એકાંતે બૈડા, આસણ પદમ કરે;	
સાસ હસાસ અજરૂપા સુમિરન, નિશ્ચલ ધ્યાન ધરે.	૩
લગી સમાધ સાધ યૂ સીધા, દિવ્ય દૃષ્ટી ઉધરે;	
પ્રગટયો શૂર દૂર બંધ રજની, નિજકી ખખર કરે.	૪
ઉલટ સુમેર શિખરકી ધાઠી, ધન નિજ પાંવ ધરે;	
આપહિ બ્રહ્મ બ્રહ્મ સમાયા, કારજ સહજ સરે.	૫
ઐસે ઉલટ અપણુ ધર આવે, સોઇ હૈ સન્ત સિરે;	
સિમરથરામ ઔર ભખ સાંગી, વિરથાહી ભેષ ધરે.	૬

૭૦

ફીરી અલબેલાંરા ખેલ, ચાઠાં સંકે ન કાયર ઝેલ.	૨૨.
જ્યૂં રણમાંય લડે હદ શૂરા, અણિયાં ઝુકે જહાં સેલ;	
ગોલી નાલ જુજરખા છૂટે, સનમુખ લેવે ઝેલ.	૧
સત કર સતી પતી સંગ નિકસી, ચલી પિયાકી ગેલ;	
સુરત લગી અપણુ સાજનમે, કાયા અગન બિચ ડેલ.	૨
સતી શૂર ઔર સન્ત જનોંકે, ઇન ઇનોંકે નહિં મેલ;	
યે તો સદા ગવનમેં ડોલે, સન્ત ચલે યા પેલ.	૩
અનડ પક્ષી જ્યૂં ઉલટા ચાલે, ખાંસ ખરત નટ ખેલ;	
મેરુ ઇકીસ છેદ ગઢ ખંકા, ચઢયા અગમકે મેહેલ.	૪

એક ન હોય અવર નહિં ઠાઈ, આપી આપકો ખેલ;
 એસી ખાત કહો કુણુ જણે, ખૂંદ સમંદ બઈ લેલ. ૫
 સતગુરુ સન દીવી કર કિરપા, છૂટી જગતસું ગેલ;
 સિમરથરામ યા અસલ પિછાણી, લીવી ગરીબી ઝેલ. ૬

૭૧

ફકીરી કરના હોય જરૂર,
 નિરભે હોય વિચર જુગ માંહી, મત ધારો મગરૂર. ૮૨.
 નાર અસાર નિવાર નેહનર, અસલી વિષ અંકૂર:
 સમદૃષ્ટી નિરખો સારાંકો, કયા હલકી કયા હૂં. ૧
 રાજ રંક ફકીર બાદશાહ, દાતા સૂમ અરૂ શૂર,
 ગરજ ગુલામ કરો મત કાહૂ, અસલી આદુ નૂર. ૨
 પરારબ્ધ જહાં લેત ખસેરા, કયા વન વસ્તી દૂર;
 સાસ ઉસાસ ધુકાદે ધૂણી, ધંવિયો જ ભરપૂર. ૩
 ઉલટ ઇક્રીસ આય ગઠ ઊંચે, બાજે અનહદ તૂર;
 કાલ બલ જોરા નહિં જુ ઝે, સુતમે ઊગા સૂર. ૪
 આદિ અન્ત મધ કિસકોં કહિયે, મન બુધ ચિત ચકચૂર;
 સિમ્રથરામ શામસેંહિ નિશ્ચય, ઉમગત પ્રેમ હિલૂર. ૫

૭૨

ફકીરી મૂગી વસ્તુ અમોલ.
 ગુપ્તા સેન સમગ્ર સતગુરુસેં, લો શિર સાટે મોલ. ૮૨.
 હાર હાર શિર ભાર જગતસું, પલમેં ભયો અમોલ;
 ચરણ શરણ પરણ સતગુરુકે, બય પયોં નિજ પોલ. ૧
 ભય અતિ જોર શોર સુણુ જમકો, મન પાવન ઇમ ડોલ;
 થર હર ધર કમ્પત શિર સારો, મુખ ઉચરત નહિં બોલ. ૨
 સરતર ગુરુ એસા ઉપકારી, દેખ્યો જીવ અમોલ;
 કરગ્રહ પકડ પાસ ધીરપ ધર, નર હર મુખડે બોલ. ૩

બ્રેહની બેહક કંઠસોં ગઢ ગઢ, ચરન ચરન મુખ ખોલ;
 દયા કર શિર પર કર ધર સતયુર, દીવી વસ્તુ અતોલ. ૪
 સાસ ઉસાસ સૈન ઇમ સમગ્રી, પલક પલક તન તોલ;
 પ્રગટયો સૂર દૂર ભઈ રજની, સહજ મિટયો અલુખોલ. ૫
 બાણમેં બાણ વ્યોમમેં દરસત, હિય બિય ઊઠે હિલોલ;
 ઉલટા ખેલ ખેલ બિન બેહણા, હંસા કરત કિલોલ. ૬
 મન બુધ ચિત વાણી નહિં પૂગે, અનુભવ આતમ ખોલ,
 પ્યારી સેજ મિલી પ્રીતમ સંગ, દુઈ પટ ધુંધટ ખોલ ૭
 જીવ પ્રજ્ઞકા ભરમ મિટાયા, મોક્ષ બંદ દોહ ખોલ;
 સિમરથરામ યા ઐસી ક્ષીરી, કિસ વિધિ લીજ મોલ. ૮

૭૩

ક્ષીરી યુર બિન સંકેહન બાણ.
 બિન યુર બેહ મિલે નહિં કબહૂ, વિરથા કરત બખાણ. ૧
 પરની કંવારી મિલકર બૈઠી, વા ઉનકા કર તાણ;
 વા હ સ ખૂઝે વા ચરમાવે, કિસ વિધિ કરે બખાણ. ૧
 સુન્દર સેજ ખેલ મતવાલી, પીવ મરમ લિયો બાણ;
 વા સોવત બગત સદા અઠેલી, કયા પિવ મરમ પિખાણ. ૨
 ગમ બિન ગે'લી ભઇ અલખેલી, ક્યૂં ઉલટો કર તાણ;
 યુજરે સોઈ સુજનકી વાતાં, ચઠ સુધરે કયા બાણ. ૩
 કહાં સુજન સુખ સેજ તુમહારી, વિરથા કરત વખાણ;
 રમતી કલ સંગમે ભલ હમરે, આજ ભઈ ધમસાણ. ૪
 સુજન મેરા ઐર મૈં સાજનકી, નિરખત નૈન લોખાણ;
 અંદર તીર લગ્યા આશકકા, કિસ વિધિ કઈં બખાણ. ૫
 નુગરા નર હૈ નાર કંવારી, સુગરા પરણી બાણ;
 સતયુર ચરણ ચરણ બચ લાગા, પ્રજ્ઞાનન્દ સુખ માણ. ૫

શબ્દાં શેલ લગ્યા સતગુરુકા, તે પન્થા પરમાણુ;
સિમ્મથરામ કૃષ્ણીરીકા લંબ, અલમસ્તાના બાણુ.

૭

૭૪

કૃષ્ણીરી ભેષ ધર્યાં નહિં હોય,

યહ તો ખાત અતોલ અનૂપમ, ખબર પડી અખ મોય. ટેર.

મસ્તક મૂંડ કૃષ્ણીરી લીની, રંગમેં ગેગડ હોય,

વસ્તર રાલ ગૂદડો ગલ બિય, લાજ શર્મ દી ખોય. ૧

નારિ પુત્ર ઘર નાર ત્યાગિયા, જગસૂં દરસે હોય,

ખાહિર ભેષ લિયા તન ઊપર, ભીતર ભેદ ન હોય.

વસ્તી ત્યાગ બનમેં બય બૈઠા, મન શોભા લિયો મોય;

રાખે મૂન ચૂનકી ચિન્તા, ઈસ વિધિ ત્યાગ ન હોય. ૩

તીન લોકસેં ન્યારી કૃષ્ણીરી, ત્યાગ ચલ્યા નર કોય;

ચોથે દેશમેં આસન થરપે, કકડ કહાવે સોય. ૪

બન ખસ્તીકા જરમ ઉઠાયા, મન મતવાલા હોય;

ખસ્તી બન જ્યારે એક સરીસા, દુતિયા ભાસ ન કોય. ૫

હક બક ખાત હાથ નહિં આવે, કહૈ સુણૈ નહિ કોય,

દેખ અદેખ કહણુ બિન કહણી, આદૂ ઇણુ ધર બોય. ૬

ભેદ લખે કોઈ ગુરુકા ખાલા, આપા સનમુખ હોય;

સિમ્મથરામ લખે પરવીણા, અવર લખે નહિ કોય. ૭

૭૫

કૃષ્ણીરી બેહદ બ્રહ્મ વિચાર.

અપનો રૂપ નિરખ દિવ્યદૃષ્ટી, તજ હદ ચર્મવિકાર. ટેર.

વિષયવાસના ત્યાગ આગ સમ, સતગુરુ શબ્દ નિહાર,

તજ ચિત રાગ લાગ વૈરાગે, જપ અજપા ઝંકાર. ૧

હર દમ વાર તાર નહિં ટૂટે, છૂટે સકલ વિકાર,

શબ્દ અતીત લખૈ નિજ આતમ, નહીં પુરૂષ નહીં નાર. ૨

અક્ષર બ્રહ્મ સર્વે ક્ષર માયા, અક્રિય રૂપ અપાર;
 ચાર અવસ્થા તાંહ નહિં પૂગે, વિભૂ વ્યાપક નિરધાર. ૩
 ચારિદ્રું વેદ બાણુત ૫૮ શાસ્તર, સુરતી અગમ પ્રકાર;
 સો સત ભેદ લખે સન્ત શૂરા, અધર દેશ એક તાર. ૪
 અધર દેશ જહાં અલખ પુરૂષ હૈ, અખિલ બ્રહ્મ નિરધાર;
 સિમરથરામ સદા સુખ નિજધર, સંશય નહિં લગાર. ૫

૭૬

રાગ ફિરી. રાગ આશા.

સાધો બાઈ સતગુરુ શરણુ સદાઈ.

સતગુરુ શરણુ હરણુ દુખ દૂરા, તીન તાપ ભય નાઈ. ૨૨.
 ગુરુગોવિંદસુ આધિકા કહિયે, કર નિશ્ચય મન માંઈ,
 ગોવિન્દ જીવ ગુણાકર બાંધા, ન્યાનિ સતગુરુ દેત છુડાઈ. ૧
 આરૂં ખાણુ ચૈરાસી ઉતપત, નિત મિત પરલે બઈ,
 સતગુરુ શરણુ સાર લેકે શિષ, જીવન મુક્ત કહાઈ. ૨
 નર સુર અસુર ભૂપ ઇન્દ્રાદિક, સ્વર્ગલોક સુખ પાઈ,
 ફિર લે જન્મ આય ભોમી પર, ગુરુ બિન મુક્તિ નાઈ. ૩
 બેદ ભેદ સુરતી યૂ દાખૈ, સતગુરુ મહિમા સવાઈ,
 બિન સતગુરુ બટકે જગ સારો, આતમ નિશ્ચય નાઈ. ૪
 સતગુરુ અજર અમર અવિનાશી, શુદ્ધ સ્વરૂપ સદાઈ,
 સિમરથરામ શરણુ સતગુરુકે, અનુભવ પદ સુધી પાઈ. ૫

૭૭

સાધો બાઈ સન્તાંરી બલિહારી,
 હરણુ કિયાં દુરમત બૈ દૂરી, સંગત કિયાં સુખિયારી. ૨૨.
 ધન જન ભાગ સન્તજન આવે, બલ જગો શશિઆરિ;
 આંગન સફલ સફલ ન્યાંરી કાયા, મોક્ષતણા દાતારી. ૧
 નિરમલ નૈણુ પૈણુ ન્યાંરા નિરમલ, શીલ અંગ સુખિયારી;

(૫૨)

ગહરા સિન્ધૂ અથગ જલ ઊંડા, વર્ણ નહિં શોભારી.	૨
પાંચ પચીસ અગ નહિં વ્યાપે, ગમ નાંહી તીનાંરી;	
કાલ ક્રોધ સ્વપ્ને નહિં સમજે, અદ્ભુત રહણી વારી.	૩
અદ્ય અહાર નિદ્રા નહિં વ્યાપે, નિશ્ચલ આસણુ ધારી;	
સોવે નીંદ જગતા નિશિદિન, કયા સમજે સંસારી.	૪
સતગુરુ ચરણ શરણ જન આવે, ધન્ય કમાઇ જ્યારી,	
સિમ્મથરામ અખડ ગુરુ આસા, જુગજુગ શરણ સંતાંરી.	૫

૭૮

સાધો સૈન યહી લખ લીજો,	
ચાર વેદ સન્ત અરુ શાસ્તર, સતગુરુ કહૈ જ્યુંહી કીજો.	૨૨.
શુદ્ધ સ્વરૂપ નિજનન્દ નિશ્ચલ, નિર્મલ પદ પેખીજો,	
આદિ અન્ત મધ એક લખે ઉર, ધીર પુરૂષ મન ધીજ.	૧
કૃષ્ણ કૃપાલ વ્યાસ સુખ અર્જુન, લખ શાખા ઉર લીજો,	
ઉભય નપુ સક નિશ્ચલ સૂતા, કયા લીજો કયા દીજો.	૨
બશુર સમીર તરંગ તોયનમે, કાહુ વિધિ ભિનતા કીજો;	
કુંડલ કટક કનક લખ સાક્ષી, યું પૂરન પદ લીજો.	૩
સરવ અતીત આપ લખ અનુભવ, આશા પાશ તજીજો,	
સલગ સૂત્ર સુખ દર્પણ અન્દર, પ્રેમ પિયૂષ રખ પીજો,	૪
સુપ્ન પુરૂષ સદીકો અધિપતિ, નભ નિજ બાગ કુલીજો,	
ભગો રવિ ભડી જબ નિદ્રા, કવન પુષ્પ કર લીજો.	૫
અસ્તી ભાંતી પ્રિય રૂપ હમારો, કયા રીઝે કયા ખીજો,	
સિમ્મથરામ સૈન ગૂંગાકી, ગૂંગા હોય સો રીઝે.	૬

૭૯

ધન ગુરુ દરશનરી બલિહારી,	
શેષ મહેશ ગણેશ શારદા, મહિમા કરૈ નર નારી.	૨૨.
બન્ધન ભયો દહો દુખ દારણુ, આયો શરણુ તુમ્હારી,	

પરદા ખોલ બોલ મુખ વાણી, મેટાની તપત હમારી. ૧

જનની પ્રીત પુત્ર પર પ્યારી, પલ પલ લેત સંભારી;
યું શિષ ચરણ ચરણ સતગુરૂકી, ગિરા સુણો ગિરધારી. ૨

નિરમુણ નાથ બાત મુણ બ્રિહટ્ટી, ખોલી કર્મ કિંવારી,
સાસ ઉસાસ ત્રાસ દે તાયો, રાગ સુણી સુપિયારી. ૩

અન્ધ તોડ મોડ મુખ જમદલ, હું તું મેટ વિકારી,
પ્રેમ પુરૂષ જોમો મુખ આગે, સંગ સુખમણા નારી, ૪

મૂલ મહલકી ખુલ ગઈ ખિડટ્ટી, અજબ બાગ ફુલવારી;
ગણપતિ દેવ બગીચે બેઠા, ચાર લુખ મતવારી. ૫

આજ્ઞા પાય ધાય રાહ આગે, બંક રાહટ્ટી ત્યારી,
પ્રેમ પવન દોઈ લિયા અગાજી, સન્ત ચઢે સચિયારી. ૬

ત્રિવેણિ તીર ન્હાય અંગ નિરમલ, શિલતા ચલે સુપિયારી;
માયા આય ખડી મુખ આગે, દૂર ગુરાં લલકારી. ૭

ઈમરત પીયા જુગો જુગ જ્યા, દુખરી બાત વિસારી,
આગે બુવા હુવા હંશ ચેતન, અધર દેશરી ત્યારી. ૮

અધર દેશ જહાં અલખ પુરૂષ હૈ, સતગુરૂ શ્યામ નિજરી;
અનહદ ધુરે ઝરે નજ નિરલૈ, ધાર અમી એક ધારી. ૯

ધરણિ ન ગગન આખ નહિં અન્દર, અપર છન્દ અધિકારી
દોય ન એક દેશ કહું કૈસો, હૈ સો હૈ ચુપ ધારી. ૧૦

ગુરૂમેં શિષ્ય શિષ્યમેં સતગુરૂ, ઓતપ્રોત ઇકસારી,
રવિમેં કિરણ કિરણમેં રવિ મિલ યૂં, ઝિલમિલ જોત અપારી. ૧૧

અજબા બપ જપૈ જુગ સારો, બૂલ ગયા સ સારી,
દે તન ત્રાસ ચઢે નહિં આગે, અગમ ભોમ ગમ ન્યારી. ૧૨

જાત ન પાંત નહિં ફુલ કારણ, ચાર વરણ ઇક સારી;
સબકે પાસ સબી દેઐ ઔધર, પરસોની દોય હુચિયારી. ૧૩

(૫૪)

કહું અખ કહાં વહાં ઘર ઐસો, હૈસો કહું મેં પુકારી;
ચવદેહી લોક ચિલક ચેતનકે, નિરાધાર આધારી. ૧૪
ધ્યાન ક્રિયા ધોષા નહીં ભાગે, વિના ક્રિયાં દુખિ ભારી;
સિમરથરામ રેસ અતિ ઝીણી, સમઝીયો મેં મેહર ચુરારી. ૧૫

૮૦

હેત હરિજન લાય, અખધૂ, હેત હરિજન લાય ભાઈ.
તબે બ્રાન્તી મિલો સુખ મન, ચરણસે ચિત આય. ૮૨.
હેત હરિજન મિલ્યા પૂરા, હર્ષ હિવડે થાય;
નિરખ નૈણાં પરખ પાઈ, સરસ ખાત સુણાય. અખધૂ. ૧
અધર ભોમ અકાશ વાસા, પિલંગ પ્રેમ ઢલાય,
સૈજ સુખમણ તત્તવ તકિયા, બૈઠા મોહન આય. ૨
અનત કોટિ પ્રકાશ રવિ સમ, સરસ નૂર સવાય,
શબ્દ અનુભવ સુણત આતમ, સર્વ સંશય બય. ૩
ચલત ધીરા ધીર પૂરા, કૈ શૂરા સ્હાય,
બ્રહ્મ નૂરા નહિં અધૂરા, આદૂ સૈણ સુહાય. ૪
એવા હરિજન મિલે ધનધન, આતમા સુખ પાય;
સેવ સિમ્રથ એક અણુધડ, દોય કિસ વિધ થાય. ૫.

૮૧

રાગ ફિરી-રાગ ગિરનારી સોરઠ.

હારે મન મારયુ રે,
મત કર માયા રો સનેહ, સગ ન ચાલસીરે. ૮૨.
કવલ કર ઇણુ આયો જગમેં, આયને હોયગો લાલસી,
સૈણુ બૈણુ ચીતાર લે, જમરાણુ ઘેરા ધાલસી, ૧
અન્ધા મત હોય આલસી, આલસમેં બેહબવસી,
જરી જવાની છોડ બસી, અરથ એક ન આવસી. ૨

(૫૫)

જંતર પડસી બેજરા, શીય સાટાં ચાલસી;	
પાંચ હી અચેત હોસી, પડૂતર નહિં પાલસી.	૩
સભી પ્યારા હોસી ન્યારા, નેહ સારા ત્યાગસી;	
પડતા દિન ઇણ પીંજરેરા, એક ન આછો લાગસી.	૪
પ્યારી ન્યારી હોય બસી, નેહ નારી તોડસી,	
બડક બોલે મુખાં ખોટી, કટક આવે ચોરસી.	૫
સંસાર મુખ ઈન્દ્રબલ જૈસો, બદન ઝલકે આરસી,	
કાયા માયા માલ ખબના, ધયાં હી રહબવસી.	૬
કામ સારો સખલ બાડ, વગત નહીં બોલાવસી,	
પંછી ઊપર બાજ ઝપટે યું, જીવને લેબવસી.	૭
પીંજર તેરો રહસી ન્યારો, ખાકમેં મિલ બવસી,	
હરિ હેત મુકૂત ના કિયો, ગાફિલ ગોતા ખાવસી.	૮
મનમુખ મિલિયા અંતર મિલિયા, ગુરૂ પઢાયો ફારસી,	
સમઝ સિમ્રથ સૈન શૂરા, સોઈ કારજ સારસી.	૯

૮૨

હાં બ્રહ્મ હ સલારે,	
કર હરીજસૂં હેત, ચો તન બવસીરે.	૧૨.
બજન કારણ જનમ દીનો, દીવી ઉત્તમ બૂણુરે,	
શુભ સંગત કર હરિનામ લેતાં, મતી ચો શિર ધૂણુરે.	૧
પ્રથમ ગુરૂની હાટ બો, લાવો કમ્બા સારરે,	
જ્ઞાન ધ્યાન ધુમાન લેં મન, હરીને ચીતારરે.	૨
સત શીલ સાજે કાલ દાજે, લાજે અકરમ કામરે,	
સાચી નેક સંભાયલે બવ, પાર કરસી રામરે.	૩
ઝૂઠે જુગ ઝૂં રાય બઠો, બૈઠો મોહરી બલરે,	
ચેતન હોય ચિત ચેત રટલે, ઊપર આયો કાલરે.	૪

૨૮ રામ સુન ધુન સાધ સંગતી, મતી થિર ઠહરાયરે,
 ૨૮ નામ કેઈ નર પાર પંથા, લીધો અમરપુર પાયરે. ૫
 ચાર જુગમે સન્ત સીધા, લીધા નામ અપારરે;
 હીરા હંદા વિણજ કીદા, જીવ કર ભવ પારરે. ૬
 ગુરૂ મનસુખ મેહર કીધી, હીર બગરેયો હાથરે;
 હીરસૂં મિલ હીર દૂવા, સમગ્ર સિમરથ સાથરે. ૭

૮૩

વીરા મારા એળે જનમ ગમાયો,
 હરી ભજન ભજીયો નહિં, હીરો હાથ નહિં આયો. ૮૨.
 તથો તાપ નવ માસ ઉદરમેં, અતિહી દુખડો પાયો,
 કોલ કિયો કડ્ડણાકર હરસેં, જન્મ જગતમેં આયો. ૧
 દૂધ ધવાય માય કિયો મોટો, ખિલ ખિલ ખેલ ખિલાયો.
 લાલ ખુશાલ બાલસગં ખેલ્યો, સિંવરણ હરિ ખિસરાયો. ૨
 ખરસ પચીસ જોખન તન માતો, મન મગરૂરી છાયો,
 મોહ માયારી નદિયાં ગહરી, બંદે સંગ લિપટાયો. ૩
 વિષરી ખેલ વિલૂખિયો બાલમ, અમિષ અહાર ઉમાયો,
 સાર અસાર સમગ્ર નહિં રાખી, હીરો હાથ ગમાયો. ૪
 નિશિદિન નીચ નીચરી સંગત, નીચો કૃત્ય સુહાયો,
 અજબ ધૂતારી નારી સંગ પ્યારી જીણુ, પકડ પ્રાણુ સખ ખાયો. ૫
 માત પિતા સુત કુટુંબ કબીલો, થિત વિત કિયો અપણાયો;
 આયો કાલ ચલ્યો અધરાતે, સખ ધન હોયો પરાયો. ૬
 આગે ધરમ માંગીયો લેખો, ઉઠે જબ નહિ આયો,
 મૂરખ પુરૂષ તજી નહિં મમતા, તાતેં થ જ તપાયો. ૭
 મનસુખદાસ ગુરૂમોહિ મિલિયા, જ્યાં નિજ જ્ઞાન ખતાયો;
 સિમરથરામ મિટી મોહ મમતા, હીર અમોલક પાયો. ૮

બીરાજીરે લાલ ગુરાં હાટ ચવડે રચી,
 માંચ હીરાં હંદો વ્યોપાર;
 લેવણહારા લેવસી, ગાફિલ ફિરો રે હબર. ૧
 મન-મેંગળ ને મારલો, મન ચાલે ચાલ કુચાલ;
 બિરારે ગુરૂ વચનાં સમગ્રાયલો,
 રહો ગુરૂ ચરણમેં લાગ, હોવે બલાઈ બરમો નહિં;
 મિલસી અમર સુહાગ, બીરારે હરી સિંવરણ ચિત લીજીયો. ટર.
 જંવરી હીરા મોલવે, પારખ ધણી પિછાણ;
 મોલ કિયાં બિન પારખે, સતગુરૂ મિલ્યા સુખાણ. ૨
 મરકટ હીરો પાવિયો, નિરખ કિયો અતિ ચાવ;
 પૈલ પિછાણયો નાસિકા, મુખમે લે સૂગાય. ૩
 મરકટ જૈસા માનવી, પારખ નહી પિછાણ;
 બગસત હીરા સતગુરુ, લેત નહી મન બાણ. ૪
 નુગરા નહિં પરમોદિયે, વચન ગાંઠકે બચ;
 ગુરુલે હીરો બગસીયો, બેહતા મગ બોલાય. ૫
 કપટી લક્ષણ આયરા, સંગત ન થીજે બચ;
 નુગરા નરને સેવતાં, દેખી કલક લગાય. ૬
 નુગરા નરરી પારખા, બોલત કરો પિછાણ;
 સુગરા નર સાચી કહૈ, નુગરા ઝૂઠ બખાણ. ૭
 હરિજન હંદી પારખા, અંગ નિરમલ બોહરીત,
 સખમેં ખેલે એકટા, ગાવે ત્રિહકા ગીત. ૮
 જ્યારે ચરણ નિત બંધયે, ચરણાં રહિયે લાગ;
 લેઇયે વચન મુખ તાસુકા, મિલે મોક્ષકા માગ. ૯
 સાધ જઈ વિવાદ નહીં, વાદ જઈ નહી સાદ;
 સાધુ સદા મુનમેં રમે, રદ્યા માલ ધર આદ. ૧૦

બલી બઈ ગુરૂ ભેટીયા, ધન પૂરખલો ભાગ,
સિમરથ કહ સતગુરૂ મિલ્યા, ગઘ કરમ ગત ભગ. ૧૧

૮૫ રાગ ચૌઘડિયો.

બલી કરી ગુરૂ હાથાં, જીવ રાખીયો ચૌરાસી બતો;
બૂલું નહિં લાખોં ખાતારે, મારે ગુરૂ વચનારો નાતો. ૨૨.
કરમ ગલીમેં આયા, કરમામેં કાઠાં કલાયા,
ગુરૂ સંભાયા દોનૂ હાથારે, મારે ગુરૂ. ૧
પગાં વિના પાંગલીયો, સતગુરૂ હેલો સાંભલીયો,
રિન બનમેં રહ બતો, મારે ગુરૂ. ૨
આંખ્યો છતાં અધારો, ભૂટો હવાલ હમારો,
કુણુ એ ખેલ બતાતો, મારે ગુરૂ. ૩
મોહ માયારી નદી ભારી, જ્યામેં ખુવો ગયો કંઈ વારી,
જ્ઞાન-ગંગામેં કદ નહાતો, મારે ગુરૂ. ૪
નકપુરીમેં બતો, નીચી નીચી જીણા પાતો;
ખિન ગુરૂ કૌન છુડાતો, મારે ગુરૂ. ૫
સતગુરૂ સેન બતાઈ, સાધુ સિમરથરામ સુધ પાઈ,
ગુરૂચરણમેં માતો, મારે ગુરૂ. ૬

૮૬

બાર બાર નહિં મિલસીરે થને, માનખા જનમરો ચૌઘડીયો,
ઔર જમારો સારો એલે ગમાયો, લારે આયો દિન દોગડિયો ૨૨.
કાલ ક્રોધ થારે બસે કાયામેરે, જનમ ગમાયોરે બિજેગડિયો,
સુધ પ્રીતરી સંગત ન બલ્લીરે, નામ હરીરો નહિં ગુણિયો, ૧
કર્મરો હીણો કમાઈરો કાચોરે, પાછો કરમારી વાટી પડિયો;
કાઈક કમાઈરો આછો થારો આયોરે, મિનખ જનમમેં આય પડિયો. ૨
જ્ઞાન ધ્યાનમેં કછુઅ ન સમજોરે, જગલ રોજ જ્યૂં થું ફિરિયો;
સમજ વિચાર સાર સતગુરૂરે, ચરણમેં ચિત નાં ધરિયો. ૩

હોય અચેત સૂતા મોહ નિદ્રામેદે, લખ ચૌરાસીરો પૈણો પડિયો;
 ઝાતો પૈણો વોહી નર કાટીયો, જિણુ રામ નામ ઘોડો ખડિયો. ૪
 મૂરખ જીવને જ્ઞાન બતાયોરે, મુખડે ઊપર આય લડિયો;
 આપેં તો રામજીરો નામ મત છોડોરે, મૂરખ ઝક મારો પડિયો. ૫
 સતગુરુ દાતા થાને રસ્તો બતાયોરે, જણુત ઘોડો ઊઝડ ખડિયો;
 સતગુરુસ્વામી હથ મેહરાણુરા, ઝા મુરખ ફોડો થામે પડિયો. ૬
 પૂરવ પુનાંસૂં થે પાયો માનખોરે, ભટકત ગલિયાં યુઝ્યૂં ફિરિયો;
 સતગુરુવચનરી અટક ન રાખી, કાયાનગરીરો હીરો હાતે હરિયો. ૭
 તું તો વિચાર કરે બહુતેરે, લારે જમ ધુડલો ખડિયો;
 સમજ વિચાર ચેતન હોય ખીરા, લેલે હીરો ચવડે પડિયો. ૮
 સતગુરુ દાતા ને રસ્તો ખુઝ થારે, કરમાં આગે તાલો જડિયો;
 એક દિન હંસો બસી અઠેલોરે, જણુ ગિરવરસૂં ગોળો ગડિયો. ૯
 સાચે મતે સિવરણુ જાં ડીયો જરે, કરમારો કીટારે ઝડિયો;
 સિમરથરામ કહૈં મેંતો સુધ પાછ મારે, ગુરૂરે ચરણ માંચ આય પડિયો. ૧૦

૮૭ પદ રાગ—મનવા કયું ન વિચારરે.

હારે મારા મનવા ક્યું સુખ સોયારે.

રામ બન્યાં બિન અસલ અભાગી, રિન જિય રોયારે. ૨૨.
 કામ ધામ ધન દૌલત ધરણી, તુંહ મન મોહારે;
 રતન અમોલક માનવ નર—તન, વૃથા વિગોયારે. ૧
 પુત્ર પરવાર નાર સંગ નિશિદિન, પ્રેમ પળેયારે,
 છિન છિન છીજી બંધ અવસ્થા, દિન નહીં જોયારે, ૨
 કેધ નૃપ સૂર અસંગ સંગ જોધા, કોહો ક્યા હોયારે;
 કાલ બેહાલ ક્રિયા પલમાંધ, જાતે જોયારે. ૩
 રામરતન ધન રટલે નિશિદિન, હોયા સો હોયારે;
 બીજ ઝખૂક મોતી સિમ્રથ, પોયોસા પોયારે. ૪

૮૮

હારિ મારા મનવા ક્યું દિન ખોયારે,	
રામરતન ધન હિરદે હિરલા, ક્યું નહિં પોયારે.	ટ૨.
તજ સતસંગ વેદ મર્યાદા, સુખ ભર સોયારે,	
ગમ બિન ગરથ ગમાય ગરાખી, જમકા હોયારે.	૧
સતગુરુ ચરણ શરણ ગહી ગોવિન્દ, ક્યું નહિં જોયારે,	
જન્મ જન્મ તન મેલા વસ્તર, ક્યું નહિં ધોયારે.	૨
તન મન ધન જોબન થિર નાંઈ, દેખ લુભાયારે;	
ક્ષણભંગૂર મનુષ તન કાચો, કર મન આયારે.	૩
માત પિતા ગુરુ સુરતી પૂજે, તો ધન જાયારે,	
સતસંગત કર રામ સિંવરલે, અવસર આયારે.	૪
રામ નામ સાચો જગ સૈણા, શંકર ગાયારે;	
સિદ્ધથરામ રટો ઉર અંતર, ભલ મન ભાયારે.	૫

૮૯

હારિ મારા મનવા હરિ ભજ હીરારે,	
રામરતન ધન અસલ ઓપારી, સન્ત સધીરારે	ટ૨.
સતગુરુ શરણ હરણ દુખ દુસ્તર, શરણ સધીરારે,	
જગ મગ ત્યાગ લાગ સત સિંવરણ, સુન મમ વીરારે.	૧
શંકર શેષ સૈન સુખ સિવરી, સુતન સમીરારે,	
ભજન સનેસ કબીર કમાલો, કાલૂ છીરારે.	૨
ભજન પ્રતાપ અનત જન ઉધરે, સુખકી સીરારે,	
પંચ ભરતા દ્રોપદી હરિ સિવરો, બધિયો ચીરારે.	૩
મનસુખ સુખ દરિયા શુભ ભરિયા, નિરમલ નીરારે,	
સિદ્ધથરામ રસાયણ પીતાં, મિટ ગઘ પીરારે.	૪

૯૦

હારિ મારા મનવા અવસર આયોરે.	
ચંચલ ચિત અખ ચેત સયાના, કર મન આયોરે;	ટ૨.

નરતનરતન અમોલક પૂરવ, પુનઃ પાથોરે;	
ભજ હરી ભજન સજન સુખ ઉપજ, સૈણ સવાથોરે.	૧
તન મન ધન જોખન ચિર નાંહી, દેખ લોખાથોરે;	
જિન હરિ હેત યથા ધન ખરચ્યો, અરથે આથોરે.	૨
તજ ઘર નાર અપર પ્રિય પ્યારી, વિષ-ફલ ખાથોરે;	
ઉભય લોક બિચ અસલ અભાગી, ફિર પછતાથોરે.	૩
નાર પુત્ર ધન ધામ ખજનો, સંગ નહિં આથોરે,	
દી તન ત્રાસ ખાસ ધ્રમરાજ, કૃત ફલ પાથોરે.	૪
અપનો આપ પાપ પુન પાવે, વેદાં ગાથોરે,	
સિમ્રથ સૈણ મિલ્યા ગુરૂ મનસુખ, શબ્દ સુનાથોરે.	૫

૯૧ રાગ માલ.

મારા હંસારે રાજ પીંજરિયો પુરાણો મોસર બચ;	
ભજન કરો ચિત લાય. મારા.	૨૨.
માનુષ જન્મ મિલ્યો તોય મોસર, દેવત ચિંતત તાય,	
ધન જોખન તન દેખ છુલાણો, વેલ-વિષય લપટાય.	૧
શાસ્તર ગુરૂ સન્ત કહૈ સો, સમજ દ્વંદ્વમેં લાય,	
સમજ્યાં બિના તોય સાર મિલે નહીં, ગાફિલ ગોતા ખાય.	૨
ઈશ્વર કાયા અમોલક દીધી, કીધી ફિરપા ધાય,	
રતન રુડો મત રેત રૂલાજે, પલ પલ પ્રેમ પટાયરે.	૩
પ્રેમે પરભૂ પરગટ ગાજે, ધાજે મોજાં ધાય,	
સિમરથસેન મિલી તોય સાચી, કાચી વરતો કાય.	૪

૯૨

મારા મનવા રાજ યા જુગડામે ધીમો ધીમો ચાલ,	
થારો હોસી ઠાન હવાલ. મારા.	૨૨.
આતુર ચોઠો ચાલે અનોખો, ખાવે વિરાણા માલ;	
કાલ ન સૂઝે લેખો ખૂઝે, ખોસે ગુરજાંસૂં ખાલ.	૧

ફૂલી કલિયાં કોયલ બોલે. જ્યાં લગ લીલી ડાલ;
 કાચી કલી મત રાચ કોયલિયા, શૂલ આહેડી ચાલ. ૨
 મન્દિર મહલ ધ્વજ ધન મેરો, મેરો હે સખ માલ;
 જોર લગે નહિ જમ જોરાવર, પામર આચા પાલ. ૩
 બહાલ ફૂંટીરી તજદે અમીરી, ભજલે શ્રી ગોપાલ;
 સિમ્રથ શયન કરો સુખસાગર, નાગર કરસી નિહાલ. ૪

૯૩

મન મૂરખ મૂઢા યે જગ કૂડા કાચા રાચ્યો કામ,
 તું મુખ નહિં બોલત રામરે. મન. ૮૨.
 કામ પ્રવીણા રામ તે રીણા, બુઢીના હીણા બામ,
 યા પરનારી આખર ખારી, હર હર નર્ક હરામ. ૧
 રિસવત રાતા વિષ મત માતા, નિજ મત ખોટા નામ,
 જમ ઘર આવે ધૂમ મચાવે, કિમ કર પાવે ધામ. ૨
 ઝટપટ બૈસો વિલમ્બ ન લેસો, કાંઈ કહસો કામ,
 દામ વિના આગે દુખ પાસો, તાસો દેસી રામ. ૩
 નિત હરી ભજિયે અનરથ તજિયે, લજિયે કુકરમ કામ,
 હર સગ હોઈયે સુખ ભર સોઈયે, સીમરથ સાચો રામ. ૪

૯૪

મન મિત્ર વટાજી વાટડલીમેં બેઠો મીઠો બોલ,
 ચારા હિરદારી અંથી ખોલ. મન. ૮૨.
 ચવદેલોકમેં શોક મચ્યો હૈ, થિરતા ધરણુ ન ધોલ;
 જમન મરન મચ્યો બુગ મેળો, ભેળો બાજત ઢોલ. ૧
 બાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, રાયો ખોયો રોલ;
 મદછક છેલ જવાની છાયો, હોયો ડાંવા ડોલ. ૨
 ધર ધર ડોલત મર મર મૂરખ, પ્રાત પરાધ પોલ;
 પત્ની ત્યાગ ત્રિયા પર પ્રીતી થને, ગર્દભ કહ્નું કે ગોલ. ૩

હોય સપૂત કપૂત પરોકર, હર હર હિરદે બોલ; ૪
સિમ્રથ સાચ સભા બિચ બોલે, મનઘી કાઠો પોલ.

૯૫

મારા સતગુરુ સ્વામી, ખામી હમારી ખોળે જોળે આય;
મારો જન્મ અકારથ જય. ટેર.
બુઢી ઓછી સંગત પોચી, શોચી કહા શોચાય,
કિરપા કીજે દરશણ દીજે, લીજે ચરણાં માંય. ૧
મોહ જપાવે કામ ખપાવે, ક્રોધ તપાવે આય,
કાલ ઉઠાવે કાઈ નહિં આવે, ભાવે જહાં લે જય. ૨
અવગુણ અનંત એકો ગુણ નાંધ, કાંઈ કહું મેં આય;
પૂત કપૂત પિતા તજ પ્રીતી, રીતી તજત ન માંય. ૩
સંગસે ટલિયો જગમેં રલિયો, ભૂતાં ભિલિયો ભાય,
બેગ પધારો જન્મ સુધારો, જોર હમારો નાંય. ૪
સતગુરુ દાતા તાત અર માતા, જાતાં ઝાલી ખાંય;
સિમરથ શરણા અખ કયા ડરણા, સતગુરુ કરણા સ્હાય. ૫

૯૬

હાં મહારા કૃષ્ણ બાલુડા એકર સૂરે મેલો દીજ માય;
મહારે હાથનો માખણ પાયરે. હાં. ટેર.
ઘિજમેં આજ્યો ખ સી બજજ્યો, પાજ્યો પીળી ગાય,
ધૌરી ધુમર લેછે ધૂમર, તૌ બિન વણ ન ખાયરે. ૧
કાલા ને વાલા કરે જૂજ બાલા, લાલા તું લેખે લાવ;
યાસેં રીસાતા લિખ્યો વિધાતા, માતાઠે મિસ આવરે. ૨
દૂધ ખિલાયો ગોદ ખિલાયો, હિયડે ધલાયો ધાય;
કિમ કર બૂલું વિરહમાંય ઝૂલું, વે કિન લાજ્યો દાય. ૩
ખંસરી ખાજી સખિયાં તાજી, રાજી જસોદા માય;
હરિ ધર આયા સખ મન બાયા, સિમ્રથ ચે ગુણ ગાય. ૪

૯૭ રાગ દુમરી.

લેલો લેલો બલાધ અખ દિન બવે.

ટેર.

- સૂતો નીંદ ખીંદ ઈવ જમ હૈ, અવસર ચુકાં ફિર પિછતાવે. ૧
 ખાથો સો ખોથો દિથો સંગ લીથો, ધામ ધર્યો સોઈ રહબવે. ૨
 ધર્મ ન કીથો નાંવ ન લીથો, દિયા ખિના આગે ક્યા પાવે. ૩
 ધર્મ કરે નર ધન હૈ વાકો, અમરાપુરમેં સુખ પાવે. ૪
 ચવડે હેલો સખ કોઈ લેલો, સિમ્રથ સાહખ સમગ્રવે. ૫

૯૮

ચેતો ચેતો રે મન અખ જમ આયા.

ટેર.

- જમ આયા જખ જોર લગે નહિં, પરી રહૈગી થારી યાંહી ક્યા. ૧
 વેદ શુરકો કહ્યો નહિં માને, કરમ કરૈ થું મન ચ્હાયા. ૨
 માત પિતાકું ગાલી દેવે, નારી વચન હિરદે ભાયા. ૩
 પરનારી સંગ રાતો માતો, રામ નામ મન નહીં બાયા. ૪
 કુકરમ ત્યાગ લાગ હરિ શરણે, સિમરથ અવસર બલ આયા. ૫

૯૯

રાજી રાજી રે મનવો બાતાંસેં.

ટેર.

- બેઠ સગતમેં પુસ્તક પઢવા, મન બય લાગો બાતાંસેં. ૧
 અન્તર્યામી નિરખત સ્વામી, કામ પડે જખ લાતાંસેં. ૨
 યા પરનારી લાગે પ્યારી, થબ ઝલાવે તાતો બાથાંસેં. ૩
 સુકૃત કરલે રામ સિમરલે, પુન્ય કરો કછુ હાથાંસેં. ૪
 સિમ્રથરામ ત્યાગ સખ જગકુ, બોઝ ઉતાર્યો શુર માથાંસેં. ૫

૧૦૦

બોલો બોલોરે મુખ મીઠા બોલો.

ટેર.

- કપટ કઠોર ત્યાગ સખ મનકે, હિરદારી અંથી બોલો. ૧
 રાજ ન પાટ ધરાપતી ગેહ, દેહડીમેં પ્રાણી બોલો. ૨
 નાર પુત્ર પરવાર પડેકર, હરી નાવ હિરદે બોલો. ૩

(૬૫)

શેષ મહેશ ગનેશ સારદા, એક દિન અન્ત હુવેલોરે. ૪
સિદ્ધથરામ કામ સખ કાચો, સાચા પંથ ભક્ત સે હેલો. ૫

૧૦૧

મત ચાલો થે મારગ પછતાસો. ૨૨.
કરી અનીત રીત બિન રાવન, રાજ ગમાયો લંકાસો. ૧
હરિ કહતાં હિરણ્યકુશ બરજ્યો, પ્રાણ ગયો હોયો હાસો. ૨
દેહ અડ ગેહ નેહ નગરીમેં, દોય દિવસ લીયો ખાસો. ૩
ઈન્દ્રપુરી શિવલોક વૈકુંઠા, ચવદે લોક હૈ સ્વપનાસો. ૪
સિદ્ધથરામ સ્યામ ગુરૂ નિરખત, કામ અધયે નહિં એક માસો. ૫

૧૦૨ રાગ કાફી.

એસા દિન દેખત જાવે, નર ક્યૂં સુતા નર્મીત. ૨૨
ધડી ધડી પલ પલ છિનક પોહરમેં, આતે હૈ કાલ અજીત;
મોહવશ મૂલ્લ મૂલ્લ હરિ સુમિરન, પૂરવ જન્મકા મીત. ૧
રાજ રંક બક કેઈ દાનવ, ગાનવ ગાતે ગીત,
આઈ વગત જગત તજ ચાલે, સાંજ ગિણે નહી શીત. ૨
ઉદર અરજ સુની સાહબને, પાલી ગર્ભમેં પ્રીત;
બાહિર આય ખાય ઠગ મૂરી, નારી વશ બયો નીત. ૩
આજ ગયો દિન કાલ નહિં હૈ, ક્યૂં બયો અંધાલીત,
સિદ્ધથરામ કામ કહા આવે, રામ બિનાકી રીત. ૪

૧૦૩

ગયા દિન ફેર ન આવે, ચેત સવેશ ખીર; ૨૨.
બાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, ખાવત ભોજન ખીર,
બયો તરૂણ તિરિયારસ લીનો, મોહ વચનકે તીર, ૧
યા મૃગનેની જૈની નાગની, આઢન ચંગા ચીર;
નર સુર અસુર ભૂપ દલ-ભંજન, રજન નર્ક ગંભીર. ૨
માયા મર્દ ગર્દ ગહે ગરદન, મારે મદનસે મીર;

મન વચ ત્યાગ લાગ રસ સિંવરન, ધન ધન ઉખરે ક્કીર. ૩
 માથા ત્યાગ લાગ લખ સાહખ, હરહર જપલે હીર;
 સિમ્મથરામ કામ સખ કાચે, સાચે બ્રહ્મ સધીર. ૪

૧૦૪

જ્યાં ઘટ રામ ન વ્યાપે, સેા ધર જાણ મસાન. ટેર.
 પર કુખ કરણ કરણ પર નિંધા, જીવત ભૂત સમાન;
 ધર ધર ફિરત હરત પર ધનકોં, હરત મરદકે માન. ૧
 પરનિય દેખ લેખ અપની કર, પુત્ર ખરી કે ખાન;
 પરની પરધર આપ અપર ધર, દેત વિષયકું દાન. ૨
 બોલત શૂરો કરની કૂરો, મરદ અધૂરો માન,
 ચાકર નારી આખર ખારી, ખારી બચો છે બેલાન. ૩
 ધીરજ ધારી નારી ટારી, અસલ આચારી જન;
 ધન ધન જીવન અમૃત પીવન, પલ પલ પ્રેમ પિછાન. ૪
 હરિકે પ્યારા તજત વિકારા, જન્મ સુધારા જન;
 સિમ્મથરામ શ્યામ હૈ શિર પર, અવરનકોં મત માન. ૫

૧૦૫

શિખર ધર સૈલ પિયારી, કરતે સન્ત સુખાણ. ટેર.
 અજપા જપ થાપ નાલી પર, સોહં શબ્દ પિછાણ,
 મનકોં પકડ જકડ પાવનકોં, ઉલટ અપૂટો આણ. ૧
 છેદ ઇક્રીસ રીસ કર રે'ણી, તટ તિરબેણી માણ;
 ઇલા પિંગલા સેજ સુખમણા, પરસત મિટિહૈ ખાણ. ૨
 ત્રિલમિલ જોત હોત વા ધરમેં, હરીજન કરત બખાણ;
 સિમ્મથરામ કામ નહિં કિણિકા, પિંડ ખિન પ્રરૂષ પિછાણ. ૩

૧૦૬

અધર નર દેશ હમારો, સુણો કહું સમઝાય. ટેર.
 પરથમ પ્રીત રીત રસ રુઢી, પડત ગુરુકે પાય;

હરદમ તાર બરે દમ હરદમ, અજપા બપ બપાય,	૧
હલટે પ્રેમ નેમ નહિ પલટે, પલ પલ હમંગ અથાય;	
પાંચ પચીસ કીચ કર કાને, માને મર્દ મનાય.	૨
બતત સ્વપ્ન સુષુપતિ સોવત, ખોવત તીન્હું ખાય.	
બયહર ભૂપ રૂપ રસ રંજન, ગંજન ચૌથી આય.	૩
આદિ ન અન્ત મધ્ય મગ નાંહી, કાંહી કહું સમગ્રાય;	
કહું સો નાય સુણો સો નાંહી, સિમ્રથ બીચ સમાય.	૪

૧૦૭

ન્યારે ભાઈ પંથ હમારે, જાણે નર હુશિયાર.	ટેર.
આલે પંથ પંથ બિન પંથી, બેહદ બ્રહ્મ બિયાર;	
ચાડું ખાણુ માણુ સુખ ચવહે, ચિત મન ચક્રિયા ચાર.	૧
વેદકા બેદ બેદ કર ખોબે, સોબે સુરતી પાર;	
જાણુ અજાણુ માણુ રસ બેમન, નેતી કહે નિરધાર.	૨
દૃષ્ટા આપ દૃષ્ય સખ ઝૂઠો, છૂટો સર્વ વિકાર;	
સખદ અતીત પ્રીત આપોઈ, આઠ પ્રહર હુશિયાર.	૩
ધ્યેમ ધ્યાતા ધ્યાન અરૂ ધીરજ, આપહિ અપરમ્પાર;	
પન્થા પરે સિરે સોઈ સિમ્રથ, મુક્ત બન્ધ નિરધાર.	૪

૧૦૮

કાંઈ નર મોહમેં જીલાના, દો દિનકે મિજમાન.	ટેર.
આવત કાલ ગ્રાલ સમ ઝપકે, તોરત તરકે પાન.	૧
છિન છિન આયૂ જાત વાયૂ સમ, તું નર કરત ગુમાન.	૨
ફિરતા કાલ કરો મત ચિરતા, ફિરતા ચંદ અરૂ જાન.	૩
ધર અવતાર પાર સખ પંથા, કહાં ગોપી કહાં કાન્હ.	૪
સિમ્રથરામ ધામ ધન કાચો, સાચો મુક્ત મૈદાન.	૫

૧૦૯

ધન બન ભાગ બલેરા, સન્ત પધારે દ્વાર.	ટેર.
સંત પધારે દ્વાર હમારે, રચિયો મંગલાચાર.	૧

((જ્ઞ))

- પ્રેમકા પુષ્પ આરત કર ધરકે, ભરે મોતિચનકો થાલ. ૨
તન મન અરુપ પરં ગુરુ ચરણન, દીનો જ્ઞાન વિચાર. ૩
ભટકત જીવ પીવ પાયો હર, તન બિચ લાગી તાર. ૪
સિમરથરામ સન્ત પિતુ માતા, બિગડી લેત સુધાર. ૫

૧૧૦

- મુણો અખ સૈણ પિયાદે, રહના હૈ દિન ચાર. ૨૨.
હૂં તું તોર મોર મુખ જગસે, છાક ચલે ધરખાર. ૧
દેખ અદેખ લેખ એક હરિ હરિ, કર કર તત્વ વિચાર. ૨
ચવદે લોક શોક સમ સર્વે, હર તજ હર હુશિયાર. ૩
જગત વ્યવહાર ખાર સમ ખારો, કુણુ નર હૈ કુણુ નાર. ૪
સિમ્રથ દાસ આથ તજ જગડી, આતમરામ આધાર. ૫

૧૧૧

- હરી બિન કોઈ ના હમારો, સખ જોયા જુગ માંય. ૨૨.
મુતલખ કાજ મિલે કર પ્રીતી, કર કર આગી ખાંય. ૧
મન મગરૂર પૂર વિચ પસરીયો, મરકટ મન્દિર માંય. ૨
મુખ સમ્પતિ ખેલે મિલ દમ્પતિ, કાલ ઝપત કોઉ નાંય. ૩
કૂડી પ્રીત કદર સખ કાચી, સદર ગુરૂકી છાંય. ૪
સિમ્રથરામ રામ રસ સાચો, રાચો ચિત મન ચાય. ૫

૧૧૨ રાગ—ગિરનારી સોરઠ.

- ચેતે ક્યુ ન અચેત, નોખત નર કાલકી ખાજ. ૨૨.
કાલ અચાનક આથ ગહે, નર ઉમ્ર અનાજ, ૧
સખ દેખત જીવ જીઠ ચલે, ભેદ જ્યું બાજ. ૨
પાસી પકડ જકડ કર કાઠો, કોધ ખાણુ સાજ; ૩
દેસી માર હાર સિંવરણુ બિન, કરણીકે પાજ. ૪
ત્રિયા આથ જૈસે ગુરણુકો, લોકાંકે લાજ; ૫
દ્વાદશ દિવસ વીત્યાં પડસેને, સાસરિયા સાજ. ૬

((૩૯))

સુકૃત કરલે, રામ સિંવશ્વે, ખરચેસો બાજે;
સિમરથ હરિચે સિંવરણુ કર, તેરી જનની નહિં લાજે. ૪

૧૧૩

૨૮ પ્રાણી ઝટ નાંવ કટે, તેરી જમણી કાંસીરે. ૨૨.
ઝટક ફટક કપડા બહુ આપે, લટક સુહાસીરે;
દોહ કર બેડ મોડ અંગ ચાલે, નાર ખોહાસી રે. ૧
નિયાકે સંગ લગ્યો નિત ડોલે, મટક મેવાસી રે;
ફૂટી નાવ સમંદ બિચ, બેડા પાર ન હોસી રે. ૨
ગુર સાધૂછી કાણુ ન રાખે, કર રહ્યો હાંસી રે;
આગે ધરમ માંગસી લેખો, ગટક ગુહાસી રે. ૩
પીચે મધ માંસ મુખ ખાવે, જીવ વિનાસી રે;
કિયા કર્મ આગે નહિં છોડે, લેખો લેસી રે. ૪
મનમુખ ગુર સિમરથને મિલિયા, બચના ખેસી રે;
કરો ચારી મનરી દાય હોવે, સન્ત સચી કેસી રે. ૫

૧૧૪

વાર વાર સમગ્રાઉં પ્રાણી, હર ભજ લાવોવે. ૨૨.
છિન છિન આયુ ઘટે ઈણુ તનછી, વાર દિયાં બવે;
મોત સહેલી લાર ખડી હૈ, સોહલવા ગાવે. ૧
જહ લગિ જગપતિ નહિં પંથ્યો, ખરચી તૂં કર લેવે;
ઉનછી દૃષ્ટ પડે તન જાપર, અધરાતે બેવે. ૨
રૈન દિવસ કરતા રહો સિંવરણુ, સતગુરૂ યૂં કેવે;
જન્મ વિચારો કયા કરે વારો, દાવ નહી રેવે. ૩
એસો જન્મ ફેર નહિં પાવે, સુખ ભર ક્યૂં સોવે,
સિમરથ હીરો હાથ લગ્યો હૈ, અખ કાંઈ બેવે. ૪

૧૧૫

મદ છકિયા મન મોહન, કારજ કીચો કાંઈ રે. ૨૨.

હરિસેં કવલ કિયો હટ કરકેં, ઉઠર મધ રે;	
જનમ્યો ખેલ ખિલાયો, માતા રાજી હોધ રે.	૧
ધુરિયા ઢોલ બોલ બહુ મંગલ, બંટી બધાઈ રે;	
જમ્યો વંશ જશ નગરીમેં, ધન્ય કમાઈ રે.	૨
યુગિયા દૂધ કૂદ આંગણમેં, સુરત સવાઈ રે;	
બાલાપણુ બીત જવાની વરષાં, વીસાં માઈ રે.	૩
મદ માયા મોહ આયકે ઘેયો, પકડી બાંધ રે;	
ખેંચ લિયો લટકો કર ઝટકે, કરમાં માઈ રે.	૪
રામ ઔર સન્ત બૂલ ગયે કુંદમેં, મધ કે માંધ રે;	
હીરો ગમાયો યૂં હટ કરકેં, વેહી ખોધ રે.	૫
આયો બુઢાપો હાથ ડાંગડી, સુજે નાંધ રે;	
કાયા કંપે પાવ નહિં ઝંપે, અબખી હોઈ રે.	૬
આયો જમ્મ રાલદી પાસી, છોડે નાંઈ રે,	
સમરથ કહૈ હરિ નામ જમ્યાં બિન, અબખી હોઈ રે.	૭

૧૧૬

ચઢયો કાલ દલ પિંગલ ફેજમે, બાજત રણુ તૂરા. ટેર.	
ગહરી ફૈજ ગુડગુડી બાજ, નોપટ નંગૂરા;	
તોલ મોલ બડ ઝોલ જખરછી, જમ્મ જોધ પૂરા.	૧
અગ્નિ વછીલ બહૈ મુખ આગે, શંકત હૈ શરા;	
પ્રગટ રૂપ બડ ભૂપ બલેરો, દેખત ચકચૂરા.	૨
આયો ઉઢે પાસ ઝટ રાલે, પકડ અંગ મોરા;	
ખૈચે જીવ જોજ નહિં લાવે, જયૂં સૂઈ ડોરા.	૩
નારી હાય શીથ કર કૂટે, કહાં પીવ મોરા;	
માત પિતા કહૈ પુત્ર હમારો, બાઈ કહૈ બીરા;	૪
દેહ ઉઠાય બુવા બન માંહી, સાયરછી તીરા;	
કંક દીવી કાગનછી હોરી, જલ કર અંગીરા.	૫

(૫૧)

તીન લોકમેં જોર જમ્મકા, દેવત હૈ ફેરા;
કહો પ્રાણી કેસેં ઉબરોજે, ગાય સિંહ ઘેરા. ૬
મનસુખ હાસ મિલ્યા ગુરૂ પૂરા, જમ્મ બલ તોડા;
સિમરથરામ હમેં ડર નાહી, સિંવરણમેં શૂરા.

૧૧૭

મના તેરી ઉમર બવે રે,
આછા દિનવા બીત ગયા, અઘખા દિન આવે રે. ૮૨.
મોહ માયાકી નીંદમેં, સુખખર મ્યૂં સોવે રે;
રતન પદારથ માનખો, આલસમેં ખોવે રે. ૧
માત પિતા સુત કામની, માયા બિલખાવે રે;
કીવી કમાઈ પેલરી તેરી, ખોસને ખાવે રે. ૨
બિણુઝોરારા બૈલ જ્યૂં, શિર બાર લઢાવે રે;
મનરાજ નાયક બયો, તોય લીયાં બવેરે. ૩
યા માયા મૃગ જલ બયો, નૈણા નેહ લાવેરે;
બટકે બહુ ઉબડમેં, કછુ હાથ ન આવેરે. ૪
માયા વિષકી બેલ હૈ, તાંતા પસરાવેરે;
વાઘી હાથે વાંદરો જ્યૂં, નાય નઆવેરે. ૫
સન્ત બડા પરમારથી, મુહજ્ઞાન બતાવેરે;
મુહ મારગ ચાલો સહી, સિમરથ સમગ્રાવેરે. ૬

૧૧૮

મના કોઈ સુકરત કરિયોરે,
સંચય શોક નિવાંરકેં, હરિ નામ ઉચરિયોરે. ૮૨.
ઉદર આયો માતકે, જુગમેં પગ ધરિયોરે;
કવલ કિયા હરિ સામને, વે નાય વિસરીયોરે. ૧
ચોરી જરી નિંદતા, યાસૂં બહુ ડરિયોરે;
શીલ કામા સત ખાવ લે, જગમાંય વિચરીયો રે. ૨

સન્ત વચન ચિર ધારકે, મનંકી મતી હરિયોરે;
 નિજ મન ને છલ લાગ કે, હરિ સિંવરણ કરિયોરે. ૩
 ચો જગ પાતક ખાન હૈ, ઈસમેં નાં મરિયોરે;
 રાહ ચલો ગુરુ જ્ઞાનકી, યહ કર્મ વિસરિયોરે. ૪
 મનસુખ ગુરુ મેહરાણુ સા, જાંસૂં જમ હરિયોરે;
 સિમરત શરણે આવિયો, મેરો જન્મ સુધરિયોરે. ૫

૧૧૮ રાગ આશા.

નાથ મોહી હોંસી રંજ દોહ ભેરે.

કરત અનીત નીતકે માંહી, હર્ષ શોક નહિં તેરે. ૨૨.
 કામી કોધી અપાર આલસી, કૂડે કપટી ગેરે,
 પરધન ગહન દહન પ્રેમ પર, પરદારા નિત હેરે. ૧
 બૈક એકાંચત નિદ્રા લેતે, કહૈ જન ધ્યાન ધરેરે;
 ઉદર નિમિત્ત હમ અસલ અફંડી, સખ કહૈ સન્ત ખરેરે. ૨
 પથ સુપંથ ચલે સન્ત સારે, જ્યાં નહિં પાંવ ધરેરે,
 સુતલખ કાજ લાજ હમ ત્યાગી, સુદતમેં માલ ચરેરે. ૩
 વિધ વિધ ભાંતિ નિગાહ હમ શ્રીની, સખહી લછન બુરેરે;
 સિમ્રથરામ કહૈ સુણ સાંઈ, તુમ તારો તો તરેરે. ૪
 ૧૨૦

સાધો મોહિ ઈચરજ આવે હો.

કરતા ઉર શ્રીસખ લખે, જિનકો ભરમાવે હો. ૨૨.
 ખાનો ધર્યો ચિર સન્તકો, શુદ્ધ બોધ ન ભાવે હો;
 ચપલ ચાલ ચૂકે નહિં, સુખ રામ ન ગાવે હો. ૧
 સાચ નહિં મન આપણે, પરમોદ બતાવે હો;
 ખાત કથે બેહદકી, પાખંડ પૂજાવે હો. ૨
 સોજી નહિં શરીરકી, અનુભવ પ્રદ ગાવે હો;
 વિષયઅનલ ઉરમેં જરે, કછુ ખખર ન પાવે હો. ૩

વૈરાગી તન ઊપરે, આયા મન લાવે હો; .
હરિ આતુરતા સખ લખે, સોહ્યાં સમગ્રાવે હો. ૪
મુક્ત મુર મેહરાણુસા, પૂરખ પુન પાવે હો;
મનસુખ શરણે સતમુર, નીકા સમગ્રાવે હો. ૫

૧૨૧

હરજસ વિરહની. રાગ ગિરનારી સોરઠ.

વિરહની ઊભી સરવર તીર, નૈણાંમેં ખરસે નીર. ૮૨.

વિરહન ઐઠી પીરમેં, મારી હેલી, પીવ બસે પરદેશ;
ખાન પાન સખ ત્યાગિયારે, તજ દિયા વસ્તર ભેષ. ૧
સૂતાં ન આવે નીંદડી, મારી હેલી, જાગત નહીંરે મુહાય;
વિરહન કાલે નાગ જ્યૂંરે, કાટ કલેજો ખાય. ૨
ધૂણી ધુકે નિત કાલજ, મારી હેલી, જલ જલ ગયોરે શરીર;
મછલી જ્યૂં તલફલ ફિરારે, કદ હવે સમદરાં સીર. ૩
બેદરદી પિવ આપના, મારી હેલી, વિરહન ગયા લગાય;
કહો હો ચરણાંમે રાખસારે, અખ ઐઠા વિસરાય. ૪
રૂપ અનૂપ છે આપરો, મારા પિયાજી થાને, મુર રહી વિરહન અનેક;
સિમરથ દાસી આપરીરે, દયા હમારી દેખ. ૫

૧૨૨

સજન મારા આવો હમારે દેશ, થારી દાસી હૈ બાલક ભેષ. ૮૨.
જખ લગ રાચી પીરમેં, મારા પિયારે, જાણ્યો નિજ યો દેશ;
અખ મોરી સુરતા લગી પિયા તુમસેં, યો દીસે પરદેશ. ૧
પલ પલ જજિં વારણે, મારા પિયાજી, છિન છિન નવલા નેસ;
સખ મૂરત સૂરત કર નિરખી, આપરી સૂરત વિશેષ. ૨
હાડ જલે જ્યૂં લાકડી, મારા પિયાજી, ઘાસ જલે જ્યૂં ઢેશ;
શન હોય ખરસો પ્રેમસેરે, ઉર અન્દર પરવેશ. ૩

મેા અબલાહી વિરહ સુન, મારા પિયાજી, આવો પીવ નરેશ;
સિમરથ કંઠ લગાવસોરે, મિઠસી સકલ કલેશ. ૪

૧૨૩

સજન મારા ધર આવો મિજમાન, દીને મોહિ આદરદાન. ૨૨.
મેં બહુયો સુખ હોવસી, મારી હેલી, પ્રીત કરીમેં બન;
અબ હમઠોં માલુમ બઈરે, નિકસી દુખડેરી ખાન. ૧
પર બિન પડયો પખેરૂં ધરણુ પર, કિસ વિધ ઉડૂં અસમાન;
સન્નન મેહર લેહેર પર આપોરે, આય મિલું આસાન. ૨
આતક મીન પપીહરે, મારી હેલી, ધ્યાસા તબત પીરાણુ;
પતિવરતા રાજી ઉર જખહી, મિલસો પીવ નિદાન. ૩
તુમ સમદરમેં તરંગ તુમહારી, મારી હેલી, મેં ગોપી તુમ કાન;
આપ બ્રહ્મમેં ઇચ્છા તુમહારી, અબ લીને મોહિ માન. ૪
બ્રેહ સુન બેગા આવળે, મારી હેલી, મુઝ પર કર અવસાન;
સિમરથ કંઠ લગાવળેરે, દીને આપ સમાન. ૫

૧૨૪

સખી મોરી સાચી કહૂં સમગ્રાય.
અબ મિલુંલા પિયેજી સે બય. ૨૨,
પ્રેમ બધાઉ મારે પીવરે, મારી હેલી, ઉભો સન્મુખ આય;
સતગુરુ કાગઢ બાંચિઓ રે, રલા તોય પીવ બુલાય. ૧
પાંચ પચીઝૂં બહનડી, મારી હેલી, ઉભી સન્મુખ આય;
મેં સ્વાસ ઉસાસાં આનન્દમેં રે, વે રહી બધાવા ગાય. ૨
પવનારે પમંગ પિલાણિયો, મારી હેલી, જરણારે જીણુ મંડાય.
ધલા પિંગલા પાગડા, સુખમ સડક હોય જાય. ૩
સલી સહેલી સંગઝી, મારી હેલી, મિલો મુઝે અબ ધાય;
સિમરથ ચાલી સાસરે રે, ફેર મિલું નહિં આય. ૪

(૭૫)

૧૨૫

મિલગી સિખર ધર બય, સુહાગણુ, મિલી. ૨૨.
સોવન સિખર રે ગોખડા, મારી હેલી, ધરહર ઘોર સુણાય.
બિન બાહલ બિન બીજલી રે, રહી દુખ ઝડ બય. ૧
અધર તખત મારો સાહબો, મારી હેલી, મેં ઉલી સન્મુખ બય;
નિરખત નેણાં પીવને રે, સખ દુખ ગ્યો વિસરાય. ૨
પ્રેમ કિયો મારે પીવજી, મારી હેલી, સૈનસૂં સૈન મિલાય;
હું તૂ બૂલી હરખમેં રે, પિવમેં ગઇ સમાય. ૩
અજબ સુખ મારે પીવકા, મારી હેલી, સુખસેં કહા ન બય;
સિમરય શોભા કહા કહે રે, પરસ્યાં હી પત આય. ૪

૧૨૬ રામ બિહાગ.

સખી અમ દર્દ કલેજે, કોન દવા ભર પીજે. ૨૨.
દિન નહિ ચૈન રૈન નહિ નિદ્રા, દિલ દુખિયો ક્યા કીજે;
જર ગયો માંસ રહ ગઇ હડિયાં, ચેહી દિન દિન છીજે. સખી. ૧
તુમ દરદીલી જદ હમ બઝેં, કોઇ દવા મોય દીજે;
જલી બત હું વિરહ અગનમેં, જૈય કિનારે લીજે. ૨
તુમ હમ કોનૂ એક દર્દી, એક દવા મન દીજે;
સિમ્રથરામ મિલે મન મોહન, સખ તન વિરહ ન છીજે. ૩

૧૨૭

સજન અખ દરસ દિખાદે, ક્યોં અખલા તરસાવે. ૨૨.
મેં મદમાતી દુખી દિન રાતી, તુમ વિન જીવ ધખરાવે;
જેયાં પકડ મોહિં પાસ જૈકાકેં, ક્યોં ન ગલે લિપટાવે. ૧
મેં જો રિસાતી તુમ હી મનાતે, વે દિન યાદ હી આવે;
આજ અકેલી ખલી ભવનમેં, રાયકેં શોર મચાવે; ૨
તુમસે પીવ નાર હમ જૈસી, યહ અવસર કખ આવે;
તુમ હમસેં ક્યા જ્યાહા મોહન, નિત નિત નાચ નચાવે. ૩

હમ હિય પ્રેમ નેમ નિત રતિપતિ, દિન દિન અધિકો છાવૈ;
 તુમ બોલન મેં ઢંગ નહિં હૈ, ત્યાગ દર્ધ નિરદાવૈ. ૪
 એક ઉપાય રચ્યો મન મોહન, સુન લીએ નિરદાવૈ;
 અપની શિકલો કૃષ્ણ બનાડેં, નિત મિત રાસ રચાવે. ૫
 ક્યુઅક કામ પરે મન મોહન, યહ સખ આડી આવૈ;
 સિમરથરામ કરૂં હઠ પૂરો, પછૈ સૌ સૌ સૌગન ખાવૈ. ૬

૧૨૮

ઊઘો કૃષ્ણ મિલાદો, પ્રાન અતી દુખ પાવૈ. ૮૨.
 કેસે લેખ લિખે વિધનાને, લેખ લખન નહી આવૈ;
 હમસી સુખી નહિં જગ જોષિતા, આજ દુખી નિરદાવૈ. ૧
 દુખ દરિયા બિચ ડાર હમીકાં, આપ અભય સુખ પાવ;
 બેહદ કપટ કિયો પિવ હમસેં, યહિ અન્દેસો આવૈ. ૨
 ધૂક જગ જીવન જન ત્રિય જિનકાં, તાહ ન રથામ બુલાવૈ,
 ત્યાગ વિવેક પિજાં વિષ ઊઘો, એસી ઉરમેં આવૈ. ૩
 કુખજ ખૈરન સૌક જન્મઘી, સો યહ કૃત્ય કરાવૈ,
 હૈ બરી ખૈન પરૂં તોય પર્યાં, એકર કૃષ્ણ મિલાવૈ. ૪
 મો અબલા વિચ અવગુણ અણગિણ, ગિણ ગિણતાં નહિં આવૈ;
 તુમ બડ ભૂપ રૂપ રગ રસિયા, બડપણ કહા કહાવૈ, ૫
 બડપણ ઊઘો જખ હમ સમજેં, મુલકત દરસ દિખાવૈ;
 સિમ્રથરામ હિયો જખ હુલસે, હંસ પિવ કઠ લગાવૈ. ૬

૧૨૯

ઊઘો પર્યાં પરંગે, લાઈયો કૃષ્ણ બહોરી. ૮૨.
 કહિયો બચ ત્રાહિ ચેહી ઊઘો, લેત બઘૈયાં તોરી,
 હમકાં ત્યાગ ભાગ હરિ આચે, કવન ગતિ પતિ મોરી. ૧
 ગાય બબલ નયાય રિઝાઈ, પકડ પ્રેમઘી ડોરી;
 હમ હિય પ્રેમ તુમકે હિત, ગતિ ન લખત પતિ તોરી. ૨

(૭૭) :

તનકે સ્યામ સ્યામ મન મોહન, સ્યામ હી નામ સજેરી;
આખન ચોર ચોર મનહીકે, ચિતકૂં લે ગયો ચોરી; ૩
ચાલન ચતુર ચતુર બોલનમેં, ચતુર હી ચિત ચંકારી;
ઝુર ઝુર નીર નૈન અંગ ઝર ઝર, લે ગયો બદન નિચોરી. ૪
આમ અનાર અનત તરુકે ફર, પાકત અંગ તજ્યોરી;
અભગ સ્વભાવ કહાં લગી વરણૂં, થકિત બઈ મતી મોરી. ૫
જલ બિન મીન દીન પિયે બિન હમ, ચાત્રક દીન ચંકારી,
દીન ચીન્હ પિયા દર્શણુ દઈયો, સિમ્રથ દીન લખોરી. ૬

૧૩૦

સખી જરા જ્ઞાન વિચારો, ક્યૂં ધન શોર મચાવો. ૮૨.
સાક્ષીભૂત સર્વેકો પ્રેરક, વહાં પર ધ્યાન લગાવો;
ઘટ ઘટ વ્યાપક બ્રહ્મ અનાદી, લખ પૂરન પદ પાવો. ૧
અગમ અગોચર અખંડ અનાવૃત, તાકો રૂપ ઠહરાવો;
કદિપત ભાવ તુમ્હારો પ્યારી, વિરથા કરો ઉમાવો. ૨
વિષયવૃત્તિ અમદૃષ્ટી તુમ્હારી, નાહક જન્મ ગમાવો;
અસ્તિ ભાંતિ પ્રિય રૂપ અલખ લખ, લો અપનેમેં લાવો. ૩
બ્રહ્મજ્ઞાન બિન બ્રમ્મ તજો સખ, તખ મેરે મન ભાવો;
સુનિહો શબ્દ યથારથ મેરો, રૂપમેં રૂપ સમાવો. ૪
સુન ઉપદેશ રોષ ભર બોલી, ચુપ રહો કહા સમગ્રાવો,
સિમ્રથરામ સખી સખ ટેલી, કહન લગી અખ બવો. ૫

૧૩૧

ઊધોલ કપટી મિંત્ર તુમ, બોલત થરમ ન આવૈ. ૮૨.
કપટી કૃષ્ણ સખા તુમ કપટી, કપટ હી બાત સુણાવૈ;
રાતે રંગ રાગ રસ ભોગી, હમકોં બ્રહ્મ બનાવૈ. ૧
મનકો કલપ્યો બ્રહ્મ તુમ્હારો, મોરે મન નહિં ભાવૈ,
બાંહ પકડ ધર માંહ નચાચો. હમકોં વોહી સુહાવૈ. ૨

નજમેં બાગ કહો ફલ નિપજ, બંજા વૃથા ફલાવે;
 કુવો ન હોસી સિંગ શશાંકો, એસો બ્રહ્મ કહાવે. ૩
 અગમ અગોચર હલે ન ચાલે, કહો કયા બોલ મુણાવે;
 જિસને પીયા પ્રેમ અમીરસ, બ્રહ્મહિતે નહિં આવે. ૪
 બ્રહ્મ કહો તો ચુપ રહો ઊધો, કૃષ્ણ કહો મન બાવે;
 સિમ્રથરામ સખીકી ખાતે, અસલ સખી સોઈ પાવે. ૫

૧૩૨ રાગ ફિરી.

જપોરે મન અજપા સિવરણુ સાર. ૨૨.
 અજપા જપ તાપ ત્રિય ખારે, પાપ પુન્યકે પાર;
 કામ ક્રોધ શત્રુ ઉર અંદર, બસેગો સખ હાર. ૧
 સાસ સાસ બિય સોહં જપલે, કર મત ઢેર લગાર;
 રતન અમોલક વક્ત જાત હૈ, મિલે નહિં વારમ્વાર. ૨
 સોહં મંત્ર જપે શિવ નિશ્ચિન, અજ વિષ્ણુ એક તાર,
 સનક સનન્દન શેષ પિયાલાં, ધ્રુવ ધાયો છૈ નિરધાર. ૩
 સોહં મંત્ર દિયો મેરે સતગુર, અજ આયો ઈતખાર;
 સિમ્રથરામ મંત્ર ચહી મુક્તી, જપ લીજે નર નાર. ૪

૧૩૩

દેખ્યોરે હમ સિંવરણુમયે સુખ બારી. ૨૨.
 જનકું મજ મિલ્યા સિવરણુકા, લગી તન્ત બિય તારી;
 ગોપીચંદ બરથરી રસીયો, છોડ ચલ્યો નર નારી. ૧
 ધ્રુવકે ધ્યાન લગ્યો સિંવરણુમેં, લિયો પ્રહલાદ વિચારી;
 કષ્ટ સદ્ગો સિંવરણુ નહિં છોડ્યો, લીવી મોક્ષ લલકારી. ૨
 હરીશ્ચન્દ્ર તારાકે રાણી, નીચ ધરે પનિહારી;
 સાસોસાસ જપ્યો સિંવરણુકા, સખતન ભોગ વિસારી, ૩
 સિંવરણુ મોજ લીવી ઉર અંદર, ધન ધન નર અવતારી;
 સિમ્રથરામ જપે અજપા ધટ, વા નટકી બલિહારી. ૪

(૭૯)

૧૩૪

હમારે મન સિંવરણ એક સુહાવૈ. ૨૨.
 ચવટે લોક અખંડ એક ઇશ્વર, રૂપ વિરાટ કહાવૈ;
 તજ મન ભરમ ભજન સંગ યારી, વો અવસર કખ આવૈ. ૧
 તુહિ તુહિ તાર લગી ઘટ મેરે, અઘટ પ્રેમ ઘટ જાવૈ;
 નર અરૂ નાર રંક અરૂ રાજ, એક નિજર નહિ આવૈ. ૨
 ધર સુખ મૂન ખસૂં વનમાંહી, ઐસી ચિત વિચ આવૈ;
 દેખત જીવ જાય ચમદારે, દયા દિલ આપ સંતાવૈ. ૩
 ના મૈં જોગી ના મૈં ભોગી, કહો કુણુ નામ ધરાવૈ;
 સિમ્રથરામ મિલણુ થો છેલો, કુણુ આવૈ કુણુ જાવૈ. ૪

૧૩૫

કરો રે મન એક બ્રહ્મ સંગ યારી. ૨૨.
 માયા જીવ ઇચ પદ તીન્હૂં, ચોથો ખેલ ખિલારી;
 યા ખિન ચે કોઈ હલે ન આવે, દેખે નિદ્રુષ્ટી પસારી. ૧
 દેવ દનુજ ગણુ ગંધર્વ ગોવિન્દ, વોહી પ્રરૂપ વોહી નારી;
 સાંખ્ય યોગ ઉપનિષદ સુરતી, કહતે હેં વેદ પુકારી. ૨
 ચવટેહી લોક ઈંદ્રીસુંહી બ્રહ્મંડ, આતમ એક અધારી;
 સલંગ સૂત્ર માલા જ્યૂં મણુકો, કયા મારી કયા થારી. ૩
 સખ અરથનકો અરથ યહી હૈ, સોહં જયો સુખારી;
 હર્ષ શોક તજ માન ખડાઈ, ચુપ હોય જન્મ સુધારી. ૪
 સર્વ ભૂતમેં અલખ નિરંજન, ધ્યેય ધ્યાતા એક ધારી,
 સિમ્રથરામ સુખેથી વિચરો, ચોથી ભોમ તુમહારી. ૫

૧૩૬

સુણોરે સાધો ઐસા બોધ સુણાઈયૈ. ૨૨.
 ભેદાભેદ દૃષ્ટી કર બૂલા, સરસ બોધ સમગ્રાઈયૈ;
 બ્યાપક બ્રહ્મ ચરાચર ઇશ્વર, જ્યાં પર ધ્યાન લગાઈયૈ. ૧

સર્વ ભૂત પર ઇયા નિરન્તર, કોઈ નહિં જીવ સતાધયે;
 કુતરક તરક ત્યાગ તન મનસેં, જ્ઞાન ગંગ નિત ન્હાઈયે. ૨
 અરટમાલ સમ જન્મ મરણ લખ, હર્ષ શોક નહિં લાઈયે;
 તુઝમંહ સર્વ સર્વમંહ તુંહી હૈ, લખ પૂરણ પદ પાઈયે. ૩
 રવિ અર કિરણ કનક બૂખણમેં, ભેદ રતી નહિં લાઈયે;
 ગૂંગે સ્વપ્ન બયો મધરાતે, પ્રાત સમય ક્યા કહિયે. ૪
 અનુભવ કયા લખે નર જ્ઞાની, જિનકોં બાંચ સુનાઈયે,
 સાયર બૂંદ એક રસ સમગ્રો, સિમ્રથ સૈજ સમાઈયે. ૫

૧૩૭

કાયામેં મેરે ફિર ગઈ રામ દુહાઈ. ૨૨.
 સાસસાસ બિચ સોહં બોલે, સૂતો લિયો જગાઈ;
 વિરહ વૈરાગ વિભૂતિ તન પર, કાયામેં બ'ટે બધાઈ. ૧
 સોજો તો નિદ્રા નહિં આવૈ, જાગત સોજોં સદાઈ;
 જાગત સુપન સુપનમાંં જાગત, ઔસી રીત ચલાઈ. ૨
 ચત્રૂ મિત્ર મિત્ર ફિર રાત્ર, ચત્રૂ મિત્ર સુહાઈ;
 રાજ રક રંક ફિર રાજ, અજ આતમ સુખ પાઈ. ૩
 પગ બિન નૃત્ય કરત નિત નારી, કર બિન તાલ મિલાઈ;
 અનહદ ઢોલ બજત બેહદ પર, સિમ્રથ સુણત સદાઈ. ૪

૧૩૮

અજ તો હમ કરણા સો કર લીયા. ૨૨.
 તન મન તુરત તિથે જ્યૂં તોડયા, શિર સતગુરૂકોં દીયા;
 હિન્દૂ તુરક દીન દોધ બારે, જીવત મર મર જીયા. ૧
 આદ અન્ત મધ એક લખાયો, આતમ નિશ્ચૈ કીયા;
 નામ રૂપ તજ તત્વમસી બજ, પ્રેમ અમીરસ પીયા. ૨
 જન્મ ર મરણ હમી કો નાંઈ, સુન લીજો મમ લૈયા;
 સિમ્રથરામ બના યહિ સૌદા, નહિ લીયા કષ્ટ દીયા. ૩

(૮૧)

૧૩૯ રાગ ફિરી.

તું રામ નામ નિજ બૂલ્યોરે, નર અભિમાની. ૨૨.
 ઝૂઠી કાયા માયા નારી, કહતો ફિરિયો મ્હારી મ્હારી;
 ફેગટ મારગમેં નર ફૂલ્યો રે, નર અભિમાની ૧
 યુર સન્તનથી ટહલ ન કીધી, શુભ કરમોંકી સુધ નહિ લીધી;
 સુખસાગર સરવરમેં નાંચ ઝૂલ્યો રે, નર અભિમાની. ૨
 આખી ઊમર એળે ખોઈ, આખિરમેં સગી નહિં કાઈ;
 અસહી મારગને મન બૂલ્યો રે, નર અભિમાની. ૩
 રામ-રસાયણ જે મન ભાવે, સતસંગતિમેં નિત મિત આવે,
 સિમરથ સાધૂનો સંગડો સૂલ્યો રે. ૪

૧૪૦

થારો અવસર એળે જાવે રે, જગ જોવેની. ૮૬.
 છિન છિન આયુ જાય અભાગી, પથમેં ચલતાં પલ કિમ લાગી,
 સૂતો સો જગ્યાં પછતાવે રે, જગ જોવેની. ૧
 મોહ-રત તે નર સૂતા કહિયે, સમગ્ર સયાના ચેતન રહિયે;
 બીતો અવસરિયો ફેર ન આવે રે, જગ જોવેની. ૨
 શિર પર કાલ કરે લલકારા, ઝટપટ જગો વીર હમારા,
 જગત સોઈ નર જીકતી પાવે રે, જગ જોવેની. ૩
 જગે જિનકી ધન ધન માતા, ઉભય લોકમાંહી જશ છાતા,
 માનો તો સિમરથ યૂં સમજાવે રે. જગ જોવેની. ૪

૧૪૧

જનજે જનની ધન જાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૮૨.
 સતયુર શબ્દ લખી ઉર સૈના, ઊંચ અરુ નીચ કહૈ નહિં બૈના;
 હરી યુર રૂપ સમાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૧
 થારી મારી માન બડાઈ, મૂલ અવિદ્યા માર ઉડાઈ;
 મોક્ષ મજ જિન પાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૨

(૮૨)

બ્રહ્મવૃત્તિરત બેહદ વાસા, વિરથા જગત કરૈ નહિં આશા;
પૂરણ પદ ધર આયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૩
આયા ઉલટ આપમેં રાજી, જન્મ મરણકી મિટી દુરાજી;
સમરથ રૂપ સમાયા રે, જ્ઞાન વિચારી. ૪

૧૪૨

તોય કહકે કયા સમજાઉં રે, સમજ સયાને. ૨૨
સતચુર શબ્દ કૃપા કરી દીના, તાતેં તન મનકોં વશ કીના;
મનકોં પ્રેમ પિયાલા પાઉ રે, સમજ સયાને ૧
ઉલટા નીર આકાશાં ચાલૈ, જ્યાં મેરો મનવો નિશિદિન ખાલૈ;
તોય દેખત દેશ સિધાઉં રે, સમજ સયાને. ૨
નિઘા કરો કરો અસ્તૂતી, મેરે ભાવે એક વિભૂતી,
યૂં લખ ગમકી રોટી ખાઉં રે, સમજ સયાને. ૩
સિમ્રથ દરશૈ સન્ત અમીરી, મેરે ભાવે રૂગત રૂકીરી,
અખ યા જગમાંય આય ન જાઉં રે, સમજ સયાને. ૪

૧૪૩ રાગ ફિરી.

ચલ ચલ હ સા અમરલોકમે, પાપ પુન્ય નહિં છોતી હૈ.
ચદ ન સૂર નૂર ધર બેહદ, ઝિલમિલ ઝિલકત જોતી હૈ. ૨૨
રૂકત વિચાર હાર મત હિમ્મત, આયૂ વક્ત વિગોતિ હૈ;
જગત અસાર સાર સત સિ વરણ, મુક્ત મજ્જકા મોતી હૈ. ૧
સાસ ઉસાસ આશ તજ અસલી, સરસ સાર મન મોતી હૈ;
પગ બિન નાર નિરત બેહદ પર, નિરખે સો નિજ ગોતી હૈ. ૨
વૃત્તી વિહંગ-ગતિ હોય હુલસી, અમર સુહાગણ હોતી હૈ;
જગત નિહાર વિસાર જગતકોં, સંગ પિયાદે સોતી હૈ. ૩
અન્તઃકરણ ચાર ખાણી પટ, જાલી ખટપટ હોતી હૈ;
આનન્દ અપાર પાર નિજ પ્યારી, ખાલ કુશાલ સંભોતી હૈ. ૪

યે નિજ દેશ નિરખ નિજ નેણાં, અસલ અવસ્થા ચોથી હૈ;
સિમ્રથ સૈન લખૈ નિજ શૂરા, જિનકી સુરતા પોથી હૈ. ૫

૧૪૪

મૈં હૂં દિવાના કછુઅન સમગ્રું, બકુ તોતરી ખાણીરૈ;
તીન અવસ્થા ખાહિર બોલૂં, લીજે મરમ પિછાણીરૈ. ૨૨
જાત સ્વપન સુષુપતિ તુરિયા, તહાં નહિં પવન ન પાણીરૈ;
જમણુ મરણુ જગત નહિં જાસે, કછુઅન ચિન્હ નિસાણીરૈ. ૧
ગમ બિન ગરક રહૈ જહાં જોગી, તહાં નહિં જાણુ અજાણીરૈ;
બેહદ મૌજ અભય સુખ સેહજાં, મર્દ હરીજન માણીરૈ. ૨
દ્યેય ધ્યાતા નહિં ધ્યાન તહાં ધર, નહિં ચિત આરૂં ખાણીરૈ;
આપો આપ સાક્ષ હોય નિરખે, પૌંછે નર પર ખાણીરૈ. ૩
જીવત મરે ધરે નહિં કાયા, માયા તુરત રિસાણીરૈ,
સિમ્રથરામ ધામ બિન ધરણી, બેહદ ખાત બખાણીરૈ. ૪

૧૪૫ રાગ પરભાતી.

જોગ જુક્તી ધર પાવો સાધો, જોગ જુક્તી ધર પાવોરૈ. ૨૨.
તાલી લગી તાર નહિં ટૂટે, પલ પલ પ્રેમ ઉમાવોરૈ,
જગત વ્યવહાર ખાર સમ ખારો, ઉલટ અપૂઠા આવોરૈ. ૧
આહ કાર જપો ઘટ અજપા, તન મનકાં ભલ તાવોરૈ,
સૂતી નિશક કુડલ નિસકતી, જિનકો જય જગાવોરૈ. ૨
સહસ્ર બહોત્તર નાહી જિસમેં, મર્મ સભીકા પાવોરૈ;
મૂલ કમલસેં ઉલટ અપૂઠા, બેહદ ખાસ બસાવોરૈ. ૩
બેહદ દેશ અસૈ બહુ રંગી, જ્યાં સંગ રંગ મિલાવોરૈ;
તાત ન માત જાત બિન જોગી, જિનકા દર્શન પાવોરૈ. ૪
અપના દરસ આપ કર વા ધર, સાક્ષી રૂપ કહાવોરૈ;
સિમ્રથરામ અભય સુખ અનુભવ, આપી અલખ હોય આવોરૈ. ૫

૧૪૬

સોયમતી સતયુદ્ધ કહૈ સાચી, સૈનીમે સમગ્રાવેરે. ૨૨.
 અન્ત અનીત નહી હર આછી, આપિર જોર જમાવેરે,
 પનંગશિશૂ પયપાન કરાયો, કરમ કિશોર કમાવેરે. ૧
 કર મગરૂર કરૈ કમ ગુપતા, છક બંદ છેલ કમાવેરે;
 માન મતી મરજી ભાધવકી, આપિર આડા આવેરે. ૨
 ભક્ષ અભક્ષ બખૈ નર ભોદ્ધ, બજ બિન ખોટા ખાવેરે,
 હરિ દરબાર હાર હરિહર બિન, દુખિત હોત નિરદાવેરે ૩
 અધરમ ધરમ લેત ધર્મ લેખો, પોંચ પછે પછતાવેરે,
 અકલ અનેક અનન્ત અતુરાર્થ, એક ન આડી આવેરે. ૪
 માત અરૂ તાત જાત મરજદા, વહાં કહા જોર જમાવેરે;
 અકરમ કરમ શરમ બિન સાથે, બહતાં જીવ બહાવેરે. ૫
 નરતનરતન અપર તન અણુગિણુ, ઐસો દાવ ન આવેરે,
 તન પર માર ધાર સહૈ શિર પર, પાર કિસી વિધ પાવેરે ૬
 રટ રકાર કાર સખ રાખી, જો ચોખા દિન આવેરે,
 સતયુદ્ધ ચરણ શરણ કહૈ સીઝથ, બીતી વગત બતાવેરે. ૭

૧૪૭

ચેતરે અચેત પ્રાણી, પાયો ખેત પાકારે. ૨૨.
 પૂરબ પુનાં જન્મ પાયો, મન ઈમાન રાખોરે,
 કાયા હૈ હીરાંરી હાટ, અમીરસ આખોરે. ૧
 ગુરૂચરણ જવો લાવો, પ્રેમરો પાખોરે;
 કલૂ હૈ કાંટારી બાડ, ટાલ ઘોડા હાંકારે. ૨
 કાંકડ છેડે ફોજ આઈ, હોય રહ્યો હાંકારે,
 નામ આયુધ ચેત ગાંવ, આયો કાલ કાંકારે. ૩
 ક્રોધ મેલ ક્ષમા ઝેલ, શીલ ગ્રહે રાખો રે,
 વૈરાગ ખાગ લક્ષ લાગ, માર કર સાંકારે. ૪

ਭਾਗਾ ਵੈਰੀ ਭਾਗ ਭਗਾ, ਭੁੱਟਾ ਫਰ ਛਾਕੋ ਰੇ;
 ਨਾਮ ਗਾਮ ਕੁੱਤੇਛ ਪਾਏ, ਧੁਰੇ ਸਿੰਧੂ ਡਾਕੋ ਰੇ. ੧
 ਗੁਰੁ ਘਾਰ ਪਾਰ ਪੰਥਾ, ਲਾਧ ਗਯਾ ਨਾਕਿ ਰੇ;
 ਗੁਰੁ ਮਨਸੁਖ ਕਹੁਤ ਸਿਅਥ, ਖੁਯੋ ਧਰਯੁ ਭਾਕੋ ਰੇ. ੬

੧੪੮

ਯੇਤ ਰੇ ਛੰਸਾ ਛਤੂਰ, ਕਾਯਾਮਾਧ ਆਵਿਆ; ੮੨.
 ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਰਯ ਅੰਕੂਰ, ਸ਼ਰ ਨੂਰ ਆਵਿਆ;
 ਪਾਧੀ ਤੀਨ ਸਾਭ ਫ਼ੇਜ, ਕਾਧਨਮ ਵਸਾਵਿਆ. ੧
 ਮਾਤ ਤਾਤ ਭਾਤ ਅੰਧੂ, ਭੂਲਮੇਂ ਭੁਲਾਵਿਆ;
 ਕੁਸਗ ਮਧ ਡਿੱਗ ਪਯਗ, ਗਤਸੇਂ ਗਮਾਵਿਆ. ੨
 ਨਾਰ ਧਾਰ ਮਾਰ ਡਾਰ, ਸਰਵਨੇ ਸੁਕਾਵਿਆ;
 ਅਨਤ ਪੰਥ ਫੁਧੀਵਨਤ, ਲੁਕਰ ਨਿਮ ਲੁੰਕਾਵਿਆ. ੩
 ਧਰਮਰਾਧ ਕਰਤ ਨ੍ਯਾਧ, ਤੁਰਤ ਤਨ ਤਪਾਵਿਆ;
 ਧਰਾ ਧਾਮ ਛਾਛ ਨ ਸੰਗ, ਪਾਛਕਤੇ ਪਛਤਾਵਿਆ. ੪
 ਸੰਨਤਧਰਯੁ ਮੋਭ ਕਰਯੁ, ਮਧਫਰਯੁ ਤਧ ਤਾਪਿਆ;
 ਸਿਅਥ ਸੰਨਤ ਪੰਥ ਗਤੀ, ਗੁਰੁ ਜ਼ਾਨ ਆਪਿਆ. ੫

੧੪੯

ਮੈ ਅਨਾਥ ਮੈ ਅਨਾਥ, ਤੁਮ ਓ ਨਾਥ ਮੇਰਾ,
 ਪਰੀ ਹੈ ਨਾਥ ਸਿੰਧੂ ਭੀਧ, ਪਾਰ ਕਰਦੋ ਮੇਰਾ. ੮੩.
 ਯੇ ਸੰਸਾਰ ਅਤੀ ਅਪਾਰ, ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਧੇਰਾ,
 ਜਨਮ ਧਾਰ ਫਰਿ ਵਿਸਾਰ, ਭੀਧ ਹੈ ਡੇਰਾ. ੧
 ਪਰਾਏ ਆਸ ਪਰੀ ਹੈ ਪਾਸ, ਫਾਸਫੀ ਫੁਨੇਰਾ,
 ਆਤਮਰਾਮ ਸਰਤ ਕਾਮ, ਸ਼ਯਾਮਸੇਂ ਯਿਤ ਫ਼ੇਰਾ. ੨
 ਧਰ ਫ਼ਿਨਾਰ ਤਭ ਦੀ ਸਾਰ, ਪਰਾਏ ਨਾਰ ਧੇਰਾ;
 ਗਿਨੂੰ ਵਿਕਾਰ ਅਤਿ ਅਪਾਰ, ਅਵਗੁਨ ਹੈ ਧਨੇਰਾ. ੩
 ਅਨ ਕ੍ਰਿਤੀਰ ਛੋ ਫ਼ਿਲਗੀਰ, ਕ੍ਰਿਯੇਂ ਅਫ਼ੁਤ ਫ਼ੇਰਾ;

ધાય ધાય ત્રાહિ ત્રાહિ, હાય કરકે હેરા.	૪
બુદ્ધિહીન દીન ચિન્હ, બિરહલે નિતેરા;	
હૃદય સાલ અતિ કરાલ, કાલ કેત વેરા.	૫
પ્રભુ હો સખલ માયા પ્રખલ, મૈ હૂં કુર્ખલ ચેરા;	
સિમ્બરથરામ લે વિશ્રામ, ચરણુ કમલ નેરા.	૬

૧૫૦

ગંગા-લેહરી.

જય શ્રી ગંગા જય શ્રી ગંગા, ધન તેરી પ્રભુતાઇ રે

જય શ્રી ગંગા.

૮૨

પ્રથમ બ્રહ્મકમંડલી તૂંહૈ, બ્રહ્મ ચરણુ લિપટાઈ રે,	
પ્રેમ ભાવ નિરખ્યો ભાગીરથ, બ્રહ્મકી અજ્ઞા પાઈ રે	૧
મનમેં ગર્ભ કિયો ગંગાનેં, ધર પર દાન સંભાધ રે;	
સુરસરી સુન મગરૂરી શંકર, ખૂબ જટા ફેલાઈ રે.	૨
કર ઇંદ ધોર ગંગ ધર ઉતરી, શંકર શીશ સુહાઈ રે,	
દ્વાદશ વર્ષ કિયો હટ ગંગા, રહી સુકુટ રે માંઈ રે,	૩
કર અસ્તુતી કહૈ ભાગીરથ, શંકર કરો સુણાઈ રે,	
દ્વાદશ વર્ષ હુવા હમ ઠાડે, બગસો ગંગામાઈ રે.	૪.
સુન આરત શંકર હસ જાગે, પકડ જટા ઝડકાઈ રે।	
જટાશંકરી નામ ધરાયો, મૃત્યુલોકમે આઈ રે.	૫
ભાગીરથકો વંશ તારિયો, મુક્ત કરી છિનમાંઈ રે,	
પાપી અનન્ત હોતે મૃત્યુમંડલ, તાર લિયે ગ્રહ બાંઈ રે.	૬
ધરત ધ્યાન નર સુર નિત સુનિજન, ધન ધન ગંગામાઈ રે,	
સિમ્બરથરામ ચરણુ જગજનજી, જન્મ મરણુ ભય નાંઈ રે.	૭

૧૫૧

જય શ્રી ગંગા જયશ્રી ગંગા, જગતારણુને આધ રે. ૮૨
બ્રહ્મા તોકોં રખી કમંડલ, કરતે પાન સદાઈ રે,

- શંકરેકાં પ્યારી અતિ લાગે, રખે સુકુટરેમાંઈ રે. ૧
 બિસ દિનસેં ગંગા ધર ઉતરી, દિન દિન મહિમા સવાધ રે;
 પૃથ્વી પાપ છાધથી પહિલે, પરસ પવિતર થાધ રે. ૨
 નર સુર સન્ત નેમ અંદ નહાવે, પાત કરે સુખ પાધ રે;
 અન્ત સમય ઉચરે સુખ ગંગા, જમ જલિમ ભય નાંઈ રે ૩
 અનત પુરુષ આવત કર આશા, પરસત ગંગામાધ રે;
 લે અંબુલી કરદે તિનકે હિત, સુકુટ હોત છિનમાંઈ રે. ૪
 જ્ઞાતા પુત્ર માત પ્રિય મારી, ગોહત્યા કર આઈ રે;
 પરસત અંગ ગંગજલધારા, અનત પાપ છુટ જઈ રે. ૫
 બાહિર દેખું તોહી ગંગા, ભીતર બહત સવાધ રે;
 સિમરથરામ દોનૂ તટ નહાયો, લેહરમેં લેહર સમાધ. રે. ૬

૧૫૨ રાગ કાલિગેડા.

- નર ધન ગંગામેં નહાવૈ, ત્યાંરા જન્મ મરણ મિટ જાવૈ. નર.
 માત પિતા તન પુષ્પ ગલે બિચ, સાચે પ્રેમ સિધાવૈ. ૧
 તન મન ધન અર્પણુ શ્રી ગંગા, પ્રેમ પૂર્ણ પધરાવૈ ૨
 અપણુ સહિત ગોત્ર સુત તારે, ધન ધન જન્મ કહાવૈ. ૩
 ધર નર જન્મ ગંગ નહિં નહાયો, વિરથા દેહ ગમાવૈ. ૪
 જનની બાર મરી નર તેરી, ક્યું નહિં ગંગ સિધાવૈ. ૫
 તીરથ વરત કરત નર નિંઘા, અનંત જન્મ દુખ પાવૈ. ૬
 સિમરથરામ ગંગા ગુન ગાતાં, જોતમેં જોત સમાવૈ ૭

૧૫૩

- નર ચાલો ગંગામાઈ, શિવશંકરકે મન બાઈ,
 નર ચાલો ગંગામાઈ. ૨૨.
 પરથમ બ્રહ્મલોકસેં ઉતરી, શંકરશીશ સુહાઈ. ૧
 ભાગીરથ પર કીરપા કીની, મૃત્યુલોકમેં આઈ. ૨
 સુર નર સંત કરત અસ્તુતી, મુનિજન ધ્યાન લગાઈ. ૩

નર તન ધાર ધાર ગંગ પરસ્થો, ધન ધન જ્યાંરી માઈ.	૪
નર કહા નાર ગંગ નહિ નહાયો, વિરથા દેહ ગુમાઈ.	૫
સિમ્બથરામ ગંગાકી મહિમા, વેદ વિષ્ણુ મુખ ગાઈ.	૬

૧૫૪

નર ધન ધન જગમેં જીયા, જિન નીર ગંગોદક પીયા;	
નર ધન ધન જગમેં જીયા.	૮૨.
એકહિ વાર ગગતટ નહાયો, જન્મ સફલ કર લીયા.	૧
ગંગા નહાય આય દ્રવ્ય ખરચે, કારજ ઉત્તમ કીયા.	૨
વેદ પુરાણ શાસ્ત્ર સત શાખા, સુણ હુલસત મમ લીયા.	૩
ધન જિનકો ધન અરથે આયો, જિન ગંગા હિત દીયા.	૪
સિમ્બથરામ અસલ ગમ વાકોં, જિન ચે લાવા લીયા.	૫

૧૫૫

(લજન ગદ આંધારે મેરા ભાઈ એ રાહ.)

જગમાંય જન્મ ભલાઈ પાવે, નર જીવત ગંગા નહાવે.	૮૨.
તજ ઘર પાર ચલ્યા નર તીરથ, દિન દિન હિયે હર્ષાવે,	
ગૃહકો કાજ તજ્યો તન મનસે, તીરથવાસી કહાવે.	જગ. ૧
અતિ મન પ્રેમ પરસ જાય ગંગા, તટ પર દાન દિરાવે,	
તે નર નાર દેવ તુલ કહીયેં, યા જુગ શોભા છાવે.	જગ. ૨
પગ બિન પાપ ક્રિયા પૃથ્વી પર, ગિણતાં નાંય ગિણાવે,	
એક પલકમે હો ગયા પરલે, નહાય ગંગ નિરદાવે.	જગ. ૩
કાશી કેદાર બદ્રી રામેશ્વર, અધિકતેં અધિક કહાવે;	
અડસટ તીરથકો ફલ નિશ્ચે, એક ગગમંદ આવે.	જગ. ૪
ગંગા યમુના કાશી ત્રિવેણી, નિષ્કપટી હોય નહાવે;	
સિમ્બથરામ સહી સન્ત સાખા, સુરપુર વાસ વસાવે.	જગ. ૫

૧૫૬

જગમાંય વા નરકી બલિહારી, જ્યાંને ગંગાકી મહિમા ધ્યારી.

પૂરખ પુન્ય ઉદય તિન નરકા, ગંગ ન્હાવનકોં ત્યારી;	
પૂર્ણ પ્રેમ પૂંછયો તટ ગંગા, જિન સખ ખાત સુધારી.	૧
પુષ્પ સરાય ન્હાય તન નિરમલ, દાન દિયો નર નારી;	
સપ્ત ગોત્રકો કિયો સુધારો, ધન જનની નર થારી.	૨
નર સુર નાગ અસુરગણુ ગંધવ, સખકોં કહત પુકારી;	
ન્હાવો ગંગ અંગ હોય નિર્મલ, સુરપુર સૈન સુખારી.	૩
બ્રહ્માકમંડલ શંકરશિરપર, સુર નર મુનિ હિતકારી,	
કંહ લગિ કથું ગંગકી મહિમા, મમ તુછ બુદ્ધિ વિચારી.	૪
ગંગા માત તાત જગતારણુ, આયો શરણુ તુમ્હારી;	
સિમ્રથરામ અન્તકી અરજી, સુણજો માત હમારી.	૫

૧૫૭ ગજલ.

કરો નર એકસૂ યારી, કામ મનકે સુધારોગે.	ટેર.
પ્રભૂ બિન આસરે ઝૂઠે, પલક રાજી પલક રૂઠે;	
પ્રભૂકે શરણુ દુખ છૂટે, કૃષ્ણ સુખસેં ઉચારોગે.	૧
તજ્યા દ્રુવ આસરા સખકા, બરોસા દિલમેં ઇશ્વરકા;	
મજ તોઇ મિલે વા તપકા, ભાર શિરસેં ઉતારોગે.	૨
ધરે તો ધ્યાન હરિ ધારો, ટરે તો દુષ્ટતા ટારો,	
મરે તો ક્રોધકોં મારો, આનન્દ ફિર તુમ નિહારોગે.	૩
મગે તો ભક્તિકોં માંગો, ભગે તો કામના ભાગો;	
લઘે તો જગસરિતા લાંઘો, કાજ સખહી સુધારોગે.	૪
ભક્તિ બિન તિરે ન ભવ ઢાઇ, સિમ્રથકોં નિશ્ચય મન હોઈ;	
સજન અખ કરં દેખો સોઈ, તિરોગે ઉરમેં ધારોગે.	૫

૧૫૮

ઇશ્વર આપ અવિનાશી, હમારી અરજ સુન લીજો.	ટેર.
ઇતા દિન મોહમેં ભૂલે, કુસ ગ નિઃશંક હોય ફૂલે,	
વૃથા જગદંદમેં ફૂલે, અરજ સુન બુદ્ધિ બલ લીજો.	૧

કોધક્રી જવાલ જલતીહૈ, અજ્ઞતા ભેર કરતી હૈ;
 બુદ્ધિ પલ પલમેં ફિરતીહૈ, ચરણબિન્ધ અસ્થિર કર લીજૈ. ૨
 મોહ મદ લોભ અહંકારા, દુષ્ટને લિયા મમ લારા,
 બિગાડા કાજ નિજ મેરા, ઇસીકા દૂર કર દીજૈ. ૩
 ભરી ઘટ મોહ અતિ ખામી, લખો સખ ઉર અન્તર્યામી;
 તુમ્હી હો સખકે શિર સામી, કૃપા કર તુર્ત સુધ કીજૈ. ૪
 અવર કહા કહું પ્રલુદાતા, તુમ્હીં હો સખકે પિતુમાતા;
 સિન્નથ સતભાવસેં ગાતા, ધર્મકાં ધીરજ ઝટ દીજૈ. ૫

૧૫૯

મનુષતન ખોય મત ભાઈ, અભેય સુખ ઈસમેં પાવોગે. ૨૨.
 મિલી શુભ કર્મસેં કાયા, ઇસીમેં આપ સમ્માયા,
 મનુષતન દેવ મન માયા, ઇસીમેં સખ કુછ પાવોગે. ૧
 વિષય સંગ ફૂલ મત ભાઈ, પકડ મન એક ઘર લાઈ,
 વગત સત ખૂબ ચલ આઈ, બનોગે આપ આહોગે. ૨
 ઈશકકા ખંજર કર ધારો, સખે નિજ શત્રૂ સહારો,
 ધરે તો એસી ઉર ધારો, કિ ફિર આવો ન જવોગે. ૩
 જને તો આપકાં જનો, મને તો આપકાં માનો;
 ખરો હૈ ખૂબ ચહિ ખાનો, પૂર્ણ પદ તખ્તી પાવોગે ૪
 શાસ્ત્ર સન્ત વેદકી શાખા, સર્વ જન નિશ્ચય ચહિ ભાખા,
 સિન્નથ સતભાવ ગહી રાખા, મને તો મોજ પાવોગે. ૫

૧૬૦

કરો હરિ સહાય અખ મેરી, પરૈ હમ જલમાંહી હૈ. ૨૨.
 જન્મ ઇસ જગતમેં પાયો, તિહારો નામ તિસરાયો;
 કિયો અધમ કામ મન ચાયો, લખ્યો જગ ઉંડી ખાઈ હૈ. ૧
 ભયો અંધ મોહ મદ માતો, ધર્યો પરનાર સંગ નાતો;
 કુસંગ સગ કિયો અથડાતો, અખે વો સુદ્ધિ આઈ હૈ. ૨

(૯૧)

નહિ હરિ ભેર અખ મેરો, લિયો મેં આસરો તેરો;
 ફગત અખ આપકો ચેરો, સુનો તો ધન બડાઈ છે. ૩
 નહી કોઈ મિત્ર અખ મેરે, બલિ વિધિ દિયા બિચ હેરે;
 સક્ષ એક આસરે તેરે, નહિ બાઈ કે માઈ છે. ૪
 સખહી મુતલબકે સાથી છે, ઇસીસેં જન જની છે;
 ધડકતી દેખ છાતી છે, ખતા બહુ ઈનસેં ખાઈ છે. ૫
 ગુનાહ અખ બગસ હરિ મેરો, નામ નિત ધારૂં ઉર તેરો,
 સિમ્રયકાં લે ચરણ નેરો, હમહિ મન ચેહી બાઈ છે. ૬

૧૬૧ રાગ રેખતા.

માયાકી અજબ ચાલ બાઈ, ગુરૂકી ગમ બિન કહાં બહી. ૮૨
 ઉમિયા શિવકી અરધંગા, પતી તતવેતા નિત સંગા,
 માયા મન જિનકા ભરમાયા, જન્મ જિન દુસરા પાયા. ૧
 માયાકોં નારદને જીતા, સાખ કહે સન્ત ચાસ ગીતા,
 પતી સુર પચ પચકે હારા, ડાવ તિન એકો નહિ ધારા. ૨
 માયાને બીજ અજબ બોયા, વિગત સુન હમૈં રંજ હોયા,
 સખા બિચ તિચ હિત લલચાયા, મનુષ મુખ મરકટ બનવાયા. ૩
 શ્રૃંગી રૂપી બડે અજબ ત્યાગી, જગતકોં છોડ બડભાગી,
 માયાને કપટ રૂપ ધારા, ધ્યાન તપ બોય દિયા સારા. ૪
 રમાપતિ રામ અવિનાશી, માયા હૈ વાહીકી દાસી;
 અહોનાશ નામ એક ધ્યાવે, માયા તિન પાસ નહિ આવે. ૫
 હમેં ઉર રામ નામ પ્યારા, તિરૈંગે નિશ્ચય પતિયારા;
 સિમ્રય મુખ રામ નામ કહના, રાખે જહાં આનન્દમેં રહના. ૬

૧૬૨

હુ મૈ અખ પચ પચકે હારા, પ્રભૂ એક તેરો પતિયારા. ૮૨
 સમુન્દર ઉલંઘ કે આવે, ગોપુર બીચ અટકાયે,
 મુઠ્ઠ કર કેઇ મીર મારે, લધુ એક મૂસા સગ હારે. ૧

(૬૨)

રાહ બિચ મેરૂ એક સૂધ, મેરૂપે શ્રમ નહિ કોઇ;
 સુધને પકડ નાક બીધા, અકલ તજ ગર્હભ લચ્છ દીધા. ૨
 હું મૈં જન કહતે વૈરાગી, લગન કહે રામ સંગ લાગી;
 હું મૈં જગ ભટકત મધ લાગી, માયા હિત દુતિય હોય રાગી. ૩
 ક્રિયા હમ છુટણુકા સાજ, ભેખ ધર તજ જગત લાજ,
 માયાને રીસ કરી ભારી, બનાયા અધર્મી અનાચારી. ૪
 અબૈ હમ ચસ્તર સખ ડારે, માયાસેં ભિન ભિન કર હારે;
 કહુ કયા ભેદ લખું સારા, માયાસે જહાંમૈં હારા. ૫
 પ્રભુ અખ આસરે થારે, હમૈં ચાહૈં માર યા તારે,
 સિમ્રથકે શીસ ગુરૂ સાંધ, અવર કોઈ આસચે નાંહી. ૬
 ૧૬૩

કલી તો હમ લી આશકથે, ગુરુકે ચરણકમલ ચિત દે. ટેર.
 ગુરુકી મેહર મુઝ પર બૂઠી, કલેજ નિરહ-દાહ ઉઠી,
 જગત કુછ નિજર નહીં આતા, દેખૂ જહાં દરસૈ ગુરુ દાતા. ૧
 ગુરુ મોય દેખ્યા ઇશક માતા, હાથસે પકડ લિયા હાથા,
 મુઝે લે ગોદ બેઠાયા, અભય સુખ એક પલમે પાયા. ૨
 ગુરુસે પ્રીત ભઈ મોરી, ટૂટૈ નહિ લગી સુરત ડોરી;
 ગુકા શિર કદમોપે રહતે હૈ, પલ પલમે દરશન પાતે હૈ. ૩
 ઇશકકા રાહહૈ ન્યારા, પરસૈ કોઈ સતગુરુકા પ્યારા;
 ઐર કહો કહા ઇશક જાણૈ, જાણૈ બિન કહા ઇશક માણૈ. ૪
 સિમ્રથ યહ સામ્રથ ગુરુદાતા, ઇશક કોઈ સતગુરુસે લાતા,
 મજ વો ખૂખ પાવેગે, જન્મકી રાહ ન આવેગે. ૫
 ૧૬૪

ઇશક એક હમ છોડા કરકે, ગગરવા ડાર દિયા ભરકે. ટેર.
 ઇશક હૈ દૂઈકા રગડા, ડાર દિયા હમ કરકેં ઝગડા,
 ઇશકમેં બહુત દુખ પાતે, મજ વો હાથ નહીં આતે. ૧

ઈષ્ટ તો દૂરેપે હોહી, દૂર અબ દરસે નહિં કોહી;
 ગુરુ શિષ્ય કહણેથી વાણી, દોનૂં યે દરસે નિરવાણી. ૨
 તરંગ જલ દો કેસે થાહે, ખૂંદમેં સમન્દર સમાયે,
 સમગ્ર કોઈ યુપ નર રહતેહૈં, ભૂલમેં સખહી બકતેહૈં. ૩
 આશક અબ હમતો હમહી પેંહૈ, માશુક અબ કહો કિસકૂં કેહૈ,
 નૂરમે નૂર સમ્માના, દુર્ધકા દર્દ હમ બના. ૪
 અબ હમ હૂં તૂં કે ખારે, ખારે ઓર માંચ કયા સારે,
 સિમ્રથ ગુરુ બેદ બકસાયે, ઉલટ શિષ્ય ગુરુમેં સમ્માયે. ૫

૧૬૫ રાગ ફિરી.

સાધો શક્તી જખર કહાવૈ,
 રાબ રંક ગિણૈ નહિં સાધુ, કર પાખંડ રીઝાવે. ૨૨.
 દિયો જન્મ માત હોય બૈઠી, બૈન હોય લાડ લડાવૈ,
 હોય બૂલા બતીજ ખિલાયો, કાઢી હોય કરમ દિખાવૈ. ૧
 સાસુ હોય કર ચાવ કરાવૈ, સાક્ષી હોય સૈન બતાવૈ,
 હોય સલાયલી ગહરી બોલે, પ્યારી સૈજ પરખાવૈ. ૨
 કર નખરો નાગણુ હોય બૈઠી, ઝીણા ચખ્દ સુણાવૈ;
 લપટે વૃક્ષ બેલડી હોય કર, ઝપટ પ્રાણુ હરખાવૈ. ૩
 બેગી જ ગમ સેવડા સંન્યાસી, પરખકે ચરખ ચડાવૈ
 પ્રીત કરી સો તો નહિં નિબિયા, સેમૂલા ગિલખાવૈ ૪
 ચેલી હોય ચરણમેં લોટે, પ્રેમસૂ પાવ દખાવૈ,
 કરણીમેં ચૂક કરૈ કુંડિયારી, વિગડ લૃષ્ટ મિલખાવૈ. ૫
 સતગુરુ માત પિતા ધન સાહબ, સતગુરુ સોજી બતાવૈ,
 અજબ ચંડાલ ટરૈ નહિં ઇનસૂં, હરિ બિચ ઓધ કરાવૈ. ૬
 તીન લોક તિરિયારે વશ હૈ, કહો બંચ કહાં બચૈ;
 કહૈ સિમ્રથ કોઇ હરિ બજનસું, કર હોકો બિડકાવૈ. ૭

(૯૪)

૧૬૬ રાગ ગુજરાતી ધ્રુમર.

ના કીજે ન કીજે નવ કીજે, પરનારીસેં પ્રીતી નવ કીજે. ૧.
ગંગની તરંગ તથા પાણીરે તલાવનો, નારદાનો નીર નવ પીજે. ૧
તીરકે તરવાર ધાર બરછીકે બકતર, હવનમેં કાયા હોમ દીજે. ૨
સિંહ સાપ શ્વાન શ્યાલ શૂકર ભખે તોય, ઘોળીને જહર પોતે પીજે. ૩
પરનારી દારી ખારી દૂર લલકારી, ધરનારીના વારણા લીજે. ૪
પારાશર શ્રૃંગી ઇન્દ્ર ચન્દ્ર પછતાયા, રાવણની લ કા ગઈજે. ૫
પૃથ્વીરાજ રાજસાજ લાજ સખ ખોઈ, ઈક રતીભર ચંદ સંગ રમજે. ૬
ઈતને ઉપર પરનારી નવ ત્યાગો, તે પલ પલ પછતાય છીજે. ૭
પરનારી સંગી નર શ્વાન સો સમજવો, ભાવે સારી સીખ સુણખીજે. ૮
સિમ્રથરામ ખામ પરનારી સખ ખારી, કહી મમ હમમેં ખીતીજે. ૯

૧૬૭

ધન્ય છે ધન્ય છે ધન્ય છે, ધરનારીની પ્રીતી જને ધન્ય છે. ૧.
ધરનારી સારી પ્યારો વશ વધારિયો, જને અરપોની તનમન છે. ૧
તીરથ દાગ માન જિગ હવન હાથે, સુધરે અહોનિશિ પીવસે લગનછે; ૨
ધરનારી દેખ પલ પલ પર વારણે, પરનારી દેખકે અગન છે. ૩
ધરનારી કારી ગોરી કાણી કે કુચીલણી, ધન્ય નર દેખકે મગન છે. ૪
ઐક નારી બ્રહ્મચારી વેદ કહત વારિ વારિ, ધન્ય નરનારી તે પાવનછે. ૫
સિમ્રથરામ ધર નારિ બલિહારી ભારી સારી, તેનો સગ સુરસો સદનછે.

૧૬૮ રાગ ઠુમરી.

હમકોં મત કરના તુમ તગ, તુમસેં કર ઐહુંગા જગ. ૧.
માત પિતા ઔર કુટમ્બ કબીલા, છોડ્યા જિનકા સગ,
ગુરુગમ ખૂટી રગડકે પીની, રામ નામકી ભગ. ૧
કામ કોધ શત્રુ ઉર અન્દર, પકડકેં કિયા તંગ,
છલટકે બાટી ચઢ્યા સિખર ધર, પાયા દેવ અભંગ. ૨

(୧୫)

ଆସ ନ ଭଞ୍ଜି ମଞ୍ଜୁ ନ ଜନ୍ମୁ, ନିରାଶ୍ରମ୍ୟ ଘେଙ୍ଗ;
 ସିଂହରାମ ଶିଖର ଧର ସୁତା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରହି ଗଙ୍ଗା ଗଙ୍ଗ. ୩

୧୬୮

ହମସେଁ ମତ କରନା ତୁମ ଭେର, ତୁମେଠାଁ ଆଦିକ୍ଷ ଶୁନାଦେଠିଁ ଯୌର.
 ପାଞ୍ଚ ପଞ୍ଚୀସ ଶ୍ରୀମତୀ ମିଳି ଶ୍ରୀମତୀ, ପଞ୍ଚକ୍ଷେଁ ମାରା ଯୌର, ୧
 ଶ୍ରୀମତୀ ପିଂଗଳା ଶ୍ରୀମତୀ ନାରୀ, ମଧ୍ୟାହ୍ନୀ ଧନ ସୋର. ୨
 ଅନ୍ୟ ଧୂତାରାଧା ଶ୍ରୀମତୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶ୍ରୀମତୀ;
 ଶ୍ରୀମତୀ ଧୂତାରାଧା ଧୂମନ ଲାଗା, ଅନ୍ୟା ପ୍ରେମକୀ ଡୋର. ୩
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୪
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୫
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୬
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୭
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୮
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୯
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୧୦

୧୭୦

ତୁମ ଭଗୋ ଧରିକେ ଧ୍ୟାରେ, ପ୍ରଭୁକୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କରନେବାର. ୧୨.
 ଅନ୍ୟ ଆଗର୍ଥ ବକ୍ତ କରାରି, ସମ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ,
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୧
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୨
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୩
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୪
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୫
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୬
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୭
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୮
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୯
 ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ ଧନ, ଧନ ଧନ ଧନ, ୧୦

(૯૬)

૧૭૧

કૃષ્ણ કૃપાલ ગોપાલ જનકી રક્ષા કરનેવારે, ટેર.
ધન જન જગમેં વૃજવાસી, જહાં નૃપતી સ્વર્ગનિવાસી;
જિનકાં પ્યારી જસોદા માસી, માતકા મન રીઝાનેવારે. ૧
નિશિયર ઉર અતિ ગરવાઇ, નિત રચતે અન્ય ઉપાઈ,
નન્દપુરમેં ધૂમ મચાઇ, અસુરકાં ત્રાસ દિખાનેવારે. ૨
નિજ માતુ મારવા આઇ, સુત સુખમેં મટિયા ખાઇ;
સુખ ઝટપટ દિયો ઉખાઇ, માતુકાં વિશ્વ દિખાનેવારે. ૩
બનકે બિચ ગહ ચરાઇ, ગોપી સંગ રાસ રચાઇ,
જિનકાં લીલા અજખ દિખાઇ, પ્રિયાકા પ્રેમ બઢાનેવારે. ૪
સખ નિશિયર માર હટાયે, સખ ભક્તનકે મન બાયે,
અખી તક વો જસ જગમેં છાયે, ગાતે હૈ હરિજન મતવારે. ૫
ધન યદુવર કૃષ્ણ સુરારી, એક સુનઝે અરજ હમારી;
સિમ્રથ નિશિદિન શરણુ તુમહારી, અનંતકી અરજ સુનનેવારે. ૬

૧૭૨ રાગ આસાવરી.

રામ બજે મન મેરા, જિયરા, રામ બજે મન મેરા. ટેર.
ચહ ધરખાર નાર સુત ન્યાતી, યામેં કોહૂ નહિં તેરા;
અનંત વક્ત કોહ પાસ ન આવે, પડસી કષ્ટ ધનેરા. ૧
મેં મેરી કર કેઈ નર ભૂલા, પાયા કષ્ટ બહુતેરા
બિન હરી-ભજન કોહ નહિં સંગી, યમ્મ ચહૂ દિશ ઘેરા. ૨
નર તન પાય સુમિર સાહબકો, જપિયેં રામ સવેરા;
સિમ્રથરામ બજે નિત હરિકાં, મિટત ચૌરાસી ફેરા. ૩

૧૭૩

જિયરા રામ ભજન કર બાઇરે. ટેર.
હરિ સિંવરત જમ જોર ન લાગે, બગે ભાગ બલાઇ;
અધમ ઉધારણુ નામ ઉસીકો, સુમિર સદા સુખ પાઈ. ૧

સુમિરત રામ અનત જન તિરિયા, તજ અભિમાન અન્યાધ;
જગત અસાર વિસાર વિવેકી, મિજ આતમ સુખ પાઠ. ૨
ભક્તિ ભેદ લાખે જન સૂરા, ઉલટ અપૂઠા આધ;
નામી મિલત નામ પરતાપી, સિમરથ રેવે સમાધ. ૩

૧૭૪

કાયા ઔર જીવકા સંવાદ. (રામ આસાવરી).

કાયા.

હંસા માને એકલડી મત છોડે, યારા સુણુ ગાવુંગા ઢોડે ઢોડે.
તૂં આયો જળ હમકોંહી લાયો, મેં નહિં આઈ મોડે. ૧
જે તું હંસા છોડ ચલેગા, નેમ ધર્મ સખ બૂડે. ૨
છોડ ચલ્યો જીવ મોય અચાનક, બલ દેસી યહાં માંડે, ૩
મનસુખદાસ કહે સુણુ હંસા, નિશિદિન રહસં ગોડે. ૪

૧૭૫ (જીવ.)

તૂં જગ માંહ ભલી હૈ, કાયા મારી, તૂં જગ માંહ ભલી હૈ;
મારે આગે કહ સંગડે ચલી હૈ ૨૨.
મેં આયો અઠે સુકરત કરવા, થેં ભટકાયો ગલી ગલી હૈ. ૧
કેઈ કેઈ કામ વિચાર્યાથા મનમેં, એક ન ગરજ પલી હૈ. ૨
મનુષ જન્મ તન ખોય કમાઈ, ચિતવત ચાલ્યો ખાલી હૈ. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણુ સૈણી, કહૂં કયા અવર સલી હૈ. ૪

૧૭૬ કાયા.

હંસા ટૂટત પ્રીતિછી રીતી, જગ સખહી કહત અણુતી. ૨૨.
હૂં તો બય સંગતમેં બેઠતી, તું કરતો ઔર અનીતિ. ૧
હૂં તો કહતી શુર વચનામેં ચાલો, તું ચલતો અપણી રીતી. ૨
ચોરી જરીમેં થેં ભટકઈ, હૂં પલ પલમેં પિસતાતી. ૩
મનમેં બય તપરયા કરતો, કહેઈ ન ઉતર દેતી. ૪
મનસુખદાસ કહે સુણુ હંસા, હૂંઈ બણું માંમેં બીતી. ૫.

(૯૯)

૧૭૭ જીવ.

કાયા મારી અખ પિસ્તાયાં કંઈ ન્હૈ, અખ દિનડો આયવ
ગયો હે. ૨૨.
ખાલપણો હંસ ખેલ ગમાયો, કછુઅન શુદ્ધિ રહી હૈ. ૧.
જર જવાનીમેં જોખન સતાયો, માયા સંગ લાગ ગઈ હૈ. ૨.
નીચ ગલીમેં હીરો ગમાયો, મુટડી છૂટ ગઈ હૈ. ૩.
મનસુખ કહે વેઈ તીનૂં ગમાઈ, અખ પકડયો પાસરે માંહીહૈ. ૪.

૧૭૮ કાયા.

હ સા આલૂં ધણા દિન આસી, મૈં થારે દરસણુરી હૂં આસી.
જ્યાં લગ રાજ હુતો નગરીમેં, હૂં જિતે બડી સુખવાસી. ૧
આજ વિછેવો હુવો મારે થાંસૂ, આજ ભઈ દુખવાસી. ૨
મોહ માયામેં સખ દિન ખોયા, પલમેં હુવો પરદેશી. ૩
રામ નામ થે બજીયો નાંહી, આગે જમડાસૂં કોણુ છુડાસી. ૪
મનસુખદાસ કહે સુણુ હંસા, કદ મિનખા તન પાસી. ૫

૧૭૯ જીવ.

કાયા મારી મૈં ન બહુયો કાયા બસી,
પલમેં હુવો પરદેશી. ૨૨.
જો હૂં કાયા થને ઇસડી બહુતો, તો જગસેં રહતો ઉદાસી. ૧
જો હૂં કાયા થને ઇસડી બહુતો, તો હોય બતો વનવાસી. ૨
માત પિતા મુત ધરણી નારી, મારે પડગી ગલેમેં ફાંસી. ૩
મનસુખદાસ કહે સુણુ કાયા, આગે લેખો લેસી. ૪

૧૮૦ કાયા.

જેર જતન નહિં લાગે, હંસા મારા, જેર જતન નહિં લાગે;
યારો સંચય દિસ વિધિ બાગે. ૨૨.
જહાં લગ જેર લગ્યો હંસા મારો, હૂં તો ચલી યારે આગે. ૧

(૯૬)

આતપિતા સુત કુટમ્બ કબીલો, દીઠાં કર કર ભાગે. ૨
પલ પલ યારો રાખ્યો મારા હંસા, અખ ધાલ લિયો જમાંઆગે. ૩
મનસુખ કહૈ હરિશ સિવરણ કીજે, જમરો કાણ નહિં લાગે. ૪.

૧૮૧ જીવ.

સુખી રે આનન્દમેં રહીજે, કાયા મારી, સુખી રે આનન્દમેં રહીજે
ફેર માને યાદ કરીજે. ૨૨.

ધન ધન કાયા હૂં આયો થારે માંહી, થે પાત કરી મેં કહીજે. ૧
નાકારેશ નાંવ નહીં સુણિયો, ચીજ લેલી મેં દીવી જો. ૨
આજ વિછેવો હુવો મારે થાંસૂં, અખ વનમેં વાસો કીજો. ૩
મનસુખદાસ કહૈ સુણ કાયા, ફેર માને યાદ કરીજો. ૪

૧૮૨ કાયા.

માઈ મારો નગર વિરંગો બયો હૈ, મારો હંસો કિણ દેશ ગયો હૈ. ૨૨.
જાતાં મુખ નહીં દેખ્યો રે સજનકો, મનમેં ઉમાવો રહ્યો હૈ. ૧
સજતો નહી મારે છિન જર થાં બિન, સખ કામ ધર્યો હી રહ્યો હૈ. ૨
હૈ નિરમોઈ હંસા લાજ ન આઈ, અદબિય છોડ ગયો હૈ. ૩
મનસુખદાસ કહૈ સુણ હંસા, સંગ લેને ક્યૂં નહીં ગયો હૈ. ૪

૧૮૩ કાયા.

હંસાજીઓ એકરસૂં ધર આજ્યો, સંશય શોક મિટાજ્યો. ૨૨.
બિલખી નાર પીવ બિન નિશિદિન, એકર દરશ દિખાજ્યો. ૧
પીવ મિલકી પ્યાસ પ્યારીકે, દરસગંગાજલ પાજ્યો. ૨
ધુઝૂં પાત એક નિજ મનકી, સો શુદ્ધ મન સમજાજ્યો. ૩
ખીણ બબલ અટારી બાલમ, ઝીણી રાગ સુણાજ્યો. ૪
મનસુખ મિલણ મનુષ-તન ફલજ, બેગો રામ રિઝાજ્યો. ૫

૧૮૪ રાગ બિહાગ.

કહો કીમત જી મુરારી, બધો ક્યા અવગુન મેરો. ૨૨.

અમલહી મુરલી બબલ રસીલી, ચક્રવર્તી ઝેઠ અટારી;	
ધુની હી સુનાય હર્યો મન મોહન, મારી પ્રેમ-કટારી.	૧
ભૂલી કામ ધામ ધન તન મન, કૃષ્ણ કૃષ્ણ પુકારી;	
ઉર બિચ કૃષ્ણ કૃષ્ણ નૈનાં લિન, અખડ નેમ બૃજનારી.	૨
માખન ચોર મથનિયાં મહિપંર, બોલત બર બેબરી;	
કર અનચાર બલ માતા મુખ, હમકોં કહત ધુતારી.	૩
જગસેં તેર મોર નિજ મુખ સખ, ચિત મન હરગ્યો ચ્યારી;	
ખાનપાન ઓઢન અંગ વસ્તર, સુધી વિસર ગઈ સારી.	૪
તનસેં દૂર બસો મન મોહન, મનસેં હોહુ ન ન્યારી,	
રાખ દ્વયમંહ દિવસ ગુબરે, સિમ્રથ સુરત તુમહારી.	૫

૧૮૫ રાગ ગિરનારી સોરઠ.

નર-તન ધન ધન પાચો બલે.	૨૨.
નરતનરતન જતન કર બઝો, પરખિન બાંધ પલે.	૧
અધરમ ત્યાગ લાગ હરિ સુમિરન, છિન્ન છિન્ન આયૂ છલે.	૨
ધન અરુ ધામ બામ બાંધવ સુત, યા સંગ પ્રાણુ જલે.	૩
ઝાંઝવ નીર વીર વિધિ સમઝો, કછુઅન પ્યાસ પલે.	૪
સિમ્રથરામ દામ દમકૂરા, પૂરા રામ મિલે.	૫

૧૮૬

નરતન દુર્લભ દેવ નરે	૨૨.
પુનિ પુનિ નરતન મિલત ન માનવ, ચાસ્તર સાખ બરે.	૧
નરતન કાજ જીવ લખ બતી, તરસત ત્રાસ કરે.	૨
ધર ધર જન્મ અનત તન ખોયા, નરતન બિન ન તરે.	૩
ચરમ આભાસ ખાસ તજ ખોટો, ખ્યાલ કલાગ ખરે.	૪
બન સ્વરૂપ ભૂપ બલ ભંજન, સિમ્રથ કામ સરે.	૫

(૧૦૧)

૧૮૭

એસા મેરે સતચુક દેશ દિખાયા,
 ધરણુ ન ગગન પવન નહી પાણી, નાય ધૂપ નહિં છાયા. ૨૨.
 સૂતા જીવ અનંત જીગ આલસ, દે ઉપદેશ જગાયા;
 સ્વાસ ઉસાસ સાર દે સિંવરણુ, અજપા બપ જપાયા. ૧
 જપતાં બપ તાપ ત્રય ભાગી, અણુરાગી હોય આયા;
 સોહં ડોર ઘોર બિર સરવણુ, સુણુ સુણુ અતિ સુખ પાયા. ૨
 ગનપતિ દેવ સેવ શુદ્ધ પ્રીતિ, રીતી રામ રિંઝાયા;
 છેદ્યા મૂલ થૂલ માય મન, ઉલટ ઈક્રીસૂં આયા. ૩
 ખલકી ગંગ સંગ સતી સુખમણુ, તટ તિરબેણી નહાયા;
 બમણુ મરણુ રોગ જગ બલમ, તુરત તરક શુદ્ધ કાયા. ૪
 અધર અકાશ આશ તજ ઉણુ ધર, સોવન ચિખર ધર છાયા;
 જીવ અરૂ સીવ પીવ મિલ પ્યારી, સારી સૈન લખાયા. ૫
 બમત સ્વને સુષુપતિ તુરિયા, સાક્ષીરૂપ સવાયા;
 નામ રૂપ બિન દેશ હમારો, સિમ્રથ જ્યાં થિત થાયા. ૬

૧૮૮ ભજન વિરહણી, રાગ ગિરનારી સોરઠ.

સજન એકર ઘર આજ્યોરે,
 પ્યાસી પ્યારી પ્રેમકી, મોહિ દરસ દિખાજ્યોરે. ૨૨.
 ઝારી ગંગાજલ લે ખડી, સનસુખ આય નહાજ્યોરે;
 ચરણોદકકો નેમ હૈ, પિવ આય પિલાજ્યોરે. ૧
 નિંવણુ કડં નિત આપને, ચરણાં લિપટાજ્યોરે;
 મૈં દુખીયારણુ દૂબલી, અબ નાય તરસાજ્યોરે. ૨
 વિરહઅગન તનમેં તપે, પિયા આય બુઝાજ્યોરે;
 પ્રીત બેલ સૂખી પડી, જલ સીંચ બઢાજ્યોરે. ૩
 ચૂરણુ રોટી પ્રેમકી, પ્યારી કર પાજ્યોરે,

(૧૦૨)

રંગ મેહલાં બિચ સાહ્યા, મોહિ લાડ લડાજ્યોરે. ૪
તન મન કરું બિહાવણા, સૈભં સુખ પાજ્યોરે;
સિમ્રથ દાસી આપરી, ઉરસૂં ઉર લાજ્યોરે. ૫

૧૮૯

ઐસો કોઈ રામ મિલાવે રે,
દરસ નીરકી ખ્યાસ હૈ, પિવ આય પિલાવે રે. ૮૨.
મૈ અબલા અતિશય દુખી, કૈસેં દિન જાવે રે;
ખાન પાન ફીકા સખહી, મુખમેં નહિં જાવે રે. ૧
મૈ માતી મદ પીવકે, ચિત ઔર ન આવે રે;
લોક વિષયકા સ્વાર્થી, કછુ ઔર સુનાવે રે. ૨
પાન કિયો જિન પ્રેમકો, જલ ઔર ન જાવે રે;
સુરતર પાયો સહજમેં, ક્યા કૈર સુહાવે રે. ૩
મોહન મેહલ પધારશે, જખહી દુખ જાવે રે;
સિમ્રથ ભોજન પ્રેમકો, પ્રીતમ સંગ પાવે રે. ૪

૧૯૦ રાગ ભીંવ પલાસ.

હારે રધુપતિ આપ વિના કુણુ મેરો રે. ૮૨.
ધર જગ જન્મ બંધ્યો મોહ મમતા, નામ જખ્યો નહિ તેરો રે. ૨
તોરે લજન બિના જવ દુખ ભારી, ફિરત ચૌરાસી ફેરો રે. ૨
માત અરુ તાત બ્રાત સુત નારી, ઝૂઠ સમ્બધી ચેરી ચેરો રે. ૩
સિમ્રથરામ ચરણુ રધુનન્દન, રાખો ચરણાં નેરો રે. ૪

૧૯૧

રધુપતિ ચરણુ કાહુટી રહિયે રે. ૮૨.
મન નહિ ચૈન દહન અતિ જગકો, કિણુ આગે દુખ કહિયેરે. ૧
જમણુ મરણુ મહા જગ ઝગડો, કહાં લગી દુખડો સહિયેરે. ૨
મિત્ર સહી મુતલખકે લોભી, કાહુ વિધિ પ્રીત નિભાધયેરે. ૩

(૧૦૩)

અવગુણ માફ કરો પ્રભૂ મેરે, દુરબલ નાંચ સતાઈયે રે. ૪
દુરબલ બાણુ ક્યા કર સિમ્મરથ, પૂરણ બિરુદ નિભાઈયેરે. ૫

૧૯૨

રધુપતી કાઉં નહિં મિત્ર હમારોરે. ૮૨.
માત પિતા દારા સુત ભગની, સુતલબ પ્રેમ પિયારો રે. ૧
આભિર વગત અરથ નહીં આવે, કાઉ નહિં દેત સહારોરે. ૨
યા ભવ શરણુ સ્વપન સમ ઝૂઠો, સાચો શરણુ તિહારો રે. ૩
તજ ધરખાર તાત મરબદા, ફક્ત આધાર તુમહારોરે. ૪
સૈણુ કરું દુરમણુ હોઈ આવે, બૌલે બૌણુ અકારો રે. ૫
હૂલ ગઈ નાવ સમંદ બિચ મેરી, તુમ હરી પાર ઉતારો રે. ૬
મિટસી ત્રાસ આશ એક તેરી, કછુઅન બેર હમારો રે. ૭
સમરથરામ શરણુ રધુનન્દન, કારજ સર્વ સુધારો રે. ૮

૧૯૩ રાગ કલ્યાણુ.

પ્રભૂ ગતિ ટારી નાંહ ટરે. ૮૨.
મનવો બાણુ માયા કરું ઘણેરી, અગલી ચોર હરે ૧
મનવો બાણુ મૈં મંદિર ચુણાવું, કુટિયા તુરત જરે. ૨
મનવો બાણુ લાઉં દ્રે નારી, અગલી તુરત મરે. ૩
સિમ્મરથરામ શરણુ રધુવરધી, અવર ન આશ કરે. ૪

૧૯૪

સદા મન ભજલે રામ નિચિંત. ૮૨.
જિયા બૂણુકોં ભગવત પાલે, પ્રભૂજી કરત વાણી ચિંત. ૧
અજગર ધરણુ અનહ આકાશાં, ઉદર ભરત હરિ નિત. ૨
માત અરે તાત બત જગ સારો, હરિ બિનકોહુઅન મીત. ૩
સિમ્મરથરામ કામ તજ કાચે, કર સાહબસેં પ્રીત. ૪

૧૯૪ રાગ ધ્રુમર-હૃદયન.

માન તો ખરી રે, સજન માન તો ખરી,	
ગુરુ સજન વચન કહૈ સો તૂં, માન તો ખરી.	૨૨.
ગુરુ ચરણ શરણ સાર, લેહ તો ખરી;	
ગુરુ રીઝ ચીજ માંજ મન તે, પરખ તો પરી.	૧
ગુરુ નિસાર પરખ પાર, ધાર ઉર જરી;	
તાર લગે ભાગ જગે, બગે જમ હરી.	૨
જગત કાચો નામ સાચો, સમજ તો સરી;	
સિમરત હરીકા લેત નામ, સર્વ સુધરી.	૩

૧૯૬

ગુરુ સંત પથ કહૈ સો તૂં, ધાર તો ખરી;	
ધાર તો ખરીરે સજન, ધાર તો ખરી.	૨૨.
આસણુ ધાર મનઠો માર, કાલકેહરી;	
ઈચ્છતે રહિત હોકર, ધાર લે ખરી.	૧
નૈન નાસા ખીચ રોક, કાનકી સેરી;	
ધરરરર શિખરમાંય ઘોર, હોરહી ગેહેરી.	૨
ઉઠત આપ બૈઠત સોહં, સાજ તો સરી;	
જિમ તાર મકરી વરત નટરિ, સુરત કર ખરી.	૩
મૂલસેં ઉલટ આજ, ગાયલી મેરી,	
વહાં ઈલા નાચે પિ ગલ પ્યારી, સુખમ સુન્દરી.	૪
વો દેશ હૈ અનૂપ ભૂપ, આપ હૈ હરી;	
વહાં તૂહી નેરા હુકમ ચાલે, કરૈ સો ખરી.	૫
કિસકોં કહું સુણૈ કૌન, ખાત હૈ ખરી;	
ગુરુ સન્તકે પ્રતાપ સિમ્રત, પાયગ્યો સેરી.	૬

(૧૦૫)

૧૬૭ રાગ કિરી.

ભગતશિ બીડૂ રામ,

અખખીમેં આદર કરે વો, બિગડયો સુધારે કામ. ૨૨

પ્રહલાદેં પ્રતિજ્ઞા શ્રીદી, પિતાજે માની રીસ;
જિનકે હેત પ્રગટિયા ખંભમેં, તીનલોક જગદીશ. ૧

કુદકૂં લે હર પદ પછાડયો, પ્રહલાદેંકે કાજ;
જૂના યુરી બઈ જિન જાપર, દઈ હોલકા દાજ. ૨

ધને ભક્ત જાખ ખેતી કીની, સન્તાંકું ખીજ સુગાયો;
હરિ વિશ્વાસ ધયેઈ હર ભીતર, ખાલી ખેત બવાયો. ૩

નિપજ્યા ખેત હેત કર ભારી, સખ જગ જોવલુ આયા;
કિરપા કરી સન્તારે જાપર, કણુ કણુ મોતી નિપજ્યા. ૪

નાભો ભક્ત કરૈ હરી સિંવરણુ, ધરમે આગ લગાઈ;
જાખ ચોવટે તડકે ખેઠા, હર હાથે છાન છવાઈ. ૫

મીરાં ભક્તિ કરૈ મન પૂરે, રાણે પ્રોધ ચલાયા;
વિષ ભર પ્યાલા હાથે પીધા, કંચન હો ગઈ કાયા. ૬

કુલને છોડ જપૂ કરણીગર, યાં બિરદાંરી લાર,
સિમ્રથ અરજ આપને દાખે, લેજે હમને તાર. ૭

૧૬૮

રામને ભજલોરે ભાઈ,

રામ ભજ્યાં સખ ઋણસે છૂટો, મોક્ષ મુગત પાઈ. ૨૨

સૂવે રામ ઉચાર્યોઈ શુદ્ધ મન, ગિનકા ધરમાંહી;
અન્ત સમય મુખ રામ ઉચાર્યોઈ, ભજન વિમાન ચઢાઈ. ૧

અજમેલ યા પાપી હોતા, ગિનકાસેં ધરવાસ;
અન્ત સમય પુત્રાંકું પુકાર્યોઈ, નામ સુણે કિયો દાસ. ૨

જૂનાગઢમે નરસી મેહતો, રાખ્યો હરિ વિશ્વાસ;

(૧૦૬)

હૂંડી કાજ હેરતા સાધૂ, આય ગયા દોય પાસ.	૩
કૂંણા કરી હરીને જખહી, હૂંડી લીની હાથ;	
રોક રૂપઇયા ધરમેં ધરિયા, કાગજ દીના સાથ.	૪
પુરી દ્વારકા સન્ત પધારે, બૂઝે સાંવલ શાહ;	
લોક સભી મિલ ઐસા બોલ્યા, ધર નહી ઉનકા કાહ.	૫
ભયે ઉદાસ સન્ત મનમાંહી, જુનેગઢકાં ધાયા;	
કિરપા કરી સન્તાંકે ઊપર, સામા મિલ ખતલાયા.	૬
કાગજ કાઢ લિયા પ્રભૂ કરમેં, શ્રીમુખ આપ બંચાયા;	
નરસીંકાં કર સાત સિલામી, હરિજન દામ ચુકાયા.	૭
મનસુખ ગુરૂ સિમ્રથને મિલિયા, ભજન સવાયો શૂરા;	
સિમરથ કરતાં સર્વ સુધરિયો, પદ પાયો નિજ પૂરા.	૮

૧૯૯ રાગ ભૈરવી.

જય જય જય ધન ગનપતિ દેવા.	૮૨
તન પ્રચંડ સૂંડનકી શોભા, ચલત ચંચલા સમ શિશુ જવા.	૧
ઉભિયા માત તાત શિવચંકર, સુર નર સન્ત કરત નિત સેવા.	૨
ધન રિધ સિધ અરધંગ આપકે, તાહ સુમરી પાવત સુખ મેવા.	૩
ઉભય રૂપ અંગ એક બિરાજે, ગજપતિ ગણપતિ ઇચરજ એવા.	૪
કુમતિહરણ કરણ સુખ સુમતી, સિમ્રથરામ લખ્યો ગન ભેવા.	૫

૨૦૦

માઈ મેરી રધુવર પ્રાણ હમારા.	૮૨
તિલક લિલાટ માલ ગલ રતનન, ચલત ચાલં મતવારા.	૧
મુલકત ચલત રાય આંગન બિચ, જન જય ચખ્દ ઉચારા.	૨
શિવ સનકાદિક ઔર બ્રહ્માદિક, નિરખ મગન ભયે સારા.	૩
વિશ્વામિત્ર કાજ નિજ કારણ, મુનિ-યજ્ઞ સુધારા.	૪
જનકરાય ધર ધનુષ લગ્ન હિત, નૃપતિ સમાજ અપારા.	૫

(૧૦૭)

ધનુષ ઉઠાય પાય મુખ પીયુષ, જનક સમાજ ઉબારા.	૬
પરશુરામકો માન હટાયો, મુખી ક્રિયા જન સારા.	૭
તોડન ધનુષ ભક્ત દુખ મોડન, મહિમા અગમ અપારા.	૮
સિમરથરામ શરણ રધુનન્દન, કારજ સર્વ સુધારા.	૯

૨૦૧

તૂં તેરો રૂપ નિહાર ખ્યારે, તૂં તેરો રૂપ નિહાર;	૨૨
ચહ જગ ઝૂટ સ્વપનકી બાજી, તું જિન જને છાર.	૧
બ્રમત સ્વપન સુષુપતિ તુરિયા, તું તિનકે હે પાર.	૨
અગમ અગોચર અણુધડ આતમ, સોઈ સદા નિરધાર.	૩
સિમ્રથરામ તુંહી ઘટ ઘટમેં, ચેહિ નિશ્ચય નિજ સાર.	૪

૨૦૨ રાગ ભૈરવી.

મૈયા મેરી ક્યા કહું કૃસ્ન ધુતારો રે.	૨૨.
મયની ફેર મૈયા મહી મહી પરરે, તુમ બય નૈન નિહારો.	૧
રચત પ્રપંચ અબદ અનાદીરે, મિલસેં મિલ રહે ન્યારો.	૨
મૈયા તવ સુત હિત હમ ચિંત્યારે, દુખદાયક મતવારો.	૩
સમ્રથરામ ભેર ક્યા શ્રીજેરે, આખિર પ્રાણ પિયારો.	૪

૨૦૩

મૈયા મેરી હુકમ કરો ગહું બઈયાં.	૨૨.
મમ મુખ બચન સુનત તવ લલનારે, ચુપ હોય બવન છિપઈયાં.	૧
મમ ઉર પ્રિયે માંખન મોય ધરમેંરે, સો સખ કૃસ્ન ચોરઈયાં.	૨
દરસન કાજ હિયો અતિ હુલસે રે, નેનાં નીર ભરઈયાં.	૩
લખ પ્રિયા ત્રાસ કૃસ્ન ચલી આયેરે, રાય પરી બય પઈયાં.	૪
સિમ્રથરામ કહું ક્યા વાછીનરે, કાઉય સખિયાં લખઈયાં.	૫

૨૦૪

એક સખી ચલી આઈ મૈયા મુખ એક સખી ચલી આઈ.
નિરખ અચાનક કૃસ્ન બવનમેં, ચટપટ ગોપી ઉઠધાઈ.

- જ્યું ત્યું કરિકેં પકર કોઈ કરે, લીલે ગોદ છિખાઈ. ૧
- નિજ પટ છટપટ વીટ ચઉ ઓર, માતા સનમુખ લાલે; ૨
- અકત વેબર સાચકે કારણે, મનમેં અતિ મરવાઈ.
- પકર્યો કૃત્ત સુન્ધો મજવનિતા, સરવ યૂથ ઉઠ ધાઈ. ૩
- લકરી હાત માતુ ખરી સનમુખ, પ્યારી દે પકરાઈ.
- વાઇ ગોપી પીવ રૂધર્યો પ્રભુ, લીલા અજબ દિખાઈ.
- કિયો પટ દૂર નિરખ નિજ પીચેકારે, હાહા કર ધબરાઈ. ૪
- હડ હડ હસી સખી સખ સેણી, કૃત્ત પકર પછતાઈ;
- સિમ્મથરામ કાંઠાં લગી વરણે રે, લીલા લખી નહી બઈ. ૫

૨૦૪ ગજલ.

- બૂલમેં બૂલ અનન્ત બઈ, વક્ત અમોલ વિતાહ દઈ,
ધન માલ લુટા પૈ ચેતાહી નહી, અખ ચુપ રહનાજી ચુપ રહના. ૧
- અતિ પ્રેમ બધ્યો પરપ્યારીસેં, નિજ નેહ તજ્યો ધરનારીસેં;
હમ હાર ગયે અખ યારીસે, અખ ચુપ. ૨
- યાદ સબહી વો આતે હૈં, અખ કહતે શરમાતે હૈં;
સમઝ સમઝ પિછતાતે હૈં. અખ ચુપ. ૩
- ધર છોડ બયે હમ વૈરાગી, ઉરમે સતશુરસેં લય લાગી,
સુરત-સુહાગણુ ભલ જાગી, અખ ચુપ. ૪
- સ્વપને નૃપતી રંક બયો, બિક્ષાઈં પર ભવન ગયો,
જગ્યો રૂપ અખાંડ લયો, અખ ચુપ. ૫
- લખૈ તો લખ ચહ સાચી હૈ, અવર સલાહ રાખ કાચી હૈ,
બિન સોચે દે બાસી હૈ. અખ ચુપ: ૬
- જાનેસેં મિટ જાતી હૈ, અસલ અવસ્થા આતી હૈ;
ફિર નહિં નાચ નચાતી હૈ, અખ ચુપ. ૭
- ફિર ફકડ નિરદાવે હૈ, બેહદ મોજ ઉડાવે હૈ;

(૧૦૯)

અનુભવ ગાયન ગાવે હૈ,
યોગી યુક્ત જમાતે હૈં, અલમસ્તાન કહાતે હૈં;
જીતે જી મર જાતે હૈં,
સૈન લખે જન શરા હૈ, સામ્રથ સતયુરૂ પૂરા હૈ;
નિરખત નર ચમૂરા હ, અબ યુપ. ૧૦

૨૦૫

હમ પ્રથમ યુરૂકે પાસ ગયા, સતયુરૂ મુઝ પર કીવી મયા;
મોહિ ખેલ દિખાયા અજબ નયા, યહ ખુબ સુનોજી ખૂબ સુનો. ૧
દમકે ઘોડે બિઠાય દિયા, જિતનેથે ચતુ હટાય દિયા,
સબ ઝગડે નિમટાય દિયા, યહ ખૂબ. ૨
સતયુરૂ સમ દાતાહી નહીં, યુરૂ બિન ગમ પાતાહી નહીં;
આપી મેં આપ સમાતા નહિં. યહ ખૂબ. ૩
સતયુરૂસેં સબ પાતે હૈં, બેહદ બાસ બસાતે હૈં,
ફિર નહિં આતે જાતે હૈં, યહ ખૂબ. ૪
જો યુરૂસેં ગમ પાવેગા, ગમકી રોટી ખાવેગા;
રૂપમેં રૂપ સમાવેગા, યહ ખૂબ. ૫
સોવન શિખર ધર પાયા હૈ, વાં જાય રાસ રચાયા હૈ;
અજબ ખેલ દરસાયા હૈ, અબ ખૂબ. ૬
જોનાથા સો જોય રહ્યા, બેહદ સૈંજાં સોય રહ્યા;
સિમ્રથ સિમ્રથ હોય રહ્યા, અબ ખૂબ. ૭

૨૦૬

સીને બિચ મોજ ઉડાતે હૈં, જો ચાહતે વહ પાતે હૈં;
અબ ગમકી રોટી ખાતે હૈં, અબ ક્યા કહનાજી ક્યા કહના. ૧
દમ પર દમ યુકાતે હૈં, દમસેં દમ રોકાતે હૈં;
અજબ મજહૂમ પાને હૈં, અબ ક્યા ૦ ૨

હમ ઉલટી શહ ચલાતે હેં, પગ બિન નારનચાતે હેં.
 અનહદ તબલ રૂડાતે હેં, અબ ક્યાં ૩
 જ્યાં ધમ ધમ ધુંધર ધમકે હેં, જ્યાં બીજ ઝલાઝલ ચમકે હેં;
 યહ સખહી ખેલ સમઝકે હેં. અબ ક્યાં ૪
 જ્યાં અજબ રાગણી હોતી હે, ખાસ નૂરકે મોતી હેં;
 અસલ અવસ્થા ચોથી હે, અબ ક્યાં ૫
 યહ હાલ સલી તુમ પાવોગે, ખાસ તુમહી વહાં બવોગે;
 ફિર આપીમેં આપ સમાઓગે, અબ ક્યાં ૬
 અબ કિસ્તી લગી કિનારે હે, હમ તિરે ઉસીકા તારે હેં;
 હમ મરેં ન કિસકોં મારે હેં, અબ ક્યાં ૭
 હમ મોજ હમારી આયે હેં, હમ ખાસા માલ છુટાય હેં;
 હમ પાયે હેં વો ગાયે હેં, અબ ક્યાં ૮
 અબ ચુપ હોકર છિપ જાતે હે, પતા ન કોઠી પાતે હેં;
 અબ સિમ્રથ સાચ જતાતે હે, અબ ક્યાં ૯

૨૦૭

તુમને કિયા સો બલા હી કિયા, હમને લિયા સો બલાહી લિયા;
 કુછ હમને કિયા તુમ માફ કિયા, અબ ખુશ રહના અબ ખુશ રહના. ૧
 હમને તુમકોં તંગ કિયા, તુમને હમકોં સંગ લિયા;
 કબહૂ ન ચસ્મૈ રંગ કિયા, અબ ખુશ ૨
 હમકોં એક દુનિયા ખવાબ હુઆ, જિસમેં મૈં ખરબાદ હુઆ;
 ખચાયા હમેં યહ સખાબ હુઆ, અબ ખુશ ૩
 પુન પાપ નહી સખ પોષણ હૈ, કહૈ પાપ ઉસીકોંહી દોષણ હૈ;
 અબ હમકોં સખ રોશન હૈ, અબ ખુશ ૪
 પાનાથા સો પાય લિયા, ગાના થા સો ગાય લિયા;
 અબ રૂઠે સનમકોં મનાય લિયા, અબ ખુશ ૫
 અબ રહા ન મતલબ આનેસેં, ના હમ રાજ પાનેસેં;

ખુશી ન કહ્યું કમાનેસેં, અબ ખુશ૦ ૬
 જોત જલે બિન બાતી હૈ, ખાશ હમહિ મન બાતી હૈ;
 જ્યોતિમેં જ્યોતિ સમાતીહૈ, અબ ખુશ૦ ૭
 હમ આયે થે કુછ દેનેકાં, કહ્યુઅક સોદા લેનેકાં;
 અબ રહા ન દેને લેનેકાં, અબ ખુશ૦ ૮
 અબ હમ ઘરેકાં જાતે હૈં, સચ્ચી બાત સુણાતે હૈં;
 સિમરથ સૈજ સમાતે હૈ, અબ ખુશ૦ ૯



જન્મપત્રિકા બોધચિન્તામણી.

૨૦૮ મંગલાચરણ. કવિકથન—દોહા.

- ગુરૂ બિન મિટૈ ન આપદા, ગુરૂ બિન મિલે ન યુક્ત;
 ગુરૂ બિના ગમના કહ્યું, બિન ગુરૂ લખે ન યુક્ત. ૧
 ગુરૂ-મહિમા સીખે સુણે, સુણકેં કરૈ વિચાર;
 સિમ્રથ તે નર અધિકહૈ, ધરૈ ન ફિર અવતાર. ૨
 • મેં ગુરૂ-મહિમા ક્યા કહ્યું, અદપ બુદ્ધિ કમ હીન;
 અજ શંકર સનકાદિ સુર, કથગયે પુરૂષ પ્રવીણ. ૩
 ગુણી કવી પંડિત નહીં, નહીં સાધૂ લછ શર;
 બડે પુરૂષ સંગ બાલ સમ, લેતે ફગવા લૂર. ૪
 • બેઠી લખતા બેઠકાં, બાલક શોર સુહાય;
 કથી સન્ન ઈમ મેં કથું, જાય નીચ નહિં ભાય. ૫
 ચાતેં દધ શુધ શુભ અશુભ, લધૂ દીર્ધ અનભાય;
 તજ અવગુણ ગુણ લીજિયો, તાત પડેં તોય પાય. ૬



બધેઉ જીવ ભવસાગર માંહી, માત તાત સુત ભાત લોભાહી;
 તિન હિત લાગિ કરહી અપરાધા; નીતિધર્મ તજ વાદ વિવાદા. ૧
 મોહ-નિશા સુખ નિંદરી સોવહી, દિન દિન વૃત્તિ વિષય સુખ મોવહી;
 મોહ-નિશા દુખ દુસ્તર ભાઈ, અનત જન્મ સુખ સોહ બિતાઈ. ૨
 સોવત સ્વપન અનત અનરૂપા, તેહી હિત તરકિ પર્યો ભવકૂપા;
 સ્વપ્નસૃષ્ટિ નિજ ભાવ દિખાવહિ, અવર પુરૂષ આવત કોહુ નાહિ. ૩
 સુખ દુખ ભોગ સ્વપ્ન મેંહ ભારી, જગત બિન જિય અતિહી દુખારી;
 સતગુરુ સન્ત અનત ઉપકારા, પરહિત કાજ ધરત અવતારા. ૪
 નિરખત જીવ ચરાચર સોચે, અનત પ્રપંચ પ્રીતિ મન મોચે;
 ધર મન ધીર દયા ઉર ધારી, જ્ઞાન-ગિરા સુખ ચબ્દ ઉચારી. ૫
 વેદ પુરાણુ ભાગવત ભારી, વિધિ નિષેધ વિધિ લિખિ હે વિચારી;
 સાંખ્ય યોગ ઉપનીષદ ગીતા, અષ્ટાંગ યોગ લિખ્યો ભલિ રીતા. ૬
 લિખિ રામાયણુ સરસ સુણાઈ, તાતે કછુક સુધી હમ પાઈ;
 અસંખ્ય જુગન જીવ અનત જગાચે, હરિ હર ભેદ હરીજન પાચે. ૭
 ધન તે જન જગ ભે ભલ આયા, વેદ ધર્મ વિધિ કર્મ દઢાયા,
 અનત યુક્તિ કર જીવ જગાચે, ભિન્ન ભિન્ન લિખ ભેદ જનાચે. ૮
 કછુઅક બનક પરી મમ કાના, તાતે વિધિ નિષેધ કમ જના;
 ધન ધન ધન ધન ગુરુ ઉપકારી, જનહી જગાય સુધી દી સારી ૯
 સિંધૂ અગાધ ભર્યો રસ પૂરા, તિરસ નિરસ જિન જીવ સખૂરા,
 પીવહિ નીર રચી મન આવહી, ઉદર સમાન અહાર સમાવહિ. ૧૦

૨૧૦ દોહા.

અનત જીવ તિરપત ભયે, પીપી પ્યાસા નીર;
 સણુવરકો માલુમ નહી, ઉર બિચ અતિ ગભીર. ૧
 ચબ્દસિંધૂ મહા પુરૂષકો, ઉછલત તરંગ અપાર;
 કવિ જન હરિ જન બુદ્ધિ જન, રચિ રચિ ઉતરે પાર. ૨

(૧૧૭)

સરસ લહરિ ત્રા સિંધુકી, મો મન પરસી આપ;
અનલ વિષે અલગો હટમો, હરી ભઈ વિષ્ણુરાય. ૩
ભક્તિ પ્રુષ્પ યા વૃક્ષપર, તા મેંહ ફલકી આપ.
અલલ ભરોસો સિમરયા, અખ સહિ મિલસી આપ. ૪

૨૧૧ ચોપાઈ.

તીર નીર હધિ દોય પ્રકારા, સ્વચ્છ એક ઇક ક્રીય વિચારા;
જન જિય નીર સ્વચ્છ મન ભાવહિ, ધર મન ધીર સિંધુ મધ આવહિ. ૧
ડરપત મમ સમ જીવ અભાગી, કરહી કિલોલ ક્રીય સંગ લાગી;
કરમ—કથા સોઈ ક્રીય સમાના, સોહિ ભલિ ભાંતિ હમહિ મન માના. ૨
અનુભવ કથન અમીયરસગંગા, કરિય પાન જન ધન સતસંગા;
હમ બહુ કાલ કરમ સંગ રાતે, તાતે કરમ—કથા મન ભાતે. ૩
નીર*છતો મૃતકા રસ માંહી, તીર નીર નહીં વિમલ રહાહી;
કાહુ વિધિ જોર કરું મમ ભાઈ, દૈવગતિ કછુ લખિય ન બાઈ. ૪
બહુ વિધિ સતગુરુ મન સમગ્રાયો, પંથ યથારથ તોહિય ન ભાયો;
નિજ મન અવલંબન કે તાંહિ, જન્મપત્રિકા લિખેહુ ગુસાઈ. ૫
જોહિ જોહિ ગુન અવગુન હમ કીના, સોઈ સોઈ સખ હિરદે મેંહ ચીના;
કછુયક ગુન અવગુન નિજ ગાવહું, કોરે કાગજ લિખહિ સુનાવહું. ૬
સુનિ કવિજન જનિ દેવહિ ખોરી, યદપિ મુક્તિ માનિહહું મોરી;
પાપી બાધક કર હોઈ કટારી, કાટત જીવ કરત અનચારી. ૭
નૃપ કર લોહ કટાર કૃપ્પના, કર્મ ધર્મ દોઈ વિલગ અખાના;
પારસ મન નહિં ભેદ લગારા, પરસત લોહ કંચન નિરધારા. ૮
યહિ વિધિ હરિજન સુજન સયાના, જીય નીચ કછુ ભાવ ન બના;
સુન મમ અરજ દૃઢ્ય મેંહ લાવહિ, યમપુર બવત તુરત છુડાવહિ. ૯
સંત દયાલુ દયાનિધ ભારી, અચરણુચરણુ કરણુ હિતકારી;
સંત દયાલ ગોપાલ ગોસાઈ, રાખહિ ચરણુ સુગાવહિં નાહિ. ૧૦

(૧૧૪)

જન્મપત્રિકા મંથે બનાવહું, નિજ મતિ ગતિ અનુસારહિ ગાવહું;
જેહિ વિધિ તાત માત અભ આયહું, એ કષ્ટ કષ્ટ તહાં પ્રુનિ પાયહું. ૧૧
જન્મ પાય ફિર ક્યા કૃત ક્રીયા, સો સખ કૃત્ય દ્વંદ્વ મેહી લીયા;
કૃપાસિંધુ સખ સુનિયો મોરી, તુમરે ચરણ હમારી ડોરી. ૧૨
પ્રથમ તાત તન વાસ કરાયો, દ્વિતીય માત ઉદર મેહ આયો.
સ સકાર વહાં એ એ હોયે, સો સંછિપ્ત સુનાવહું તોયે. ૧૩

૨૧૨ દાહા.

ઋતુ તાત સંજોગતે, માતુ ઉદર અભવાસ,
જલ સંગ બિન્દૂ રૂપ હોય, જઠરા કિયો નિવાસ. ૧
કષ્ટ અતી અભવાસમે, જઠરા અગ્નિ જરૂર,
ઉધે મુખ ઝૂલન લગ્યો, વીતત દિવસ કરૂર. ૨

૨૧૩ ચૌપાઇ

ઉભય માસ અભવાસ વસાયો, પાક બિંદુ જલ પિંડ બધાયો;
ઑત્ર નેત્ર કર પાંચ પસારી, પંચમ માસ પ્રુષ્ઠ તન ત્યારી. ૧
ઉરધ પાંચ મુખમ ડલ નીચા, મુખ પર મલ દુર્ગંધ અતિ ક્રીચા;
ઈન્દ્રિ શરીર કસર નહીં કાંઈ, જેહિ વિધિ ઈશ્વર નીતિ રચાઈ. ૨
ધન ધન નાથ અગમ ગતિ તોરી, લખિ ન પરત મતિ થકિતહિ મોરી;
ખેલ અજખ તેરોહૈ સાંઈ, નેતિ નેતિ કહૈ બેદ સદાઈ ૩

૨૧૪ દાહા.

કાહુ વિધિ નીર શરીર મેહ, સામિલ અગન સમાય,
કાહુ વિધિ જલકો અનલમે, કેતહુ પિંડ જમાય. ૧
ફિર કેહિ વિધિ દસ માસ તક, કરત ઉદર મેહ અહાર,
કેહિ વિધિ વાયૂ ઉદર મેહ, વિચરત વારંવાર. ૨

૨૧૫ ચૌપાઇ

કેહિ વિધિ પાંચ તત્વ મિલિ માંહી, રચેહુ શરીર હમેંહુ ગમ નાહિં;
કેહિ વિધિ તન મેહ જીવ પ્રવેશા, તે મોહિ કષ્ટ માલુમ નહીં લેસા. ૧

કોઉ કહે પંચ માસ તક દેહા, જીવ વિના રહ ઉદર સનેહા;
 યહિ સુન મન ઉપજત મમ થંકા, ચેતન બિન તન રહન નિશંકા. ૨
 કોઉ કહે જીવ બિંદૂ સંગ આયો, તા પીછે યહી પિંડ બધાયો;
 કોઉ મત જીવ જન્મ નહિં માને, જીવ ઈશ બ્રહ્મ એક પ્રમાને. ૩
 જીવ ઈશ બ્રહ્મ એક કહાઈ, જાય નીચ કિમ ભેદ ગુસાઈ;
 કોઉ કહ પુનરજન્મ કમ સહાઈ, તેહિ અનુસાર જનમ જિય પાઈ. ૪
 કોઉ કહ અંત મતી ગતિ માનો, કરમ ધરમ સખ ઝૂક પ્રમાનો,
 જો યહ વાક્ય યથામતિ થાપહિ, નીતિ ધર્મ સત પથ ઉઘાપહિ. ૫

૨૧૬ દોહા.

ઈશ્વર રચના અમિત હૈ, અમિત હિ અમિત અપાર,
 તેહિ તરવર ફલ તંહ લગ્યો, તેહિ રસ કરત પ્રચાર. ૧
 ગુરૂ તરવર તેહિ બુદ્ધિ રસ, શિષ ફલ લાગહિ જાય,
 જોહિ મત સતગુરૂ સીંચહી, તેહિ મત શિષહિ સુહાય ૨
 મોરે સખ મત શીશ પર, નિજ સતગુરૂ મત ભાય;
 મમ રૂચિ અતિ શુભ કર્મમેં, પરહૂ સતગુરૂ પાય. ૩

૨૧૭ ચૌપાઈ.

જોહિ જોહિ માત તાતકી ભાષા, સીખહિ બાલક વિનહી પ્રયાસા,
 જોહિ જોહિ માત તાત કુલરીતિ, બાલક ચરિત કરત કર પ્રીતી. ૧
 માત તાત કુલરીતિ પઢાવૈ, સતગુરૂ પરમારથ મન ભાવૈ,
 સતસગતિ શુભ કરમ અચારા, નીતિધર્મ ઉર તજ અનચારા. ૨
 ધર્મનીતિ સતગુરૂ સમગ્રાયા, મતિ અનુસાર હમહિ મન ભાયા;
 જબતેં ભયઉ સ્મૃત સંગાતા, પ્રથમ શ્રવણ ગ્રભકી સુણિ ગાયા. ૩
 ભય ભિત શબ્દ સુણત જિય જગા, અકરમ ત્યાગ કરમ શુભ લાગા;
 રામમત્ર ફિર દીયો દયાલૂ, ભજતાં ભરમ ભગ્યો જંજલૂ. ૪
 રામચરણ પીપા રૈદાસા, ધના સેન સુખ સેજ સુઆસા;
 નામદેવ નાભા શુભ ગ્યાની, ભક્તમાલ ભલિ ભાંતિ બખાની. ૫

(૧૧૬)

૨૧૮ દોહા.

- નાસકેતુ પિતુ-વચનતે, પહુંચે સ્વર્ગ મઝાર;
 સુખ દુખ નયન નિહારિયા, જો ભુગતે નર નાર. ૧
- કથા કહી ફિર આયકે, બિન બિન કર વિસ્તાર;
 નિજ નિજ કૃત જો જીવકા, સો ભુગતે નિરધાર. ૨
- પુરાણ અઠારહ અનત જન, સખકોં નિજ મતિ એહ,
 વિધિ નિષેધ કમ જોગતે, જીવ ધરત હૈ દેહ. ૩
- નર્ક સ્વર્ગ શુભ અશુભ કમ, ગ્રભકી કથા અનન્ત,
 મોહિ લિખનમે શ્રમ કહા, લિખ ગયે સન્ત મહન્ત. ૪
- સુની સુનાઈ વારતા, જો ઠાઉ લિખે બહોરિ;
 હર્ષ શોક તામે નહી, તાકી કછુય ન ખોરિ. ૫

૨૧૯ ચૌપાઈ.

- અકરમ કરમ રચૈ દ્વૈ થયા, અનત સન્ત કીનો અવલંબા;
 ભય રોચક સત સખદ યથારત, જો અધિકાર સોહિ ચિર ધારત. ૧
- અનત સંત ગ્રભ કથા સુનાઈ, તાતે અધિક હમૈં મન ભાઈ,
 ઉદર મઝાર કષ્ટ અતિ ખીતે, સો સખ સન્ત લિખ્યો ભલિ રીતે ૨
- સોઈ વિધિ અવર લિખું મમ ભાઈ, સખ સન્તનકી અજ્ઞા પાઈ;
 પચમ માસ ઉતર ષટ લાગહિ, બિનહી પ્રયાસ સકુર જીવ જગહિ ૩
- સુપન સુષુપતિમે જિવ જગા, આદિ અન્ત ચિતવન ચિતલાગા,
 અનન્ત જન્મમે કૃત્ય કરાયે, સો સખ સકુર ઉદરમંહ આયે. ૪
- અનત જન્મ દુખ દેખ દુખારી, અરજ કરત કર જોર કરારી,
 જમકી ત્રાસ ભય કર ભારી, યાદ કરત સખ ઉદર મઝારી. ૫

૨૨૦ દોહા.

- અનત જન્મકે કૃત્ય સખ, યાદ ઉદર મહ આય,
 યાતેં હરિકો વીનતી, કરતે જિય ધખરાય. ૧

યહ નરતન ઉત્તમ અતી, બે હરિ બગસહિ મોય;
ડિયું ન ડોલું કરપિઠેં, નિશિદિન બજિહું તોય. ૨

૨૨૧ ચૌપાઇ

જીધે મુંહ ઉદર તપ આગી, કરત પુકાર દુસહ દુખ લાગી;
ઉદર માહિ દુખ ઘેર વિધાતા, માત તાત નહિં સંગ ભરાતા. ૧
ખાન પાન નિદ્રા મુખ નાંહી, પતિતઉધારન ઝાલહૂ ખાંહી;
કહું લગિ કષ્ટ સહહૂ મમ સ્વામી, સર્ખ જન ઉર અન્તરજમી. ૨
અખ અખ કષ્ટ નિવારહૂ દેવા, થિર મન થાપ કડં તોય સેવા;
બલેહિ નાથ મોય નરતન દીજૈ, મોહિ અનાથ પર કિરપા કીજૈ. ૩
નરતન પાય અધમ મગ ત્યાગહૂં, ધર્મ નીતિ સત સગતી લાગહૂં;
સતગુરુ સંત પુરાણ પુરાને, વેદ ધરમ સત પંથ બખાને. ૪
ધર્મ યથારથ હિરદૈ ધારહૂં, જાતે નિજ કૃત સખહી સુધારહૂં;
માત પિતા બ્રાતા સુત નારી, આશ્રમ ચાર વિચાર વિચારી. ૫

૨૨૨ દોહા.

ધર્મ નીતિ આશ્રમ સહિત, વરતોં દૃઢ્ય વિચાર,
પૈડિ ચારિ સુધારી હૂં, તાતેં પરિહોં પાર. ૧
કુસંગતિ પરતાપતેં, મેં બૂદ્યો પ્રભુનાથ,
સુસંગતિ કરિ હરિ બજોં, તજિહોં દુષ્ટ સંગાથ. ૨

૨૨૩ ચૌપાઇ

દુષ્ટ સંગ નહિ દેવહૂ સાંઈ, અરજ કરૌ કરજોર શુસાંઈ;
કુસંગ સંગ નીચો મત થાપહિં, નીતિ ધર્મ સત પથ ઉથાપહિં. ૧
રચ પરપંચ કરહિ પર વ્યાધી, સુખ નિંદરી સોવહિ અપરાધી;
પર અકાજ નિજ લાભ સમાના, લાભ અલાભ દૃઢ્ય નહિં જના. ૨
ધર્મ નીતિ પંથ ત્યાગ અધૂરૈ, અનરથ પંથ સદા શઠ શરૈ;
અવગુન અપર ધરત તતકાલા, નિજ અવગુન નહિ લખત વિશાલા. ૩
ઉર પરપંચ રચહિ દિન રાતી, સત સંગતિ નહી નીતિ સુહાતી;

શુભ કરમન પર તુરત રિસાવહિ, અકરમ કરમ સદા મન બાવહિં. ૪.
સુરાપાન મુખ માંસ અહારી, કર પરપંચ હરહી પરનારી;
અનલ શરીર અચન વિષ રૂપા, દુષ્ટ સંગ કાહા કહૂં અનૂપા. ૫
૨૨૪ દાહા.

નીચ જનોંકી રીતિ થહિ, હરિચરયા નહિં ભાય;
ચોરી જરી ઈરષા, નીચા કૃત્ય સુહાય. ૧
સુર શંકર નર નારીકાં, જે જન સંગતિ નીચ;
તે સ્વપને સુખ ના લહૈ, પલ પલ પ્રાપતિ મીચ. ૨
યાતેં સંગતિ સાધુકી, દીજૈ વારમવાર,
ટરત કુમતિ સુમતી ધરત, હરતહી પાપ અપાર. ૩
જે જે જન જગ ઉદ્ધરે, સો શુભ સંગતી પાય;
જન્મ કૃતારથ જિન કિયો, રામસ્વરૂપ સમાય. ૪
૨૨૫ ચૌપાઇ.

સન્ત સમાગમ દીજિય દેવા, કર સતસંગ લખું તોય બેવા,
સન્ત સમાગમ ગંગતરંગા, ઉધરત જીવ કરત સતસ ગા. ૧
સન્ત ઉદધિ સમ જ્ઞાન ગંભીરા, મુક્તા શબ્દ વૃત્તિ મન ધીરા,
તન મન ધન તજ જીવત મરહી, તે મહિ પૈઠિ કાજ નિજ કરહી. ૨
જે જન ધન જગમેં ભજ લીયા, નિજ મન સન્ત સમાગમ કીયા,
પર—ઉપકારિ સન્ત સમ નાહીં, જન અનાથ લખ આલહિં ખાંહી. ૩
ભિન્ન ભિન્ન વિધિકર્મ અતાવહિ, ભલિ વિધિસરસ બોધ સમુઆવહિ,
સન્ત સરલ ચિત રામ સનેહી, પર—ઉપકાર ધરી જગ દેહી. ૪
સરલ બોધ સતભાવ સમાના, બિચ નીચ કછુ ભેદ ન બના,
ભેદાભેદ દૃષ્ટિ ઉર નાંઈ, સન્ત અગત ગતિ લખિયન અર્થ. ૫
૨૨૬ દાહા.

સન્ત સમાગમ જિન કિયો, ધન તે પુરૂષ પ્રબીન,
અતિ ઉત્તમ શાન્તી મિલ્લી, નિજ કારજ બલ કીન. ૧

સન્ત સરસ પારસ સદા, પારસતેં અધિકાય;
પારસ કંચન કરિ રહે, સન્ત સ્વરૂપ લખાય. ૨

૨૨૭ ચૌપાઇ.

યાતેં સતસંગતિ મન ભાવૈ, સન્ત ચરણ ચિત નિત હિ હુભાવૈ;
જલેહિ નાથ અપ નર તન દીજૈ, અવગુણ અનત માફ અપ કીજૈ. ૧
નરતનરતન અમોલક ભારી, બળિહું રામ સખ ભોગવિસારી;
રામ મહારસ ઉર બિચ ધરિહું, સન્ત રબ કારજ અનુસરિહું. ૨
સતચુર ચખ્દ કયહુ નહિ લોપહું, તનમન ધન સતચુર કહ સૌંપહું;
સતસંગતિ કરિ જન્મ સુધારિહું, ચેહિ જગ સિંધુ જીવ ભવ તારિહું. ૩
હરિહર ચુર મંહ ભેદ ન જણિહું, તાતેં અભય નિત્ય સુખ માણિહું;
સતચુર દેવનંદે બડ દેવા, શિર પર રાખિ કરહુ નિત સેવા. ૪
સતચુર મેરે પ્રાણ અધારા, કર ઉપદેશ અનત ઉપકારા;
સતચુર રૂપ દ્વંદ્વ મંહ પાવહું, યા ભવ ચક્ર ફેર નહિ આવહું. ૫

૨૨૮ દોહા.

મન તનકી જનત સખે, અન્તર્યામી આપ,
અપ ધબરાવહું અતિ દુખી, કઠિન ગર્ભકી તાપ. ૧
પાંચ સાત નવ માસ ચે, મો મન કલ્પ સમાન,
ગર્ભતે ખાર નિકારિયેં, કૃપાસિંધૂ ભગવાન. ૨
ઉંધે સુખ અગ્નિ વિષે, ખાનપાન બિન શ્વાસ,
માત તાત બ્રાતા નહી, કેવલ હર વિશ્વાસ. ૩
મુક્ત કરો યા દુઃખતેં, દુખી દીન મહારાજ,
ગજ ગણિકા સમ અરજ સુણ, રામ ગરીબનિવાજ. ૪
અન્તરજામી અરજ સુન, દયાદ્રષ્ટિ ઉર ધાર,
નિયમિત દિન પૂરે ભયે, ખોદ્યો કષ્ટદુઆર. ૫

૨૨૯ ચામર છન્દ.

ઠાઈ બેગહી તેડીહ, ઉંચી ભેજદી મેડીહ;

- આડા પર્દાહી કીચાહ, બાલક જમીન લીયાહ. ૧
- ધાટી માથ દુખ પાયાહ, બાહિર આથ ધખરાયાહ;
જન્ત્રી તાર જ્યૂં ખીંચ્યાહ, એસા કષ્ટમેં પીચ્યાહ. ૨
- હોખો બકન ચિક ગેલાહ, ધાટી નિસરતી છેલાહ;
નવ માસ ઉદર મઝાર, દેખી અચાનક સંસાર. ૩
- આયો તુરત હિરદૈ સાસ, રોવણુ લાગ્યો કર કર ત્રાસ;
માતા સુધિ બૂલી સાર, તા છિન બયો સુત અવતાર. ૪
- અબખો વા ધડી દુઃખ જોર, બણે માત અપરન ઝોર;
ધીરજ ધન્ય જનની માત, દુખડો સહૈ શરમ સંગાત. ૫
- દુસ્તર વાહા બિરિયાં શૂલ, જનની જાત આપો બૂલ;
જનનિ શુદ્ધ નાંહી લગાર, દાઈ કરત હે સમાર. ૬
- દાઈ નિરખ સુતકોં નૈણ, બોલી માત સગ સુણ સેણ;
બૈનિ ધન્ય કરણિ તોય, ગોદી પુત્ર આયો જૈય. ૭
- બૈનિ દૃઢ્ય રાખે બૈણ, હોસી પુત્ર તોહિ સુખ દૈણ;
સુણતાં માત દાઈ બૈણ, ખોલ્યા તુરત મીઠા નૈણ. ૮
- સુણતાં શબ્દ ઉપજી પ્રીત, બૂલી સખહી દુખકી રીત;
હિયડો હુલસકે ઊઠીહ, કાઠી હાથ અંગૂઠીહ. ૯
- લૈ તું બધાઈ મમ બૈન, ઉપજ્યો વૈણ સુણ દિલ ચૈન;
તા ધડી દુઃખ તનમેં જોર, ધીરજ ધન્ય જનની તોર. ૧૦

૨૩૦ દોહા,

- હુલસી માતા પુત્ર સુણ, સખ તન દુઃખ વિસાર,
જ્યા જનનીકોં ત્રાસ દે, તો સુતકોં ધિઃકાર. ૧
- જમના કાશી ગંગ લખ, પુત્ર માત આધીન;
ધન જિન જનમ સુધારિયો, નિજ કારજ બલ કીન. ૨
- સુત જનમ્યો તેહિ દિવસતે, ઐટત બધાઈ જોર,
હરખ સરસ સખ શહરમેં, સખી કરત ધન સોર. ૩

૨૩૨ આમર છન્દ.

હાસી હુલસ દોહી બય, માલિક બધાઈ દેવાય;
 જેઈ દીપ ધર આન્યો, ઠાકર મોહ મન માન્યો. ૧
 આકર દોહકે આવે, મનછા દાન હી પાવે;
 નોખત ખૂબ ગહરાવે, ઉત્સવ આંગણે છાવે. ૨
 તોપાં ધમક ધર આલીહ, લોરા ધટા ઈમ ધાલીહ;
 હોયો ધવલ મંગલાચાર, છાયો સુખસ નગર મઝાર. ૩
 સખ મિલ કિયો હરખ અપાર, લીયો કંવર યૂં અવતાર;
 માતા પિતા કુટુંબ સમેત, ભગની બીર હિરદે હેત. ૪
 ધન ધન કહે સખ પરિવાર, નયે નિત વધાવા ધરદાર;
 જીમે વંશ બચક બેહૈન, ઉપજ્યો સખીક મન ચૈન. ૫

૨૩૨ દોહા

હરખ હુવો સખ નગરમેં, કુંવર લિયો અવતાર;
 સુરદાના જ્યાં જ્યાં ધુર્યા, હો ગયો હરખ અપાર. ૧
 રાવ રંક એકો ગતિ, એકહિ બ્રહ્મ કહાય;
 જિનકા જેસા ધર હોવે, તૈસે હર્ષ કરાય. ૨
 પ્રાણીને છૂદ્ધા લગી, કર અમ્યાકી શુદ્ધ;
 હર્ષ હિયે જનની લિયો, મુખમેં દીનો કુદ્ધ. ૩
 સિમ્રથ ઈણુ સંસારકી, આવાગમન કરર;
 દોહઅક હરિજન નીસરે, સાહબ સિવર જરર. ૪

૨૩૩ ચૌપાઇ

જિન કુલ માત તાત શુભ જ્ઞાની, વિધિ નિષેધ કમ લખે સુખની;
 જિન સતસંગ કરી બલ રીતે, તન ધન મન નિજ રામ પરીતે. ૧
 શુભ આચાર ભક્તિ નિષ્કામા, કર ઉપકાર કરહિં હિત રામા;
 હર્ષનિ લાભ સમ વૃત્તિ સુસૈણિ, ચિત સન્તોષ કહણિ જ્યૂં રહણિ. ૨

(૧૨૨)

સર્વ ભૂત મય રામ ગુસાંઈ, અવર ભાવ ભાવિહ મન નાંઈ;
નિતમિત પૂજ્ય અતિથિ અનાયા, હરિ ગુરૂ સંત નિરખિ નવ આયા. ૩
ધર આયે જન આદર કરહીં, અન્ન વસ્ત્ર સરધા યુત ધરહી;
જહિ વિધિ ધર્મ દાન અધિકારી, વહિ મગ શોચિ ચલે નર નારી. ૪
ધન તે નારિ પુરૂષ જગમાંહી, ધર્મ નીતિ ઉર રામ સુહાહી;
પુનરજન્મ ધન પુન્ય વિચાલા, હરિજન ધર જન્મે તેહી ખાલા. ૫

૨૩૪ દાહા.

ધન તે પુત્ર કૃતારથી, માત તાત પરબીન;
જનમત જગ ભક્તી મિલી, સુકલ જમારો કીન. ૧
તેહિ દિનતેં સુત જન્મિયો, ધર્મ રૂચી અધિકાય;
હરી-કથા નિત આંગણે, હરિહર દરશણ બય. ૨

૨૩૫ ચૌપાઇ.

પ્રાત સમય હરિ દર્શન જવહીં, અપને ખાલક સંગ લેખવહિં;
નિશિદિન હરિહર શબ્દસુનાવહિં, નિતમિત હરિચરણોદકપાવહિં. ૧
અન્દન લેપ શીશ શિષુ ખાલા, તાતેં ભક્તિ હોત તત્કાલા;
રામ નામ સુત કાન સુનાવહિ, તાતેં બુદ્ધિ શુદ્ધ ચલિ આવહિં. ૨
ચહિ વિધિ વર્ષ પાંચ સુત બીતે, હલન ચલન ચાતુરિ શુભ રીતે;
પિતા પુત્ર નિરખ્યો શુભ ચાલા, ગુરૂકુલ ભેજ દિયો તત્કાલા. ૩
સતગુરૂ પુરૂષ પ્રબીન પુરાને, આશ્રમ ચારિ ધર્મ ભલ જાને;
વિધિ નિષેધ ક્રમ જનનહારા, ધર્મ નીતિ યુત કથા પ્રચારા. ૪
શમ સતોષ વિચાર વિવેકા, હય ઉપાધિ તજિ અચલ અલેકા,
ધન અવતાર ધરે જગ દેહી, અહોનિશ પર-ઉપકાર સનેહી. ૫

૨૩૬ દાહા.

પર-ઉપગારી સતગુરૂ, સમદરશી સંસાર;
બોધ યથારથ ઉચ્ચરે, મુખતેં વારમ્વાર.

૧

તિન પાસે પઢને લગ્યો, ધન તેહિ પુત્ર પ્રાપ્તિન;
 યેત્ર માસમેં વિપિન સમ, નિત નિત પાત નવીન. ૨

૨૩૭ ચૌપાઇ

ધન સતગુરૂ આરત હિતકારી, હિત ઉપદેશ દેત નર નારી;
 પ્રથમ પુત્રકોં નીતિ પઢાયો, આશ્રમ ચારિ ભેદ બતલાયો. ૧
 મૂલ ધર્મ આશ્રમ બ્રહ્મચારી, તા મંહ સંગ હોય નહિં નારી;
 અષ્ટ પ્રકાર મિથુન કહ યોગી, ઇનતેં બચકર રહહૂ અરોગી. ૨
 સરવન સુમિરન ચિતવન ચાહી, કીર્તન વાત એકાન્ત કરાહી,
 દૃઢ સંકલ્પ પ્રયત્ન કરાહી, પ્રાપતિ અષ્ટ પ્રકાર દેવાહી. ૩
 અષ્ટહી બત રહૈ બ્રહ્મચારી, સતગુરૂ શબ્દ વિચાર વિચારી;
 પ્રથમ ધર્મ અધિકો બ્રહ્મચારી, ધન તે પુરૂષ રહૈ વ્રતધારી. ૪
 સતગુરૂ રજ શીશ ઉર ધારહી, ધન્ય પુરૂષ નિજ કાજ સુધારહી;
 ન્હાય વિમલ નિત નિયમિત કરમા, સદાચાર વિચરત આસરમા. ૫

૨૩૮ દોહા.

નીતિ પ્રથા નિત ચિત ધરે, કરત અરજ કરજેર;
 પ્રથમ ધર્મ ઉરમેં લિયો, દ્વિતીય કહહું બહોર. ૧
 પ્રથમ બ્રહ્મ ચારજ લયો, દ્વિતીય ગૃહસ્થ કરર;
 કેહિ ભવિ ઉતર પાર યહ, સતગુરૂ કહહું જરર. ૨
 કૃપાસિંધુ આરત લખિ, દેત શિષ્યકોં ધીર;
 સત્ય શીલ ભક્તી રતી, શ્રીહરિચરણ સધીર. ૩
 ગૃહસ્થધર્મ તુજકોં કહૂં, શુધ મન દ્વલ્ય વિચાર;
 શ્રદ્ધા યુત ચાલે સદા, ભવનિધિ સૈજહિ પાર. ૪

૨૩૯ ચૌપાઇ

પ્રથમ તાત માતા હિતકારી, તાત વચન નિત શિર ઉર ધારી;
 માત તાત હિત વચન ઉચારે, નિજ મન ભાવ સહિત નિત ધારે. ૧
 જનની યમુન ગંગ સમ બને, નિજ મન સેવ આંતિ નહી આને,

(૧૨૪)

પિતા પ્રયાગ અનત ધ્રમ ફૂળ, કોટિ તીર્થ ફલ પિતૃષ્ઠપૂજા. ૨
 વિપ્ર ગણ ભગની વૃદ્ધ પૂજા, યા સમ અવર ધર્મ નહી ફૂળ;
 અગ્નિહોત્ર સંધ્યા પટકર્મા, વિત અનુમાન કરે કછુ ધર્મા. ૩
 હરિ હર ભેદ દૃઢ્ય મત આણે, એક રૂપ નિત દૃઢ્ય પ્રમાણે;
 હરિ ગુરુ સન્ત અતીથિ સેવા, કુતરક ત્યાગ લખે નિજ દેવા. ૪
 અન્ન વસ્ત્ર કર પૂજ્ય અતીથી, અનન્ત યુગન આશ્રમ ગૃહનીતી;
 વેદ ધર્મ શ્રુતિ સન્ત પ્રમાને, તજ મન ભરમ સદા ઉર માને. ૫

૨૪૦ દોહા.

કર્મ યથારથ ઉર લખે, વેદ ધર્મ શિર ધાર;
 હિંસા અધરમ અપકરમ, કુસંગ દીજે ટાર. ૧
 બાહિર તનકોં શુધ કરૈ, ભીતર મનોવિકાર;
 શુભ અચાર અરપન હરી, લગૈ ન દોષ લગાર. ૨

૨૪૧ ચૌપાઇ

દ્રવ્ય સંચય કરવો ગૃહમાંહી, વિન અવસર ખરચો વિત નાંહી;
 ચોર જીવારિ લખારિ લખીજૈ, તિનકા સંગ તુરત તજ દીજૈ. ૧
 આમિષ અહાર મધ અરુ ગનિકા, બૂલી ન સંગ કરો જન ઇનકા;
 વ્યસન માત્ર મત કરહુ સયાના, ઇતને કરમ નિષેધ બખાના. ૨
 ઇન અપકર્મ હોય દ્રવ્ય હાની, કથ ગયે પુરૂષ અનન્ત પ્રમાની;
 ઇન અપકર્મ જોહિ જન રાતે, ઉભય લોક મંહ અતિ દુખ પાતે. ૩
 જન અપકર્મ યથાચિત દેવહિં, પરિહરિ રત્ન કાય કર લેવહિં;
 નરતનુરત્ન અમોલ અપારા, બિન સમજે તજિ દેત ગંવારા. ૪
 નરતનુરત્ન લાભ જિન લીનો, હરિ સિંવરણ નિચિદિન ચિત દીનો;
 ભલે હિ તાત જનની જન બયા, નરતનુ પાય રામ ગુણ ગાયા. ૫

૨૪૨ દોહા.

સુરતરૂ સમ ગૃહધર્મ હૈ, કંહ લગિ કરૂં બખાન;
 ઈચ્છિત ફલ યામેં સમે, મિલતે મોક્ષ નિદાન. ૧

(૧૨૫)

ગૃહસ્થધર્મ સખતેં અધિક, મહિમા અગમ અપાર;
સરિતા સખ ચંચલ અતી, અસ થિર સિંધુ મઝાર. ૨

૨૪૩ ચૌપાઇ.

જે જન ગૃહસ્થ ધર્મ મગ પાચે, ઉભય લોક મંહ અતિ જસ છાયે;
મનુ ભગવાન વચિષ્ઠ ગુસાઈ, કર વિસ્તાર લિખ્યે અંથ માંહી. ૧
ચાણક ઋષી ધન્ય બડ જ્ઞાતા, નીતિ અંથ જિન લિખ્યે વિખ્યાતા,
તિન મંહ ગૃહસ્થધર્મ કી રીતી, વિધિવત ધર્મ લિખ્યે કર પ્રીતિ. ૨
ગૃહસ્થ ધર્મ સખ ધર્મ અધારા, જિન મંહ દેવ ધરત અવતારા,
વેદવ્યાસ શુક કપિલ વિધાતા, ધન તિન ભેદ દયો નિજ માતા. ૩
ધ્રુવ પ્રહલાદ હરિશ્ચન્દ નામા, વિષ્ણુ મઝૂરિ કરી જિન ધામા;
ધન રવિદાસ કબીર કમાલા, નાનક નરસી ભક્ત વિચાલા. ૪
ધનાભક્ત કૂબા અરૂ કેવલ, કુશલ ભક્તીરત ભયા નિકેવલ;
રામાનન્દ ધર્મ વ્રત ધારી, ધન જિન સાખ અનન્ત સુધારી. ૫

૨૪૪ દાહા.

અનત રત્ન હૈં ઉદધિ મંહ, કાહુ વિધિ લેઈય પાર;
ગૃહસ્થ-દધી સખતેં અધિક, દેખહૂ દ્વદય વિચાર. ૧
રત્ન દધીક જડ સખૈ, ગૃહકે ચેતન રૂપ,
નર સુર નૃપતી નાગ જ, બડ ભૂપનકે ભૂપ. ૨
જિનકો મન ચચલ અતી, તિન તન ધર્યો વિરાગ,
મન શાન્તિ ખૈરાગ ધર, તિનકે પૂરણ ભાગ. ૩
આતમ જ્ઞાન સ્વરૂપતેં, જંહ તંહ સુક્તી હોય,
ભવન્ન વિપિન રવિકિરણ સમ, તિમિર નસાવત સોય. ૪
જીવનસુક્તી સુખ લિયે, વન વિચરત સુનિરાજ,
કોઉયક જ્ઞાની ગૃહ મહીં, રહત કરત નિજ કાજ. ૫
યદ્યપિ તનકે ધર્મ સખ, ગૃહસ્થકર્મ પ્રતિપાલ;
ચાતેં સુત નિજ ધર્મ યહ, તૂં અખ ગૃહસ્થ સંભાલ. ૬

(૧૨૬)

ધન તેરી માતા પિતા, ધન્ય બુદ્ધિ મન ધીર;
શુભ અચાર હિરદૈ ધર્યો, ઉર બિચ અતિ ગંભીર.

૭

૨૪૫ ચૌપાઇ.

ધન તું પુત્ર પઢ્યો નિજ ધર્મો, શુભ અચાર શીખ્યો નિજ કર્મો;
શુભ અચારતેં સખ કુછ પાવૈ, સમ્મતિ સન્ત વેદ વિધિ ગાવૈ. ૧
સુત વિત નારી નૃપતિ તનુ ધરણિ, કર્મ સ યોગ મિલૈ સખ વરણિ;
શુભ કર્મનમેં કરીયહિ શંકા, તે નર ભુગતહિં નર્ક નિશંકા. ૨
તું ધન પુત્ર બચો પરબીના, શુભ ઉપદેશ દ્વદ્ય ધર લીના;
જય જવન ગૃહકાજ સેવારો, માત તાત આજ્ઞા શિર ધારો. ૩
આદિ અન્ત નિજ ધર્મ સંભારી, ક્રીજી કાજ વિચાર વિચારી;
સૌ સ્વધર્મ વેદ વિધિ ગાયા, સૌ સખ તુઝ કહ વાંચિ સુનાયા. ૪
ગુરુ નિજ ધર્મ યહી સખ જાણૈ, શિષ ઉપદેશ કસર નહીં રાખૈ;
સૌ સખ સરસ કહો સમુઝાઈ, અખ અપને ધર જવહૂ ભાઈ. ૫

૨૪૬ દાહા.

પ્રેમ રસીલી શીખ સુણ, પયો ગુરુકે પાંચ,
શિરપર રહિયો તાત તુમ, જવતે લહઉ નિભાય. ૧
અસલી ધર્મ અનાદિકા, સૌ તુમ અગર્યો મોય,
અતિ અનાથ લાયક નહી, શીશ નિવાવહૂ તોય. ૨

૨૪૭ સોરઠા.

પઠ ગુન પુરૂષ સયાન, સતગુરુસે આગ્યા લહી,
ધર આયો ધન જાન, બંદી બધાઈ વશમે. ૧

૨૪૮ ચૌપાઇ

ધર્મ પુત્ર પઢકેં ધર આયો, માત તાત કુલ હર્ષ સવાયો;
મ ગલ ચાર સખી મુખ ગાવૈ, કરિ નિછરાવરિ પુત્ર બધાવૈ. ૧
નિરખ માતુ મુખ અતિ હર્ષાવૈ, લેત બલૈયાં માત બુલાવૈ;

(૧૨૭)

ભગની વીર હર્ષ કુલ દાના, નિરખ નેન નિજ સેષ નિધાના. ૨
પુત્ર પ્રબીન બહોરિ બહોરી, વિધિવત નમન કરત કરબેરી;
નિજકુલ સર્વ અપર નર નારી, ધર્મ હેતુ આયે આપકારી. ૩
તિન મંહ બૈઠિ કરત સત્સંગા, કથન કરત સત ધર્મ પ્રસંગા;
માત તાત પતિ પૂજ્ય બખાનૈ, નારિ પુરૂષ સુન અતિ મન માને. ૪
આશ્રમ ધર્મ વેદ વિધિ ગાયો, શુદ્ધ હૃદય સખકે મન ભાયો;
પુત્ર પ્રબીન હોય કુલમાંહી, કૃપા કરે હરિ રામ ગુસાંધ. ૫

૨૪૯ દાહા.

ભક્ત હોત તા વંશમેં, સપ્ત ગોત સુર-ધામ,
અપર ઉધારે અનત જન, સુમિર સુમિર હરિનામ. ૧
મન શુધ તન શુધ વચન શુધ, શુભ અચાર શુધ બોધ,
શુભ વર્તન વરતત સદા, શુદ્ધ સરલ પરબોધ. ૨
જહિ શુરકુલ નીતિ પઢયો, સો સખ હિરદે સુજન;
માત તાત શુર સન્તકોં, હરિ હર નિત પ્રતિ પુજન. ૩

૨૫૦ ચૌપાઇ.

હરિ શુર ભક્તિ તાત હિતકારી, જહિ જહિ કારજ કરત વિચારી;
અતિ ઉત્તમ દસ ધર્મ શુભાવા, પ્રેમ સહિત નિજ મન મંહ ભાવા. ૧
વચન ઉચારત અતિહી ગંભીરા. સુનિ કોઉ મન ઉપજત નહીં પીરા;
ધન જિન માત તાત શુભ જ્ઞાની, વિદ્યા દ્રવ્ય દેત મન માની. ૨
ધન તેહિ માત તાત સુત બયો, પ્રથમ પુત્રકોં નીતિ પઢાયો;
બંતે પુત્ર બયો પરબીના, માત તાત કુલ ધર્મ અધીના. ૩
ધર્મરૂચી અધર્મ મગ ત્યાગી, ધન ધન પુત્ર બયો બડબાગી;
વેદ નીતિ આજ્ઞા નિત પાલૈ, નીતિ ઉથાપ ચરણ નહિં ચાલૈ. ૪
પરધન પથર બહિન પરનારી, વિપ્ર ગજી કુલ શુર હિતકારી;
હરિ હર ભક્તિ હૃદય મંહ ભાવૈ, ન્હાય ધાય નિત નેમ નિભાવૈ. ૫

(૧૨૮)

૨૫૧ દાહા.

૫૮ અચાર નિત ચિત ધરત, કરત કાજ વિધિ સોય;
હરિ હર ઉચરત હર્ષસે, વિષ્ણુભક્ત સોધ હોય. ૧
પૃથિવ પર્વત વિપિન ધર, એકહિં રામ સ્વરૂપ;
હર્ષ શોક ઉરમેં નહીં, બડ ભૂપનકા ભૂપ. ૨

૨૫૨ ચૌપાઇ.

ઝૂઠ કપટ છલ છિદ્ર વિહીના, નિન મિત પ્રેમ રામ પદંદીના;
ઝૂઠ ખાત દોઉ અપર સુનાવૈ, યુપ હોય ચલત નન જલ છાવૈ. ૧
ચત્રુ મિત્ર સખ સમ કર દેખૈ, એકોહિ રામ સકલ ઘટ પેખૈ,
સત વ્યોપાર કરત નિત નેહા, યથા લાભ સન્તોષ સનેહા. ૨
વિત અનુમાન કરત નિત ધર્મા, સુનત પ્રશંસ હોત ચિત સર્મા;
હરિ જન પુત્ર હોત કુલમાંહી, યા સમ અવર લાભ જગનાંહી. ૩
તાકે ધર ભામિનિ મનભાવની, નીતિ રૂપ કુલ-ધર્મ નિભાવની,
વિમલ નેત્ર પ્રિય વચન ઉચારે, નિત પતિવ્રતા વ્રત ઉર ધારે. ૪
પિય જિય વચન દ્વદય ઉર ધાર્યો, એક પુરૂષ જગ નૈન નિહાર્યો,
અપર પુરૂષ જોવહિં ત્રિય કૈસે, પુત્ર પ્રિયે બ્રાતા ઉર ઐસે. ૫

૨૫૩ દાહા.

એક પતીકી અસ્તરી, ધન જિનકોં અવતાર,
નિજ ખાવિન્દ સન્મુખ સદા, શીલધર્મ ઉર ધાર. ૧
પતિવર્તા પતિકોં ભજ, તાપહૂ તજૈ ન નેહ;
મગ્ન અહોનિશિ પીવ સુખ, એક પ્રાણુ દોય દેહ. ૨

૨૫૪ ચૌપાઇ

અહોનિશિ જીવ પીવ સંગ રાતી, અપર વાત ચિત નાહિ સુહાતી,
રેન દિવસ રસ પિય ઉર પ્યારી, નેક ન હોય છિનક ભર ન્યારી. ૧
ચન્દ કમોદનિ મીન વારીશા, યહી ત્રિધિ પૂજ્ય પીવ લખ ઈશા;
અપણે પીવ ઈશ કરી જણે, અજ શંકર હરિ દ્વદય પ્રમાણે. ૨

(૧૨૬)

પ્રાત ઊઠ પરિકરમા દેવહિ, ચરણુખોળ ચરણુમૃત લેવહિ;
પતિ અરૂ રામ એક કરી બણે, તેહિ ધન નારી અભૈ સુખ માણે. ૩
અંધ બધિર તન ગલિત શરીરા, પંગુલ જરઠ રોગી તન પીરા;
પતિવર્તા પ્રિય નાંહી ગલાની, લખ હરિ-રૂપ સેવ મનમાની. ૪
અપર પુરૂષ સુરપતિ સમ હોવધ, પતિવર્તા બ્રાતા જિમિ જોવધ;
તરુણુ બ્રાત બડ પિતા સમાના, અપર ભાવ ઉરમે નહિ આના. ૫
રખપ દોહા

પતિવર્તાઠા શિર કટૈ, અગ ભંગ હો બય;
તોહિય ન ત્યાગે નેમકાં, ધન તિન નેક સુભાય. ૧
ચાત્રક પિયે ન સ્વાતિ બિન, સિહ બખૈ નહિ ધાસ,
હંસ બખૈ નહિં મોતિ બિન, પતિવરતા પિત્ર આશ. ૨
રખડ ચૌપાઇ

પતિવ્રત ધર્મ નારિ ઉર ધરહિં, ધન સો નારિ કાજ નિજ કરહિં,
પતિવ્રત ધર્મ નારિ નિરવાયો, તિહુંપુરમાંહ જહિ જસ છાયો. ૧
ધન તેહિ પુરૂષ નારિ ધર ઐસી, વરણહિં વેદ શાસ્ત્ર સખ જૈસી,
આપ તિરૈ સુત પતિકાં તારે, ઉભય વંશ સગ સ્વર્ગ સિધારે. ૨
પુત્ર સુપુત્ર સુલક્ષણિ નારી, ધન જિન ધર્મ લિયો ઉર ધારી;
નારિ પુરૂષ દોઈ એક સ્વભાવા, અધરમ છાંડિ ધર્મ મગ ધાવા. ૩
પ્રાત ઊઠ માતા પિતુ પૂજ, પીછે અવર કાજ ગૃહ દૂબ,
ગુરૂ ગોવિંદ વિપ્ર-મહિદેવા, પૂરણુ ભકિત કરત નિત સેવા ૪
ઉર વિચ તાર રામ-રસ જિયકી, પતિવ્રત નાર સાર જિય પિયકી,
હરિ હર ભકિત દ્વંદ્વ મંહ ધરહી, સો સત પુરૂષ કાજ નિજ કરહી. ૫
રખડ દોહા

ધન નારી ધન પુરૂષકાં, લેત ધર્મ નિજ ધાર;
ધન તે કુલ મેંહ અવતરે, નીતિ-ધર્મ અવતાર. ૧
ભક્તરાજ ધર સુત બયો, જિનકી વરણી રીત,

(૧૩૦)

ભક્તિહીણ ધર પુત્રી, કથા કહું સુણ મિત્ત. ૨

નારી પુરૂષ સપૂતકા, લચ્છ કદા કછુ બણુ;
કુંવરી કંવર કપૂતકા, આગે કડું બખાણુ. ૩
૨૫૮ ચૌપાઈ.

નારિ પુરૂષ દોઈ ભક્તિ વિહીના, અધરમ કાજ સદા પરખીના;
રામકથા મેહ કયુહ ન બવહીં, અધરમ કરમ સદા મન ભાવહીં. ૧
તીરથ વર્ત ધર્મ મગ ત્યાગી, અધરમ કર્મ રહે નિત લાગી.
ચોર ચુગલ મદ માંસ અહારી, કરિ પર વિપતિ હરહિ પરનારી. ૨
દુષ્ટ કાજ મહ મૂઢ પ્રખીના, જીવત પ્રેત ભક્તિ બિન હીના;
જિનકે ઉદર પુત્ર પ્રિય આયો, અધરમ કહ મોહિ આધક બધાયો. ૩
વ્યાઘ્ર વિચ્છુ અહિ દુષ્ટ શરીરા, ઈન્હ પરિવાર કરહિ પરપીરા,
પિતા માતુ તન પુત્ર નવીના, સુનિયો જન બનિયો જન ખીના. ૪
દુષ્ટ ગાય સુન પુરૂષ પ્રખીના, ભરહીં ઉસાસ વિષય સુખહીના,
દુષ્ટ સગાત બુરો ધનનામી, સંત સમાગમ દેહૂ નમામી. ૫
૨૫૯ દોહા.

વાર વાર ચરણુન પડું, કડું ચરજ કર જોરે,
સ ત સમાગમ દીજીયો, ચરજ નન્દકિશોર. ૧
કર્મકથા સ સારકી, કથ ગયે સન્ત અપાર,
સુન હરિજન હિરદે ધરત, જે અસલી નર નાર. ૨
સુત જનમ્યો મનમે હરખ, માત તાત અગ્યાન,
વ શ બિગાડૂ વીરકો, સુણિયો સરસ બયાન. ૩
૨૬૦ ચામર છન્દ.

માતા મત્ર ભારી મોહ, આયો પુત્ર દ્વિતીયે ગોદ;
ઉત્સવ આગણે છાવે, સખિયાં બધાવા ગાવે. ૧
બની હર્ષ ઉર ગભીર, ધન મોય બયો દુતિયે વીર;
મેનડ દેત હે આશીષ, વધજ્યો વેલ વિસ્વાખીસ. ૨

ઝૂગીયો રંગીલો લાઈ, ટોપી તાર જડવાઈ;	
ટોપી શીથ પહિરાવે, ભૂરી લૈંસ મન ભાવે.	૩
વીરા લૈંસ બગસાવો, કાચી આજ નહલાવો;	
પાઈ ચાર ટોપી મોલ, બદલે લૈંસ દીવી ખોલ.	૪
ભૂવા કાડ યૂ ઝીયો, સુતલખ આપણો લીયો;	
લીયો બતીજકાં ગોદ, સગપણ કરો સરસો સોદ.	૫

૨૬૧ દોહા.

ભૂવા સુતલખ આપણે, લેગઈ લૈંસ ખુલાય;	
ભાઈ સુતકે પ્રેમમે, શુધ બુધ ગયે જુલાય.	૧
માતા મૂરખ મનકી, કર લૈંડ અહરાધ;	
હરી વિસાચો જ્ઞાન બિન, કરણ લગી અપરાધ.	૨

૨૬૨ ચામર છન્દ.

માતા મનમે ગેલી, મેરો લૈંડ હે બેલી,	
લૈંડ બૂલસુ નહી તોય, દીનો પુત્ર દ્વિતિય મોય.	૧
લૈંડ લગો ઉરસુ પ્યાર, લૈંસો એક બકરા ચાર,	
ચાહૂ માસ દિવસ મઝાર, રક્ષા રાખ મુઝ પરિવાર.	૨
લૈંડ બલો કુલમેં દેવ, કરસુ જીવુ જ્યાં લગિ સેવ;	
બેઠો પિતા જન્મ દાર, આયે કુટમ્બ કરણ જવાર.	૩
પાવે પ્યાલા ભરકે મદ, મનમે અતી બડ આનન્દ,	
મારે જીવ ખાવે મસ, ચાહે બલો અપણો વંશ.	૪
દુનીયાં દેખ બૂલી રામ, કરણે લગી ખોટા કામ,	
દુનીયાં દેવ ભરમાઈ, આતમ ખખર નહિં પાઈ.	૫
આતમ એક ઘટ સારે, જોકાં જનસેં મારે;	
આતમ એક અણુધડ નાથ, જિનકા સલીક શિર હાથ.	૬
ભાજન અનન્ત કરત કુલાલ, દીરધ લધૂ પીલા લાલ;	

(૧૩૨)

મૃતિકા એકઠો વિસ્તાર, દેખો જ્ઞાન નેન નિહાર. ૭
 વિશ્વહિં રચ્યો હૈ કરતાર, ઉર બિચ લખે સરજનહાર;
 વિશ્વે બગીચો ખડ જોર, ધન ઇવ ધુરત હ ધનધોર. ૮
 જિનકો એક રક્ષક રામ, તૂં મત કરે ખોટા કામ,
 તુમ સમ જીવ સર્વ વિચાર, હરિમેં બસત હૈ સંસાર. ૯
 તૂં મત કરે કિણુ પર રોષ, સખ પર રાખિયે સન્તોષ;
 ઉર બિચ દયા સખ પર રાખ, ચહિ નિજ ધર્મ શાસ્તર સાખ. ૧૦

૨૬૩ દોહા

ચાર ખાણુ ચાડ વરણુ, આશ્રમ ચાર વિચાર,
 ચવ વાણી વરણુન કરે, બ્રહ્મ એક નિરધાર. ૧
 સનકાદિક શ કર કહૈ, અજ વિષ્ણુ નિરધાર;
 ઋષી મુની સિમરથ કહ, નિજ નિશ્ચય હુશિયાર. ૨

૨૬૪ ચામર છન્દ

યાતે ઉલટ આપો દેખ, સાહબ સખીકો ઘટ એક,
 લાગે તોય મુત સારો, નિજ નિજ સખીકો પ્યારો. ૧
 ચાકો મતી શિર મારે, હાણી હોવસી ચારે;
 ખોટો ભરમ ભૈરુ દેવ, ખોટી કરો જ્યાંકી સેવ. ૨
 ખોટા દેવ દેવી દાસ, જ્યાંકી કરો ખોટી આશ,
 યાતે મતી મારો જીવ, લેખો લેવસી હરી પીવ. ૩
 રસના કાજ મત કર પાપ, હરિ દરબાર ભુગતે આપ;
 તૂં યહ માન સાચી ખાત, જીવહિ મતી મારહૂ તાત. ૪
 ખોટા કરત હો સન્તાપ, ખોટા બધે શિર પર પાંપ,
 ખોટી જીવ હિ સા છોડ, ખોટો માગમુ મન મોડ. ૫
 સાચો એક સરજનહાર, જોકો સર્વ યહ વિસ્તાર;
 યાતેં જીવ એક ન માર, ઉર બિચ એક હરિ કોં ધાર. ૬

(૧૩૩)

જીવણુ મરણુ હરિકે હાથ, બીજી સર્વ ઝૂઠી ખાત;
 હોસી કરે સોઈ કરતાર, સાચી નેક ઉર બિચ ધાર. ૭
 જગમેં જીવણો દિન ચાર, આખિર ચલો સર્વ વિસાર;
 આખિર ઝૂઠ કુલ પરિવાર, માતા તાત ઝૂઠી નાર. ૮
 આખિર ચલે સંગ ન કોય, ઇક દિન વાસ જંગલ હોય,
 ચાતેં જીવ-હત્યા છોડ, કરતાપુરુષસું ચિત જોડ. ૯
 કિયા જગતમેં પુન પાપ, કિયા ચલેગો સંગાત;
 માનો સીખ સાચી સૈણ, કેહૂં સરસ સાચે બૈણ. ૧૦
 ૨૬૫ દાહા.

અવશહિ મરણો આખરી, કર મત મનવા પાપ,
 નિજ કૃત ભુગતે જીવડા, ફિર પિસ્તાવહિં ધાપ. ૧
 જીવન મરણો જનમણો, બધ ઘટ હરિકે હાથ,
 નિજ મન ચાહત સત્યહોય, કોહૂં ન અધપુર જાત. ૨
 ૨૬૬ ચામર છંદ.

અપણે વશકી ચહ રખૈ, રાખો સર્વ ઉપર મેહેર.
 અશ્વ ઊંટ ઇજીયા અડ, ચારુ ખાણુ ચવદૈ ખંડ. ૧
 રક્ષક સખીકા કરતાર, જ્યાતે જીવ એક ન માર,
 અપણે મન્નકો સખ ભાવ, જાતે એકકે ધર આવ. ૨
 પાંચુ તત્ત્વકો સસાર, ચીટી બ્રહ્મ તમ્મ વિચાર,
 સાક્ષી એક ઉર કરતાર, ઐસી નેક ઉરમે ધાર. ૩
 ફ્રીજ પુન્નમેં નર પેલ, જ્યાતેં સ્વર્ગ હોસી સૈલ,
 સાચો ધર્મ ફરમે ધાર, બધસી વિત્ત સુત પરિવાર. ૪
 નર તૂં શોચ ઉર બિચ આપ, પુત્તર મિલ્યો પુણ્ય પ્રતાપ,
 અખ નર કરો ઉત્તમ કામ, જસેં હોય રાજી રામ ૫
 ૨૬૭ દાહા.

રાજી હોસી રામજી, કર સો ઉત્તમ કામ;

(૧૩૪)

સુરપુરધામ પધારણો, સત કહ સિમ્મથરામ. ૧
બીર બહિન માતા પિતા, ભૂવા વંશ ભતીજ,
ઉર અનન્દ મંગલ સબૈ, કવિ જન પાઈ રીજ. ૨

૨૬૮ ચામર છન્દ

માતા હર્ષ આધી બાંહ, લીયો પુત્ર ગોદી માંહ;
જનની નિરખ સુત સુખપાત, હિયડે હર્ષ નાંહ સમાત. ૧
બેનડ હાલચો ગાવે, બીરો રાવણ નહિ પાવે,
કબૂચક ઝૂલણે ઝૂલે, કબુચક ગોદ લે ફૂલે. ૨
અખ તો દૂધ બહુ ધાવે, બાતાં યાદ નહિ આવે,
પડિયો પેટસે સિરકે, માતા નિરખ મન હરકે. ૩
અનછી સુગધી આવે, સુરતા સામને ધાવે;
માતા ચૂરમો લાઈ, ચિત કર મુખાં ચડવાઈ. ૪
લાગ્યો અન્ન અતિ હી સ્વાદ, હુલસે સ્વાદ કર કર યાદ;
માતા કહૈ સુત હુશિયાર, અખ તો થડી કરસી દ્વાર ૫

૨૬૯ દોહા

એક માસ બીજે ભયો, તીજે સત પટ બાહાર;
થડી કરત ટૌડન લગ્યો, પુત્ર હુવો હુશિયાર ૧
જવ સવત દ્વિતિય હુવો, તીજે વરત્યો આય;
ચોથેમે ચેતન હુવો, બાલક સગ સુહાય. ૨

૨૭૦ ચામર છન્દ

પિતા પોતડી દીની, મનમેં ખાંત કર લીની,
ઝુગિયો રગીલો છીયો, શિરપર પોતીયો લીયો. ૧
સગ અય છોકરાં લાગો, અહોનિશ ફિરત નિત ભાગો,
પક્ષી દેખકે ધાવે, લાઠી ગેબ છિપ આવે. ૨
લાગાં જીવ મર જવે, કુબટી દયા નહી લાવે,

- બૂલો ગર્ભશ્રી વાતાં, બર રથો પાપસું આયાં. ૩
 સુણુજ્યો સૈણુ યે સારી, સમજે તાત નર નારી,
 બચપન કરત પુત્તર પાપ, આખિર તાતકાં સન્તાપ. ૪
 બાલક સંગ ખોટે બચ, અનરથ ઉપજે ધર આચ,
 સીખે જીવ-હિંસા ધાત, સીખે મુખે ખોટી બાત. ૫
 સીખે લાલ અકરમ ક્રમ, હોસી તોયકાં યહ શ્રમ,
 જ્યાતેં બાલ રાખો હાથ, સીખો મુણુ નીતિ ગાથ. ૬
 નિત મિત સગ પુરુષ પ્રબીન, પરખો પ્રથમ આપે ચીન;
 નીતિ-ધર્મકો ઉપચાર, બલ નિત ભેટ નર અર નાર. ૭
 જંહ સુત રાખિયે હમ્મેશ, લાગે યથારથ ઉપદેશ;
 બચપન હોય બાલક સગ, હિરદે લગે ઐસો રગ. ૮
 ધ્રુવ પ્રહલાદશ્રી સુન વાત, બચપન સંગયૈ નિજ માત;
 બચપન બજ્યો પૂરણુ રામ, નિજ મન સર્વ સુધયોં કામ. ૯
 અન્યામેલ બ્રાહ્મણ પૂત, બચપણુ સંગ અસુર કપૂત,
 બાલક તુમ્હારો મુણુ મિત્ત, ખોટે સંગ બે નિત. ૧૦

૨૭૨ દાહા.

- ખોટી સગત સુત ગયો, કરી ન પિતા પિછાણુ;
 બંકે ફલ અબ પ્રગટે, સુનિયેં અતુરસુબાણુ ૧
 કુસગ ખેલતાં દિન ગયો, બયો શરીર કિશોર,
 બાલક સગત બીછડયો, ચિતમે ચિતા ઔર, ૨
 કપડા પેહરણુ ફેસ્યાં, મનમે ઘણી મરોર,
 રતીપત્ની તનમે તપ્યો, પાંવ ન ડૈહરત ઠોડ ૩

૨૭૨ ચામર ૭૬.

- બરસાં બીસમે આયા, સુન્દર પુષ્ટ તન ચાયા.
 જોબન તપત તન બિચ જોર, કંદુક ચપલ કરત ન ઠોર. ૧
 કામી કામ કારણુ અંધ, અહિ ઇવ નિરખ નાર નિરધ;

(૧૩૬)

નારી અપર રીંગણ કાજ, સજણે લગ્નો તન પર સજ. ૨
વસ્તર પહિર તન સિણુગાર, અતર સરસ શિર પર ડાર;
પેચો વક શીશ ઝુકાય, છોચો ખંવે પર રલકાય. ૩
રમાલ્યો લિયો કર ફટકાર, ટાંક્યો પુષ્પ કાન મઝાર;
ચાવે પાન મુખ તમ્બોલ, ચલતો કરે હાંસીરોલ. ૪

જુલફી રખે ગાલ મઝાર, નિરખે કાય હોય હુશિયાર;
જુલફી નિરખ હુલસે મન, ભૂલો હરિ-નામ-રતન. ૫
૨૭૩ દોહા

જન્મ જન્મકે હેતુ હરિ, જિનકો રટૈ ન નામ,
પટૈ ન પ્રીતમ ખાયરો, જઠૈ ન સિઝથરામ. ૧
સાધૂસ ગતિ હરિકથા, સુણી ન કરમી કાન,
કુકરમ કારણ અધરમી, ત્યાર હુવા પરધામ. ૨
૨૭૪ ચામર છન્દ.

કુડતી ર ગીલી અ ગ પેર, કપડો આધક લાયો હેર;
ઘોતી રેશમી કાની, પાંવાં ચૂપ મન માની. ૧
છક વન્દ છૈલ કહ બોલે, જ્યાં પર ખુશી મન ખોલે,
જે કોઈ કહૈ નકટો ન ઠ, જાં પર હોય ચાલે ઠઠ ૨
જે કોઈ કહ લવયો મલ્લ, જા પર ખુશી રહ ભલ ભલ્લ,
લોકર નાગડો કહ કોય, જાં પર આંખ ટેડી હોય. ૩
હૂવે પુત્ર ચૂરખ બેધ, દ્વિતિય વધ્યો ઘરમેં વ્રોધ.
બ્રાતા તાતકોં દુખ દૈણ, બોલે અજખ કડવે બૈણ. ૪
ચડિયો વિષયકો અ ગ જોર, આવે દૃષ્ટ પુરુષ ન. ઝોર;
ધ્યારી નાર લગત સનેહ, અપરી વિગત કાન ન દેહ. ૫

૨૭૫ દોહા

કાય દેખ ડક ડક હર્યો, બાણિયો સરસ બાણાવ;
વિષય સર્પ ઇવ મોડ અ ગ, આયો આબ્રણ દાય. ૧

(૧૩૭)

શીથ ધૂણુ મન મગજિએ, મનમેં પાયો મોહ;
સિમરથ ખાતાં ઉદરકી, જડસૂં ફેંકી ખોહ. ૨
ચોરી જરી ઈરપા, ધરમેં સુત જમદૂત;
પરધર બોવણુ કારણે, જનમ્યો પુત્ર કપૂત. ૩

૨૭૬ ચામર છન્દ

સજકેં હોય જાંવર તયાર, ચાદ્યો સૈર ગલી મઝાર;
બૈતા મૂંછ હી મોરે, લાગે પાપકે ધોરે. ૧
નારી અપરકી નિરખે, મનડો ખૂબહી હરખે,
બોલે તોતલી વાણી, મનમેં ધમંડ ધમસાણી. ૨
ચલતો છાવલી નિરખે, નારી અચ્છી જો પરખે;
ડોલે નિત્ય ધર ધર ખાર, જ્યાંરા પુત્ર ગ્યા પરવાર. ૩
લોફર વીરકા ચહ ઢગ, નગદી નારકા કહૂં રગ;
ઐસી નફર તિરિયા નાર, તન મન લાજ તજ પરવાર. ૪
માતા પિતાકો તજ હેત, તજદી લાજ કુટુમ્બ સમેત;
અસી નાર લાયો પીવ, જખતેં વધ્યો સકટ જીવ. ૫
નાગી નફ્ટ નકટી ધૂત, નારી નહીં નર જમદૂત,
નારી નહીં નરકો કાલ, દેખો મિલી કમચ કાલ. ૬
ધરમેં કરે નિત કકાસ, હાજર દૂસરાંકી દાસ,
ખાવિદ ઝડપ ઝાલે ખાંહ, ધાલે રોવણો ધર માંહ. ૭
પર પિવ લાઠીયાં મારે, અપરે કાન નહિ સારે,

૨૭૭. ચૌપાઈ

નિજ પતિ ત્યાગ અપર પિય પ્યારી, ધૂક જીવન નારી સસારી;
નિજ પતિ સગ મુખે નહિ બોલે, અપર પુરૂષ સગ અતર બોલે. ૧
નિજ ધરમાંહિ રહ નિત માંદી, અપર પુરૂષ સગ ચારી સાંદી,
કસક ઠંઠ હોય ચાલત લૂલી, છિટક છવ્ર સંગ સખ દુખ ભૂલી. ૨

(૧૩૮)

નિજ પતિ નેહ પશૂ સમ બણે, અપર પીવ સંગ સખ સુખ માણે;
ચટક ચાલ ઘટ અંખર ઉડાવે, બદન ગાત પર પુરૂષ દિખાવે. ૩
ચટપટ ચમક લિયો શિર સાલૂ, નાગનિ સમ ફિર બઈ લબલૂ;
પેટ પાંવ તન બદન સંવારે, નિરખ બદન નિત છાંહ નિહારે. ૪
સપટ શરીર ઝપટ શિર અંખર, પર અકાજ કારણ આડમ્બર,
નકટ નારિ યહિ કૃત્ય સુહાવે, પતિવર્તાકે મન નહિ ભાવે. ૫

૨૭૮ દોહા.

આવિંદ પીસે પીસણો, નાર સજૈ સિણગાર;
સમ્રથ નકટી નારકોં, વાર વાર ધિક્કાર. ૧
એઠા છોડે ઠીકરા, ખાંડા બર્તન ખોર;
આપ ખડી ધર બારણે, સ્વાન ફિરે ચહૂં ઓર. ૨
ઇતતે આયો અધરમી, કુલ મરબદા તોડ;
સનમુખ ખડી સહેલડી, જાલી અગ મરોડ ૩
ગેલો ગલિયાં દેખિયો, ઇણ કુલ વીતી નાર;
મન આયો માડૂ મિલ્યો, લેણી પાગ ઉતાર. ૪
ઝલો દીનો જુગતસુ, મનમે ખોટી ધાર,
લખ પ્યારી પાસે ગયો, પુત્ર ગયા પરિવાર. ૫
ભાંડ મિલ્લી જ્યૂં બૈસીયા, સાંટણ સાંસી પીવ.
નકટેને ખૂટી મિલ્લી, અખ સુખ પાયો જીવ. ૬

૨૭૯ ચામર છન્દ

ખૂટી મિલ્યો નકટો પીવ, આનન્દ આજ પાયો જીવ,
મલકર ક્રમ્મહી ધીના, વિષયા રસમે ભીના. ૧
વિષય લગ્યો ઉરમે સ્વાદ, હીરા ખોવિયા કર વાદ,
દુષ્ટન નારકો કર સગ, અધો બુંધ દુષ્ટ જીવગ ૨
અકરમ કરમ મન ભાયા, હીરા હાથ ગુમ્માયા;

ચલકેં ગેહ નિજ આવે, ઉદર અન્ન નહિં ભાવે.	૩
ક્રીયા કર્મ ઉર દરસે, પલ પલ યાદ ચિતપરસે,	
ખ્યારી નાર ઉર લાગી, લજ્યા જીવ મન ભાગી.	૪
મૂરખ મન્નમેં મેલો, હરિસૂ તોડિયો બેલો;	
બંધૂ કહૈ હકકી ખાત, હિડકયે શ્વાન જ્યૂં કટકાત.	૫
માતા પિતા સમજવે, હાતે લાઠી લે આવે;	
માઝં દેખતે હાતે, ભૂલા કિણીરે વાતે.	૬
માતા રાય બોલે બૈણુ, રાખ્યો ગોદીમેં કર સૈણુ;	
પિતા રાય ધૂણે શીશ, ખોટા પુત્ર વિસ્વાખીસ.	૭
ખોટે સંગ ખેલ્યો નિત, વે દિન પિતા આયા ચિત;	
૨૮૦ સોરઠા	

પુત્ર નહીં ચે કાલ, અવશહી મરણો હોય મમ,	
રખી ન પૈલ સભાલ, અખ પિસ્તાયાં કહા હુવે.	૧
જો જનત ચે રગ, સગ કુસંગ ન મેલતો;	
અખ સખ બિગડ્યો ઢંગ, સગ લગે નહિ સાધુકો.	૨

૨૮૧ ચામર છન્દ

રોવે શીશ દે દે હાથ, પુત્ર સુણે નહિ એક વાત;	
બણિયો પાડોસીનો પૂત, બણિયો જો રહી સપૂત	૧
માતા પિતાકી લે સાર, રાખે વચકી સભાર,	
બોલે મિત્ર મીઠા વૈણુ, લાગે સભીકો હિત સેણુ.	૨
ઘરકો કરત હૈ નિત કામ, કસ કર ધરે ધરમે દામ,	
જિનકૂં ભણે કહ સાર, ધન જન જીવનો અવતાર.	૩
મેરો કવન પાપ પ્રતાપ, થિત વિત છતાં સુત સન્તાપ;	
અખ કહા કરુ સર્જન નાથ, ઇજ્જત આપરુ તુજ હાથ.	૪
હીયો અંધ હો મારો, જાતે પુત્ર પરવાર્યા;	
ખોટા લગ્ન મન ભાવે, રસ્તે પુત્ર નહીં આવે.	૫

(૧૪૦)

૨૮૨ દોહા.

માત તાત કુખિયા હુવા, પુત્ર ગયો પરવાર,
બચપનમે સુધ ના લઇ, તાતેં યહ અનચાર. ૧
પ્રીતિ તોડ પઢાવતો, બચપન વિદ્યાપૂર;
શુભ લક્ષણ સેવા સહી, કરતો પુત્ર જરૂર. ૨
વિષય સગ સુત ભૂલીયો, હો ગયો ચકનાચૂર,
વિષની વેલ વિલૂ બિયો, અસુર કર્મ શઠ શૂર. ૩
રામ-રતન-ધન વીસર્યો, ધક ધૂક મૂઠ ગંવાર,
શ્રી હરિસેં વીમુખ હુવો, ઐલે ગ્યો અવતાર. ૪

૨૮૩ ચામર છન્દ

નારી પરાઇસૂં પ્રીત, તે નર તજે કુલકી રીત;
નારી પરાઇસૂં ચિત્ત, તે નર તજે પ્યારે મિત્ત. ૧
કુલકો ધર્મ સખ ત્યાગે, નેહ પરનારિ સંગ લાગે;
હોવે રાવ રાણા રક, ચાલે ચાલ ટેડી બક. ૨
જે પરનારિકે સંગ હેત, લખ નર પડી શિરમે રેત;
મન પરનારિ રત થારો, બડપણ દૂખ ગ્યો સારો. ૩
કહા મુખ લેય યોલે બણ, લાગે સભી કીકા સૈણ,
સેણે મિત્ર મત્ર દુરાજ, સુધર્યો સર્વ બિગડો કાજ. ૪
કરતાં નારિ અપરી નેહ, ખર ઇવ પડી શિરમે ખેહ;
ધિક ધિક જીવણો અવતાર, બાકો નેહ અપરી નાર. ૫
ભાવે બ્રહ્મ ક્ષત્રી હોય, ભાવે વૈશ્ય શુદ્રજી કોય;
ભાવે જતી મત સન્યાસ, ભાવે આશ તજ વનવાસ. ૬
ભાવે કવી પહિડત શૂર, ભાવે સન્ત સમજ સખૂર;
ભાવે કહો આગમ વાત, નિદ્રા ત્યાગ અન્ન ન ખાત. ૭
સિદ્ધિ સાત હાજર હોય, નભ મગ અધર ચાલે કોય,
અહોનિશ દેત જન ઉપદેશ, આગમ કહન વાત હમેશ. ૮

પડિયો અપર નારી પેચ, લાગ્યો દર્દ ઊપર રેચ;
 શુભ શુભ દૂખ ગ્યા સારેહ, પડિયો આંખ પલકારેહ. ૯
 અજ શિવ અનાદિ હૈ દેવ, જિનકોં લખો ઉરમેં લેવ;
 શૃંગી ઋષિ તપસ્યા જોર, વાકો વન્યો કામી ચોર. ૧૦
 ૨૮૪ દોહા

પારાશર ઈન્દ્રી કસી, ધન તપસ્યા બડ જોગ;
 દેવ ગતી મતિ નાયકી, બચે પુત્રી સંજોગ. ૧
 અદ્ભુત રચના ઈશકી, પરત કછુહ ન જન;
 મછગંધાકે ઉદરતેં, બચે વ્યાસ ભગવાન. ૨
 ૨૮૫ ચામર છન્દ

સુરપતિ ઇંદ્રસે મહારાજ, ચૂકે અહલ્યા સગ કાજ;
 ગૌતમ ઋષી દી કટકાર, પ્રગટે તન ભગ આકાર. ૧
 શિષકે માત ગુરૂકી નાર, તિનકી ચન્દ્ર તોડી કાર;
 કિતને અપર રાજકવાર, ગયે પરનાર સગ પરવાર. ૨
 ખોયો રાજ કુલકી રીત, પડિયા કૈદ આઈ ચીત;
 રહતા અધર મહલાં સોય, પડિયાં કષ્ટ માંહિ રોય ૩
 યા સુણુ ધીજિયો મત રોષ, કથ ગયે અનન્ત હમ નહિ દોષ;
 સેણા સુણો સરસી ખાત, સાધુ સિમરયો સમજાત. ૪
 બીતી ખાત કહી હૈ તોય, અનુભવ અસલ ઉરમેં મોય;
 બીતી મોહ અબખી ધાત, અખ તક જીવ ઉર ધબરાત. ૫
 હમતે ભયો અધિકો પાપ, અહોનિશિ રહૈ ઉર સન્તાપ,
 ૨૮૬ દોહા

પર ચોની બિન્દૂ ખસ્યો, પૂજા કોટિ વિનાસ;
 બ્રહ્મ હિંસા પગ પગ લગી, જપ તપ સંયમ નાશ. ૧
 વ્યભિચારી સખતે બુરો, અનરથકો આચાર,
 જો વહ આવે ભવનમેં, માર માર શિર માર. ૨

કૂકર ઇવ ધુરકાર હો, કર શૂકર સમ આગ,	
કર મૂંહ કાલો કાઢ હો, ઉચક લગાસી દાગ.	૩
વથ વિગાડૂ પુત્રકો, કહૂં વ્યાવ સંવાદ;	
સિંહ ભેટ સીંગૌર ઇવ, ખૂબ મિલે ઉસ્તાદ.	૪
નગન વને કે બ્યાવકા, રદ્યા જ બાબ બાબ,	
ધ્યારે ને ત્યારી કિયો, પાસી નાખણ કાજ.	૫

૨૮૭ ચામર છન્દ

બનડા તોરણુ આયા, ગહરા ઢોલ ધુરરાયા,	
સાસૂ આરતી કીની, સુરતા દેખ રગ લીની.	૧
સાસૂ દધી શિર દીયો, હરપે હુલસીયો હીયો,	
સખિયાં કિયા તોરણુ આવ, બનડા આંગણુમે આવ,	૨
આ કર ચવરીયાં બેઠા, અબ તો પકડિયા સઠા,	
બનડી મુલકતી આઇ, બનડે પાસ બેઠાઇ.	૩
હરપે હાથ બેડયા હેત, ફસ ગયા પાવ શીશ સમેત;	
બ્રાહ્મણ કિયા હવન વિચાર, ફેરા ફિયા ચવરી ચાર.	૪
મામો સેહરાં ધન સાત, ઉતર્યા ચવરિયાં હરપાત,	

૨૮૮ દાહા.

સખિયાં સરસ વધાવણા, કીના ચવરી આવ,	
માંડો વરસ્યો પ્રેમસૂ, બનડા ડેરે બવ.	૧
આંગણિયાંમુ સીખ દી, સઇયાં કોયલ ગાય;	
બનડો ઉર રાજી ભયો, બનડી મુખ કર લાય.	૨
ડેરે પરણુ પધારિયા, ઘેહરા ઢોલ ધુરાય;	
બાજત ઢોલાં સિમરયા, દી પાસી પહરાય.	૩

૨૮૯ ચામર છન્દ.

બની કરે મિલ્લિ જુહાર, પ્યારી પરણુ લાયો લાર,	
ફૂવા દોયતે પગ ચાર, અબ તો કરે સો કરતાર.	૧

(૧૪૩)

જનની માંડિયા રસ રીત, ગાયા વધાવા કર પ્રીત;
જીમણુ જીગત લલસું પ્યાર, જનની જીમ ધરેકા ત્યાર. ૨
સુસરે ડાયજ દીયા, ધરસું વિદાહી કીયા;
મિલ મિલ જનનીયા ધણુ હેત, કર કર કસુંબા કર હેત. ૩
પુત્રી સાસરેકા જય, માતા રહી મન મુરઝાય,
માતા મિલત પુત્રી નીક, પુત્રી હેત હું સુણુ સીક. ૪
માતા હોત સંણીનાર, પુત્રી હેત સીખ વિચાર,
જનની હોય દુષ્ટણુ નાર, ઉલટી સીખ અથ અનચાર. ૫

૨૯૦ દાહા

સીખ હોય પરકારકી, સુણુજ્યો દ્વંદ્વ વિચાર;
કુલવંતી માતા હુવે, તો હેત સીખ તત સાર. ૧
હરિજન માતા ધીવડી, ધન જિનકા અવતાર;
હોય કુલમેં શોભા બધી, ધર્મ શિરોમણી ધાર. ૨
નાગણુ માતા સંખણી. નકટી કુલટા નાર;
નિજ ધર બોયો આપણો, બોવણુ અપર તયાર. ૧
કારણુતેં કારજ અધિક, નિપજ અતી કરૂર,
કુલટા માતા ધીવડી, બિગડે વશ જરૂર.

૨૯૧ ચામર છંદ

માતા કહે સુણુ હે ધીવ, તુજરો પરખિયો મેં પીવ;
બેહની બેધ અતિ ભારી, આગે પ્રીત હ પ્યારી. ૧
પુત્રી કરી પારખ પૂર, કામી કોધિયો ભરપૂર;
દેજીં શીખ સારી-એહ, હિરદે રાખ કર સન્નેહ. ૨
ચલસી મોર કહણુ ચાલ, પુત્રી હોવસી તું ન્યાલ,
પરથમ પેલરી યહ પ્રીત, રેસી ધાલસી ઢંગ રીત. ૩
ચક તક ચિત્ત હોય રીજ, પરથમ કહે ન્યૂં કીજ;
પરથમ પરખજે સખ બાત, ચુપંકા રાખજે સુખ ગાત. ૪

(૧૪૪)

પરખે પીવ ધ્રી સખ પૈઠ, રહીજ એકલી ચુપ બૈઠ;
આવે નગરકી કોઈ નાર, જિણસૂં બોલજ સુખ્યાર. ૫
બીતે દિવસ પાંચ ૩ સાત, પીછે પલટજ ચહિ વાત;
દૂખે પેટ પીઠ ૩ ગાત, પટકે પિરથવી પર હાત. ૬
કસ કર કરે કાઠા દાંત, હૂનર સિખાગિં ઇણ ભાંત,
મોડે અગ ધુણે શીથ, કાઢે નેત્ર કર કર રીસ. ૭
ત્યાગે અન્ન દેખે દુઃખ, આગે હોવસી ભલ સુખ્ય;
સુખસૂં બોલ બોલે એહ, વળગ્યો કાલ ભૈરં દેહ. ૮
હત્તલ પટક તોડે તાન, જસે રાખસી સખ માન,
ધરકે મૂઠ મતવારે, પડસી પાંવ સખ થારે. ૯
સખહી દેવ કહકે બોલ, મનકી બાત સખ દે બોલ;
જેડે ખુણીયાં લગ હાથ, બેટા સર્વ સુધરી બાત. ૧૦

૨૯૨ દાહા

માતા જગમે મિત્ર હૈ, કરૈ શત્રુકા સાજ,
માત શીખ પુત્રી ચલે, હોવહિ અવશ અકાજ. ૧
ઐસી માતા શત્રુ સખ, પુત્રી લખે સુખાણ,
તુરત હી નેહ તુડાયકે, રખે ન જનની કાણ. ૨

૨૯૩ ચામર છંદ

નિશિ મહ પીવ કે સગાત, ધ્રીજ બૈઠ તિરછી બાત,
પલ ભર મુલક કરણી બાત, પલમે રોવણો સગાત. ૧
પલ માંચ ચુપ રહણો ચિત, ફિર ક્યા કરૈ દેખો મિત,
પુત્રી હમે પૂરી જાણ, કરણી બોલતાં પીછાણ. ૨
ખ્યારી કહૈ બોલે પીવ, જાણે વધ્યો મો પર જીવ.
દામે પાંવ મુલકે સુખ્ય, જાણે હોવસી સખ સુખ્ય. ૩
માતા પિતાકું દુખ દેત, ભાઈ બહિન સુત સમ્મેત;
સખસૂં તોડ નાતો તરક, તો સંગ રહૈ પ્રીતિ ગરક. ૪

તોઠાં ચિન્હ દરસે એહ, જખ ફિર ખાત દૂછ કેહ;	
કછુચક માનલે થારી, પીછે બોલજે ખારી.	૫
પદલે લાગસી ખારો, લોપે હુકમ નહીં થારો,	
રાખે દૃઢ્ય લિખ સારી, પુત્રી હોયજે મારી.	૬
તું કુછ કરેગી યહ ચૈન, વહ મુખ બંકે ખોટા બૈન;	
તું તન તોડ મોડે ગાત, ચો લે તુરત લાઠી હાત.	૭
ભૂટી રહૈ ધરકેમાંય, પિવ કછુ ભાવ બૂઝે નાય.	
લક્ષણ દરસ આવે એહ, ચુપકી હોય છાની રેહ.	૮
દરસે કાલ ભૈરુ મોય, જ્યાતેં કરું ચેતન તોય,	
બેટા બુરો દુષ્ટ સનેહ, તોડે હાડ મોડે દેહ.	૯
પુત્રી રહૈ બડ હુશિયાર, નહિ તો ઉડે સિર પૈઅર;	
પુત્રી શીખ દી સારી, આગે ખુશી હ થારી.	૧૦

રદ્દ હોહા.

જે ગુણ પ્રગટૈ પૈલરા, તો ધન ઊગો સૂર;	
જે લચ્છ પ્રગટૈ પાછલા, ફૂટો કર્મ જરૂર.	૧
મૂરખ મોદયો મગતીયો, નકટો શ્વાન સ્વભાવ,	
અકલ વિહીનો હીન તન, તો પડસી તોય પાવ.	૨
ખરી ખાનકો શૂર નર, અસલી અંશ ઉદાર,	
પુત્રી ચાલે પાદરી, નહીં શિર પડસી માર.	૩
બેટી મારે મન્નરી, કહિ હ ખાત નિચાર,	
મો માતાકી ધીવડી, તૂ કછુ કીજે ચૌર.	૪
ગાજે રોજે ભાગજે, રહિજે ભૂટી સોય;	
મન હુશિયારી રાખજે, હોય સકે સો હોય.	૫

રદ્દ અમર છંદ

પુત્રી જોડ બોલી હાત, માતા સુણો મોરી ખાત;	
જનની ભૂલશું નહિ ખાત, જન્મી કંદર તો સંગાત.	૧

(૧૪૬)

જનની રમીજી તોય ગોદ, લેસું તુરત લક્ષણ સોદ;
 પીવી દૂધકી તવ ધાર, પરખું શર બડ સિરદાર. ૨
 માતા મતી કર સન્તાપ, કરસું સદા સીધા સાપ;
 કરલું ત્યાર ગૃહ બાંહીહ, બણે તુમારી બઈહ. ૩
 જનની શોચ કાહ તોય, યાદો કછુ ભાર ન મોય;
 ગલ બિચ ડારસું કોઈ ફંદ, બન્દી કરૈ ખૂબ આનન્દ. ૪
 માતા સુણે મીઠા બૈણ, આંસૂ ઢળક આયે નૈણ,
 પુત્રી ધન્ય દેવહૂ તોય, ઐસો કર દિખાવે મોય. ૫

૨૯૬ દોહા.

બાલુ મરકટ અહિ ગુરુ, સિંહ બકરી સંવાદ;
 શિવ વાહન ઇમ સાબલું, તો બણે ઉસ્તાદ. ૧
 જનની ઐસી ધીવડી, સીખ બુરી લી માન;
 એકે કરમે કાંબડી, કર એકમે કાન. ૨
 શાલી સાસ સહેલડી, શાલા શિર કર બેર,
 સાસરીયાંસૂ શીખલે, આયા ગાવ બહોર. ૩

૨૯૭ ચૌપાઇ.

પરણુ પુત્ર પ્રિય નિજ ઘર આયે, માત તાત સુત અતિ મન બાયે;
 મંગલ ભવન આનન્દ અતિ છાજે, ભેરિ ઢોલ સુરનાઈ બાજે. ૧
 ભગની દ્વાર રોકને આઈ, વીર બધાય દાનલે ધાઈ;
 ભવન ચૌક વિચ લાલ સુહાયો, તાત માતોકો શીશ નિવાયો. ૨
 બે કછુ રીતિ હતી સોઈ કીવી, સાસૂ ગોદ બહૂકાં લીવી,
 સાસૂ આનન્દ અતિ ઉર છાયો, તન મન ધન બહુકો સમલાયો. ૩
 લાડલી સર્વ સુહાગિની રહીજે, સુત વિત પતિ સમેત સુખ લઈજે;
 સાસૂ શ્વસુર દેવર કુલ પ્યારી, કબુલન હોહૂ હમે દિલ ન્યારી. ૪
 વૃદ્ધપનો આવહિ અખ મેરો, સુત પ્રિય કુગત આશરો તેરો;
 કડી કંકણ ગલ હાર પેરાયો, લખ વહૂ દ્રવ્ય અતી મન બાયો. ૫

(૧૪૭)

૨૯૮ દોહા.

મુતલબ છાઈ મેઢની, મુત વિત કામણુ કન્ત;
લખ પ્રપંચ પલમેં હણે, અસલ શરવા સન્ત. ૧
ધન જિનકી માતા પિતા, ધન સતગુરુ ઉપદેશ;
સ્વપને રાગ ન ઉપજે, ધન જિન ધાયેં બેશ. ૨
કહૂં હકીકત જગતકી, મુહિયો ચિત્ત લગાય;
ક્યા મુત મુખ કે તાતકાં, ક્યા માતા મુખ પાય. ૩

૨૯૯ ચૌપાઈ.

માત તાત મુત શીશ નિવાયો, વારી માતુ નિરખિ મન ભાયો;
વિપ્ર ગુરુ મુર પૂજ્ય કરાયો, વિત અનુમાન દાન કછુ પાયો. ૧
જીમ જાનિ સખ ભવન સિધાયે, રજ પાય અપને ધર આયે;
સમાદાન સખ કે હર આયો, ભલો વિવાહ સહી મન ભાયો. ૨
ચંચલ નારિ મિલી પિવ ફેસે, નર તન ડપટ નાગની જૈસે;
નાગની પ્રાણ હરહિ તન નાહી, નારી તન મન પ્રાણ હરાહી. ૩
સજ્જન રૂપ ખિલી વિષ ક્યારી, કર પરપચ લગી અંગ નારી;
વિષય મત્ર મુખ નયન ઉચાર્યો, મદન મદં પલ માંહ વિડાર્યો. ૪
લગત પ્યારી હર નારી અનારી, માત તાત કુલ રીતિ વિસારી,
અંગ ભંગ જિમિ કરહિં કટારી, કુલહિતકાજ કુઠાર કુનારી. ૫

૩૦૦ દોહા.

આધિ વ્યાધી રાગકે, વિધિ વિધિ જતન અપાર,
ઔષદ નારી-રાગકા, કછુ ન રચ્યો કરતાર. ૧
થલ ઉભય વિભૂ ભવનમે, નારી પુરુષ સ્વરૂપ,
નીતિ ચલેં તે દેવ સમ, નહિ તો દુહિ તમ-કૂપ. ૧

૩૦૧ ચામર છંદ

કામણુ મિલી ઠગણી નાર, કામી પુરુષ મનસુ પ્યાર,
રચને લગી હૂનર એહ, માતા સીખ દીની તેહ. ૧

(૧૪૮)

મુધરા મિષ્ટ વિષિયા વૈણ, શઠકો લગ્યા ઉરમેં સૈણ;
કરમી કપટ કુલટા નાર, જ સંગ પુત્ર ગ્યો પરવાર. ૨
દુષ્ટણ માતુકો ઉર બોધ, પાપણિ લગ્યા પાપ પ્રમોધ;
પૂરણ માતુકો ઉર પ્યાર, પુત્રી આપથી હુશિયાર. ૩
પરપંચ ક્રિયા પૂરણ જોર, હાજર હુવો કામી ચોર,
નેહ અતિ નારિ સ ગ લાગો, સુદ્ધિ શીલ તજ ભાગો. ૪
નારી રચે પાખંડ નિત, જ સંગ બધ્યો મૂરખ ચિત્ત,
માતા પિતાકે સ ગ વૈર, મહેલી ઉપરે અતિ મૈહૈર. ૫

૩૦૨ દોહા.

સૈજ ખેલ્યા સ્નેહ કર, કર્મ ક્રિયા કૈઈ વાર;
રત્ન રૂલાયો પરખ બિન, તજ્યો વિવેક વિચાર. ૧
એક બિન્દુથી વિશ્વ ચહ, નારિ પુરૂષ નૃપ શર,
બિન પરખે વરતન લગ્યો, હોય વિષય ચકચર ૨
માત ઉદરમે મેહલી, કંહથી અસલ ગ વાર;
હરિરક્ષક રક્ષા કરી, તે તજ પ્યારી નાર. ૩

૩૦૩ ચોપાઇ

માત તાતકોં કરત દુખારી, ચલત ચાલ જિમ કહ નિત નારી,
નારિ કહે સોઈ કામ સ વારે, અપર કહ જિનકોં નહિ ધારે. ૧
નેમ ધર્મ તજ દર્શન દારે, નિશિ દિન નારી બદન નિહારે;
હરિ હર કથા સુણે નહિ કાના, વિષકે શખ્દ પિયૂષ સમાના. ૨
શુરુ મર્યાદ ભક્તિ રસ ભાના, નારિ પિયારી શખ્દ ઉર માના,
ધિક નારી નિજ પુરૂષ ત્રિગોયો, ચારિ પદારથ કૂલ જિન ખોયો. ૩
ધિક તેહિ નારિ પીવ વશ કીનો, નર્ક નિધાન ખૈચિ દિગ લીનો,
પતિ સન્મુખ અપશખ્દ ઉચાર્યો, જન્મ અમોલક નિજ ત્રિય હાર્યો.
કરહિ કામ નિત કહ પિવ નારી, ધન નારી જીવન સ સારી;
પતિ સમાન ત્રિય દેવ ન દુઝ, ધન જિન નારી પતિપદ પૂજ. ૫

(૧૪૯)

પતિપદ પૂજ્ય મતી ધન નારી, જિન નિજ હાથ પદારથ ચારી;
પતિવ્રત ધર્મ નારી મનમાના, યા સમ નારી ધર્મ નહિ આના. ૬

૩૦૪ દોહા.

ધન ધન ઐસી નારિકાં, નિશિ દિન પીવ સનેહ,
વચન નિભાવે દેહ લાગિ, કબહૂ ન ઉતર દેહ. ૧
નારી નિહુર નિકન્દની, નિત પતિ કરહિં વિરોધ;
ધર્મ નીતિ મગ તિન તજ્યો, લેહિ અધમ મગ સોધ. ૨

૩૦૫ ચૌપાઇ

અધમ નારિ કહૈ જ્યૂં પિવ ચાલે, તેહિ નર નારિ નર્ક મંહ માલે;
હરિ હર વિમુખ સહિત અભિમાના, દંપતિ જીવત પ્રેત સમાના. ૧
હરિ હર ભક્તિ તાહિ ઉર નાંહી, પ્રેત નિવાસ કરત ગૃહ માંહી;
નીતિ ત્યાગ મગ અધરમ રાતે, તે નર નારિ નર્ક મહ જાતે ૨
તજહિ ધર્મ કુલનીતિ નિઠારે, તેહિ જગ જન્મ અમોલક હારે;
તજી નિજ માતુ તાત પ્રિય ભાઈ, નારિ સિખાવન દૃઢ્ય સુહાઈ. ૩
લે નિજ પ્રિયા કરહિં ધર કાને, માતુ તાત કુલ કલો ન માને,
અવલ સનેહ તાત કુલ ત્યાગ્યો, તુર્ત સનેહ નારિ પ્રિય લાગ્યો. ૪
જઠરા જ્વાલ તપત તેહી વારી, તેહિ અવસર નર ખર કહ નારી;
જહિ અવસર હરિ કરિ પ્રતિપાલા, તેહિ દુખ ભૂલો દુષ્ટ વિશાલા. ૫

૩૦૬ દોહા.

વિભૂ અધાર વ્યાપક પ્રભૂ, કરત સદા પ્રતિપાલ;
તાહી વિસારે અધમ નર, રત અનરથ જ જાલ ૧
ભક્તિહીન અતિ સુભટ નર, અતી શૂર સુરજીત,
અસુરનિકાંદન નાથ બિન, આખિર હોય ફજીત. ૨

૩૦૭ ચૌપાઇ

હરિ હર ત્યાગ લાગ પ્રિય નારી, શઠ સમગ્રહી નહિ બુદ્ધિ વિસારી;
હરિ જન ભજન કરત મન પૂરે, તેહિ નિંદત નર નાર અધરે. ૧

(૧૫૦)

હરિ ગુણ ગાવત રાગ ઉચારી, અધર્મી પુરૂષ દેત તેહિ ગારી;
 નીચ પુરૂષ ચાવહિ કૃત નીચા, દાદુર કમલ ત્યાગિ ચહ ક્રીયા. ૨
 અધરમ કરત ધરત નહિ શંકા, સુન સતસંગ શરમ બિન વંકા;
 સુરાપાન મુખ અભિષ અહારી, હનત જીવ સ્વારથ હિતકારી. ૩
 કરહિં હાંસી હરિજન ગુન ગાવહિ, બુદ્ધીહીન અપચન્દ્ર સુનાવહિં.
 નયન વિહીન દિવસ મંહ ધોરા, નિજ કૃત દુષ્ટ નિરખિ ચહૂં આરા. ૪
 દૃષ્ટિ દોષ હોવહિ નર નારી, બિખ શશિ કહિ ગગન નિહારી;
 અધર્મી પુરૂષ અધમ ચિત લાવહિં, ધર્મનીતિ શદ નાહિ સોહાવહિં. ૫

૩૦૮ દોહા.

કવિ પણ્ડિત પાપી કહા, કહા સાધુજન શૂર,
 નિજ સ્વભાવ કોઉ નહિ તજૈ, ચહ સુખ દુખ ભરપૂર. ૧
 અપને અપને કાળમેં, નીચ ઉચ હુશીયાર,
 હરિજન પ્રીત કવિ સન્ત જન, ચલત વિચાર વિચાર. ૨

૩૦૯ ચૌપાઈ.

કવિ પણ્ડિત પાપી કહા સાધૂ, નિત ગુન ધરત કહા અપરાધૂ,
 પારધી આય પસારત જરી, પેક્ષી ક સાવન કાળ વિચારી '૧
 પગત અપર ખગ નિરખ અહારા, પિક ચકોર હ સ કરત વિચારા,
 ચહિ વિધિ જરિ નારિ નર ડારી, શૂર સયાને ચલત વિચારી ૨
 નારિ વિના કોહો નર કહાં હોઈ, નર બિન નારી કરૈ કહા કોઈ,
 નીતિ નિહારિ નારિ નર ચાલહિ, તેહિ નર નારિ સ્વર્ગ મહ માલહિં.
 સતિ પતિવૃતા માતુ ધન બઈ, ઉભય લોક મેહ ક્રીરતી છાઈ,
 નારિ ખાન ધન નર સુર કેરી, નારિ શિશેભનિ સમ્મતિ મેરી. ૪
 રમા અબિકા આદિ ભવાની, વેદ વિદિત મહિમા જન બની,
 નર સુર નાગ સર્વ સુખ દયની, ક્ષમાસમુદ્ર સર્વ દુખ સહની. ૫

(૧૫૧)

૩૧૦ દોહા.

નારિ પુરૂષ બિન નહિં કહાં, પુરૂષ નારિ બિન નાંચ;
બીજ મધ્ય તરુવર સબે, બીજહિ તરુવર માંચ. ૧
ઈચ્છા રૂપે ઈશ્વરી, રહી સર્વ ઘટ છાય;
રીઝે જિનકાં મોક્ષ દે, બીજે જિનકાં ખાય. ૨

૩૧૧ ચામર છન્દ.

નારી સરસ નરકી ખાન, મો મન અસલ ઉરમેં જન,
ચાલે શુભ લક્ષણ સાર, જ્યાતેં ખુશી હો કરતાર. ૧
પ્યારી કરે પિવસૂં હેત, આખિર તિરત કુટમ્બ સમેત,
તેહિ વિધિ ધન્ય પુરૂષ પ્રબીન, ત્યાગે અધમ રાહમલીન. ૨
રાખે અસલ નીતિ નેહ, માતા પિતા કાં સુખ દેહ;
હમ ઉર અસલ નીતિ એહ, અહોનિશિ શુભ કર્મ સનેહ. ૩
કોઉ નર ચલે શુભ આચાર, ભાવે હોય નર અરુ નાર,
જ્ઞાની પુરૂષ નર હરિરૂપ, હરિ ભજ ભૂપકો ખડ ભૂપ. ૪
અહોનિશિ કરે હરિકી સેવ, ઘટ ઘટ લખે આતમ દેવ;
ધર્મી પુરૂષકાં ધનધન, જિનકે પરખિયે યહ ચિત્ર. ૫
અધર્મી પુરૂષકે લછ એહ, સુનિયે સર્વ ચરવન દેહ,
ભાવે ભક્ત નાંહી ભાય, ખોટે સગમે નિત બય. ૬
ખોટો કરત ખોટા કામ, બસૂ હોય વેમુખ રામ,
આવે સન્ત નગર મઝાર, શુદ્ધ મન કૈ ભજન ઉચાર. ૭
ચલતાં દૂરસૂ તાકે, દૃષ્ટી આકરી ઝાંકે;
પડિયો પેદમેં દાગો, સાધુ વાડીયો આગો. ૮
ઈનકા સંગ કરતે આય, જિનકા લેત દ્રવ્ય ચુરાય;
બને મત્ર ભુરકી બેર, બસેં ચિત ચિન્તા ઝોર. ૯
વશમેં હોય નાર નિસગ, ઝેઠી ભજન ગાવે સગ;

(૧૫૨)

ઇનકા પુરૂષ બુદ્ધિહીન, સમજે ચાતુરી પરબીન. ૧૦

કહણો કરે નહિં પરિવાર, કાઢું તુરત મોડા ખાર. ૧૧

૩૧૨ દાહા.

અખખી બિરિયાં ઉદરમેં, કવલ કિયા કર પ્રીત;
સર્વ વિસાયાં મૂલસેં, બકણે લગ્યો અનીત. ૧

ધન જન જગમેં અવતરે, સન્ત ચરણ લવલીન,
નર નારી સનમુખ સદા, સન્ત કહ સોઈ શ્રીન. ૨

૩૧૩ ચામર છન્દ.

સાધુ નાંચ ઠગશ્રી ધાર, સમજે કહા મૂઢ ગવાર;
બુગ ઇવ બૈઠ માંડે ધ્યાન, ઉર વિચ મ છ મેહલી જ્ઞાન. ૧

મુખસે કહૈ સરસી વાત, ચિત વિચ ધાલ મેહલી ધાત,
સાધુ નાંચ સૌદા સૈણ, પરખો ચાતુરી મુખ બૈણ. ૨

આવે પુરૂષ નારી પાસ, મનમે મુક્તિશ્રી કર આશ,
જિનકું દેત યહી ઉપદેશ, સુનિયો સરલ ચિત વિશેષ. ૩

જિયમે મુક્તિશ્રી તોય આશ, રેવો સતકે નિજ દાસ;
કરદો તુરત તન મન ભેટ, મનકા સર્વ સશય મેટ. ૪

ધારો આશ સાચી એહ, સાચો એક રામ-સનેહ,
ખોટો દ્રવ્ય ગર્વ ગુમાન, કરિયે ભેટ આપો ભાન. ૫

ખોટી માન લી યહ દેહ, અરપો સન્ત લાહો લેહ;
મિલવો રામસૂજ તોય, કહતાં તુરત આપો ખોય. ૬

સાધુ સેવતાં સુખ હોય, અરખ્યાં ફેર આનન્દ જોય,
સાધુ રામ એક સ્વરૂપ, પાવાં પડતહૈ બડ ભૂપ. ૭

ભારી ભાગ મોટા તોય, જતે ભેટિયા તુમ મોય,
જતે કહૂ તોય સમજાય, આઈ સમય અવસર જાય. ૮

જગમે ધર્મ ધીરો એહ, કરિયે સન્ત રામ સનેહ,
કરતાં ધર્મ હોવે હાણુ, છોડો નાહ હરિશ્રી કાણુ. ૯

સાધ કરૈ પર ઉપકાર, લીજે સમગ્ર દૃઢ્ય વિચાર,
 મુખસેં કહ મીઠી બાણ, આખર હોવસી ધર હાણ. ૧૦
 તન પર જતી સાંગ દિખાત, મન પર રતી મત ચિંત ચાત;
 માનો અસલ કહણે। મોર, સાધૂ નાંચ મીઠા ચોર. ૧૧
 માનો નાંચ કરિહો બાદ, આવે આખરી માંચ યાદ;
 ઐસે સાધુકો તજિ સગ, રાચો રાતદિન સત્સગ. ૧૨

૩૧૪ દાહા.

સાધૂ સોદા સેવતાં, તન મન ધનકો નાસ;
 જસી ઈજ્જત આખર, ફિરસો હોય ઉદાસ. ૧
 પાછલમે પિસતાવસો, લગૈ ન કારી કોય;
 ચિત ચાતુર તો ચેતલો, નહિં તર બૂઝો મોય. ૨
 આવત પાસે અનત જન, તિનકા યહ ઉપદેશ;
 સ્વારથ રત સરસે શબ્દ, પરમારથ નહી લેશ. ૩

૩૧૫ ચોપાઠ.

નિંધા કરત ફિરત નર નુગરા, એક ન માને હરિજન સુગરા;
 નુગરા બાત અનેક સુનાવે, સુગરાંકે મન એક ન ભાવે. ૧
 નુગરા સન્તહિં નિરખિ રિસાવે, સુગરા ધાય ચરણ મહ જાવે;
 નુગરે નરકો દિલ ચિત છોટો, નર નુગરાંકો મન અતિ મોટો. ૨
 શઠ નુગરા મન તન ધન ભાવે, સુગરા તન ધન ભેટ કરાવે,
 સન્ત ચરણ મહ રૈ નર સુગરા, જ બિચ વિદ્ન કરૈ નર નુગરા. ૩
 સુગરા સન્ત ચરણ લખ કાસી, નુગરા નિરખી કરે નર હાંસી;
 સુગરા તત્વ બોધ સત જાણે, નુગરા સોધિ વિષય મુખ માણે. ૪
 સુગરા શૂરવીરં સજ જત સત, નુગરા નીચ કર્મ અધર્મ રત;
 સુગરા હરિ ભજ જન્મ સુધારે, નુગરા ધર્મ એક નહિ ધારે. ૫
 નુગરા સુગરા નિજ મત ગાઢા, જ્ઞાની લખ દ પતિ મત કાઢા;
 યા હિત નુગરાકો સંગ ત્યાગો, સદૈવ સુગરાકે સગ લાગો. ૬

(૧૫૪)

૩૧૬ દોહા.

શુભ લક્ષણ બિન સૈણ સુન, સરૈ ન કારજ એક;	
ભાવે ધર લીતર ખસો, ભાવે ધારો ભેક.	૧
સત સંગતિ સાચી કરૈ, ધરૈ નિરન્તર ધ્યાન;	
તન મન સાજ સિમરયા, તાઠાં ઉપજૈ ગ્યાન.	૨
સત સંગતિ સમજ્યા વિના, રતી ન ઉપજૈ સાર,	
ફોગટ ગાલ દુલાયકે, ગયો જમારો હાર.	૩
સાચી શીખ શ્વપચ્ચક્રી, ઉર બિચ લેઈય માન,	
લ પટ સાધૂ લખારકી, એક ન ધરિયે કાન.	૪
હુવા અસદા સતસૂં, બકને લાગ્યો ઝૂઠ,	
સન્તનકી નિધા કરી, ગયા રામજી રૂઠ.	૫
નિરખ સન્ત હાંસી કરૈ, કર અનીતિ ખેહદ;	
પર ધર નિરખત જલ મરૈ, તે ધર લાવે કદ.	૬
માત તાત કુલ ત્યાગિયો, કર મેહલીસૂ ખ્યાર;	
ડેહલી ચૂક ચપોટ નર, ગયો જમારો હાર.	૭
કપટી લમ્પટ પુરૂષકી, બિગડે આખિર અન્ત;	
અદ્ય બુદ્ધિ મૈ કહા કહૂં, કથ ગયે સન્ત મહન્ત	૮
ઉદર ખાલ સનેહકી, કહી જવાની જોર,	
અધમી નરકી દુર્ગતી, કહૂં બુઢાપે ઝોર.	૯

૩૧૭ ચામર છન્દ

ખર નર તોડ સબસૂ નેહ, વાંધ્યો નારસૂ રાનેહ;	
લાગો લોભ અબ લલકાર, ખાધો ચુટ ચિન્તા નાર.	૧
સૂકર કામ ઉર સન્તાપ, કર કર કર્મ બદગ્યો આપ;	
ખોટો સગ ખોટી ખાત, ખોટો કરૈ ખોટી ધાત	૨
બુદ્ધિહીણ અધો ધદ, મગ તજ પડયો મૂરખ દદ;	

દિલ પર દયા નાંહ લગાર, મારે જીવ નિત લલકાર.	૩
લાગો જીભ કંરે સ્વાદ, વિનસે જીવ કર કર વાદ;	
મૂરખ જીવકોં મત માર, લેખો લેવસી કરતાર.	૪
જેતા દૃષ્ટિ આવે જીવ, સારાં માંહ સાહિળ પીવ,	
જેતા કંરે ખોટા કામ, નિરખે અન્તરયામી રામ.	૫
જ્યાં લગિ પૂર પુન્ય પ્રવાહ, તહાં લગિ પરત સીધો દાવ;	
ખોટે પન્થ પુનકો ખોય, પીછે બઠજ નર રોય	૬
જંહ લગિ હોય પૂંજ પાસ, તંહ લગિ રહે સખહી દાસ,	
પૂંજ ખોય બેઠા હાથ, ખૂંચે ફેર કોઉહન ખાત	૭
ચાતેં સમઝ ચાલો મિંત, આસી દિવસ આછા ચિંત,	
માનો નાહ હિતકી ખાત, આખિર હોય અબખી ઘાત;	૮
આગે જમ્મડાણી જોર, મારે યુર્જ કર ધન સોર;	
નહિ કોઈ ઉકે રાખણ હાર, જ્યાંસેં ભજ પ્રભુ ધર પ્યાર.	૯

૩૧૮ દોહા.

ચારિ ખાનિક પ્રાણિ સખ, કરત હરી પ્રતિપાલ,	
ભલી બુરી સખહી લખે, આખિર કંરે સ બાલ.	૧
દુખ જોરાવર જમ્મકો, મૈ ભુગત્યો કેઇ વાર;	
માનો મરજી આપકી, આગે લિખું વિચાર.	૨

૩૧૯ ચામર છંદ

વગતે આવસી સખ યાદ, જમસે હોવસી સંવાદ,	
વા દિન માત તાત ન બ્રાત, નારી પુત્ર નહિ સગાત.	૧
ક્રીયા કૃત્ય તે સખ સાથ, સૈણા સુણો સરસી વાત,	
ચાતે પૈલ ચેતો અબખ, અવસર જાય બીતો સબખ.	૨
અચલ નદીકો જિમી નીર, આયૂ ભત વીતી વીર,	
કરિયે વેગ સુકૃત કામ, જસેં હોય રાજી રામ.	૩
હમ કછુ બોલતે હૈ બૈણ, સખકો સમઝ પ્યારે સૈણ;	

(૧૫૬)

માનો સાચ પાસો સુખ્ય, સુણુસો નાંહ પડસી દુઃખ.	૪
મમ શિર પડી જમકી માર, જતેં કહૂં પ્રથમ પુકાર;	
અખ મૈ શરણુ આયો સન્ત, જતેં તજ્યો જમકો પન્થ.	૫
સતગુરુ દિયા શિર પર હાત, જતેં ખુશી હૂં દિન રાત;	
સતગુરુ કરી મુઝ પર મેહેર, જતેં ભાગ્યો યમવૈર.	૬
સતગુરુ ધન્ય પારસ ખાણુ, જતે ચુકાયો યમડાણુ,	
સતગુરુ દીનખ ધુ નાથ, જમતે છુડાયો મમ હાથ.	૭
સતગુરુ સરિસ સૈણુ ન કોય, લીયે પરખ નૈણાં જોય;	
દીયો યથારથ ઉપદેશ, રાખ્યો નાંહ માયા લેશ.	૮
આતમ જાલખ્યો ઘટ માંય, યમકે હાથ આણુ નાંય,	
ચનદે લોક એક સ્વરૂપ, યાતે ભૂપકે બડ ભૂપ	૯
જખ તક નહીં ગુરૂકો ગ્યાન, તખ તક રહે ઉર અગ્યાન,	
હમતો કહી સત સમઝાય, માનો નહિ તોરી દાય	૧૦

૩૨૦ દાહા

હાથ જોડ સમઝાવિયો, માન માન મમ સૈણુ,	
ખોટે મારગ ખૂટ ગ્યો, અખ હોય બૈઠો ડેણુ	૧
પુત્ર કહ્યો માને નહી, બડ બડ બોલે નાર;	
સેજડિયાં સૂની પડી, કાઠો ગ્યો પરિવાર.	૨

૩૨૧ ચામર ઇન્દ.

નાડાં બરડતી બોલે, નેતર બિલ્લી સા ખોલે;	
મુખડો મરકટસો ઝાંકે, મૂંછાં મુરડ કર રાખે.	૧
ગોડા થરહરી ચાલે, પગલ્યા જોર નહિં ઝાલે;	
સૂઝે નયનસૂ અખ નાંય, પડિયો દુષ્ટ અખખી માંહ.	૨
ગિત્તર બતીસાં દીયો, રસોડે રાખડો કીયો,	
પહિલા સમજ નહિ રાખી, અખ તો પીયગી પાખી.	૩

બોલે બોલ બોટા બૈણુ, શત્રૂ હોય આયા સૈણુ;
 પ્યારી પલટગી કર પ્રીત, ત્યાગી સર્વ પિવડી રીત ૪
 આંગણુ પીક સેડો લાલ, કાઢે સર્વ ધરકે ગાલ;
 બહવાં સુણત માને દુઃખ, બઢો મર્યાં હોસી સુખખ. ૫

૩૨૨ દોહા

આંગણિયે બૈઠો રહે, દેત અનોખી ગાલ,
 સુણુ બહવાં રીસાં જલે, ઉર બિચ ઉઠે ઝાલ. ૧
 પીવ જ આયા સાંજરા, ખાતાં કહી વિરોલ;
 બોલે બોટા આપજી, ધરો ખટોલી પોલ. ૨

૩૨૩ ચામર છન્દ.

સાંજે મિલ્યો પ્યારી પીવ, આનન્દ પાવિયો સુખ જીવ,
 પ્યારી કરે પડપંચ ઝેહ, ગરડો ડોકરો દુખ દેહ. ૧
 ભૂડા બૈણુ બોલે બોલ, યાકો પાથરો કર પોલ,
 નહિ તર પડૂ કુવે જય, બિગડે ભવન ગોતા ખાય. ૨
 સુણુએ ખાત સાચી પીવ, બઢો તુરત લેસી જીવ,
 પ્રીતિ રખો હમ સગાત, બાહિર તુરત કાઢો તાત ૩
 બઢો કાઢસી ખારે, અન જલ લેવણો મારે,
 હાંવે પુત્ર ચતુર સુખણુ, લેવે તુરત મર્મ પિછાણુ ૪
 હોવે તાત માત સનેહ, ઉલટો નારકોં કછુ કેહ,
 માતા પિતા યુદ્ધિહીણુ, જિનકા પુત્ર કહ પરખીન. ૫
 સમઝે નાંહ સારાસાર, ચાલે નિત્ય કહેણે નાર,
 નારી રચ્યો ઝૂઠોં જલ, ચૂરખ માનલી તતકાલ. ૬
 પ્યારી રહો દિલ હુશિયાર, કાઢું ડોકરો ધરખાર;
 પ્યારી સુણે મારી સીખ, ઈણુરો મરણુ હૈ નજદીક. ૭
 થોડે દિવસ મરસી ડેણુ, પીછે સુખી રહિજ સેણુ;
 અરખ્યો નારિકો તન ધન, તોડયો તાતસ્ર નિજ મન. ૮

(૧૫૮)

ધિક ધિક જીવણો અવતાર, નરકું દાસ કીનો નાર,
એલે ખોવિયો અવતાર, મૂરખ સકયો નાહ વિચાર. ૯
પિતા શીશ રાખ્યો પૂત, તિનકો કાઢણેકા સૂત;
પિતા સરસ શિરકે તાજ, જિનકો દૂખતાં નહિ લાજ. ૧૦

૩૨૪ દોહા.

નારિ રિઝાવણુ કારણે, માત તાત દુખ દેત,
સિમરથ ઐસે પુત્રકે, પડો શીશમે રેત. ૧
શઠ સમજ્યો નહિ સેનમે, નારી લગી સુપિયાર;
દયા હીણુ દિન ઉગતે, પિતા પાથરો બાર. ૨

૩૨૫ ચામર છન્દ.

કહના નારીકા કીયા, ડેરા પોલીયા દીયા,
બકણે લગ્યો ખોટા બેણુ, સીધો હૈ નહિ તું ડૈણુ. ૧
પડિયો રહૈ પોલી માંહ, રાખું તોહિ ધરમે નાંહ,
મેરી નાર સાચી સણુ, બકોં કહૈ ખોટા બેણુ. ૨
જરણા મત્ર માઝ બેર, નહિં તો તુરત માઝ ડોર;
હમકે સુણુ કરડા સ્વાલ, લાઠી માર કાઢું ખાલ. ૩
ઉમર કિયા ખોટા કામ, અબતો સુમિર દુષ્ટી રામ,

૩૨૬ ચૌપાઈ

માત તાતકોં ગારિ સુનાવે, રૈરવ ઘોર નર્ક સુત બવે,
માત તાત મુખ કહ કટુ વાણી, અનુચિત હોય પુત્ર ધર હાણી. ૧
માત તાત સંગ વૈર ચલાવે, જન્મ અનેક દુષ્ટ દુખ પાવે,
નારી સીખ ધરી જિન કાના, ઉંચ નીચ કષ્ટુ ભેદ ન બંના. ૨
માત પિતા મન પુત્ર દુખાવહિં, જન્મ અનેક ગલિત તન પાવહિં;
સુત વિત હાનિ ગલિત તન દોઢી, નર તનુ પાય પરૂ અમ આઢી. ૩
શિષકે સતગુર રતિપતિ પ્યારો, પુત્ર પિતા પૂજત નિશિ તારો,

(૧૫૯)

સમ્મતી સુરતી પુરાણ સયાના, નિજ ધર્મ મોક્ષ મુક્તિ નહિં આના. ૪
નેજ નિજ ધર્મ સજ્જ નરનારી, તેહિ જન તીનિહ્ન લોક સુખારી,
નન્ય ધન્ય તે દંપતિ કહિયે, તાકે દર્શનને કુખ દહિયે. ૫

૩૨૭ દાહા.

માતુ પિતા સંસારમેં, કાશી ગંગ પ્રયાગ;
શઠ સુત તિનઠા ત્યાગીકં, સગ પ્રિયાકે લાગ. ૧
માનવ તન ઉત્તમ અતી, તેહિ વગરયો નિજ તાત,
તિનઠાં પોલ પોઢાવિયો, શઠ સમજયો નહિ ખાત. ૨

૩૨૮ ચામર છન્દ

કહના બહુકા હોયા, સુસરા પોલમેં સોયા,
ફાટી સોડ દૂટી ખાટ, છુટો ભવન ગૈલી ટાટ. ૧
કરતો બહુત ઘરઠો માણુ, પૌલી પુત્ર નાખ્યો તાણુ;
મૂરખ પેહેલ સમગ્રત ખાત, જંહ લગિ સર્ખ તેરે હાત. ૨
અખ નર હુવો અપરે હાત, અહોનિશિ જાત મન પિછતાત,
પડિયો કુખી ફૂકે પૌલ, ભાગે છોકરા કર રૌલ. ૩
ઉરમેં બહુત પિછતાવે, સુખ સખ યાદ મન આવે.
નારી રખે નાંહ સંભાર, કથુચક તમક દે ફિર ગાર, ૪
પડિયો ખાટ તું પાપી, મનસા અજઠું નહિં ધાપી;
સુણતાં તુરત મનમેં ગ્રાલ, કાઢે તમકિ ખોટી ગાલ. ૫
ધુણે શીશ પીસે દાંત, આવે હાથ કાઠું આંત,
નારી તુરત માડું તોય, આવે કાલ ઉર મંહ મોય. ૬
દનડો અંથવગ્યો મેરો, લાગો ડાંવ અખ તેરો;
દિલડો અતિશય દૂખે, પડયો મડું હુ ભૂખે.

૩૨૯ દાહા.

ફૂકે કરમી રીસ કર, સાર કરે નહિં ઠાય,
અધરમ કીયા આદિમેં, જિનકે યહ ફલ જાય. ૧

બેટા બેટી અસ્તરી, અવર પુત્રકી નાર;
હરિ ભજ્યાં બિન સિમરયા, ચાલે સખ દુરકાર. ૨
અખ પિસ્તાવે પ્રેત સખ, પડિયો કૈદ કસૂર,
જે યહિ દુખકાં જાણુતો, સુમિરત રામ જરૂર. ૩

૩૩૦ ચામર છન્દ.

બૂદ્યો અવલહીમે ખાત, લાગો બૂલ તોય સંગાત;
તુમ્હરી કરી નિત્ય સભાર, મેરી માતકોં દી ગાર. ૧
માતા પિતા કુલકોં ત્યાગ, અહોનિશિ રહ્યો તો સગ લાગ,
મૂરખ કિયો મૈં તોય હેત, રહિયો રામ ખાલી ખેત. ૨
સૈણા કહૈ ખોટી નાર, સો સખ નિકસ આયો સાર;
પટકે હાથ પાંવ ૩ શીશ, પડિયો ખાટમે કર ચીસ. ૩
નૈણા નીર મસલે હાત, નારી મુજૈં નહિ ધક ખાત;
પતની હોય સૈણી નાર, પિવઝી રખે નિત સભાર. ૪
નારી હોય સુધડ સનેહ, ગરઢી અવશિતા સુખ દેહ,
પત્ની કરૈ પિવઝી સેવ, જાણુ ખાંસ આતમ દેવ ૫
પત્ની હોય પિવ આધીન, મીઠા વચન કહૈ હોય દીન;
ગરઢી અવસ્થા હૈ જોર, જ્યા મહ નાંહ મિત્રિ ઝોર. ૬
નિજ મન નારયૂ રહ નિત, પ્યારી હોય પૂરી મિત,
દોય મિલ રચ્યો યહ સ સાર, દેખો વાત દુદય વિચાર ૭
દોય મિલ રચે કાર્ય અનેક, કહો ક્યા કરૈ હોવત એક,
ચવદે લોક ચારુ ખાણુ, ચે સખ દોયકો મંડાણુ. ૮
જગમેં ધન્ય અરૂ નર નાર, ચાલે ચલત નીતિ નિહાર,
નિત મિત કૈ સાધૂ સગ, ઉર બિચ રગે હરિકો રગ. ૯
પૂરણુ ભાગ મિલિહ સન્ત, બોધત સરસ સત મત પન્થ,
રત ઉર રામકો વિશ્વાસ, તે નહિં રખે કિસકી આશ ૧૦

જાણી ખેહ ગેહ દેહ નાર, સ્વપનો લખ્યો સખ સંસાર;
 ધન જિન મહા પુરૂષ બડ જોગ, ત્યાગ્યો રોગ લખ જગ ભોગ. ૧૧
 તિનકોં અવસ્થા નહિં તીન, ધન જિન લીયો આતમ ચીન,
 તિનકોં કહાં જમણુ મરણુ, તિનકોં કહાં અશરણુશરણુ. ૧૨
 જિનકોં કહાં આદિ ન અન્ત, વિચરે પૃથ્વી મહ ધન સન્ત,
 તિનકોં કહાં તાત ૩ માત, સમજે સર્વકો ઈક જાત. ૧૩
 તિનકોં નાય ભેદાભેદ, ત્યાગી તાપ તીનુ ખેદ,
 દેવે જગત હિત ઉપદેશ, માયા રચ નાહી લેશ. ૧૪
 તિનકોં કહાં ગૃહ વનવાસ, તન મન ત્યાગદી તિન આશ;
 તિનકોં કહાં દેશ વિદેશ, આતમ તત્ત્વ રક્ત હમેશ ૧૫

૩૩૧ દોહા.

રતી મતી ઉરતે ગતી, તપે ન તીનૂ ઝાલ,
 રત આતમ વિચરે સદા, કર પાંચુ પૈમાલ ૧
 ધન જન લખ અખધૂતકો, ચરણ નવાવહી શીશ;
 ગુપ્ત પદારથ મોક્ષ ધન, ખગસહિ બિશ્વા બીશ ૨

૩૩૨ ચામર ઝંદ.

તિનકોં કહાં સુખ દુખ દાહ, આતમ ચિત્ત અપર ન ચાહ,
 જિનકોં નહીં આશ્રમ ચાર, ભાસૈ નાહિ નિમિત વહાર ૧
 ઐસે ધન્ય હૈ અખધૂત, ભેટત તાહિ સુધરે સૂત;
 ધન જન ધરી જગમે દેહ. પુનિ પરમાગ્રશી સન્નેહ ૨
 ધન તે અવતરે મહારાજ, સારે અનન્ત છવાં કાજ;
 ઐસા સન્ત વિરલા શેશ, જિનકોં વદિયે હરમેશ ૩
 ઐસા શુભં લક્ષણુ સન્ત, ભાવે ભવન વિપિન રહન્ત,
 તા મન ભિન્ન ભાવ ન હોય, ચક્ષુ અર્મ દીના ખોય ૪
 ધન તે લેખ ધારણુ ધીર, તારણુ શિષ્ય શરણુ સધીર;
 સોધણુ સધર મારગ શૂર, જત મત જ્ઞાનમેં ભરપૂર. ૫

જિનકોં શરણુ રામ સુહાય, ઉર બિચ અપર ભાવ ન ભાય;
આવે શરણુ જીવ અનેક, જિનકોં દયા-દૃષ્ટી દેખ. ૬
દેવે સર્વ સમ ઉપદેશ, અદર નાંચ માયા લેશ,
ધન તે ધીર ધારણુ સંત, તિનકોં નહી પથ અપથ. ૭

૩૩૩ દાહા

સિમરથ ઐસે સન્ત પર, વાડું તન મન પ્રાણુ,
પરઉપકારી પ્રીતિ નિત, ધન ધન સન્ત સુજાણુ. ૧
સત સગતી નિત હરીકથા, તિલક છાપ ગલમાલ,
ઉચરત રામ ઉસાસ નિત, ડરપત કાલ કરાલ. ૨
ગુરુ ભક્તિ હરિ હર ભજૈ, ચોથો તત્વ વિચાર;
ચવ સાધનતે તરક હૈ, ધિક જીવન સસાર ૩
સગહ અધમી અશુભ ક્રમ, અકરમ કર્મ સુહાય,
યા ભવમાંહી અતિ દુખી, અન્ત નર્ક પદ પાય. ૪
દુષ્ટી દુખ દુસ્તર સહત, જીવત જગમે જોર,
અન્ત ગતી તિનથી ભઈ, તે કછુ કહહૂ બહોર. ૫

૩૩૪ ચામર છન્દ.

પડિયો ખાટમે બેહાલ, ઉપર તમક આયો કાલ;
તડકા તોડ મોડે અગ, ઉર બિચ જન્મ માંડયો જગ ૧
દોરો સાસ કઠાં માંચ, દુખિયો જીવ નિકસે નાય,
આવે કુટમ્બી નર નાર, ખાપૂ રામ ભજ કરતાર. ૨
સુણુતાં તુરત ધૂણે શીશ, કાઢે આંખ પાડે ચીસ;
ઉમ્મર ગ્રીયા ખોટા કામ, ઢેહિ વિધિ ભજે આખિર રામ. ૩
ઉમ્મર અદપ ખોધ અદ, અખ તું પડયો જમકો કંદ;
ઉમ્મર ગ્રીયા અધ અનચાર, તન મંહ પડયો કષ્ટ અપાર. ૪
નિકસી જીભ ફાટા નૈણુ, લાગે સર્વ હરિ હરિ કૈણુ,
અખ તો લગી તુટણુ નાડ, કાઢી ખાટ નીચો પાડ. ૫

કંઠા સાસ નહિ આવે, બેટા કાયરી લાવે;	
અબતો બવતો સૂજે, બેટા અવર હી ખૂજે.	૬
બાપૂ વીનવાં થાને, હૈ સો બતાવો માંને;	
ત્યારી સ્વર્ગને હોવે, સુત મિલ દ્રવ્ય હી બેવે.	૭
બુડિયા દાંત પલટયા નૈણુ, બેટા બકૈ ખોટા બૈણુ,	
બાપૂ કઠિન હૈ બારી, દેવે નાહ હૂંકારી.	૮
બેટા દેહ સબકાં શીખ, ઇણકાં નાંધ મરણુ નજીક,	
સૈણા સુણો ઈચરજ બાત, છોડે નાંહ ખૂટો ધાત.	૯
બેટા દૂર બઠા બય, સબકો બોલ યહ સમલાય,	
રહગ્યો ધન ધરણી માંહ, હમરે હાથ આયો નાંહ	૧૦
ખૂટે વૈર લીયો જોર, યા સમ નાંહ શત્રૂ આર,	
સુત મિલ કહૈ શત્રૂ સાલ, આખિર સમયકા યહ હાલ.	૧૧
સુતલખ અદલ મહા બિડ જોર, આખિર વક્ત માંડે શોર;	
સુતકો આખરીકો હેત, પિતુકો અસલ અપયશ દેત.	૧૨
પિતુકે મરણુકી નહિ ત્રાસ, ઉર વિચ લગી ધનકી આશ,	
ઈતને આય પ થો કાલ, જમ લે તુરત નાખી બલ.	૧૩
ઉમ્મર બય પ થી તીર, તનસૂ તુરત ચૂકો સીર;	
જમડો પાસ પુહતો આય, છુટો પ્રાણુ હિચકી ખાય.	૧૪

૩૩૫ દાહા

જમડે જીવ નિકાસિયો, દે ગુરજ્યાં ધમરોલ,	
ચલ્યો ચિત્ત પિછતાવતો, છોડ નચકી પોલ.	૧
રહ્યા ધણા દિન નચમેં, કર કઈ અધરમ કાજ;	
છોડ ચલ્યો છિન એકમે, વિલખો સબહિ સમાજ.	૨
કાયા માયા નારિ સુત, બાઈ બધુ કુટમ્બ,	
આખિર ચલણો એકલો, કરણ લગે સખ બમ્બ.	૩

(૧૬૪)

શુભ અશુભ આછી ભુરી, યશ અપયશ પુન પાપ;
યમદ્વારેમે જીવડા, ભુગતે આપોઆપ

૪

૩૩૬ ચામર છન્દ

પ્યારી રોવણે દૌડી, વાલમ વીછડી જોડી;

લારે છોડ ચાલ્યો પીવ, તનતેં તુરત ત્યાગુ જીવ.

૧

સખિયાં ગામઝી આવે, રાગી જલ્લાઝી ગાવે,

સખિયાં કહૈ રહો બોલી, કહૈ હૂં હોવસૂ હોલી

૨

પ્યારો જીવઝી જડ હી, કાયા હમારી પડહી.

પાસી ખાયકે મરસૂ, દુખઝી ખાત કહાં કરસૂ.

૩

તન મન તોહીમે સોંપ્યો, કહણો કબહૂં નહિ લોપ્યો,

મોહરે છત્ર શિર મહારાજ, આશ્યો દિવસ મેરો આજ

૪

ખાવદ લેગયો સુહાગ, ભૂડો લિખ્યો વિધના ભાગ;

પિય જિય ત્રાસ નાંહ લગાર, ઉરમે શોચ નિજ સુગાર

૫

પન્પચ જગત દેખાવે, આસૂ એક નહિ આવે;

ઉગ બિચ ન્યાત હો ગઈ આજ, દુરગધ ગઈ સુધયો કાજ

૬

કાંયા હરખ કારે ધૂડ, રોવે રોવણા સખ કૂડ;

વનગ કરણુ લાગી ધૂત, ખાનિદ પ્રિયા ત્યાગી પૂત

૭

તુમ કહા અકલ આઈ એહ, પ્યારી તોડ ચાલ્યા નેહ,

કાહુ વિધી કરુ ઉમ્મર ટેર, એકર દરસ દેજ્યો ફેર

૮

એકર મિલો પ્યારી આય, ખાવદ દયા ઉરમે લાય;

તુમ પ્યન સલી ઝૂઠા મુખખ, ખાનિદ દેગયો બડ દુખ

૯

અખ તન ઊતરે શ્રંગાર, જગમે જીવણો ધિકાર;

રહતા ખાટ માંહિ સોય, એ દિન આવતો નહિ મોય.

૧૦

તુમ તો સુખી હોસો સેણુ, આયા હમીકો દુખ દેણુ,

૩૩૭ દાહા

જીવત મારી લાઠિયાં, મૂવાં કિયા બખાણુ;

પ્રેમ વિના પરપચ કરૈ, યહી નારિ છલ બાણુ.

૧

- મુખ ઊપર મીઠી રહે, ઉરમેં અવર સ્વભાવ,
શ્રી હરિ ઐસી નારિને, તાતે થભ તપાવ. ૨
- તોડ પતિષ્ટી પ્રીતડી, પડપંચ રચત અપાર;
કુલદા અધમી નારકોં, ક્યુંહ રચી કરતાર. ૩
- ભીરુ પ્રિયા જગમે ભલી, પૂરણ પીવ સનેહ;
પીવ હુકમ હાજર સદા, જહ લગિ અપની દેહ. ૪
- વચન પતિષ્ટી સમ્મતી, તજ પતીષ્ટી સેવ;
મજ પતિવૃત ભાવ રત, લખ આતમ નિજ દેવ. ૫
- મરણ વક્ત મૂંગો કિયો, જીવત જાણ્યો બેલ;
કહ મુખસેં ખોટી કરી, ઉરમે છૂટી ગૈલ ૬
- પુત્ર કુટમ્બી સખ મિલ્યા, ક્રીનો જગન વ્યવહાર;
શીશ ઉઠાયો શોચ બિન, મરઘટ દિયો ઉતાર. ૭
- કાયા જરી કાઠ સગ, કર મુખતેં ધન સોર,
એકર દરશન દેવજ્યો, આજ્યો ભવન બહોર. ૮
- વૃથા શબ્દ પરપંચ રચ, સાચો નાંહ લગાર;
ધનષ્ટી પ્રીતી તે કરે, તિન નરકોં ધીકાર. ૯
- ધર ચલ આયા આપણે, સોચ નહી મન લૈર;
મરગ્યો ખોટી વખતમે, તાત લિયો મમ ઐર. ૧૦

૩૩૮ ચોપાઇ

- તન ધન નારિ પુત્ર પરિવાર, ત્યાગ ચલે જન જીવ બિચારા;
કાલ કરાલ કિયો તનુ ભગા, નિજ કૃત સાથ અવર નહિ સગા. ૧
- રાંમરતનધન તજ ધન ધાયો, આખિર વક્ત અરથ નહિ આયો;
ધર્મ કરત નરં શકા ક્રીની, કવડી આખિર સગ ન લીની ૨
- સન્ત સમાગમ ઉર નહિ ચીન્હી, આખિર વક્ત યાદ નહિ ક્રીની;
ત્યાગ ચલ્યો કછુ હાથ ન આયો, માલ મુલક ધન ખલક પરાયો. ૩

(૧૬૬)

યાતે તુમ જગહ્ન મમ ભાઈ, સન્ત સરસ વિધિ કહ સમુગ્રાઈ,
રામ ભજત નિત જગત થેહી, નર તન રતન સફલ કર લેહી. ૪
ધન જેહિ જન જગ મહ પગ ધારે, અત સમય મુખ રામ ઉચારે;
આખિર વખત રામધુનિ ધારહી, જરહિ પાપ જન જન્મ સુધારહી ૫

૩૩૮ દોહા

ધન ધન તે નર અવતરે, રામભક્તિ લયલીન,
આખિર તક આસા અખંડ, તિન કારજ ભલ કીન. ૧
જન્મ પાઈ યા જગતમેં, જપૈ ન રામ સુખાણ,
બ નરકી અતિ દુર્ગતી, આગૈ કરુ બખાણ ૨

૩૪૦ ચૌપાઈ

ધન જગ માંહિ જિંદે નર શૂરા, રટહિ રામ પરમારથી પૂરા
જગ જીવન ફલ પૂરન પાયો, આખિર સુરપુર ધામ વસાયો. ૧
યાતે નિજ મન મોહ અભિલાશા, આખિર રામ કહનકી આશા;
હરી હર સતગુરુ કિરપા શ્રીજ, યહિ વરદાન અભય સુખ દીજ ૨
આખિર વક્ત રામ રધુનાથા, ચરણ-કમલ ચિત રખહુ વિધાતા;
ધન ધરખાર પુત્ર પ્રિય નારી, એક ન ચહિયે આણ તુમહારી. ૩
અખિલ ચરાચર અન્તર્યામી, ભેદ લખેહુ સુન નર સિર સ્વામી
યઘપિ કપટ કરુ તુમ આગે, તજ તવ નામ કુસગ સગ લાગે ૪
કૃપાસિધુ તુમ સિધુ અગાધા, ક્ષમા કરહુ તુમ મમ અપરાધા;
નિજ સ્વભાવ પ્રભુ લેહુ સભારી, ગજ ગણિકા ગોતમતિય તારી. ૫

૩૪૧ દોહા

અધ બધિર પગુલ અપર, આવહિ જહાજ મઝાર;
નિજ સ્વભાવ તારણ તિરણ, કરહી પૈલે પાર ૧
દીનખધુ અશરણશરણ, પતિતઉધારણ પાર;
પાંચ પરેકી સૂગતી, નર સુર અસુર અપાર. ૨

(૧૬૭)

૩૪૨ ચૌપાઇ

અનત કોટિ ખલ અધમ ઉધારા, અધમઉધારણુ નામ તુમ્હારા,
 યહિ સુન નામ હમહિ વિશ્વાસા, કરહિં પાર પ્રબુ યહિ ઉર આશા. ૧
 અધરમ કર્મ કરત દિન રાતી, વિમલ ભક્તિ ઉર નાંહ સુહાતી,
 ચિત ચંચલ ધાવત ચહુ ઝોરા, અધરમ કરમ કરત મન મોરા. ૨
 રામ ભજત આલસ અનચારી, તકત ફિરત પરધન પરનારી,
 મોહ મન ચચલ ચોર લખારી, ધીરજ ધર તન અધમ અનારી ૩
 યહિ ભવસિધુ અપાર અથાહી, તુમ બિન ભવનિધિ પાર ન જહી,
 જય વિભૂનાથ શરણુ મે તોરી, યમ દરશન નહિ દેહુ બહોરી ૪
 યમ કિંકર કર ગુરજ ભય કર, તિનશ્રી ત્રાસ ભજુ નિત હરિહર,
 શાસ્ત્ર અનન્ત સન્ત યૂ ગાવે, રામ જપત યમ ચક્ર ન આવે ૫

૩૪૩ દોહા.

- જય જગજીવન નાથ તુમ, અધમઉધારણુહાર.
- સાંચ તુમ્હારો નામ યહ, કર સિમરથકોં પાર ૧
- સૂકર સમ બકતો ફિર, બિન કરણી મહારાજ;
- કહ સાધુ જગ ભેદ બિન, આપ રખો મમ લાજ ૨
- મન ચચલ ચાતુર અતી, જપતો નાંહ જરુર;
- તજ કચન ગૃહ કાચકોં, કથત ફૂરહી ફૂર ૩
- સાચ કથે સાચે મતે, સાચા સન્ત સધીર;
- ઉર રત રાતા રામરસ, ધન પગ ધારે ધીર ૪
- હમ શિર બાનો સાધુકો, ચહૂં અસાધુ ચાલ,
- જો હરિ કૃત્ય નિહારિહો, હોસી કવન હવાલ. ૫
- પાપીશ્રી ગતિ હોત હે, સો સખ મુઝકો યાદ,
- કછુચક ઉર અનુભવ હમે, કછુચક કથ ગયે સાદ. ૬
- ન્યાયકચેડી વર્મશ્રી, મેં જુગતી કેઈ વાર,
- પખો ન રાખૂં પ્રીતિસેં, લિખૂ વિચાર વિચાર. ૭

(૧૬૮)

નહિં પરમારથ હરિકથા, સન્ત ન રામ સુહાય;
તે અધમીકી અવગતી, સુનિચો ચિત્ત લગાય.

૮

૩૪૪ ચૌપાઇ.

રામકથા હરિભક્તિ ન જની, આખિર એક ચલ્યો અભિમાની;
જમકી ત્રાસ દુષ્ટ દુખિયારી, તનુ ત્યાગત ગલ પાસી કારી. ૧
ત્રાહિ ત્રાહિ કર આગે લાગા, મુવે શ્વાન જ્યૂ ખેચ ન લાગા;
સૂક્ષ્મ દેહ મરે નહિ મારી, યમ લય ડરપ ડરપ દુખિયારી. ૨
લે યમ જીવ ધર્મકે આગે, ધર્મરાય ખૂઝનકો લાગે;
કાયથ ચિત્રગુપ્ત દોય પૂરા, ચતુર પ્રબીન ચાતુરી શૂરા. ૩
અનત અક્લ ચિતકી ચતુરાઇ, જિનકે આગે ચલહિ ન ભાઈ,
ધર્મરાય પુર જહિ ધ્રમ નીતિ, તે સખ યાદ ઉઠીકાં રીતી ૪
જહિ જગ કર્મ કરત નર નારી, બિનહિ પ્રયાસ લખે ઉર સારી;
દિવ્ય ચક્ષુ સુર વિશ્વ નિહારે, મન વચ કર્મ લખહિ ઉર સારે. ૫

૩૪૫ દોહા

ધર્મરાયકે પુર મહી, ચલે ન ચાતુરી એક;
પીછેહી પિછતાયગે, અખહી વિચારો નેક. ૧
પાપ પુણ્ય અધરમ ધરમ, અકરમ કર્મ પ્રતાપ,
કાયથ હાતે કલમ સખ, લેખો લેસી આપ. ૨

૩૪૬ ચૌપાઇ

યમ જહિ જીવ પકરિ તહ લાવે, તેહિ અવસર સખ વાંચી સુનાવે;
જહિ જગ જીવ કમાવતિ કર્મા, વિધિ નિષેધ કછુ ધર્મ અધર્મા. ૧
વિલગિ પાપ પુન તુરત ખતાવહી, જહિ જિન જીવ કિયા તે પાવહી;
ચિત્રગુપ્ત દોઇ ધર્મ સહાહી, પક્ષપાત ઉર અદર નાંહી. ૨
ધન તેહિ પુરૂષ યથારથ વાદી, અમખ જખત નહિ સત્ય સંવાદી;
અસ ખ યુગન અસ આદિ અનાદિ, કાયથ નેક નિરખિ હમ ગાદી. ૩

(૧૬૯)

પંચ હોય મુખ પક્ષ ઉચારે, જિનકોં જન્મ ગુરજ ગહિ મારે,
જગ મંહ ઝૂઠા ન્યાય ચુકાવે, કર પરપચ સૂંક લે ખાવે. ૪
કન્યા વેચિ દ્રવ્ય લે ખાવે, સાચેહિ ઠ કલક લગાવે,
જતી સતી નૃપતી કિન હોઇ, રૌરવ નર્ક પધારહિં સોઇ. ૫

૩૪૭ દોહા.

ન્યાય ધીશ સખતે અધિક, માત તાત ખડ બ્રાત;
ન્યાય ચુકાવે નેકબદ્ધ, તો હરિહર સાક્ષાત. ૧
ધર્મરાય દરબાર મહ, અદલ ન્યાય ઇકતાર,
રાવ રકકો ભય નહિ, કાયથ કરત વિચાર. ૨

૩૪૮ ચૌપાઇ.

સન્મુખ જીવ ખડો અવિચારી, કિયા કૃત્ય કહું બાંચ વિચારી,
અધર્મી નર નિત અધર્મ કમાયો, ધર્મપુરી મહ બખ ન આયો. ૧
અધર્મ કરત કરી નહિ શકા, નર્ક સિધાવહુ દુષ્ટ નિશકા,
ન્યાતિ બતિ મહ ઝડ કમાયો, સત્ય ઉથાપિ ઝુઠ મન ભાયો. ૨
રાજકચહરી ઝુઠ ચલાવે, ઝુઠા કાગજ માંડિ સુતાવે,
પર અકાજ કર ધન હિત ધાયો, ઝુઠે ઝુઠો ન્યાય ચલાયો. ૩
આદિ અન્ત મધ ઝુઠ સુહાયો, સાચ શબ્દ હિરદૈ નહિ ભાયો.
યહિ અવસર કાયથકે આગે, ઝુઠ કપટ કછુ જોર ન લાગે. ૪
અકલ અનેક અનત ચતુરાઇ, ચુપ હોય બૈઠો ચલે ન કાઇ,
પાપ અપાર ધર્મ કછુ નાંહી, નર્ક નિવાસ કયો ગૃહ બાંહી. ૫

૩૪૯ દોહા.

ઉડગ્યાંકૂરખ કાયદા, માત તાત અરૂ બત;
નર્કપુરીને ચાલિયો, અખ ચિતમેં પિછતાત, ૧
પીઠ રીઠ દૈ ગુરજાડી, આગલ સૂલાં સાર;
માર પડે પીજર દુખી, ડર ડર કરૈ પુકાર. ૨

(૧૭૦)

પાસ મરત પાણી વિના, ઊપર અગ્નિ કરૂર,
ધર્મ કરત નર તન મહી, રક્ષક હોત જરૂર. ૩
ચોરી જારી ઇરષા, પર નિધા કર પાપ;
ધર્મપુરી બિચ પ્રાણિયા, ભુગતે આપોઆપ. ૪

૩૫૦ ચૌપાઇ.

જૈચિ જીવ યમ ચલેહુ આરાતી, વિકલ પ્રાણ આતમ ધબરાતી,
વદન લય કર કિ કર ઘોરા, માર માર ઉચરત ચહૂ ઓરા ૧
અરૂણ નેત્ર તન શ્યામ શરીરા, બ્રહ્માદિક મુખ નિરખિ અધીરા;
નર સુર નાગ સત મતિ ધીરા, યમ લય માન ભજત રધુવીરા. ૨
મન વચ કર્મ રામ હિતકારી, જિન જમકિ કર ત્રાસ નિવારી,
કુટિલ કઠોર કુકર્મ કુભતિ, જન સતસંગ દુહય ન સુહાતી. ૩
અધરમ કરમ અનત જગમાંહી, પુરૂષ પુરાતન કહત લજહિ,
તજ હરિ પાપ કરત ઉર ધારે, તેહિ શિરમાર પરત યમ દ્વારે ૪
ધાતુ થ લ લે અગ્નિ તપાયા, તાતે તુરતહિ તન લિપટાયા;
પર ત્રિય જિય સંગ અતિહિ લુલાયો, તાતે તન તહ અગ્નિ તપાયો ૫

૩૫૧ ફાહા.

અગ્નિ તાપ તન તખ તપ્યો, કરત ત્રાહિ પસ્તાય;
મન મેહલી મોહત ફિર્યો, લગે ન એક ઉપાય ૧
યમકિ કર કહે જીવ સુન, અખ કિમી કલપે કૂર,
નર-તન-રતન ગમાવિયો, હો વિષિયા ચક્રૂર ૨

૩૫૨ ચૌપાઇ.

ધર્મ નીતિ મગ ત્યાગિ અભાગી, નિઃશક સનેહ અપરત્રિય લાગી,
અનત પ્રપચ ત્રિયા ઉર રાતી, કપટિ કઠોર કુલિશ સમ છાતી. ૧
ધાતની નારિ પુરૂષ ઉર લાવહિ, ઉભયલોક મહ અતિ દુખ પાવહિ;
પાપી જીવ કિમ કરત પુકારા, નિજ કૃત ભુગતહિ વારમ્બારા. ૨

(૧૭૧)

નારિ પ્રેમપ્રિય પલક ન છાંડયો, તાંહ તનુ જરિ તુરત રસ કાડયો;
પરધર તકત શંક નહિ આણિ, અગ્નિ સૈજ સોવહ્ન યહ પ્રાણી. ૩
સત સગતિ મહ આલસ કીનો, કુપથ પંથ રત નિત ચિત દીનો,
કાશી પ્રયાગ ન પરસ્યો ગગા, પાવહિ કાટિ કિયો ચૌર ગા. ૪
ઝકત ઝૂઠ અનરથ ઉર લાગી, બકત શંક નહિ અધમ અભાગી;
નિજ અકરમ ક્રમ લખ ન અજ્ઞાની, નિઃશંક અપર નિઘ ઉર ઠાની. ૫

૩૫૩ દોહા.

પર-નિ દક સખસે અધમ, આતમ-ધાતી સોય,
સુન હરિજન હિરદૈ ધરો, કરો ન નિઘા કાય. ૧
પર-નિ દા પરતાપતે, તન દાદુરકી જીણુ;
જીવ દુખી જીવ્હા વિના, પછતાવહિં શિર ધુણ. ૨

૩૫૪ સોરઠા

પર નિ દક નર નારિ, દાદુર તનમે દેખિયૈ,
તાહિ ન ભખૈ મજરિ, પરતખ પરચો પેખિયૈ. ૧

૩૫૫ ચોપાઠ.

સત્ય શબ્દ મુખ એક ન ભાખ્યો, અનરથ અનલ હૃદય ધરિ રાખ્યો;
વિપિત ખાંસ જિમિ વશ અનારી, અનરથ વચન પ્રેમ-વન જરી ૧
પકરિ જીભ યમ ખેચી નિકારી, સુનહ્ન સજન સત ખાત હમારી,
જ્ઞાનચક્ષુ વહિ દિવસ નિહારું, ત્રાહિ ત્રાહિ કરી રામ પુકાર. ૨
ભલેહિ નાથ વોહી દિવસ ન દીજ, મોહિ અનાથકાં શરણે લીજ;
યમપુર દરશન દેઈય નં દાતા, ક્ષમ અપરાધ કરહ્ન રધુનાથા. ૩
તુમ બિન રક્ષક કોહુઅ ન મેરો, ચરણકમલ રાખિય મોહિ ચેરો;
જય રધુનાથ ભક્તહિતકારી, તુમ સુમિરત સુધરહિં વિધિ સારી ૪
વિશ્વ ચરાચર જીવ આધારા, હમસે અધમ અનત ખલ તારા;
હરત પીર કરતૈ પરમારથ, તારણ જીવ યહી નિજ સ્વારથ. ૫

(૧૭૨)

૩૫૬ દાહા.

- જન્મપુરીકે ચિન્હ સખ, ઢેહિ વિધિ લિખુ જનાય;
દિલ ડરપે કર થિર નહિ, લિખત પ્રાણુ ધખરાય. ૧
- યમ કરાલ કિ કર કઠિન, નિરખત ધરહુ ન ધીર;
પરથમ દૂરા રાખિહો, શરણાગત રઘૂવીર. ૨
- કષ્ટુચક નિજહિત કારણે, કષ્ટુચક પર ઉપકાર,
સખ ખીતી વરણું સહી, દ્વંદ્વ વિચાર વિચાર. ૩
- કપટી કુટલી કુતરકી, નગટા કાક નિઠાર,
તે નહિ માનહિં યહિ કથા, સુન માનહિ સખ ઔર. ૪
- સ્વર્ગ નર્ક ઝુઠા કહે, વૃથા કહે સત્સંગ;
તિન પુરૂષનકી સૂધરી, સો સખ સુનિયે ઢંગ. ૫

૩૫૭ ચૌપાઈ

- ઉર વિચ અદલ અનીત સનેહા, મિનખ સ્વરૂપ અસુર લછ દેહા;
સુરાપાન તેહિ પાન કહાવે, નિજ સ્વારથ કારણ સમુઝાવે. ૧
- વેદ શાસ્ત્ર સત નીતિ ઉથાપહિ, સ્વારથ રત અપનો મત થાપહિં;
કાજ અકાજ હોઉઠોહૂ મરહિ, કર પરપચ કાજ નિજ કરહિ ૨
- રસનાકે ખસ જીવ હનાવહિ, બણ સતગુરુ ફિર માંસ મંગાવહિં;
ગુરુ શિષ્ય મિલ અમિષ અહારી, નર્ક નિવાસિ ભયે નર નારી. ૩
- ધિક તે નારી માંસ મુખ મેલહિં, ડાકિની તનુ ભૂતનિ હોય ખેલહિં;
નિર્દય નર પર જીવ દુખારી, જીવત પ્રેત લખો નર નારી ૪
- પશુ તનુ ભખત તેહી પશુ રૂપા, વેદ શાસ્ત્ર કહ નીતિ અનૂપા;
વિધિવત શખ્દ સન્ત પરમાના, નીતિ વચન સુન મમ ઉર માના. ૫

૩૫૮ દાહા

- અહિંસા પરમો ધર્મ, કૃષ્ણ કહે પરમાન;
જિનકે ઉર નિત વસત હૈ, તે ધન પુરૂષ નિધાન. ૧

સખ સન્તનકી સમ્મતી, કહત પુરાન પુકાર;
નિજ કૃત ભોગે અવશહિ, સુનિયો દ્વંદ્વ વિચાર. ૨

૩૫૯ ચામર છંદ.

નિત કરત માંસ આહાર, તે ઉર દયા નાંહ લગાર;
ખાવત માંસ કર કર સ્વાદ, સન્મુખ સન્ત કર અપવાદ ૧

હિ સક પાપ કર્મ કર, જમડો ત્રાસ દે ભરપૂર;
તન પર સહો અગ્નિ તાપ, વિષયા રસકો પરતાપ. ૨

કિ કર પકડિયો લલકાર, દીનો નીર તપતહિ ડાર;
કૂટે કાગ કીડા ખાય, કૂકે ત્રાહિ મન પિસ્તાય. ૩

માર્યા જીવ ખાદો માંસ, કીડા કાગ ખેચે અશ,
સમજ્યો સૈણ નાંહ લગાર, માર્યા જીવ હોય હુશિયાર. ૪

આયા પાપ આડા એહ, તોડે ચામ મુતલખ તેહ,
દુખકો નાહ વારાપાર, આમિષ ભખ્યો બિગર વિચાર ૫

ભુગત્યો તપત કુણડ કઠોર, ત્રિતિય ત્રાસ દે ફિર ચોર;
માતા પિતા તીરથ રૂપ, તિનકોં દિયો કષ્ટ અનૂપ ૬

લીયો જન્મ ગોદી માંહ, પકડી દુષ્ટ કરડી ખાંહ;
શિક્ષા લાલકર પાપાણુ, તિન પર પટકિયો કર તાણુ. ૭

અગ્નિ તાપ કઠિન કઠોર, મારણુ લગે કર કર શોર,
કિ કર હાલરયો મુખ ગાય, ખાખૂલાલ શમ્દ સુનાય ૮

માતા પિતાકોં દી પીર, પાપી મહ દુઃખ શરીર;
નર-તન-રતન હીર અમોલ, તિનકોં લખ્યો નહિ શઠ તોલ. ૯

રોદ્યો વિષય સગ પરિવાર, મુખમે મેલ અમિષ અહાર,
પી મદ બક્યો જર બેજર, માતા તાતકોં દી ગાર. ૧૦

૩૬૦ સોરઠા.

આમિષ ભોજન આહાર, સુરાપાન પી પ્રેમસે,
જલપ બક્યો બેજર, જિનકો જન્મ જવાબ લે. ૧

(૧૭૪)

તીરથ રૂપી તાત, માતા પુદ્ધ પરમેશ્વરી;
તિનંકાં તુ સતાત, તે દુષ્ણ ભુગતે આપ તું. ૨

૩૬૧ ચામર છન્દ

દીન્હી કણ્ઠમે તિરશ્ચલ, તા છિન ગયો આપો ભૂલ;
દુવિધા નિત્ય પાંચુ દેવ, મનસુ માન ઝુઠી સેવ. ૧
બ્રહ્મા વિષ્ણુ શંકર શેષ, જિનકોં વદિયે હરમેશ;
કરતા પુરૂષ જગદાધાર, જિન જિન રચ્યા જગ નર નાર. ૨
કરતા ભર્ત હરત હમેશ, તિનંકોં દ્વદય પ્રેમ ન લેશ;
હતતુ તીન એક સ્વરૂપ, જોકોં લખ્યે જન બડ ભૂપ. ૩
જિનકોં લખત પાવે મોક્ષ, દ્વદયે હોત જ્ઞાન અપ્રોક્ષ,
આદ્ દેવ તીનુ ઈષ્ટ, તિનંકોં બક્યા દુષ્ટ અનિષ્ટ. ૪
ઝૂરખ કરી નિદા ધાપ, જીલહિ ચિપટિયા દોય સાંપ;
મારે ઝાટ કર કર જોર, ભાગે કહાં હરિકા ચોર ૫
ખોટો અપર નિદા પાપ, યમપુર જીલ કાટે સાપ,
યાતે સુણો સેણુ સુજણુ, લીજો બૈણુ સાચ પિછાણુ; ૬
છોટો નાર અપરી નેહ, માતા પિતાંકોં સુખ દેહ,
નિદા ધીજીયો મત ડોય, જ્યાતે નર્ક વાસા હોય. ૭
મદ્દકોં તજો અમિષ અહાર, જિનતે સદૈ કષ્ટ અપાર,
સિમિયો દાસ તોય નિજ સૈણુ, જ્યાતે બકૈ સાચા બૈણુ. ૮
સમઝો સાચ માનો અબખ, બીતો બય અવસર સખખ;
માનો રીસ તો લલ લલ્લ, સિમિયો બકે બાત અસલ્લ. ૯
હમ શિર પડી જમકી માર, તે સખ લિખુ મુખ લલકાર,
તૂતો સમઝ મેરા તાત, સાચી લિખી હિતકી બાત ૧૦
અખ મૈં શરણુ આયો સન્ત, જતેં તજ્યો અધરમ પન્થ,
સુણિયો સીખ ભણિયો રામ, સારે રામ સખહી કામ. ૧૧

(૧૭૫)

૩૬૨ દાહા.

રામ વિના જે કામ હ, સો સખ જન નિકામ, રામ પઢાવે ધામ નિજ, અપરાં સરે ન કામ.	૧
દામ સનેહી દેહ લગ, આખિર શરણે શામ, હાંકર પ્રીતિ હમેશ હર, ભજીયે સિમ્રથરામ.	૨
માનુષ તન અવસર મિલ્યો, તજીયે ઉરતે તાપ; ભજીયે આતમરામકોં, સિમ્રથ તજ સતાપ.	૩
જે હોણી સો હોગઇ, ફિર હોસી સોઇ સાર; અખ ચિન્તા ક્યૂ કીજીયે, કર મન બ્રહ્મ વિચાર.	૪
સિમ્રથ શેય નિવારીકે, નિત ઉઠ રામ સનેહ; અદલ ભરોસો ઈષ્ટકો, ધરૂ ન દૂજિ દેહ.	૫
પારસ પરસ્યો પ્રેમથી, લોહ કચન કહ સોય, અનત યુગન તક ઉદ્ધમો, ફિર લોહા નહિં હોય.	૬
અદલ ભરોસો મમ હિયે, ઉર બિચ હરિ હર ભાવ; અનત જન્મ એહલા ગયા, હમકે સીધો ડાવ.	૭
ખાંત અસલ ખાસી હમે, નર્ક સ્વર્ગ સંસાર, કરિહૈ સો ભરિહૈ સહી, ચો સાચો ઇતખાર.	૮
તાતે અરજી આપને, કરૂ ઉભય કર જોર; રામ ભજો અકરમ તજો, શત્રૂ જન્મ કઠોર.	૯
નાર તજો નિજ પીવકોં, કરે અપર નર પ્રીત, સો સખ સુનિયો પ્રીતસે, ઉન ખ્યારીકો ગીત.	૧૦

૩૬૩ આમર છંદ

ખ્યારી ત્યાગ અપણો પીવ, રાચ્યો અવરકે સંગ જીવ, નિત ઉઠ પીવકે સંગ ખાર, અપરો માનિયો ભરતાર.	૧
તોડયો પીવસૂ નિજ મન્ન, અરખ્યો અપર નર મન તન્ન; સાસૂ શ્વસુરકોં દે ગાર, બોલે અપરસૂ કર ખ્યાર.	૨

(૧૭૬)

નાગણુ આગકો અગીઠ, ચાહું પીવકી નિત પીઠ;
કડકા મોઢ તોડે હાડ, નિત ઉઠ કરત પિવ સંગ રાડ. ૩
મેરો બદન ગૌર સ્વરૂપ, નિરખત ખુશી હો બડ ભૂપ,
પૂરવ પાપકૌ પરિણામ, મૂરખ મિલ્યો પીવનિકામ. ૪

૩૬૪ સોરઠા

નર તન પાય અમોલ, ખાવદતે ખારી રહૈ;
જમ મારત અણુ તોલ, ઈશક સગ નહિ આવિયો ૧
રામ રૂપ લખ પીવ, નિત ઉઠ પગલ્યા પૂજતી,
તો સુખ પાતો જીવ, વાસ બસત અમરાવતી. ૨

૩૬૫ ચામર ગન્ધ

નારી કરત પીવ વિરોધ, લીનો નર્ક મારગ શોધ,
પિવકું કહત ખોટા બોલ, બોલે અવરસ મન ખોલ ૧
મેરો મૂઠ સગ સંજોગ, વિધિના લિખ્યો ખોટા જોગ;
કાલો કુધરણો બેકામ, અમલી અમલ ખોયો ધામ ૨
મેરે સ્વાગકો મન શોચ, નાંતો તુરત જાઉ પોંચ,
પાપણી અપર પીવ સગાત, કરણે લગી નિજ પિવ ઘાત ૩
ખોટી નાર ઉમ્મર ખોય, ચાલી આખરીમે રોય,
પકડયા જમ્મ દોનૂ હાત, મારે ગુરજ લાઠી લાત ૪
લીની લાલ થલે લાય, અગ્ની સેજ પર સોવાય,
ભરિયો બિગર છાણ્યો નીર, વિચ્છૂ સર્પ અગન શરીર ૫
અગ્ની જલત પૂકે જોર, હરિ બિન નાંહ મિત્રી ઔર,
દેતી જો પિયાકોં મુખ્ય, તો નહિ પાવતી યહ દુઃખ. ૬
રાખ્યો અપર પીવ સનેહ, તાતે અગન જરી દેહ,
પાતક ગર્ભહત્યા ઔર, જસે સહૈ દુઃખ કઠોર ૭
જિતના બાલકે શિર બાલ, ભોગે નર્ક એતા કાલ,
મુખ તે હરખ ગાઈ ગાલ, મુખડો જલ્યો અગ્નિ ગ્રાલ. ૮

(૧૭૭)

ચારી યુગલ ઊપર ચિત્ત, જુગતે દુઃખડો અખ નિત્ત;
હિંસા કરણ હર્ષ અપાર, જસે રહે શિર પર માર. ૯
માયા જીવ સુતકે હેત, જસે જન્મ યાં દુખ દેત,
દેખે અનત ઐસા દુઃખ, તીન્હુ લોકમેં નહિ સુખ ૧૦

૩૬૬ દાહા.

કિંકર કહે સુણ પાપણી, ધિક તોહિ કુલટા નાર,
ખોટે કરમન કારણે, અનન જન્મ સહ માર ૧
હોસી ડાકણ ભૂતણી, સૂકરી ભૂકરિ ભૂડ;
એક પતીકી પ્રીતિ બિન, અનત કષ્ટ સહ મૂઠ ૨
કરમ લિખ્યો જિન પીવકે, રહતી હાજર દાસ;
યમપુર નયન ન નિરખતી, કરતી સ્વર્ગ નિવાસ ૩
અખ પછતાયાં કયા બને, જન્મ અમોલક ખોય;
કિયા કર્મ છૂટે નહિ, સખ જુગતેગી રાય ૪
જન્મ પાપી નર નારિકી, કહી હકીકત એહ,
નર્ક-પુરી દુખ પાવિયો, ખોય અમોલખ દેહ ૫
નર દેહી ઉત્તમ અતી, જે ભજતો હરી નામ,
જીવત મહિમા જગનમે, આખિર સ્વર્ગ સુધામ ૬
નર હરિજન હરિકાં ભજે, તજે કામના કર,
શુભ લક્ષણ સુમતી સરલ, સુરપુર સુખ ભરપૂર ૭
જન્મપત્રિકા યથ યદ, લખ્યો મતી અનુસાર;
હરિજન કવિજન સુજન જન, લીજે સર્વ સુધાર ૮
મૈં બાલક તવ ચરન હૂં, તુમ હો તાત સર્વગ્ય,
લખ અનાથ શરણે લહો, મૈં હૂં અગ્ય તુમ તગ્ય. ૯
સિંધૂ મધ્ય તીરથ સબૈ, હરિ હરમે સખ દેવ;
ભક્તિમેં સુક્તિ સખહિ, યૂં કવિ કવિતા લેવ. ૧૦

(૧૭૮)

બકત તોતરી ખાત નિત, તાત ગોઠ મહ બાલ;
સમુગ્રી સૈન નિજ પુત્રકી, કરત તાત પ્રતિપાલ. ૧૧
સુજન હરીજન તાત સમ, હમ બાલક તવ દાસ;
સતગુરુ શરણે લીજિયો, દીજો ચરણ નિવાસ. ૧૨
સુખ અપાર સંસારકે, હમે ન એક સુહાય,
હરિ હર ભક્તી ગુરુ ચરણ, નિત ચિતવત દિન બય. ૧૩

૩૬૭ ચૌપાઇ

મમ તનુ જીવ જાત લગિ દેવા, અહો નિશિ રામ ચરન તવ સેવા;
યહિ દૃઢ પ્રેમ નેમ નિત ભાવે, અવર ખાત ચિત નાંહ સુહાવે. ૧
જય જગદીશ ઈશ ઉર યામી, નેતિ નેતિ કહ સન્ત નમામી;
સખ નિજ ભેદ લખહુ તુમ ઈશા, ગો અતીત નિત મગન ગૌરીશા. ૨
ચવદેહી લોક ચરાચર સ્વામી, વિભૂ અધાર વ્યાપક ધનનામી,
પાસતે પાસ દૂરતે દૂરા, લખત સન્ત કોહ સમુગ્રી સખરા. ૩
અગમ અગોચર અચલ અગાધા, ભાખ્ય નાશ સખ સકલ સમાધા,
ધન તવ ગિરદ અપાર અનૂપા, તુમકોં લખત હોત તવ રૂપા. ૪
જય રઘુનાથ જગતહિતકારી, સખ મમ બિગરત ખાત સંવારી;
જય રઘુવીર ચરણ મોહી લીજ, આધિ વ્યાધ દુખ હમહિ ન દીજ. ૫

૩૬૮ દાહા

યહી અરજ મમ દીનકી, સુનિયો રામ સુજન;
જહિ જહિ જોની જન્મિ હુ, દેહુ ભક્તિ નિજ દાન. ૧
ભક્તિહીન જ નારિ નર, તે સખ પ્રેત સમાન;
ઉભય લોકમેં દુખ અતી, ભોગે નક નિદાન. ૨
સતગુરુ કે ઉપદેશ કરિ, લેત ભક્તિ મંહ ભાવ;
ખિન સતગુરુ ભક્તિ ન રત, કર નર કોડ ઉપાવ. ૩
હરિ ગુરુ સન્ત પ્રતાપતે, મમ અનાથ ઉર રામ,
રટત રામ રસના સરસ, સખ સુધર્યો મમ કામ. ૪

(૧૭૯)

૩૬૯ સોરઠા

સતગુરૂ મનસુખદાસ, આશ ત્રાસ ભાગી સૈયૈ,
સિમ્રથ ચરણુ નિવાસ, ખાસ ગુરૂકે પાસ નિત.
આદિ અન્ત મધ એક, સતગુરૂ ભેદ લખાવિયો,
લક્ષ્ય અલક્ષ્ય અલોક, સિમરથ સહજ સમાવિયો.

૫

૬

ધતિ જન્મપત્રિકા બોધચિંતામણિ સમાપ્ત.



(૧૮૦)

॥ શ્રી રામ ગુરુ સર્વ સંત જનાયનમઃ ॥

સાધુ શ્રી અનંતદાસજીકી રચી હુઈ.

❀ શ્રી નામદેવજી મ્હારાજકી પરચી. ❀

૩૭૦ ચૌપાઈ.

અલખ નિરજન વિનવું તોઈ, સતસ ગતિ નિતપ્રતિ દો મોઈ,
રામાનંદકે અનંતા નદ્દ, સદા પ્રગટ જ્યૂ પૂરણ ચદ્દ. ૧
તાકો કૃષ્ણદાસ આધિકારી, સખ કોઈ જણે દૂધાધારી,
તાકે અગ્ર વિનોદી પાઈ, જકે દાસ અનંત કહાઈ ૨
હરિજન બોલે વચન રસાલા, જખતે કૃપા કરી ગોપાલા,
જખ ઠાકુર મોહી અગ્યા દીની, ગુરૂકે શરણ સુધિ બુધિ ચીની. ૩
ગુરૂ કૃપાતે હરીગુણ ગાઉ, ગુરૂ પરસાદ પરમપદ પાઉ,
મતિ ઉનમાન સુવાક્ય ગુણાઉ, નામદેવકી ગાથા ગાઉ ૪
સતગુરૂ ત્રેતા દ્વાપર ગઈયા, તામે સત અનંતા લઈયા,
વાં ભગતાંકા મરમ ન જનુ, અખ કલિયુગકે ભક્ત બખાનુ ૫
પડરપુર ઉત્તમ અસ્થાના, તહાં બસત હૈ લોક સુખના,
બ્રાહ્મણ બનિયા સુધડ અનંદા, નગ્ર જન જિમ પૂરણ ચદા ૬
સોઈ બડે જો હરિકૃ ધ્યાવે, હરિ જિન માન અર્થ નહી પાવે,
વડા ભગતકી કુલમે સાખી, જગ્રી ટેક રામજી રાખી ૭
દ્વાપુર વીતો કલિજીગ લાગે, નામદેવ ઉર મતિ જાગે,
પ્રથમ કલુમે નામા ભઈયા, જિન કેશવકુ વશ કર લઈયા. ૮
પ્રથમ સુ પરચો કહુ વિચારી, સુનિ હું પ્રેમ સહિત નરનારી,
પિતા ગયે નામાકિ ગાઉ, કહા નામાસુ બચન સુનાઉ; ૯
મેરો વ્રત ખંડણ નહી હોઈ, એહ તુમ વચન માન સુત મોહી;

આચાર દિવસમેં હમ ફિર આહ, તુમ સેવા કીજ્યો ચિત લાગે. ૧૦
ભક્ત અંશ બિન ભક્તિ ન હોઈ, માન ગુમાન ધરો મત કોઈ;

જખ નામા દેવલમૈં બઈ, તહાં ઠાકુરકૂં દૂધ પિલાય. ૧૧

પોહોર એકલું વીનતી કીન્હી, સાચી પ્રીત માન હરી લીન્હી,
દૂધ પિલાવ ધરાંકું આયા, દિવસ ચાર ઐસે વરતાયા. ૧૨

પિતા આમસેં આશ્રમ આયે, કહ રે નામા દૂધ ચઢાયે,
સુનો પિતા એક વચન હમારા, દૂધ પિલાયો દિવસ ન ટારા. ૧૩

સુની પિતા જખ અહલુત વાતા, આજ ચઢવો પુત્ર સુબ્રાતા,
ચલો દૂધ લે દેવલમાંહી, પિતા દેખવે પીછે બઈ. ૧૪

દૂધ પિચો અખ ઠાકુર મેરો, દુખ પાવત હૈ પિતા ધનેરો,
સવા પહર તક પ્રભુ નહિ આયે, નામા અધટ પ્રેમ ઘટ છાયે. ૧૫

કરૂણા સુનકર કેશવ આયે, નામદેવકો કષ્ટ મિટાયે,
ભંગત હેત મૂરતમે આયે, અપણા જનકો બાનો વંધાએ ૧૬

દેખ્યો પિતા તમાસો જખહી, ચરણાં આન લગ્યોહૈ તખહી;
ધન હરિ પુત્ર ઈસો મૈ પાયો, તાકે પીછે દરસ દિખાયો ૧૭

૩૭૧ દાહા.

દૂધ પિલાયો નામદે, પિતા પુત્ર ધર આય,
દાસ અનન્ત બખાન હૈ, પુન સેવા ચિત લાય. ૧

૩૭૨ ચૌપાઈ.

આરતી સમો ભયે તખ આયે, વિપ્ર વાણિયા દેવલ બયે,
કથા કીરતન હરિ-જસં ગાયે, ચોવા ચન્દન ધસ અગ લાયે. ૧

કરે અનન્દ બહુત મન માંહી, અગ કુલત હરિ દર્સ દિખાહી,
હરીકે ચરણ પરસ સખ લોગા, સેવા કરે અતિ પ્રેમ સજોગા. ૨

તાલ મૃદગ ઝીઝ બહૂ બાજ, શખનાદ અતિ હોત અવાજ;
બહુત વિનોદ મદ્રમે હોઈ, નામદેવ દેવલ દિશ જોઈ. ૩

ક્રાંતી કમ્બલ અગ લગાઈ, કટિ પનયા દેવલમે બધ;
 દેવલ ગહરો બહુત અપારા, બ્રાહ્મણ બનિયા બૈઠા સારા. ૪
 નામદેવ દેવલ મધ બધ, વર્ધસ વિપ્ર ઢિંગ બૈઠા બધ;
 દૂર દૂર કર સારે લોગૂ, તુમહો શૂદ્ર ઈહાં નહીં જોગૂ. ૫
 તબહી નામા બાહિર આયે, દેવલ પીછે ઝેઠે જાયે,
 તાલ બજાવે હરિગુણ ગાવે, કેશવકે ચરણાં ચિત લાવે ૬
 પ્રેમ ભાવસૂ ભક્તિ દૃઢાવે, તબ કેશવકે મન અતિ ભાવે;
 ધન ધન ભક્ત કહાવૈ મેરો, ભાવ બન હરિ મિદર ફેરો ૭
 હોય ચત્રબુજ દરસણુ દીના, બાંહ પકડ આગે કર લીના;
 તબ નામદે બહો સુખ પાયા, બાંહ પકડ હરિ પાસ બિઠાયા. ૮
 બોલે વચનસુ બહુત હુલાસા, રખડુ નાથ તવ ચરણુ નિવાસા;
 મસ્તગ હાથ દેહ હરી ગર્ધયા, નામદેવકા પરચા ભર્ધયા. ૯
 દુણી કલા નામદે પાઈ, બ્રાહ્મણ બણિયા રથા ખિસાઈ,
 પૂજન લગ્યા નચકે લોગૂ, અતિ આનદ હરખ નહીં સોગૂ ૧૦
 પરચો ભયો ભર્મ સખ ભાગા, નામા નિશ્ચલ ભક્તિ લાગા,
 હમતો ભયે અચેત અભાગા, ચૂ કહિ લોગ ચરણુ સખ લાગા ૧૧

૩૭૩ દાહા.

જતે હરિશરણે ગયા, પાયા પદ નિર્વાણ;
 જુગ જુગમે કીરત રહી, દાસ અનન્ત વખાણ. ૧

૩૭૪ ચૌપાઈ.

નામે કીરત ભઈ અપારા, બ્રાહ્મણ ગયે સાહ દરબારા.
 પાતસાહકુ વાત સુણાઈ, લેવો પરચો ઈહાં બુલાઈ ૧
 સુનત પાતશાહ અતિ સુખ પાચે, બુલવાવન અહદી પઠવાયે,
 જાઓ વેગ કરો મત વારા, બાંધો પકડ દિલાવો મારા. ૨
 લે પરવાના અહદી ધાયે, પડરપુરકુ પોચ્યા આયે,

પૂછી ખબર લોકકું તાંઈ, નામદેવકું દેઓ બતાઈ.	૩
સુની વચન સાગટ ઉઠ ધાયા, નામદેવકું તુરત બતાયા.	
ધર ભીતર અહદી જખ આયા, સેવા કરત નામદે પાયા.	૪
તુમરો નામ નામદે બના, ચલો પાતશાહ દિયો પ્રવાના,	
થકિત રહ્યો મુખ કલ્યા ન કાઈ, કૌન કાજ પતશાહ બુલાઈ	૫
અહદી વાત કહી સમુઝાઈ, તુ પર બ્રાહ્મણ ક્રાદ કરાઈ,	
સમુઝ ચલો તુમ મનકે માંહી, જો ન ચલોતો જોર લે જાઈ.	૬
નામદેવ હરિ નામ સભારા, માલા તિલક શ્રીન્હ સિણગારા,	
વેગા ચલો વિલમ નઈ લાઈ, રાત દિવસ અતિ આતુર ધાઈ.	૭
તખ નામા માંડવ ગઢ આયે, વિપ્ર ફિરાદિ બેઠે પાયે,	
નામદેવ મન કરત વિચારા, અખ પત રાખે સિરજણહારા.	૮
જિનકે રાજ રામ સહાઈ, હિંદુ તુરક કરૈ કહા ભાઈ,	
પાંતશાહકુ ખબર દિરાઈ, લાવો પકડ નામદે ચાંહી	૯

૩૭૫ દાહા.

નિશિ દિન કરૈ સતસ ગતિ, જપૈ નાંવ નિરખાણ,	
તાકુ ચિન્તા કછુ નહી, દાસ અનન્ત બખાણ	૧

૩૭૬ ચોપાઝ.

ફજર ભઈ જખ પાતસ્યા જગ્યા, ન્યાવ તપાવ કરણકુ લાગ્યા,	
ન્યાવ કરણ પતશાહ બૈઠાયે, નામદેવકુ લિયા બુલાએ	૧
છડીદાર સો તુર્ત લે આએ, પતસા સનમુખ ખડે કરાએ;	
પૂછે પતસા વિપ્ર બુલાઈ, નામદેવગત દેવો બતાઈ.	૨
તખ તો બ્રાહ્મણ બોલ્યા સારા, ન હૈ દેવ બકે હદબારા,	
પીર પૈગમ્બરકુ નહી માનૈ, રોજ ન્માજ એક નહી ઠાને	૩
અપની બાત ચલામ ચાહ્વે, દૂજ બાત એક નહી ભાહ્વે,	
પતસા કોપૈ મનકે માંહિ, એસા હૈ સો કૌન કહાંઈ.	૪

અખ તુમરી ઇજમત દિખલાઓ, નહિતર તુમ જીવણુ નહી પાઓ;
મેરે ઇજમત હરિકો નામા, ઔર ખાતસૂં નહી હૈ કામા. ૫

કહત પાતસા વચન વિચારા, દેવલ ફેર્યો કોન પ્રકારા;
વાં ઇજમત તુમ કિસી ચલાઈ, સો તુમ આજ કરો બહો ભાઈ. ૬
ઐસી ઇજમત હમહી દિખાના, તખ તોઈ ભક્ત સાચ કર માના;
તખ બ્રાહ્મણકી ગઉ મગાઈ, દેખત નામા જખ કરાઈ. ૭

જો તુમ નામા ભક્તિ કરાવો, તો તુમ જલ્દી ગઉ જિવાવો;
બછડા ગઉ જીવત નઈ હોઈ, તો મૈં માફ ગરદન તોઈ. ૮

નામદેવ સકુચત મન માંહિ, પ્રભૂકે ચરણકમલ ચિત્ત લાઈ,
અખ નહી સહાય કરો હરિ મેરી, તો અખ ભક્તિ ન ચાલે તેરી. ૯

કઠિન કસૌટી દેત અપારા, દેખે નચ નાર નર સારા,
પાય ગુ ધરૂ કર ગહી તાલા, નિર્ત કરત ગાવૈ ગોપાલા. ૧૦

માત કહત સુણ પુત્ર હમારા, છોડો રામ ખુદાય પુકારા,
નામે વચન કહત સમુઝાઈ, જીવ જાય પણ ટેક ન જાઈ. ૧૧

પૂરખ રવિ પાશ્વમ ભગાઈ, તોઈ ન માતા કહૂં ખુદાઈ.
નામદેવ મન ભક્તિ ઠાની, ચિન્ટ્યા કીની સારગપાની. ૧૨

વડી ઘેર જખ હોવન આઈ, શાહ કહ ગરદન મરવાઈ;
ગરુડ અઢે ગોબીન્દા ધાયે, ગઉ વચ્છીકું તુરત જિવાયે. ૧૩

તખહી નામદે દરસણ પાયા, તખ પ્રભુ અપને કઠ લગાયા,
પરયા પાયા ભઈ પ્રતીતા, જખ સખકો મન ભયો નચિતા. ૧૪

ગઉ વચ્છા જખહી ઉડ ધાઈ, પાતસા ભાગે મહલાં માંહી;
મહલાં લાગી અગ્નિ અપારા, જલેઉ મહલ પુનિ બીબી સારા. ૧૫

લડકા લડકી ખુદા પુકારે, બીબી બાંદી અગ્નિ પ્રજારે;
ત્રાહિ ત્રાહિ પાતસ્યાહ પુકારા, અખ નહી મોરા હોહી ઉખારા. ૧૬

કઠિણ વિપતિ પાતસાકુ આઈ, નામદેવકે પાંવ પડાઈ,

- ખુદા તો તુમહી ઔર નહીં કોઈ, સાચા રામ તુમારા હોઈ. ૧૭
- અદે નામા અશિ રાખો, લડકે બાલ જલે તે રાખો;
માંગ પરગના ગાંવ અપારા, હસ્તી ઘોરા પુન કોઠારા. ૧૮
- અહુરી પાતસા પાવાં પરહી, કર યુગ જોર બીનતી કરહી;
પ્રાન હમારો લેવો ઉબારી, કર મતુહાર પાતશાહ પ્યારી. ૧૯
- અક વક્ત મોહે લેવો ઉબારી, સત દેખ કર કરહૂ બારી,
ફિર ફિર આદશા ચરણાં લાગા, દઈ અશુલી દત ન સાગા. ૨૦
- તખહી નામદે બયા કૃપાલા, માથે હાથ દિયો તતકાલા,
કૃણુ કરીમ ખુદા ઇક રૂપા, લખહુ ભેદ નિજ અજબ અનૂપા. ૨૧
- લખ નિજ રૂપ ઉલટ ધર આવો, તખ હરિકૈ મનમૈં અતિ ભાવો;
રામ દિઢાઇ કરૌ અહુ ગ્યાના, તખ પહૂંચાવૈ હરિ નિજ થાના. ૨૨
- તખ કર જોર ચરણુ સિરનાયા, ઐસા પરચા પતસ્યા પાયા;
નામદેવકુ ચઢી અઢાઇ, ફિર કર પડ પડ પુરમધ આઈ. ૨૩
- પ્રેમ ભક્તિ કર નિરલૈ હોઈ, રાજ રાણા ગિણિ ન કોઈ,
ઐસે કરત અહોત દિન બીતે, રામભજન કર મનકું જીત. ૨૪

૩૭૭ દોહા.

- ઐસો શરણૌ ભક્તકોં, ગજી ન સકૈ કોઈ,
તન મન દે સેવા કરૈ, (તો) બાલ ન બકા હોઈ. ૧

૩૭૮ ચોપાઇ.

- એક દિના ઇક હાકમ આગે, દાખલ ભયે દુષ્ટ મન ભાયે;
નામાકો દેખ્યો વિસ્તારા, બ્રાહ્મણ બલિયા કરી પુકારા. ૧
- નામદેવકું લેવો બુલાઈ, લોકન તુમરી કાદ કરાઈ,
કહા નામા અપનો બ્યોહારા, તુમ ઠાકુરકુ બહુત પિયારા. ૨
- તુમ હમકું ઇજમત દિખલાવૌ, તુમ માલા મૂરત પહિરાવૌ;
હરિ ફિર તેરે ગલ મેં નખના, તો હમ બને સાચો ભક્તા. ૩

- નહિ તો ઝૂઝ તોહી ખફરાના, હમ તોઇ તુરત ઉતાડું બાના; ૪
 પાય ગુંધરા કર ગહિ તાલા, નામો ગાવૈ ગુણ ગોપાલા.
 સવા પહર ગુણ ગાવત બીતા, તખ હાકિમનૈ કરી અનીતા, ૫
 તુમ કાહૈ ખફરાના ઠાન્યો, પત્થરકુ ઠાકુર કર બન્યો.
 ઈસ વિધિ દુનિયાં ઠગૈ અપારા, હમ નહિ માનુ વચન તુમહારા, ૬
 તખ નામો કહે વચન વિચારી, તેરો બિરદ કરૈ ક્યું ખ્વારી.
 નામેકે ઉર કડ્ડા ભારી, અતરબમી અત્ર વિચારી, ૭
 નામો કહ બે રાબ મારૈ, તો પ્રભુ તુમકુ કૌણ સભારૈ
 કડ્ડા દેખી અતિ અપારા, તખ તહાં પ્રગટે સિર્જનહારા; ૮
 ભક્ત હેત મૂરતમે આગ્યે, રાબ પરબ ધયરબ પાગ્યે.
 પત્થર મૂરત હંસી અપારા, નામેકુ પહરાયો હારા, ૯
 હાર દેખ સખ હરસ બિસાલા, જન હરિ સાદ્ધ કરી તતકાલા.
 ધન ધન કહ સખ સાચો ભક્તા, લોક નચેકો પ્રીત સંજુક્તા; ૧૦
 બાલણ બણિયા પૂજ કરહી, નામાઝી શિક્યા ઉર ધરહી
 ધર ધર નામો નૂતે બહી, નરનારી પૂજ સખ પાધ, ૧૧
 પ્રેમ પ્રીત પરસાદ જુ પાવૈ, સો હરિકો જન સખકુ ભાવૈ.
 ઈક દિન તાગ રસોઇ હોઇ, પ્રીત કરે હરિ આયા સોઇ, ૧૨
 સ્વાન રૂપ ધરિ શેટી પાઇ, નામૈ દોનો લીયો ઉઠાઇ.
 સુખમે શેટી લુખી દીના, નામો કહ તસ ધીકા દોના, ૧૩
 કાહી વીઠળા ભાગૌ બૈ, લુખી શેટી કૈસે પાવે.
 તખ તો ઠાકુર ગ્યૈ હૈ દૂરી, નામા હરિ કૈ સદા હજુરી; ૧૪
 પ્રેમ પ્રીતસૂ દૈરૈ નામા, ઠાકુર સમુઝ કિયો વિશ્રામા
 નામદેવ ચિતવન ઉર કીન્હા, હુય કૃપાલ હરિ દરસણ દીન્હા; ૧૫
 સખ ચકે જખ સહિત મુરારિ, ફિર ઠાકુર ઇક વાત ઉચારી.
 કહો નામા કૈસે પહિચાન્યા, તુમ પ્રભુ કવલ ભવર હમ બન્યા.

- ઐસા પરયા પરગટ જના, કર પ્રસાદ બયે અંતરધાના. ૧૬
- તબ નામા આશ્રમ ચલિ આયા, સકલ લોક મિલ શીશ નવાયા,
ઐસી કથા જુ પ્રગટ અપારા, આનન્દ લે જન કરત ઉચારા. ૧૭
- તિલોચંદ નામાકે આયે, મિલતાંહી બહુ પ્રેમ બઢાયે,
ગુરુ સમાન બડા ગુરુ ભાઇ, કર પરનામ ચરણ ચિત્ત લાઇ. ૧૮
- પ્રેમ પ્રસાદ બહુત નિધિ પાયે, તિલોચંદ ઇક અકલ ઉપાયે,
કરત તિલોચંદ બાત વિચારી, અપણે સાહિક કૃષ્ણ મુરારી ૧૯
- આપણુ નામા જવાં ગંગા, પતિતપાવની નિરમલ અગા,
કહે તિલોચંદ સુણહો નામા, અવર સોચ મત કરો સધામા ૨૦
- દ્રવ્ય પ્રભૂજી બહુતક દીના, ખરચો ખાવો સત પ્રવીના,
ગાડી બહલ લીવો સબ સામા, તુરત પયાના શ્રીજી નામા. ૨૧
- .નામ તિલોચંદ જાતી વેલા, કુટમ્બ સહિત ચાલે ગગ ગૈલા,
દોહજન બાતાં કરત બિચારી, અપણે સાથે કૃષ્ણ મુરારી ૨૨
- જાકે સંગ ચલે ગોપાલા, તાકો મન રહે સદા ખુસ્યાલા;
સહજ સહજ હરિજન ચલ જાઈ, ગઠ માંડવ ઢિંગ ગાડી આઈ. ૨૩
- અવટ ઘાટ પથ તિણ ઠાંહી, મુવો બેલ ઉણ ઘાટી માંહી,
કહ તિલોચંદ મેલ લે આવો, નામેકે ઉર અતિ પિછતાવો ૨૪
- ઐસી બાત કિમ કહિયે સાધુ, તાતે હોઈ અનન્ત અપરાધુ,
બહેલ અબે પ્રભૂ નહી જિવાવે, અપની ગગા નિષ્કલ જાવે. ૨૫
- તબહી નામ દે કર અણુરીતા, ભજન કરે પુનિ ગાવે ગીતા,
પાંચ ગુધરુ કર ગહિ તાલા, નામો ગાવે ગુણ ગોપાલા. ૨૬
- તુમહી ચત્રંજી સાચા હોઇ, મરતક બેલ જિવાવો સોઈ,
લોક નચકે કોતક દેખે, નામો કહ ધર્મ બધ અલેખે. ૨૭
- હરિ તહિ બેર દર્શ દિખલાયો, મૃતક બેલ તુરત જિવાયો;
કૃપાવંત હરિ દીનદયાલુ, બેલ જિધરયો ગાડી ચાલુ ૨૮

(૧૮૮)

તિલોચંદ મન ભયો અનન્દા, ઐસો ખેલ કિયો ગોવિંદા;
ઐસે પ્રભૂજી ભયે સહાર્થ, જગ જન જગડી ટેક નિભાર્થ. ૨૯
સાચો ભક્ત સકલ મન ભાવત, લોક નઅંકો સર્વ શરાવત.

૩૭૯ દાહા.

ધન ધન સાહિબ તુમ બડા, તુમ જન બડા કહાય;
જન હરિ દોનૂ મિલ રઘા, જુદા કઘા નહિ બય. ૧

૩૮૦ ચૌપાઈ

ઇંસી ખાત જખ હજરત પાયે, નામદેવકુ તુરત બલાયે;
યુગ્રી હજરત ખાત હમેષા, યુદ્ધ વિશેખા તુમકુ મર્થ હમ દેખા. ૧
લે સુખપાલ ગગ તુમ જવો, તીરથ નહાન કરૈ ધર આવો,
ઈતની ટેક હમારી માનો, અખ ગગા દિશિ કરો પયાનો. ૨

સહજ સભાધ ચલે મગ હરિજન, ભાવ ભક્તિ પ્રેમા મન રજન,
ગગા નિકટ પહૂંતા બધ, સગ સહિત દોનુ ગુરુભાર્થ. ૩

કર સનાન મન ભયો અનન્દા, નામ તિલોચંદ હરિકે બદા,
સહજ અમૈલક સાહ ચદાર્થ, સો ગગામે દીવી બહાધ. ૪

ફેર પયાના ધરકુ કીયા, માંડવગઢમે ડેરા દીયા,
બાદશાહ સુન કોપ જુ કીન્હો, ઈતનો માલ કાર ક્યૂ દીન્હો. ૫

મેરી બગસી ચીજ ન ભાવૈ, સાગે સેજ સતાખી આવૈ;
બાદશાહ તકરાર કરાયો, નામ દેવ હરી ધ્યાન લગાયો. ૬

ધ્યાન ધરૈ કડ્ડણા ચિત દીન્હો, અપણો નિરદ ચીન્હ હરિ લીનો;
ભક્ત હેત હરિ જલ્દી કીન્હી, અનન્ત સહજ ગંગા મધ કીન્હી. ૭

પાણી યુદ ન લાગો કોઇ, પતસા દેખ અચમ્બો હોઈ;
ધન ધન હો તુમ સાચા ભક્તા, વગસ ચુક મોય હોય તુમ મુક્તા. ૮

ધન સાહિબ ધન ભક્તા નામા, નમી પાતસા કરત સિલામા;
બાદશાહકા ભરમ નિલાયા, કરી બંદગી ભાવ વધાયા. ૯

- હાથજોડ કર શીષ નિવાયા, નામ તિલોચંદ ધરકું આયા;
ઠોર ઠોર મગ કિયો પયાના, નામ તિલોચંદ સત સુજના. ૧૦
- આયે પુંડરપુર મંઝારી, કોતક દેખે સખ નરનારી,
ઐસે રામ ભક્તકે સહાયક, જુગ જુગ જનકી ટેક નિભાયક. ૧૧
- ખૂઝે લોક નગ્રકા સારા, કહો નામદે ખાત વિચારા;
કહ નામદે અપણો મર્મા, મેરે શિર હૈ હરિકો ધરમા. ૧૨
- હમ આયે માંડવગઢ પાસા, બહલ જિવાયો ઘાટીમે ખાસા;
પરચો દિયો પ્રભુ તત્કાલા, મૂવો જૈલ જિવાયો દયાલા. ૧૩
- ઐસી ખાત પાતશાહ પાઈ, તખ હમકું સુખપાલ ચડાઈ,
જખ હમ ચઢ ગગાકું જઈ, કર્યા સ્નાન અરૂ સ્નેહ બહાઈ ૧૪
- કરી જત્રા હમ પીછા આયે, લોક શાહ ઢિંગ ફાદ કરાએ;
ઐસો ભક્ત સુ કૌન કહાવે, વિરથા એતો ધન ગમાવે. ૧૫
- બાદશાહ જખ મોહી બુલાયા, મેરી સહજ ખોય કિમ આયા;
તખ પ્રભૂ હમ પર કિર્પા કીન્હી, જિણકી સહજ તિણીકૂ દીન્હી ૧૬
- સૂઝી સેહજ ગગતે આણી, હરીસૂ પ્રીત કરી સો માની,
લોક સજન જૈઠે પરવારા, નામ તિલોચંદ ખાત વિચારા ૧૭
- સુણકર ખાત વિચારત સારા, નામદેવ હરીકો અવતારા,
રામપ્રતાપ જગતસૂ ન્યારા, નામ કિયો ભક્તિ વિસ્તારા. ૧૮
- ઐસી ખાત સુણી મન માની, મહિમા તીન્હૂ લોક પરમાની,
ઐસી ભક્તિ કૌનપૈ હોધ, રામકૃપાકર જનત સોઈ. ૧૯
- લોક પ્રલોક સુધારૈ દોધ, હરિ હિર્દા મે પરસે સોધ;
ઐસા પરચા કહાલોં કહિયે, નામદેવ સમ ઐર ન લહિયે. ૨૦

૩૮૧ દાહા

ઐસા પરચા કો ગિનૈ, પ્રભૂકો ચરિત્ર અપાર,
એકણ હરિકી ભક્તિ બિન, બહો જત સંસાર.

(૧૯૦)

૩૮૨ ચૌપાઇ.

- આગે પરચા કર નિરધારા, સખ કોઈ જનત સંસારા;
સુરગુણ મિલી બાત યહ કીન્હી, સો તો પ્રભુજી એક ન ચીન્હી. ૧
- અસ વિના ચેતે નહી કોઈ, વિન ચેત્યાં દૃઢ ભક્તિ ન હોઈ,
નામા સુરગુણ માંહી રહોવે, કષ્ટ કરે હરિકે પદ ચાવે; ૨
- તખ તો પ્રભુજીકિયો વિચારા, વિપ્ર રૂપ કીન્હો નિરધારા;
પંડરપુરમેં કિયો પ્રવેશા, નામાકું દેવણ ઉપદેશા. ૩
- રાત ઉપાસ નામદે રહતા, કષ્ટ દિના હોય ભારી સહતા;
વિપ્ર રૂપ ધર હરિજી આયે, અન માંગત અસન્તોષ દિખાએ. ૪
- ઘગ્યારસ દિન અન નહી દેવુ, દેવે ઝૌર તો મે નહી લેવુ,
પર ઉપકાર ન દેહ બતાઈ, લાગે પાપ ન હોય ભલાઈ ૫
- તખ બ્રાહ્મણ કહૈ સુણુ રૈ છીપા, હૂ ફિર આયો જાગુ દીપા;
તુમ હમસે ખેચરી ચલાઇ, ભૂખાં મર્યા કોન ગત પાઇ. ૬
- ઈગારસ કુણુ છોડણુ ભાખી, રૂકમાંગદશી સુણુલે સાખી,
અમરિષસે કિતાક બખાનૂ, ઝૌર ભક્તકા મરમ ન જાનૂ. ૭
- વેદ પુરાણ કહત સમુઝાઈ, ઘગ્યારસ સમ ઝૌર ન ભાઈ;
મોક્ષત્રામિણી યાકુ કહિયે, ઘગ્યારસ સમ અવર ન લહિયે. ૮
- મન કમ વચન ઈગ્યારસ કરહી, કુટમ્બ સહિત બૈકુણ્ઠ અનુસરહી;
બ્રાહ્મણ કહ તુમ સુણુરે ભોરા, સાચા શબ્દ માન લે મોરા. ૯
- જબલગ હૃદય રામ નહી આવે, તખ લગ ધર્મ અનેક દિઢાવૈ,
તેલીકે ધર મહશી હોઈ, તેલ ખીર સગ જીમે સોઇ. ૧૦
- એક દિન બચા ધિરતસે ભેટા, પાયા સ્વાદ તેલકુ મેટા;
એતો સખ ઉલાવ્યો હારા, નિરુણુ નામ સકલસૂ ન્યારા. ૧૧
- તીરથ વરત અનન્તા કીજે, બ્રાહ્મણ ઈચ્છા ભોજન દીજે,
જિગ અરૂ જોગ કરત અણુપારા, નામ સમાન નહી સ સારા. ૧૨
- ભરમ કરમ બધે સ સારી, ક્યુ કર પાવે દેવ મુરારી;

(૧૯૧)

માન ગુમાન ભમત સંસારા, મુક્તિ રાહ જનત પ્રભૂ પ્યારા. ૧૩
જખ લગ હરિ હિરદે નહી આવે, કાટિ કર્મ કર મુક્તિ ન પાવે;
ઈમ પ્રભુ ખાત કહી પરવાની, નામાઠે મન એક ન માની. ૧૪
તખ તો હરજી કરી અનીતા, જન અપનાઢી જની પ્રીતા;
તખ મિસ કર દ્વિજ મયો દુવારા, લોક કહૈ નામા હત્યારા. ૧૫
લોક કહૈ નામા અપરાધી, બ્રાહ્મણ માર ભક્તિ કહા સાધી,
બરમી ભક્ત સખે ઉઠ ભાગા, યહ અપરાધ વડો તોઘ લાગા. ૧૬
તેરો મુખ કુણુ દેખે પાપી, ઐસી ખાત રહૈ ક્યુ છીપી;
લગ્યો પરાછિત બ્રાહ્મણ માર્યો, ભક્તિ કર કહા કારજ સાર્યો. ૧૭

૩૮૩ દોહા.

આપ ભલા તો જીગ ભલા, નહીતર ભલા ન કોઈ,
કૈ જિવ જાણે આપણે, કૈ જિણુ વીતી સોઈ. ૧

૩૮૪ ચોપાઇ.

મયો વિપ્ર તો મે ભી મરહૂ, બ્રાહ્મણ સહિત અગ્નિમેં જરહૂ;
કાષ્ટ રચી તાહી પર ગૈઠા, તખ જિવ આણુ મડામે પૈઠા,
હાથ પકડ હરી લે ઉઠ ભાગા, સાચો ભક્ત બડો મોય લાગા,
ધન ધન રે તુમ સાચો ભક્તા, છોડ ઈગ્યારસ હોય જ મુક્તા. ૨
રામ સિવર સખ ત્યાગ પસારા, ભરમ કરમ બાંધ્યો સ સારા;
મિસરીમે કયૂ લુણુ મિલાવૈ, દુગ્ધ માંહી કાંજી કિમ લાવૈ. ૩
ભગવત સુરગુણુ ભક્તિ ખાંડી, તખતે નામે ગ્યારસ છાંડી,
જખહી નામદેવ નિરગુણુ લાગા, જન્મ મરણુકા સાંસા ભાગા ૪
સુરગુણુ હવૈ ગિલા વ્યવહારા, નિરગુણુ લખૈ સો હરિકા પ્યારા;
નિરગુણુ પદ લીના લિવ લાઈ, વેદ કતેખ સંગ નહી જહી. ૫

૩૮૫ દોહા.

એકાદસી ન જનહી, જૂલ પડે સખ લોઘ;
મન લે બાધો દ્વાદસી, મુક્તિ કહાતેં હોય. ૧

(૧૯૨)

૩૮૬ ચૌપાઇ.

- શાહ એક પંડર પુર માંહી, તુલાં ચઢે સખ દ્રવ્ય દિરાધ;
દિયા દ્રવ્ય જિન જસા બાયા, યહ મત શાહકે હિરદે આયા. ૧
- બહુરી બોલે શાહ સયાના, યહ દ્રવ સારો દીજ દાના;
નચમાંહી કોઈ રહણુ ન પાવૈ, તાછી વિધિવત ખખર કરાવૈ. ૨
- સખકૂ કંચન દિયો તુલાઈ, બંકે મન હૈ સો લે બઈ;
તખ નામાછી ખખર કરાધ, બિન દીના મેરી પત બહી. ૩
- નામદેવકૂં તુરત બુલાએ, એક પઠાવત હોય પઠાએ;
તીજૈ શબ્દ નામદેવ આયો, દૈનો દ્રવ્ય શાહ મન ભાયો. ૪
- મેરો દ્રવ્ય સફલ કરિ લેવો, આય હમારે સિર પગ દેવો,
હમતો નહી દ્રવ્યકે ભૂખે, ઇતનો કહત શાહ મન દૂખે. ૫
- અખ કહા કહો રામ જન ભાઈ, બિન દીના મેરી પત બઈ;
એ તુમ લેવો બહુત અડ થોરા, તો જસ રહૈ જગતમે મોરા. ૬
- બહુત નહી તો થોરા લીજૈ, હરિજન મોપર કિરપા કીજૈ;
પાત એક તુલસીકો આનો, ઇણુ પત સરભર દીજૈ સોનો. ૭
- તખ હમ સોના લેવ તુમારા, તુમકુ બહૈ હ નિરધારા;
વિમલ સેઠ તખ કહૈ સમુગ્રાધ, ઇતનોકોં કહા માંગ્યો આઈ. ૮
- તોલા પાંચ સાત તુમ લીજૈ, બહુરી હમકૂ દોસ ન દીજૈ;
જખ તુલસીકા પત્ર મ ગાયા, દેખણુ લોગ નચકા આયા. ૯
- પત્રમાંહી લિખિયો ર કારા, તામે તીન લોકકો ભારા,
ધાલ તરાબુ તોલણુ લાગ્યા, ઇચગ્ગ ભયો સોવતા જગ્યા. ૧૦
- સોના રૂપા આણુ ચઢાયા, માણક મોતી લે લે ધાયા,
જિતના વણિયા નૂતે આયા, તિણુ તિણુ અપના દ્રવ્ય ચઢાયા. ૧૧
- કિનહિક હોમ પચાસ કરાયા, તાકો મ્હાતમ તુલાં ચઢાયા,
કિનહિક તીરથ કર્યા અપારા, કિનહિક કર્યા હોય અરુ ચારા. ૧૨
- કિનહિક પુન કીયે અનપારા, કિનહિક વરત કિયો નિરધારા;

- તે સખ ધરે તરાજી માંહી, નામ સમાન તુલે કોહ નાહી. ૧૩
- તેણુ સખ દિયા શાહકું મગિ, ગૂઠા પડયા નામ અર્ધ આગે;
દલકા ચેલા ભોમ ન છાંડે, લોક વેદ સખકા ધર્મ ખાંડે. ૧૪
- તા પીછે શાહ આત વિચારી, નારી-ભૂષણુ લિયે ઉતારી;
લે ગહેણા ત્રાજીમેં ધરિયા, મનમેં દુખ પાવત સુદરિયા. ૧૫
- ગારી જે સખ નારી રોવે, કાંઈ નીપૂતા સખ ધર ખોવે,
આજંત્રી આજ ન બજવે, હોય દુચિત ત્રિય ગીત ન ગાવે. ૧૬
- કહું શાહ નામા દ્યો માની, હમ તો ઐસી ખબર ન જાની,
નામદેવ લો દ્રવ્ય તુમ્હારો, લેકર દ્રવ્ય કાજ મમ સારો. ૧૭
- રામ દિલાયો સો હમ દીનો, નામો કહું મમ કહ્યો ન કીનો,
રામ દિલાયો તુમ કબ દીનો, કરો બડાઈ રામ ન ચીન્હો. ૧૮
- પાત અરોબર જે તુમ દેતા, તો હમ દ્રવ્ય તુમ્હારો લેતા;
અખ આછો કાહેકૂ લેવું, તાતે તેરો તો કુછ દેવૂ. ૧૯
- જખ નામે દલ લિયા ઉઠાઈ, કેશવ જનકે સદા સહાઈ,
અપના અપના દ્રવ્ય ઉઠાયા, અરધ નામકા પરચા પાયા. ૨૦
- હાયોં બનિયા નામા જીતા, નામ વિના સખહી ધર્મ રીતા,
અનન્ત એગ જિગ જપ તપ ધર્મ, નામ સમાન નહી ષટકર્મા. ૨૧
- જે કોઈ કીરતન હરિશી જને, સુક્તિ પાય મિલ જય ઠિકાને;
જિણુ જિણુ શરણુ પ્રભૂછી લીન્હી, તા પર ઠાકુર કિરપા કીન્હી. ૨૨
- ઈતી કહી નામા ધર આયા, ભક્તિ ભેદ કોઈ વિરલે પાયા;
ઔર આત કરિહું સખ કોઈ, વિન અંકૂર ભક્તિ નહી હોઈ. ૨૩

૩૮૭ દાહા

સખ આતનકી આત ઇક, સુણુ જે સત સંસાર,
એકણુ હરિકે નામ બિન, કોઈ ન ઉતરત પાર. ૧

(૧૯૪)

૩૮૮ ચૌપાઇ.

- અખ ઈક પરચો બરણુ ભારી, સો તુમ હરિજન લેઉ વિચારી;
નામદેવ હરિ કે નિજ દાસા, ભક્તિ ભાવ નિત પ્રેમ પ્રકાસા. ૧
- ભક્તિ કરે રામ ગુણુ ગાવૈ, ઐર જગતકૂં રાહ બતાવૈ;
વેદ કિતેખ એક નહી માને, હરિ હરિજન એકે કર બને. ૨
- પ ડરપુરમે પાવક લાગી, સખહી લોગ ગયે તખ ભાગી;
નામાકી ભી જર ગૈ બાંહી, લડકા લડકી રુદન કરાહી. ૩
- જ્યાં નચ પુનિ છાર ઉડાની, સો કેશવ નીકાં કર બની;
લોક જી અપને ધ ધે લાગા, કાષ્ટ જી આન બનાવત બગા. ૪
- અપને મિદ્ર સુધારૈ લોઈ, નામદેવ હરિકે મધ જોઈ;
તખ નામાકી ત્રિયા રિસાઈ, મઢી ન બાંધો મેરે સાંઈ. ૫
- લે કુઠાર નામા વન બહી, તરુ કાટત ડરપૈ મન માંહી,
દેખી રુધિર બહુત દુખ ભરિયા, તખ અપની કાટી અગુરિયા. ૬
- દેખ્યો દર્દ દયા ભઈ ભારી, જખ જિન સિવરે કૃષ્ણ મુરારી;
પાટી બાંધ દૌડ ધર આયે, ડાર કુઠાર ભજન મનલાયે. ૭
- તિરીયા કહૈ સુણૌ ભરતારા, મિદર બાંધો હરિકે પ્યારા,
નામો કહૈ મુણૌ તુમ તિરિયા, બુદ્ધિ બ્રહ્મ વિચાર ન કરિયા. ૮
- જો મે મદિર કરુ મુધારા, ક્યૂં કેશવ બાળે ધર મહારા,
જો મોહી છાન બાંધવો આવે, કેશવ વરમે રહણુ ન પાવે. ૯
- અખ હમ મદિર બાંધૂ નાંહી, દેખું કેશવ કરિહૈ કાંહી;
યહ પ્રતિજ્ઞા સત્યહ મહારી, મમગૃહ બાંધે આપ મુરારી. ૧૦
- મામ અસાઢ રુ બરસત નીરા, ભીજત વનિતા વસ્ત્ર શરીરા;
સુત પુત્રિ ત્રિય કરત કલાપા, જપૈ નામદે હરિકે બપા. ૧૧
- જનકૂં દુખી દેખ મન માંહી, તતછિન પ્રગટે આપ મુસાંઈ,
આધી રાત સમાકે માંહી, કેશવ છાન બણાવૈ બહી. ૧૨

(૧૬૫)

ધારણુ વેલી સખ હરિ કીન્હા, ગહી નાખી મગરી ચિત દીના,
આડો નાખ્યો ડાંડા બાંધ્યા, બંધણુ ઘરકા નીકા સાંધ્યા. ૧૩

ગિપર ચઢે જી સારંગપાની, નામદેવ તખ સખ વિધિ બની;
તખ નામા મુલકે મનમાંહી, ધન ધન હરિ જન કરત બડાઇ. ૧૪

કહો તુમ બિન ઐસી કુન કરિહૈં, તો નામા કાહૈકૂં કરિહૈં.
લક્ત કાજ તુમ આયે સ્વામી, ધન ધન હો તુમ અંતરજમી. ૧૫

નામાકે મન લયો અનન્દા, ઐસો ખેલ કિયો ગોવિંદા,
ઇક ડાંડા હરિ કરતેં ગિરિહૈં, હરિ નામાતેં વીનતિ કરિહૈં. ૧૬

ધન ધન રે તુમ સાચો લક્તા. ડાંડો દેઈ હોઇજ મુક્તા;
કહૈ નામો સુણ સ્વામી બાતા, પહલી ક્યુ નહી સોચે તાતા ૧૭

જે મૈં તોકૂં ડાંડો દેહૂ, તો મૈં છાંન બાંધ નહી લેક;
ઐસે-બિના શીખ નહી હોઇ, ગિતર ડાંડો લીજ મોઇ. ૧૮

તુમ કિમ બયોં મદિર મોરો, અખ તુમ કહુ ત્રિધિ કરત નવેરો;
હરિકૂં પ્રસન્ન નામદે કીન્હા, હોય ચતુરબુજ દરસણુ દીન્હા ૧૯

હંસે કૃષ્ણ ગુલતાન જી હોઇ, નામકે શિર કર ધર દોઈ,
બહુતક પરચા વરણુ કેતા, નામાકૂં પ્રભૂ દીના તેતા. ૨૦

જે મૈં શ્રવણુ કર્યાં સો કરિયા, છાના ઔર બહુતસા રહિયા;
દાસ અનન્ત પરાકૃત ભાખી, નામદેવકી પરચી દાખી. ૨૧

પ્રથમ કહુ નામાકી સાખી, પિચ્છમ લક્ત અનેકાં ભાખી,
એહ પરચીકુ સુણે રૂ ગાવૈં, સો નર ચાર પદારથ પાવૈ. ૨૨

૩૮૯ ફાહા.

દાસ અનન્ત યહ પરચરી, ભાખી પ્રાકૃત માંહી,
લક્તભેદ યાકો લહે, ઔર વિન્ન ટલ બહી.

૧

ઇતિ શ્રી નામદેવજી મહારાજકી પરચી સમાપ્ત.

(૧૯૬)

શ્રીમતિ કુલીબાઇકી પરચી.

૩૯૦ ઢાહા.

- સતગુરુ મેરે શિર ધણી, સતાં શીશ નિવાય;
કુલીકી પરચી કહૂં, રામ નામ લિવ લાય. ૧
- પર્સણુ રહજ્યો પર્મ ઝુરુ, દિલમેં દયા વિચાર,
કુલીકો જસ કહતહૂં, સખ મતિ મે તત્સાર. ૨
- અજ અ ઘેરો સખ મિટે, ભરમ કરમ બૈ દૂર;
કુલીકી પરચી સુન્યાં, જ્યાન ઉદૈ ભરપૂર. ૩
- નાનેર્યા તો માંજવાસ, સારણુ ઝાંવર પીર;
જ્યાનીજી સતગુરુ મિદ્યા, હુવો સમ દમે સીર. ૪
- માંઝુ મુરુધર દેશમેં, નગર ભાગાંણા પાસ.
જ્ઞાનીજી સતગુરુ વસે, ગઢ જોધાણે વાસ. ૫
- ભાતો લે ખેતાં ગઢ, સતગુરુ મિલિયા આય;
ભૂખા સાધૂ આજમૈ, બાઈ રોટી પવાય. ૬
- રોટી પવાઇ પ્રીતસૂં, પરસણુ બહા ગુરુદેવ.
શિર પજે દે સખ કહ્યો, રામભજનકો લેવ. ૭
- પૂરખલી સચૈ પડી, ભક્તિ પ્રગટી આય;
સાસ ઉસાસાં લિવ લગી, શખ્દ રજા ગરણાય, ૮

૩૯૧ ચૌપાઇ

- હિયે હિલોળા હરદમ બોલે, સુરત મિલી જસ રામમહોલે;
અનહદ ઘોર સુખમના જગી, કુલ્યા કમલ કિરણિયાં લાગી. ૧
- હુવા ચાનણા સખ તન ભળકે, સહસ્ર ધાર અમી રસ ખળકે;
ઝિલમિલ ૨ નૂર જી વરસે, આતમમૈ પરમાતમ દરસે. ૨
- સુખ હિદાઈ નાલી લિવ લાયા, સુરત શખ્દ પશ્ચિમ દિશિ આયા;
પશ્ચિમ દિશકી અખખી ઘાટી, વીસૂ ગાંઠ ઘોરસૂં ફાટી. ૩

- હલટી મેર અમર ધર આયા, દસવે દ્વાર બ્રહ્મ વર પાયા;
 નાને છાને જન બુલાઇ, કન્યા કવારી પરણીવાઇ. ૪
- કુલી કહૈ કવારી પરણે, મેં તો પારબ્રહ્મ-પતિ શરણે;
 માનધારી પરણીજી નાંહી, પારબ્રહ્મ મેરા વર સાંઈ. ૫
- જનમ મરણમેં હો નહી આવૈ, સુખસાગર જૈ સદા રહાવૈ,
 ગાંવ ઝાંડેરો ઔર ઝહેરો, જામેં માજવાસ વસ ડેરો. ૬

૩૯૨ દાહા.

- જાની આયા ગોરવે, કુલી કિયો વિચાર;
 સખ સંતાંરો સાહિબો, સો મેરો ભરતાર. ૧
- અમર પીવ પરણીજકૈ, મુરદો દીનો ટાલ;
 કુલી શિર સાહિબ પાપૈ, રામ ધણી રિછપાલ. ૨

૩૯૩ ચોપાઇ.

- નાનો કહૈ કહૈ વર તેરો, મોહી ખતાય બધ દુખ મેરો;
 તુમ કહૈ પરણી મોય ન સૂઝે, બેર બેર નાનો ઈમ બૂઝે. ૧
- કુલીઠા પરમેશ્વર ઔસો, વેદ પુરાણ ન જાણે જૈસો,
 જન્મ મરણમે નાહિન પ્યારો, જીહૈ કુલીઠા ભરતારો. ૨
- માલા મિણકાસૂ કયા હોઇ, ચૂતો રામ ન રીઝે કોઇ,
 સાંચે મન જો સિમરણ કીજૈ, સુરત તારમેં પોય રલીજૈ. ૩
- રામ નામકો સિમરણ કીજૈ, સુરત તારમે પોયરલીજૈ;
 સાસ ઉસાસાં સિવરૈ રામા, તો પતિ મેરો સારે કામા. ૪

૩૯૪ દાહા.

- કાંજ ખીચડ મેલ કર, પીવૈ સખ સ સાર,
 કુલી રામ-રસ એકલા, વિરલા પીવનહાર. ૧
- કહા કરિયે ચક પીવ બિન, ઝૂઠો તન સિનગાર;
 કુલી પ્રીતમને રૂચૈ, (તો) લેકર માથે માર. ૨

(૧૯૮)

૩૯૫ ચૌપાઈ

સુણી સુવાવળ સાધૂ આએ, સંગત કરૈ બોહોત સુખ પાએ;
વે સાધૂ કાલુલ જઈ પહોતા, જહાં રહે રાજા જસવંતા. ૧

૩૯૬ દોહા

આપ આપ મતિ બોલિયા, જસવત બડો નરેશ;
ઈણુ રાજકો રાજ વહાં, જહાં દુલીકો દેશ. ૧
તખ જસવત એસેં કહ્યો, કુણુ દુલી કહાં દેશ,
કુણુ વરણમે ઉપજી, ક્ષત્રી વિપ્ર કે વેશ. ૨
દુલી કુળમેં ઝાટણી, સતાંકો અવતાર,
જે જણો જો દેશમે, તો કરજો દીદાર. ૩
મારવાડ રાઠોડકુળી, રાજ કરે જસવત,
સફલ દેશ સોઈ ભલો, જામે નિપજૈ સત. ૪
અરસ પરસ પરબ્રહ્મસૂ, જૈ જન નહિ પતિઆય;
પરચા બદ પ્રસિદ્ધ હૈ, પરચો લીજે અય. ૫

૩૯૭ ચૌપાઈ

એક સમય રાજા ધર આચો, દુલી બાઈકો દરસણુ પાચો,
ગોખા થાપત હી જખ બાઈ, સાધ ભેદ બૂઝયો ઉપજાઈ.

૩૯૮ દોહા.

પૂરખ મારગ સાધરો, કોઈ સાધૂજન જાય,
પશ્ચિમ મારગ દુહેલડો, કાઢેકૂં દુખ પાય. ૧
દુખ મેટણુ સુખ કરણુ હૈ, સખ સતાં શિર-મૌર,
યહ દુલી માનું નહી, મેરે મારગ ચૌર. ૨
પૂરખ છાંડ પિચ્છમ ગઈ, સતગુરૂકે પરતાપ;
બહુરી ન જનમુ જગતમે, ઓ મેરે ઉર જાપ. ૩
પશ્ચિમ મારગ સાધરો, કજી ન લાગે એક,

(૧૯૮)

પૂરખ જોગી જવતાં, ઉપજ વિધન અનેક,	૪
કુલી ગોખર થાપતાં, છડકા પોહોતા રાજ;	
રજોગુણુ તો નહીં ગયો, આયા કરણુ સમાજ.	૫
ઉંચો પીછો કહા કરૈ, નિશ્ચલ કરદે મત્ત;	
ઝૂગો શિરકી પાગડી, માટી મિલસી તત્ત.	૬
માટીસૂં લી ઉપનો, ફિર માટી હુઇ જાય;	
કુલી કહ રાજા સુનો, કરલો ભજન ઉપાય.	૭
સ્વાન કાગ જમ્મુક ભખેં, જલ બલ હોસી ખેહ,	
ઝૈસી ગન્દી દેહકું, ઉચી કરિયે કેહ,	૮
કાનાં સુણી સો દેખ લી, સુર્ત વચનસૂ ભાય;	
કુલી નાંવજ ધૂ દિયો, કહો ભાઈ સમઝાય.	૯
જખ લગ સાસ શરીરમે, તખ લગ નાંવ અનેક,	
ઘટ કુટે સાયર મિલૈ, કુલી પૂરણુ ઝેક.	૧૦
આસૈ મિલસી આપકૈ, નાંવ ધર્યાં કાંઇ હોય,	
સિ ઘો સિંધમે મિલ ગયો, ભિન્ન લાધે નહીં કાય	૧૧

૩૯૮ ચૌપાઇ

રામ નાંવ સત જાણો ભાઈ, યા બિન જગમે ઝૂંઠ સગાઈ;	
કુલી પરમાનન્દ જીપરસે, અરસ પરસ કાઇ દૂઈય ન દરસે	૧

૪૦૦ દાહા

બાઇ ધરમરી બહનડી, લીજૈ બાગૌ બેસ;	
પાંચ મ્હોર આગે ધરી, બધુ-ભાવ ધરેસ	૧
મ્હારાં મન માને નહીં, રામ-ભજનકો સીર;	
પાવો રોટી રાખડી, હૂ બેનડ તુમ વીર.	૨
મેરે સગ સેન્યા ધણી, દેખો દૃષ્ટી નિહાર,	
બાઈ કમ જીભાવસી, સો મોઈ કહો વિચાર.	૩

(૨૦૦)

દોય દોય ડબરા રાખડી, દોય ૨ સોગર રાજ;
રૂચરૂચ છમો પ્રીતસૂં, ઘર કુલીકે આજ. ૪

૪૦૧ ચૌપાઈ.

જતા માણસ તેતી કુલી, પાતળ પાતળ પુરસે થુલી;
રાજ જસવંત ઈત ઉત ઝાંકે, યા સાધાં પત સાહિબ રાખે. ૧

૪૦૨ દાહા.

સખ સેન્યા તિરપત ભઈ, ગીછે ભયો સમાદ;
રિદ્ધ વધારી રામજી, કુલી જણી સાદ. ૧

સાંજ ભઈ દિન આથમ્યો, ગાયાં આઈ ગ્વાડ,
બાલક મુખ કહેણે લગ્યા, બાઈ બછડા બાડ ૨

સાચ પિયારો સાંઘ્યાં, કુલી સાચી દાસ;
એકજી બાડે બાછડા, એકજી રાજા પાસ. ૩

જખ જસવત કર જોડકે, કરી વીનતી એહ,
બાઈ એસા નાંવકુ, રાણ્યાંકૂ તુમ દેહ ૪

૪૦૩ ચૌપાઈ

સખ મિલ રાણ્યાં દર્શણ આઈ, કુલી મુખસૂં કથા ચલાઈ.
ટગમગ ટગમગ થે કાંધ જોવો, જન્મ અમોલક થે ક્યૂ ખોવો ૧

હૂ છુ આસક ઘટ ઘટ કેરી, ચૌગસી બિચ ફિરસો ફેરી,
રાણ્યાંને પરમોદે કૂલી, નરતન પાય ગમ ક્યૂ ભૂલી. ૨

ગહેણો ગાંઠો તનડી શોભા, કાયા કાચો ભાંડો,
કુલી કહે થે રામ ભજો નિત, અવર ઉપાધિ છાંડો ૩

૪૦૪ દાહા.

રામ ભજો હૈ રાણિયાં, કલ્થો હમારો માન,
ભજન બિના ભવમે સખી, સૂફરી સ્વાન સમાન. ૧

પતિસે કારજ સખ સરૈ, પતિસે ઉતરૈ પાર;

(૨૦૧)

કુલી કહૈ પતિ બાહિરો, સખ ઝૂંઠો સિણુગાર. ૨
ચેતન બાંડો કુટસી, કહા ધીજ સિણુગાર,
ઘણ તૃષ્ણાકે કારણે, ફેરા ફિરો અપાર. ૩

૪૦૫ ચોપાઇ

રામ વિના પશુ બતી હોસો, લાજ કાણ સખ કુલકી ખોસો,
આગે પીછે પડદા નાહી, જખ યહ ધૂંધટ કહાં રહાઈ ૧

૪૦૬ દાહા.

એક વિષયકે કારણે, કિજૈ તન સિણુગાર;
સો ચૌરાસી ભોગસો, કુલી માથે માર. ૧
આઠ પતિ રિઝાયલો, ઇણ પતિસૂ ક્યા કામ;
કુલી કહૈ વો પ્રીત ધર, ભજલો રાજ રામ. ૨
ક્યા ઈંદર ક્યા રાજવી, ક્યા સૂકર ક્યા સ્વાન;
કુલી તીન્હ લોકમે, કામી એક સમાન. ૩
પતિ સહી રીઝૈ પ્રીતસુ, પતિસુ સરહી કામ;
ટીકા ટમકા છોડદો, કુલી કહૈ બેકામ. ૪
એક ભોગકે કારણે, ધીજૈ કહા સિણુગાર,
રામ નામ બણ્યા વિના, બસો નરક-દુવાર. ૫

૪૦૭ ચોપાઇ.

શાયર જપર શિલા તિરાણી, કુલીકા પતિ સુણ લો રાણી;
કુલી પરમાનન્દનુ પાવૈ, રામનામસૂ ચિત્ત લગાવૈ. ૧

૪૦૮ દાહા.

રામ શબ્દ સાચો સદા, ઔર શબ્દ સખ કૂડ;
કુલી કહૈ ઉણ શબ્દ બિન, પડશી શિર પર ધૂડ. ૧
રામ ન બોલે રાણિયાં, કુલી કિયો બિચાર;
ઉલટ ચલો ધર આપણે, લખૈ ન સારાસાર. ૨

(રાજા)—ચલ કુલી નૃપપે' ગઈ, નૃપતિ આદર ધીન;
કહો કૈસો સંવાદ કર, કહો કયા આયે યીન. ૩

(કુલી)—કુલી કહે ફોકટ સદા, સતસંગતિ બિન રાજ;
રામ બિના રીતા સથે, સરે ન એકો કાજ. ૪

(રાજા)—બાઈ આવો મહલમે, સંગત કરો દોઈ રાત;
કૈ તો થાને રાખલ્યાં, (કે) ચાલાં થાંરી સાથ. ૫
આહ સોહં જપરો, બાઈ કહેજયો લેવ,
આયુ વધે શોભા વધે, કાલ ન મારે દેવ. ૬

(કુલી)—સાધુ સિદ્ધિ છાંડ કર, કરલે અપણો કાજ;
સાસ વધારે સાંખ્યસૂ, તે મૂઢાંકો રાજ. ૭
રામ બિના કહા કામકો, સાંખ્યયોગ અબ્યાસ;
કુલી પરમાનન્દ બિન, કુણુ પૂરે મન આશ ૮

૪૦૯ ચોપાઇ

જળલગ પેટ પીઠ નહિ જાગે, તબ લગ ધ્રુવ—અગ્નિ નહિ લાગે;
જળલગ ગાંઠ વીસ નહી ખૂટે, જોગ કરતાં હિયો ન ફૂટે. ૧

૪૧૦ દોહા

સૂને હીયે કરત હૈ, બિગર તત્વથી વાત;
કુલી કહૈ નિજ તત્વ બિન, મિટૈ ન મનથી ધાત ૧
કેઈ કંચન કર દેત હૈ, ધરતી અબર દોય
કુલી તો માને નહી, રામ નામ બિન ડોય ૨

૪૧૧ ચોપાઇ

ટેક વિના કારજ નહી સીઝૈ, ટેક વિના બાબો નહી રીઝૈ.
ટેક વિના નર કાજ નસોઇ, ટેક વિના કોઈ ભગત ન હોઇ. ૧
ટેક વિના સુરલોક વસીજૈ, પુન છીજૈ ચૌરાશી દીજૈ,
ટેક વિના સખ સાધન ફીકા, ટેક સકલ સાધનમે દીકા. ૨

(૨૦૩)

૪૧૨ દોહા.

સાંખ્યજોગકૂં સાધ કર, કરૈ સ્વર્ગથી આસ;
કુલી કહે રાજ સુનો, મન આસા કે પાસ. ૧
ક્યા બોલે તું જોગમેં, હરિ બિન ઝૂઠા હોય,
બિગર બીજ હલ ફેરિયાં, કણ નહી પાવૈ કાય. ૨

૪૧૩ ચૌપાઈ.

રામ નામ કણ બોજ ભાઈ, પ્રેમનીરસૂ ખેતી પાઈ,
જળ સીઝૈગો કારજ રાજ, સાંખ્ય જોગસેં સરે ન કાજા. ૧
રામ નામ શુભ વાણક વાણો, રામ નામ મત ઝૂકા ટાણો;
રામ નામ બિન ઝૂઠી કરણી, જ્યૂં બિન બીજ સુધારૈ ધરણી. ૨
રામ નામસૂં ધ્યાન લગાવૈ, કુલી કહે પરમેશ્વર પાવૈ,
રામ વિના ઝૂઠી સખ માનૈ, સાહિબ સતગુરૂ દોન્યૂં જાને. ૩

૪૧૪ દોહા.

કુલી સતગુરૂ બપરૈ, વાર્યો મેરો જીવ;
ગ્યાની પૂરા ગુરૂ મિલ્યા, તુરત મિલાયા પીવ ૧
સૌ આતાંથી ઇકિહો, સુનલે રાજા બીર,
સુરત તારમેં પોયલે, રામ નામસા હીર. ૨
રામ ભજનસૂ ચિત્ત લગૈ, મિલ જાય તેહા તેહ;
કુલી કહે રાજા સુનો, કનકુકા ગુરૂ કેહ ૩
કનકુકા ગુરૂહદકા, બેદહકા ગુરૂ ઝૌર,
કુલી બેહદ ગુરૂ મિલ્યા, તુર્ત બતાવે હૌર. ૪
ધન ધત કુલી દેશ ધર, ધન યહ રાહર સુકામ,
જસવતકા સાંસા મિટ્યા, નિરલૈ પાયો રામ. ૫
જસવંત છાંડ્યા ભરમ સખ, કૂલીકે પરતાપ.
છાંડ્યો સાંખ્ય સુજોગ સખ, જપ્યા નિરંજન બપ. ૬

(૨૦૪)

૪૧૫ ચૌપાઇ.

ફૂલી કહૈ રાજ તૂં સુણવે, રામ નામકા અતર ગુણવે;
રામ નામસૂ પત્થર તરિયા, જો સિંવરહી કારજ જિન સરિયા. ૧
નામદેવકી વિરિયાં સ્વામી, ભારી હોય ગ્યો અતરજમી.
બ્રમ ભૂલો દીસે સ સારા, તામેં કુણ કહો પાવે પારા. ૨
બ્રમકો ભૂલો તીરથ જાવૈ, ભટકા ખાય ઉલટ ઘર આવ;
બ્રમકો ભૂલો સેવ કરાવે, અન્તકાલ પત્થર હોઇ જાવે ૩
જહાં આસો તહાં વાસો હોઇ, સુન હો રાય વૃથા નહિ હોઇ;
પ્રણસૂ પ્રેમ જગૈ ઉરમાંહી, પ્રણસૂ કારજ સઘૈ સરાહી ૪
પ્રણસૂ ભજિયો દાસ કબીરા, સહજ ગલસૂં ઝડયા ઝઝીરા;
પ્રણ પ્રહલાદ ભજ્યો ઇક રામા, જોકૌ નિશ્ચય સરિયો કામા ૫
પ્રણસૂ ગુજરી રામ પિછાણ્યો, સાથર તિરી સકલ જગ બાણ્યો,
પ્રણસૂ શિખ પચાચન બાજ્યો, જોગ જગ્ય જપ તપ સખ લાજ્યો. ૬

૬૨૬ દોહા.

કહ કુલી રાજ સુણો, પ્રણસૂ સીઝૈ કાજ;
પ્રણ બિન નરતન ના તિગૈ, સઘૈ નરકકો સાજ ૧
કળ ગોગા કળ રામદે, કળ માલા પીર;
દાસી જરા પુત્ર જ્યૂ, કોણ બધાવે ધીર. ૨
કુલી પ્રણ બ્રત રામકો, સતગુરુ દીનો જોડ,
અખ હૂં કયુ છાંડૂ નહી, કલા દિખાવૈ કોડ. ૩
ગગા તીરથ ગોમતી, બદરી ગયા પ્રયાગ,
સુગુરુ સગ સખહી સર્યા, રહ્યા ચરણ ઉર લાગ. ૪
કહા કરિયે ઉપાય બોહો, કહ લીજ્યો ઇક રામ,
કુલીકા સખહી સર્યા, મનાં મનોરથ કામ. ૫

(૨૦૫)

૪૧૭ ચૌપાઇ

રામ-રસાયણ કુલી પીયો, સતગુર કહ્યો સોઈ હમ કીયો;
રામ જિસો ફૂળે નહી કોઈ, કુલી સખ જગ દેખ્યો બેઈ. ૧
જખહી ગુર ગ્યાની ધર આયા, તખહી પ્રભૂજી પાડો પાયા,
સતગુરકી સેવા કર બાઈ, ફૂલાઉ થારૈ પાડો પાઇ. ૨

૪૧૮ દાહા

પૂ નૃપતિકૂ ગ્યાન દે, બાઇ આઈ ગામ;
સુખ સારણ રસના રટયો, સાસઉસાસાં રામ. ૧
ભગવત બારો ડાલતા, સુણ સાધારી બૈલ
સત પધારે પાંવણા, નીકી કરજ્યો ટૈલ. ૨

૪૧૯ ચૌપાઇ.

સુખ સારણકી ભૂવા બાઇ, સુરગુણ તજ નિરગુણ લિવ લાઈ,
ધનાવ સી બતકી સારણ, સુખ સારણ હુઈ કુલતારણ.

૪૨૦ દાહા

કુલીકા પાડા પિયા, બાજૈ સખ સ સાર,
કૃષ્ણદાસ ઓહી રટયો, રામ નામ તત્સાર. ૧

૪૨૧ ઉથલો.

ફૌજ જિભાઇ વાછા વાડયા, રિદ્ધિ વધારી બન,
પાડા પાયા બારો લાયા, દિયો નૃપતિકૂ ગ્યાન. ૧

॥ ઇતિશ્રી કુલાંબાઈકી પરચી સમાપ્ત ॥



(૨૦૬)

અથ ધનાજીની પરચી.

૪૨૨ ચૌપાઇ

- શુરુ ગોવિંદકી અગ્યા પાઉ, દાસ ધનાકી કથા સુનાવું;
હરિ કૃપાતેં હિરગુન ગાઉં, જથાશક્તિ હુ વરણ સુનાવું. ૧
- ધન્ય ધનો જિણુ રામ રિઝાયો, બાલ અવસ્થા હરિ ગુન ગાયો;
વિપ્ર એક જજમાના ભાઈ, સો ખેરાપુર નિકસ્યો આઈ. ૨
- પિતા ધનાકો ગૃહસ્થ ભારી, બ્રાહ્મણકી કીની મનુહારી,
દિનાં ચ્યાર કીનો વિશ્રામા, પાયો પોક્ષ બોહોત આરામા. ૩
- સો તો દિજ હરિકે ગુન ગાવૈ, રામભક્ત સબકે મન ભાવૈ;
ધનો ચરાવૈ ધરકી ગાયાં, ભક્ત અકુર છિપૈ નહી ભાયાં. ૪
- ધનો કહૈ સુન હો દિજ દેવા, મૈં બી કરુ રામકી સેવા;
વિપ્ર કહ બાલક તુમ ભાઈ, હરિ સેવામે અતિ કડિનાઈ. ૫
- બાલક હટ બહુતહી યીનો, તબહી વિપ્ર સિલા દુક દીનો,
સેવા કીજ્યો પ્રીત લગાઈ, બોહોત ભાંત હરિકા ગુણ ગાઈ. ૬
- એહી રામ ધનહૈ લિવ લાવો, યા પહલી ભોજન મતિ પાવો;
ઈતની કહી વિપ્ર ઉઠ ગઈયો, ધનાકે મન આનન્દ ભઈયો. ૭
- બાલક બનમે ગઉ ચરાવૈ, આઈ રોટી ભોગ લગાવે,
મેત્ર મુદકે ધ્યાન લગાયો, જે દેખે તો કછુ નહી પાયો. ૮
- તબૈ ધના મન-મે પિછતાવૈ, નાં બનુ યહ કબ્હક પાવૈ,
મૈં વિપ્રપૈ લિયો છુડાઈ, યાકુ તો અબ અગાલુ આઈ. ૯
- દિના દોયલુ નાહ ન પાયો, ધનૈ આપહી અન્ન છિટકાયો;
દિનાં તીસરૈ ભોગ લગાયો, જે દેખે તો કછુ નહી પાયો. ૧૦
- તબ જન દેખે યહ મર જાસી, મૈં બી ખાય મરુ ગો પાસી,
ધન ભક્ત જબ ભોજન છાંડયો, મનસા વાચા મરણા માંડયો. ૧૧
- તબ તો કૃપા કરિ હરિ આયે, આઘો ભાત પ્રીત કરી પાયે,
મહા પ્રસાદ શીશ ધરિ લીના, બહુરિ ભોજન નીકા કીના. ૧૨

(૨૦૭)

૪૨૩ દોહા

અર્ધ પ્રસાદ જુ રહણુ દે, આધા જવૈ પાય;
વારો વારી આપણી, લાવૈ ગણ ચરાય.

૧

૪૨૪ ચોપાઇ

કૃતાર્ધક દિન ઐસેં ગઈયા, ધનો રામ દોડેં હિલ મિલ રહિયા;
એક સમય વિપ્ર કિરિ આયો, દેખી રીત નૈ સુખ પાયો. ૧
બહુરી વિપ્ર આપ ઘર ગહિયો, વાહીકુ હરિ દરસન ભઈયો;
પ્રગટ રામ યુ બોલ્યા બાની, સાચી ભક્તિ તૈ નહિ જાની. ૨
અબ તુમ ખાત હમારી માનો, કાશીકુ તુમ કરો પયાનો,
જય કરો ગુરુ રામાનન્દ, તાકે દરસણુ હોઈ આનન્દ. ૩
રામ ધનાકું અગ્યા દીની, રામાનન્દકી શિક્ષા લીની;
તબહી તિનકે જયો અનન્દ, શિક્ષા લેત ગયો દુખ દ્રન્દ, ૪
શિક્ષા લઈ પરમ સુખ પાયો, અગ્યા લે ખેરાપુર આયો,
રામાનન્દકી શિક્ષા પાઈ, ઘરહી ભક્તિ કરો લિવ લાઈ. ૫
હરિ ગુણુ સાધ એક કર પૂજે, કબહુ ભાવ ધરો મત દૂજે,
સિમરો રામ સાધુ યુનિ સેવો, અરુ બુખેકોં ભોજન દેવો ૬
ઐર ધનાકે ધરણી નારી, સોહૈ પતિપ્રી આગ્યાકારી,
ઐર દેવણી કરૈ ન આશા, નિશિ દિન જુગમે રહત ઉદાસા. ૭
સમ દ્રષ્ટી દુબધ્યા નહી આનૈ, સખ ઘટ આતમ રામ પિછાનૈ;
ધરમેં રહત ઉદાસી ઐસેં, જલકે નિકટ બટાઉ જસેં, ૮
ધર ધરણી સંપતિ વિધિ સરખુ, હરિકે હેત કિયો સખ દરખુ,
ગુરુ કિરપારેં એહ બન આઈ, ધરમે રહે રામ લિવ લાઈ. ૯

૪૨૫ દોહા

દાસ ધનાકી પરચરી, સુણુજ્યો ચિત લગાય;
દાસ અનન્ત કથા કહૈ, હરિકી આગ્યા પાય.

૧

(૨૦૮)

૪૨૬ ચૌપાઇ.

ધનાકે ધીરજ મનમાંહી, હરિસૂં હેત ઝોરસૂં નાહી,
રામ નામ નિત્ય હિરદૈ રાખૈ, મિથ્યા મુખતેં કબહુ ન ભાખૈ. ૧
સકલ અગ સેવામેં સૂરૈ, ભક્તિવત્સલ ગોવિંદ ગુણ પૂરૈ;
એક દિનાં હરિ એસે કીનો, આઈ ખાટમે દરસણુ દીનો. ૨
સેવક નામ તુમહારો ભાઈ, કછુ સંતનકી ટહલ કરાઈ;
ખીર ખાંડ ધૃત આટા દીજ, મિનખ જન્મકો લાંહો લીજૈ. ૩
બોલૈ ધનો સુનો હો સ્વામી, તુમ હો મોરે અંતજામી:
મૈ તો બીજ ખેત લે બઈ, ગૈલામે સામગ્રી નાહી. ૪
અખ તુમ રામ દ્રારે જાનો, મન ચાહૈ સો ભોજન પાવો,
મેરે ધરાં સુલક્ષણી નારી, બહુ વિધિ સેવા કરૈ તુમારી. ૫
ઇતની સુન બૈરાગી બોલ્યો, ધના ભક્તકો સત મત તોલ્યો,
સેવક હોઇ ઉત્તર ક્યૂ દીજૈ, ખોલ સમેત પોટ પણુ દીજૈ. ૬
સેવકકે મન એસી આઇ, જનકો વચન ન મેટયો બઇ,
ધનૈ સુનત હી દીલ ન કીન્હી, ખોલ સમેત પોટ પણુ દીની. ૭

૪૨૭ ઢાહા

ગેહુ લે હરિજન ગયે, ધનો પોહોચ્યો ખેત;
તાતે દાસ અનન્ત કહૈ, સેવક સખ રસ લેત. ૧

૪૨૮ ચૌપાઇ

તખ સેવકકો મન વિલખાનો, સ્વામી બીજ ઝોર તમ આનો;
ધનો કહૈ તુમ સુણરે ભાઈ, તેરો ખાંટો કછુન બાઈ. ૧
પાડોસીકે નિપજૈ જતો, તુમ તેરો બર લીજ તેતો;
તખ હાલી દોઈ બલદ ઉલાડયા, આયણુ સૂધાં ખેતબુ ફાડયા. ૨
દિન આંધ્યો હાલી ધર આયો, સો હાલણુકું ચરિત સુણાયો;
સ્વામી મતો એક એહ કીનો, બીજ સર્ખ ભગતાને દીનો. ૩

(૨૦૯)

પ્રારે દિન ખાલી હલ ફેર્યો, ગેહૂં ચિણુ એક નહિ ગેર્યો.
 ડતની સુણ હાલીકી નારી, કરે ક્રોધ અરુ દેવે ગારી. ૪
 અય ખાયરા તું કયા ખાસી, જતો મોડયો માંગહી લાસી,
 ઈતની સુણ બોલી હરિદાસી, તખ હાલણકું દે વિશ્વાસી. ૫
 મક્તણ કહે સુણ હાલણ ખાઈ, તેરો ખાંટો કહૂં ન બહી,
 એક બહલ અબહી દૂં ખોઈ, જે તેરે વિશ્વાસ ન હોઈ. ૬
 નનો કહે કડવા મતિ ભાખો, દિન દસ વાત ગુપ્ત કર રાખો,
 કિયા કિયા હરિજીકા દેખો, પીછે તુમ કર લેજો લેખો. ૭
 ભએ પાંચ દિન તબહી જગા, એક દિનાં હાલી અય પૂગા,
 હાલીકે મન ભયો અનન્દા, એ તો કૃપા કરી ગોવિંદા. ૮
 હાલી અય હતાઇ કહિયો, સ્વામીઝી ગતિ કિણિય ન લહિયો,
 ઇનકા મતો બહુત હે ભારી, ગ્યાન ધ્યાન ધીરજ મન ધારી. ૯

૪૨૯ દાહા

ધનાકે ધીરજ ધણી, સાચો હરિ વિશ્વાસ,
 દાસ અનન્ત વિચારકે, પ્રભૂજી પૂરે આશ. ૧

૪૩૦ ચૌપાઇ

એતી સુણ બોલે સખ કોઈ, સ્વામીઝી ગતિ કૈસી હોઈ,
 હાલી કહે સકલકૂ ખાતા, ખેત ગયો ઇક દિન પરખાતા. ૧
 ધના ભક્તોકે ચરિત સુનાવું, આંખ્યાં દેખી કહ સમુગ્રાઉ;
 હજકે ગલે નાઈ નહિ ખાંધી, ધનૈ સમ્રથ મૂઠી નહી સાંધી. ૨
 સારો દિન ખાલી હલ ફેર્યો, ગેહૂં ચિણુ એક નહી ગેર્યો,
 અખ દેખો તો જગા ધણા, બિન ખાયાં ગેહૂં અરૂ ચિણા; ૩
 એતી સુણકું અચમ્બો હોઈ, ગોવિંદઝી ગત લખૈ ન કોઈ;
 હાલી હાલણ દોજી ડરિયા, ભય ધનાકે પાવાં પરિયા. ૪
 ચૂક હમારી ખગસો સ્વામી, તુમ દયાલહો અંતરબમી,

ધનો કહ ચૂક હૈ નાંઈ, સખ ઘટમાંહી એક હૈ સાંઈ. ૫
 અખ તુમ ખાત હમારી માનો, જન સેવનથી શંક ન આનો;
 હરિ-ભક્તનકૂ સરખસ દીજૈ, જીવન જન્મ સફલ કર લીજૈ. ૬
 તખ હાલીઠા સાંસો ભાગો, સાધ સંતથી સેવા લાગો;
 હાલી બહુરિ ખેતમે આયો, ગેહૂં દેખ બહુત સુખ પાયો. ૭
 ચ્યાર મેર એકસા ખૂણા, પાડોસ્યાસૂં નિપજ્યા દૂણા;
 સો કરિહૈ સો આગે ત્યારી, હરિકૂં યહ અત લાગે પ્યારી. ૮

૪૩૧ દોહા

સાચૈ મન સુમિરણુ કરૈ, રામ જનાંસૂ હેત;
 તારૈ દાસ અનન્ત કહૈ, હરિ નિપજ્યા ખેત ૧

૪૩૨ ચૌપાઈ.

બહૂરી દેખા એક અચમ્બા, મેર મેર જિગા બહુ તુખા,
 સ્વામી દોલી બાડ કરાધ, તે સખી બેલડિયાં છાધ ૧
 બોહોત બાયગ આછા વાગા, તુમ્બા બોહોત સુપુષ્ટા લાગા,
 ધન ભક્ત ભેલા કરિ લીના, સતાં કાજ રામજી કીના ૨
 બહુરી મડલી ઐસી આધ, તામેં સત બોત સુખદાઈ,
 તે સખ ધના ભક્તકે આચ્છે, સ્વામી દેખ બોહોત સુખ પાચ્છે ૩
 ધનો કહૈ ધન ભાગ હમારૈ, ઐસે સ્વામી ભલાં પધારૈ;
 કર ડોત ચરણામૃત લીનો, દયા કરી તુમ દરસણુ દીનો ૪
 સખકૂં આસણુ દિયો બિછાઈ, તા પીછે હરિદાસી આઈ,
 બૈઠ બૈઠ કીનો પરણામા, આજ હમારે પૂરણુ કામા. ૫
 તાનાં પાની તખલી દીનો, ચરણુ ખોલ ચરણામૃત લીનો,
 સખ સતાં ઐસી મતિ દેખી, યા તો સેવક બડો વિવેકી ૬
 એસો હૈ યહ ધરકી નારી, આગ્યાકાર રામથી પ્યારી,
 ધનો કહ આગ્યા અખ દીજૈ, કરૈ રસોઈ વિલમ્બ ન કીજૈ. ૭

સાધૂ કહે અગ્યા હરિ કેરી, લાવ રસોઈ ઈચ્છા તેરી;
 ચૌકો દીનો જળ ભરવાયો, ધનો ભક્ત સામગ્રી લાયો. ૮
 આટો ઘિરત મિઠાઈ લાયો, ચાવલ ધણા દૂધ મગવાયો,
 ઔર કછૂ તરકારી કીજૈ, ધીણો ધણો દહી પણ લીજૈ. ૯

૪૩૩ દાહા

તન મન ધન અર્પણુ કરૈ, ઈસ વિધિ સેવે સંત,
 તાકૂં રામ નિવાજસી, ગાવૈ દાસ અનન્ત. ૧

૪૩૪ ચૌપાઇ

પાય પ્રસાદ રૂ કયા ઉચારી, દરસણુકું આયે નરનારી,
 કયા કીર્તન બહુ વિધિ કીના, ભયે આનન્દ પ્રેમરસ લીના. ૧
 ધનો કહે અખ અર્જ સુણીજૈ, એક એક તો તુભો લીજૈ;
 દી અગ્યા તુમ્યા મગવાયા, દેખ ડોલ સખ જન મન ભાયા. ૨
 લે તુમ્યા સખકું દેખાઇ, ઇતનો બોઝ કહા હૈ માંઈ.
 આણુ કરોતી મુડા કરિયા, દેખે સખ ગહુવાંસૂ ભરિયા ૩
 દેખત ભયો અચમ્બો ભારી, ધનહો રામજી કલા તુમારી;
 કર કર મૂડા ધર્મા ઉતારી, રાસ ભઈ ગેહૂડી ભારી ૪
 ગેહૂં ધના ભક્તકુ દીયા, તુ આ તો જૈરાગ્યાં લીયા,
 ચંહ ઈચરજ માનો મતિ દોઈ, કતારી કરૈ સો ક્યૂ નહી દોઈ. ૫
 એતા કણુ ભક્તાને દીયા, જતા મણુ ખેતીમે લીયા,
 ધનો ભક્તકો ખેત નિપાયો, જન કબીરકે બાલદ લાયો ૬
 નામદેવકી છાન છવાઈ, પીપાકુ દ્વારકા દિખાઈ;
 સખ સન્તનકે કારજ સારે, કેતે પતીતન પાર ઉતારે ૭

૪૩૫ દાહા

દાસ અનન્ત જી કહિ કયા, ધનકો જસ ગાય;
 રામાનન્દકે શિષ્યકી, મહિમા કહી ન અય ૧

ઇતિ શ્રી ધનાજી મહારાજકી પરચી સમાપ્ત.

(૨૧૨)

અથ શ્રી ફરીદજીની પરચી.

૪૩૬ સોરઠા

કરિયે એહ વિચાર, ધરિયે ગુરુ ચરણાં જી શિર;
મરિયે મન ચિત્ત માર, સખ સારનકો સાર હૈ. ૧
ફરીદ પત્રિકા જોઈ, વાંચ કહા અખ મૈ કરું,
વા કિરપા જી હોઈ, હાથ જોડ મસ્તક ધરું. ૨

૪૩૭ સાખી.

સતગુરુ અગ્યા માનકે, પુનિ વદૂ સિધ સાધ;
પરચી દાસ ફરીદજી, મોમત કરુ સમાધ. ૧
જતી સતીકૂં વદના, કહે ન ઉપજી કાલ,
સખ સતાં શિર નાયકે, મોચ કરો પ્રતિપાલ. ૨
ઈતની મેરી વીનતી, મૈ સખહીકો દાસ,
દુઃખ દ્રવ્દ વ્યાપૈ નહી, સત સગત દો વાસ. ૩
પુત્ર ફકીરી અજબ હૈ, જ કોઈ જાણૈ ધાર,
સતગુરુ શિર પર ખેવટયા, સહજ હોય ભવપાર. ૪
મહિમા શ્રેષ્ઠ ફરીદજી, કહતહુ ચિત લગાય;
પૂજ્ય પરમગુરુ દેવજી, સેવ કરો તુમ જય. ૫
ચેતન માંગ્યો રાછ હૈ, શુભ કર લીજ કાજ,
ધણી માંગ લે જવસી, પડ્યો રહૈ સખ સાજ. ૬
રાછ કવન કહા કામકો, કરિયે કવન ઉપાય,
મૈ બાલક સમજૂ નહી, માતુ ગ્યાન સમુગ્રાય. ૭
કામકાજ જઠરા-અગન, દેહી માંગ્યો રાછ;
સાસાં સૂત અનૂઝકે, ઉલટ્યો નાચ્યો નાચ. ૮
સુલટી ગત સમુગ્રાયકે, દો માતા ઉપદેશ;
કહો સો શીશ ચઢાયલૂં, કરુ ફકીરી વેશ. ૯

(૨૧૩)

ખૂત ક્ષીરી દુલભ હૈ, ગહરા સમંદ જહાજ;
દેહીસૂં ન્યારા રહૈ, જદ યો સુધરૈ કાજ.

૧૦

૪૩૮ ચૌપાઇ

યકાં દેહ ન્યારા કિમ હોઇ, ઝીણી સૈન સમઝૈ નહી કોઇ;
મુઝકૂં માતા કહો સમુઝાઇ, મૈ બાલક તુમ ગુરુ સહાઇ. ૧

૪૩૯ દોહા.

મૈ મેરી મિટ જય સખ, હરષ સોગ વિસરાય,
જત પાંતકા થિત મિટૈ, જ્યૂંકા ત્યૂ હોઇ જય. ૧

માતા મૈ સમઝૂં નહી, સૈન કરી તુમ સાય,
સાગે દૃષ્ટિ દિખાયહો, યહ કંચન યહ કાય ૨

જપ તપ સજમ કામ કછુ, સાચા રામ રસૂલ,
રરે મમેમે દેખલો, ઐર ભરમ મતિ ભૂલ ૩

રામ મત્ર મખ સાચ હૈ, કાય કરમ સખ ખાંડ;
મરણો મિટૈ ન પુત્ર યૂ, જખ તખ કરસી ભાંડ. ૪

મરણો મિટૈ સો મુઝ કહો, માતા ગ્યાન વિચાર,
થોડા માંહી બહુત હૈ, નિરણૈ સાર અસાર. ૫

આઠ પહર ચૌસઠ ધડી, દે મન ઊપર માર
કામ તજે રામહિ ભજે, આ સખહીકા સાર ૬

કુણુ તેરા તૂ કૂણુકો, સબૈ વટાઉ લોગ;
મોહજલમે ક્યૂ બંધ્યો, યહ બડ જલમ રોગ ૭

મોહ મિટાવો માત મમ, દેવો ગ્યાન બતાય,
ખાંપણુ જતા રાખસૂ, ઐર ક્ષીર ખુવાય. ૮

તે બેટા કાચી કહી, કહા ખાંપણુસ કામ,
જનમ દિયો જખ કર દિયો, હાડાં ઊપર ચામ. ૯

ખાંપણુ લી જલ બચગા, હાડાં હંદા દેર;

- યા દોનૂમેં થિર નહી, કછુ કહણુમેં ફેર. ૧૦
 માતાસૂ મન સુધ હુવો, અગ્યા શીશ ચઢાય,
 સૂરા તનકો સાજ લે, જંગલ બેઠે બચ. ૧૧
 આઠ પહર ચોમઠ ઘડી, રહૈ રામ લિવ લાય;
 જ્યૂં મૂરત પાષાણુકી, ઈત ઉત ડિગૈ જુ નાંચ. ૧૨
 ધૂપ દીપ શિર પર સઢે, દહન જગતકી તાય,
 અડગ મેર જ્યૂં હુય મ'ડે, ઉનમુન વચન અવાય. ૧૩
 નનાં હ દે નીરસૂં, અવની સરજલ થાય,
 આસણુ માંહી જિગ કર, વૃક્ષ રહૈ ફહરાય. ૧૪
 સગ ન વૃચ્છ શોભત લતા, સોહૈ જનકે અ ગ;
 મૂરત માંહી સોહણી, માનૂ કોટિ અનંગ ૧૫
 વરષ દવાદસ તખ ભયે, રહૈ વૃક્ષ સુખ છાય;
 તખ કાયા પરસાદતે, કાયા પોષત બચ ૧૬
 પાંચ પાનકી થિત બધી, યુ પોષત સુખ પાય,
 જૈમે સી ચે તેલસૂ, જ્યોત ફણુ દરસાય. ૧૭
 કખ બાનૂ અમ્માં મિલે, ભયો સમ્પૂરન જોગ,
 માયા ઝીણી ના લખ, બણિયો એહ સજોગ. ૧૮
 ઉમગ ઉઠે માતા મિલુ, કહ્ન હથીકત બચ;
 કાચે પાકે જોગકી, સખ દેખૂ નિરતાય ૧૯
 ગઢૈર ધુમત રૂમત ખડે, મુખકે જડે કપાટ;
 ફક્કડ જાઠ પધારીયા, સોહૈ સુરત નિરાટ. ૨૦
 માતા પુત્ર નિહારકે, કહ્નુ કસર રહી ઝૌર,
 જૈસે લકરી કસરતે, નિકસત ધુવા ઘોર ૨૧
 કાકે માતા સુત પિતા, કિસકે મહરમ મત;
 કાચાનૈ દરસે ઇતિ, પાકી નહી પરસંત. ૨૨

માત ઉછંગ લે આપકી, સુતકૂં લેહ લગાય,	
કાચે પાકે જોગકી, સખ પૂછૂં નિરતાય.	૨૩
વરસ દવાદસ ધ્યાનમેં, ખાત પાત પરભાત,	
આસણુ અડગ સુમેર જ્યૂ, સુત લાખે સુણુ માત.	૨૪
તખ માતા મન મુલકકે, સૈન દર્દ સમુગ્રાય,	
પાન પાત મુખ મેલતેં, સાખા લઈ સમાય.	૨૫
જનની કેસ વિરોલિયા, કાંખ્યા સાત શરીર;	
ગાત ગાત તો દુખ લયો, અમ્મમાં રૂમમેં પીર.	૨૬
નાક ચહોડે નૈન જલ, સાસાં લહી ઉસાસ.	
બેટા અજહુ મિલણુકી, રાખો ઝૂઠી આશ.	૨૭
બોહોર ઉઠ વન ગવન કર, જ ગલ બેઠે જય;	
રોટી સૂખે કાઠકી, પેટ લપેટી તાય	૨૮
આસા છોડ નિરાસ હુય, વનમે વસે નિરાટ,	
ભૂખ લગે તન પાએ ગે, રોટી મેરે કાઠ.	૨૯
વરસ વદિત બોહોતે ગયે, સૂર મડે સગ્રામ,	
ચહ અભિલાષા કાઠકી, રૂપરહિ આહુ જમ	૩૦
ભૂખ લગે તખ પાયે ગે, રોટી મેરે પાસ,	
મરણો માંડ વનમે ધર્યો, એતી કાચી આસ	૩૧
વરસ દવાદસ પ્રેમ ધર, પ્રેમ સહિત ગુણુ ગાય,	
એહ અભિલાષા મિલણુકી, કળ મુખ દેખુ માય	૩૨
ઉમગ ઉઠયો આંરત ધણી, અમ્મા મિલું જુ અય;	
કહૂં હકીકત જોગકી, પાકા લયો કિ નાંચ	૩૩
માતા સનમુખ જયમે, પુત્ર ખરો કરજેર,	
જોગ સજ્યો તો સત કહો, નીતર ચલું બહોર.	૩૪
ખાન પાન નિદ્રા તજી, રોટી કાઠ સંગાત;	

હુધા હેત સગમેં રખી, લગી ન ખાદી માત.	૩૫
પારસ લોહા બીચમેં, અંતર એકહિ વાલ,	
યહાં લોહા કંચન નહી, વહાં નહી મિલે દ્યાલ.	૩૬
મકર અરક નહી અતરો, એક દૃષ્ટિ મિલ બચ;	
જો દુકિયક પડેહો રહે, તો રહેો સદા નિપાય.	૩૭
પડદા સીવ રૂ જીવ બિચ, પડી વાસના જોગ;	
ચાહાંસૂ ફિર ફિર જનમ લહે, એહ બડ જાલમ રોગ.	૩૮
માતાસે મન સુધ હોઈ, આગ્યા શીશ ચઢાઈ;	
ગિ ડો કૂપ ઉજડમે, તહાં રહે મઠ છાઈ.	૩૯
લતા અલૂઝે પાવ દોય, શીશ તલે કર જોર,	
કૈતો મેરા પિવ મિલે, જગ નહિ મિલુ બહોર	૪૦
જ્યૂ જ્યૂ હાલે પાન તરૂ, યૂહી હિલે શરીર,	
ફકર મતા મન જીતકેં, અનિચલ ભયા શરીર	૪૧
તન મૂકા પિજર ભયા, દઢ્યા વાસના ભેદ,	
લટકત રહે લિવ લાય કર, મેટ મરમકી ખેદ	૪૨
ત્વચા સૂખ ખણુ ખણુ કરૈ, હાડૂ માંસ ન થાય,	
ઈસે હાલમે હરિજનાં, રહે રામ લિવ લાય	૪૩
કરણા સુણુ કરતા ધણી, ચલે પારખા લૈન,	
માયાકા કાગા કિયા, કાયાકુ દુખ દૈન	૪૪
કાક પાંવ પર આઈ કર, ચચ સવારી ચાય;	
જૈસે સૂખે કાઠ પર, પખી જૈઠે આય	૪૫
ચચ સવારી જોરસૂ, કછુચ ન આયો હાથ,	
કયૈ પકૈકી પારખા, ગિલા દેખૈ નાથ	૪૬
તન સૂખા પિજર ભયા, તલ્લી ખટૂકે કાગ,	
અજહૂ સાહબ ના મિલ્યા, દેખ ફરીદા ભાગ	૪૭

દોષજી નહીં દયાલમેં, કસર કરમઠે માંય;	
સંચિત મેરા અતિ ધણા, તાતે આયો નાંય.	૪૮
એક દીવી દૂજી સહી, તીજી કરી તયાર;	
સમરથ મેરે સાંઘ્યાં, સુખ કરતાં કયા વાર.	૪૯
કાગા તુમસૂં વીનતી, સાચે હમરૈ સૈન,	
ઔર સકલ તન ખાયજે, દોય મત ખાજ્યો નૈન.	૫૦
તન ધનકી નહીં વાસના, ઔર નહીં મુઝ ચાલે;	
અતિ મેરે વાસના, પિવ દરસણ હો જાય.	૫૧
મેરે અભિલાષા ઇતિ, સાચે આપું વૈણ;	
કખ આવૈ કખ દેખે ગે, ભર ભર અપનૈ નૈન	૫૨
દયા દીન પર દેખ કર, દિલ સુધ હોય દયાલ;	
અપના સેવક જન કર, આય કરી પ્રતિપાલ	૫૩
આવ ફરીદા ઉલટ તન, મયા કરી મહારાજ,	
તન પર હાય પલૂસકેં, ભયો આગવો સાજ	૫૪
ફીદ આય ચરણાં પડ્યો, શીશ ધરે દોય હાથ,	
અપનો સેવક જનકે, નેહ દિખાવે નાથ.	૫૫
મહેર કરી મન સુધ હોઇ, આય કરી પ્રતિપાલ,	
ફ઼કડદાસ ફરીદકો, દર કિયો દુખ જલ	૫૬
સેજા સમન સાચહ, સતી સૂર હે સાદ,	
આ મેરી અગ્યા તુમૈ, વહાં લેવો પરસાદ.	૫૭
અગ્યા શીશ ચઢાય કર, પથ પર કિયા ગવન,	
એહ પુર પાટણ પ્રેમિજન, સાચૈ સૂર ભવન,	૫૮
રહેજ પધારૈ પાંવદે, સંતાં કરણ સહાય,	
પરચીદાસ ફરીદકી, અનન્ત કહૈ ચિત લાય.	૫૯
સખ સંતાંસૂં બીનતી, ઔહૈ મેરે મિત;	

(૨૧૮)

જતી સતીકી પરચરી, ગાવે દાસ અનન્ત. ૬૦
 અતી મેરી બીનતી, સુણ લેજ્યો સખ સંત;
 ઉભય હાથ શિર નાંચઠં, ગાવે દાસ અનન્ત. ૬૧
 ઇતી શ્રી ફરીદજી મહારાજકી પરચી સમાપ્ત.

અથ સેગી સમનજીકી પરચી.

૪૪૦ દોહા

સાધૂ આચે અગમસૂ, પાવાં કિયો ગવન;
 ઠૌર ઠૌર પૂછત ફિરૈ, સમનકા ધર કવન. ૧
 આણુ દ્વાર ઠાઠે ભયે, તિરિયા કીન્હી સૈન,
 તખ સમન મુખ મોડકે, દેઠ અપને નૈન ૨
 સમન ગિઠ સનેહ કર, દરસણકા ફલ લેહ,
 મુખ તો છિપાયાં ના બૈ, સનમુખ હો શિર દેહ ૩
 સમન સેરી સાંકડી, ટલિયો ક્યૂ કર જય;
 સાધૂ આચે પ્રીત કર, મિલિયે ઉજવલ ભાય ૪
 સમન પરદિખણા દિવિ, મિલેજ અગ લગાય,
 બહુત ઉમગ મનમે બઢયો, કઠ ન છાંડયો જય. ૫
 સેગી આયા દૌડ કર, પરસન્ન હૂવો મન,
 બલિહારી ચહી સાધૂકી, તપત ખૂઝી મોય તન. ૬
 સમનકી તિરિયા ઉઠી, ઉમગ્યો પ્રેમ શરીર,
 પ્રીતિ સહિત ચરણાં લગી, પાંચ પખાલ્યા નીર. ૭
 સમન સરકસ નેહકી, નૈન બૈન કહ દેત;
 લાખાંમે છાના નહી, બઠે હૈયે હેત. ૮
 તિહુ સાધ નીકે મિલે, ધરમે બઠે જય,
 અન્ન ભોજન ધરમે નહી, કીજૈ કવન ઉપાય. ૯

છિગેઢા આથયો ભયો, વીતી કિતીક રાત;	
તલક તલક તીન્હૂં કરૈ, સંતાં જલ્લી વાત.	૧૦
રૈણ ફરિદા ધણુ ગઈ, યહ દુખ પાવૈ દાસ;	
ફિટ જિહાંદા જીવણા, કરૈ વિરાણી આસ.	૧૧
હમસૂં કહ્યો કમાલ જન, ચલો સમનકે ગેહ,	
ભોજન સખકૂં દે. હ, સતાં અધિક સનેહ.	૧૨
અખ દિલ માંહી સોચઢૈ, સાધૂ આઝે દ્વાર,	
સમનકા હિરદા જલૈ, જ્યૂં અગીટી અગાર.	૧૩
સમન સેજિસૂ કહૈ, સમયો પડયો અગાધ;	
મેરે જાયા જનમમે, બેમુખ ગયા ન સાધ.	૧૪
સમન મન સોચન કરૈ, સાધૂ આઝે દોય,	
જે યહ ભૂખા જવસી, જગમે હાંસી હોય,	૧૫
અનન ભોજન ઘરમે નહી, વાસણુ વરતન નાંય,	
અખ મેરો કહા જીવણો, સાધૂ ભૂખા જાય.	૧૬
સમન સેજિસે કહૈ, સુણો પિતા ઇક ખાત,	
ઇન સતન પર વારિયે, પિડ પ્રાણુ અરૂ ગાત.	૧૭
જતો સાધૂ પ્રસાદલે, તેતો લાવૌ અન્ન,	
યહ પ્રણુ રાખણુ કારણે, ચોરી ચલો સમન	૧૮
પરમારથકે કારણે, ચોરી ચલે દો સાદ;	
લજ્યા રાખે રામજી, લોક કરહી અપનાદ.	૧૯
હાટ ફેડ ધરંમે ધસૈ, પહૂંચાયો ધી અન્ન;	
સેજિ ઠાઠો ભવનમે, ખાહિર ઝલે સમન.	૨૦
લે સીધો પાછો ફિરો, ઠમકે લાગો પાંવ;	
ધામ ધણી ચેતન ભયો, અહ્યો સેજિકા પાંવ.	૨૧
પાવ અહ્યો પરવશ પડયો, શીશ પિતકે હાથ,	

સંકટમેં સુત બોલિયો, તુમ ઉર સોચો તાત.	૨૨
કાઠ કરદ શિર કાટલો, સોચ કરો મતિ મન;	
પ્રાણ દિયાંહી પત રહૈ, સોઈ ભલે સમન.	૨૩
માથો જાળે નાકતે, નાક ન જાળે ચીક;	
અકર પાણી જીતરૈ, બહુરિ ન ચઢે લીક.	૨૪
મસ્તક લે સમન ચલ્યો, ઘોડયો પંથમેં જાય;	
જાકી મે ચોરી કરી, સો પહૂ ચેગો આય.	૨૫
બૈધો હુવો બજારમે, ખિડકી આઈ નાર;	
વે દોનૂ ચોરી ગયા, જિનકી ભઈ પુકાર.	૨૬
ઝાંક કિવાડી દેખિયો, શીશ છિપાવત કથ,	
મોકુ તુમ કાચી ગિણી, ભલે ભલે હો સત	૨૭
નીકી કહૈ નીકો કિયો, અન્ન લાયે દે શીશ;	
અળકે સાધુ પધારસી, (મે) શીશ કરુ બગસીસ.	૨૮
નીકી રોવત દીસે નહી, આંસૂ નહી આવૈ,	
સેજાકો શિર ધર ધર્યો, ભોજન પકવાવૈ.	૨૯
તુમ જાણ્યો આ રોવસી, રોઉ તો પ્રણુ જાય;	
નીકી તો કુલી ફિરૈ, આનન્દ ઉર ન સમાય	૩૦
સમન છીસીકૂ રોઈયે, કિસકા કરિયે સોગ;	
યો તો સગ સરાયકો, સખૈ બટાઉ લોગ.	૩૧
વા સુતકુ ઝૂ રોઈયે, ઝૂ કર રોઉ અખખ,	
મૂવા કોઈ ન બાહુડે, રહ્યા સો જસી સખખ.	૩૨
સમન પરધર જાયકે, દુખ ન કહિયે રોય;	
ભરમ ગમાવે ગાંઠકો, કાટ ન દેસી કાય	૩૩
ઈતો કહત ભોજન ભયો, રજની ખીતી આદ;	
અજૈ અરોગો સત જન, જોઠો લો પરસાદ.	૩૪

સમન સેજી કહાં ગયે, જાકો મતો અગાધ;	
આવત હી ચરણાં લગ્યો, અખ નહી દીસે સાધ.	૩૫
તુમ સંતાં ભોજન કરો, વો યહાં દીસત નાંહી;	
વા સાધુકી ખાતહી, મેરા હિરદા માંહીં.	૩૬
જીમત સાધુ બોલિયા, જૈધો કહાંતે હોય.	
દૂર બાજરાં ભવનમેં, શોર કરૈ સખ કોય;	૩૭
સમન કહ સમયા તણો, મત કોઇ ખૂઝો ખાત,	
હાહા હૂહૂ હોત હે, ઐસે હી દિન રાત.	૩૮
ભોજન કર પોઢણુ કિયો, ખીત ગઈ અધરાત;	
દોય પોહોર જાતાં થકાં, આણુ હુવો પરભાત.	૩૯
સાધ સવેરૈ ઉઠ ચલ્યા, મુખસુ કિયો ઉચાર;	
સમન સેજી કહાં ગયો, મિલ્યો ન ચલતી બાર.	૪૦
સેજી જગસેં ચઝ ગયા, હમ બી ચાલણહાર;	
વાકા મિલણા દુલભ હે, માયાં ખાંડે ધાર.	૪૧
તખ સાધાં ઐસેં કહૈ, કિસી કહી તુમ ખાત,	
સેજીકું કુણુ મારિયો, દેખ્યો થો હમ રાત,	૪૨
સાધુ આયે પાંદૂણા, પરઉપગાર કિયા,	
મસ્તક તો ધરમેં ધર્યો, ધડ તો સૂલિ દિયા.	૪૩
સમન સેજી મારિયો, કહા આઈ તુમ મૈર;	
સાધુ અસી નાં કરૈ, તુમ તો કીન્હી કૈર.	૪૪
પુત્ર મર્યો રજ ના કછુ, સાધૂ કલપતા આજ,	
સેજીજી પ્રણુ રહ ગયો, રહી સમનકી લાજ.	૪૫
સાધૂ બૂખા જવતા, ધરમ ન રહતી ધીર;	
સેજી તો મૂવો નહી, અમ્મર હુયો શરીર.	૪૬
વો સેજી શિર બાહિરો, મેરે ધરકી આય;	

પરમારથકે કારણે, રતન ખરચિયો રાત.	૪૭
સેજી ચંદ્રણકો બિડો, સીંચ કિયો સમરથ્ય;	
શિર કાટત કપ્યો નહી, મો સજ્જનકે હથથ.	૪૮
પુર પાટણુ શુભસ વસો, સખ દિન વિણજ કરાવ;	
સમન સોજી ઘર ભલા, જ ઘર ઐમા ભાવ.	૪૯
ખાત કરત પથપે ચલે, ધડપેં પહૂંતા આય,	
ગરદન તો ઐરહૂ દિશા, પથ દિશા દોય પાય.	૫૦
સેજી હરિજન ચલત હૈ, રામ કહો અંગ મોડ,	
મુડદૈ પ્રેમ પ્રકાસિયો, નમન કરી કરજેડ.	૫૧
ધડ ફિરકર સનમુખ હુવો, જોડે દોનૂં હાત,	
જખ સતાં પરકાસકે, કહિ સમનકૂ ખાત	૫૨
ધારી ઐસી નાં તજી, સુત દારા અરૂ ગેહ,	
સમન સોધ નિભાવસી, સૂઝી પરૈ સનેહ;	૫૩
શીશ મગાવો મિ દ્રસૂ, સાધૂ બુલાવો ધાય,	
ઐર ભેદ તુમ જનિ કહો, વેગે પહૂંચો આય.	૫૪
સાધૂ સખ ભેલા હુવા, ધડસૂ જોડયો શીશ,	
રામ રામ રસના રટયો, કૃપા કરી જગદીશ	૫૫
તીન પહર લટકત રહ્યો, શીશ વિહૂણો તન,	
જતી સતી કિરપા કરી, સાજે ભયો સુજન	૫૬
સેજી જગત યૂ કહ્યો, સતાં લિયો મુખનાજ,	
રામ કહત સખ દિન ભલા, ખરો ભલો દિન આજ	૫૭
ખાત નયમે પરવરી, સખકાં ઉપજ્યો ભાવ;	
સખ જન આયે દૌડ કર, કહા રક કહા રાવ.	૫૮
સકલ આય ચરણાં લગૈ, મહિમા વધી અપાર;	
મંગલ જસ રધુનાથકો, ગાવૈ સખ નરનાર.	૫૯

(૨૨૩)

રામરાય કિરપા કરી, દૂર કિયે સખ દુઃખ;
નૃપતિ આય ચરણાં લગ્યો, ભયો સમનકો શિખ્ય. ૬૦
ગુરુ ગોવિંદ કિરપા કરી, આય મિલે સખ સત,
પરચી સેજી સમનકી, ગાવૈ દાસ અનન્ત. ૬૧

ઇતિ શ્રી સેજી સમનજીકી પરચી સમાપ્ત.

અથ ભજન સંગ્રહ.

૪૪૧ ચૌપાઇ

ઐગુરુ આઘ અનત અવિનાશી, અખિલ ભુવનનાનાથ પ્રકાશી,
ગુરુ સમરણ જન જે ચિત લાઇ, જનમમરણ જગ બધ છુડાઈ. ૨૨.
સદગુરુ મહિમા અપરમપારા, દેવ ઋષિ મુનિ નિત્ય ઉચારા;
ગુરુ ખિન શાન્તિ સુખ્ય નહી પાવે, નારદ સનતકુમાર સમુજવે ૨
અરજૂન કૃષ્ણ કૃપા જય જાણે, રામચંદ્ર વશિષ્ઠ પિછાણે,
આર ગુરુ કિરપા ખિન કોઇ, પારંગત નવ પાવે સોહી. ૩
તાતે તન મન વચ ક્રમ કરકે, ગુરુ અનુરાગ ચરણ ચિત ધરકે;
'પૂરણ પ્રેમ વિના ભવમાંહી, ભોગ્ય પદારથ પ્રાપત નાંહી ૪
ગુરુવચનમે ભાવ ન ભાવે, મુક્તિ પદ સો કહાંસે' પાવે;
ગુરુમે આપ અધિક જે જાણે, ઇત ઉભૈ મહાદુખ માણે. ૫
ત્રીન લોકમે ભટકત સોઈ, ગુરુદ્રોહીકા સહાય ન કોઈ,
'સતગુરુ સખકા દ્રોહ મિટાવે, ઐસે' વેદ વચન જસ ગાવે ૬
ગુરુકિરપાકા બદલા કોઈ, જગમે શોધે મિલે ન સોઈ,
ગુરુઆજ્ઞાકા પાલન કરના, આસ્તિક જનસો ચિતમે' ધરના, ૭
મુક્ત આનંદ કાશી ગુરુ સ્વામી, આઘ અનાદિ અતરબની;
આશા અમર દેશ દરસાયા, ભરમ જલ જગ બધ છુડાયા. ૮

(૨૨૪)

૪૪૨.

આધક્ષર ઐકાર સમરલે, છૂટે જમકા ફંદા હેજી;
નામરૂપ જગ જિનકે અદર, સખકા મૂળ આધારા મેરે ભાઇ.

આધક્ષર ઐકારા હેજી. ૧

બીજસે વૃક્ષ ડાલ ફલ ફૂલા, બહુત રૂપ વિલસાયા હેજી;
ગુરુગમ જ્ઞાને ગોતી જોતાં, સખ રૂપ ઝોહી સુહાયા મેરે ભાઇ. ૨

કારણ સૂક્ષ્મ સ્થૂલ કહાવે, અનેક રૂપ ઐકારા હેજી,
કિનકુ નિદુ કિનકુ વદુ, માન અપમાન મિટાદે મેરે ભાઇ. ૩

જ્યુ સાગરકા જલ ચદિ બાદલમેં, મેધસેં બિદુ કહાયા હેજી,
ફેરા મિલકે ભઈ સરીતા, સો સિધુમાં સમાયા મેરે ભાઇ ૪

નિરગુણ સરગુણ ભેદ કલપના, મનમુખીને ઠેરાયા હેજી;
ગુરુમુખી ગગ નવ તન હેરે, છુટયા ચિત ચોધારા મેરે ભાઈ ૫

કાશી ગુરુ મલ્યા કલ્યાણી, સુખદાતા મન ભાયા હેજી,
આશ્યા ઐ અધ્યસ્ત જિનુમે, સો સેનમેં સમુગ્રાયા મેરે ભાઈ. ૬

૪૪૩

સતગુરુ સત મિલે સુખદાઇ, દુ.ખ જનમ મરણુ વિસરાઇ. ૮૬૬
સ્વર્ગ ભુવન આર દેશ ક્ષણેસા, દેખ્યા નવ ખંડ માંહી;

ઉનસે અધિક કો નહી હિતકરતા, જિને આપોપૂ વિસરાઈ. ૧
નામ રૂપકા નેહ છોડાયા, મૃગજલ વાદલ છાહી;

અસ્તી ભાતી પ્રિય રૂપ આધારા, સો તેરા રૂપ ભાઇ. ૨
ગુરુવચન હિરદેમૈ ધારી, પ્રેમ પવન ઠેરાઇ,

ઇગલા પિંગળા ભઈ સુખમણા, રણુકાર ધુન જ્યાંહી. ૩
ત્રીન દેહકા જ્ઞાન ભુલ્યા જળ, નુરત સુરત મિલ જઈ,

હદ છોડી બેહદ ધર બેઠી, પંચ કોશાંતિત પાઈ. ૪
નૂર તખ્તપર નિરખ નિરંજન, સોહ શખ્દ સુખાઈ;

ગઠત બેઠત હરતાં ફરતાં, આનંદ ઉર અધિકાઈ. ૫

(૨૨૫)

કાશીગર ગુરૂ પૂરણ મલિયા, ચરણકમલ ચિત વાંહી;
આશારામ નામ સમરણસેં, ભવકા બય મિટ બઈ.

૬

૪૪૪ રાગ ભજન.

હર હર જીવતા મુવાળે, જિનકા મારગ જીવા હૈ. ૮૬.
જુરે કહેસેં જુરા ન માને, બલા કહે નવ રાજ;
રાજ રંકાં એક સરીખા, કોણ પંડિત કોણ કાજ. ૧
બલે જુરે પર દાવા નાંહી, નહી લેના કછુ દેના,
સખ ઘટમેં તુમ સાહેબ દેખો, કોણ ચતુ કોણ સેના. ૨
હંસ હોય ને કાગ કહાવે, પણ હંસકો કાગ નહી હોયગા;
અજ્ઞ હોય સો એસી કહેવે, કોઈ સમજી મર્મ લઢૈગા. ૩
ખાહેર લીતર નૂર નિરંતર, સદાનંદ સુખરાશી,
સાંઈ દીન કહે આવે ન બવે, સતગુરૂ કહેવે સાચી. ૪

૪૪૫ પીલુ છાયા.

ક્યું તેં બજનના કિયો હે લોભી મનવા,
કામ ક્રોધ લોભ મોહ ફેરે કારણ,
લક્ષ ઘેર જન્મ લિયો, લોભી મનવા. ૮૬. ૧
અનત ઘેર માતાકે ઉદરમેં, દાતાકુ કોલ દિયો લોભી. ૨
ગમાર જીવ કુટુંબમે ગુંથાયો, વિષયાના પૂરમાં વશો. લોભી. ૩
કેવલ કહે જીવ બહોત કુટાયો, પ્રેમરસ કબહુ ન પીઓ. લોભી. ૪

૪૪૬

પૂરા જનો પ્રેમરસ અજર પીવો; પુરા. ૮૬.
પ્રીત દીપક જમ પડત પત ગા, કાયાકો હોમ કિયો. ૧
ચંકારછી વૃત્તી જ્યું ચંદાકે ચરણમેં, લક્ષ કર અમી તો લીઓ. ૨
મોહ ફેરે ચોહમે મરે મૃગ બનમે, તન મન નાહકું દીઓ. ૩
કેવલ કહે પ્રેમ આગે કેસી કિયા, બ્રહ્મપિયૂષ સહેજ પિયો. ૪

(૨૨૬)

૪૪૭

હો ગઈ મોપેં સત શબ્દ ઠેરી સાન, હો ગઈ મોપેં;
સત સમાગમ સતગુરુ સેવા, પ્રેમે કિયો પયપાન. ૧
દીવે જી દીવા ધરાહ મંદિરમેં, ઉડી ગયો હૈ અજ્ઞાન. ૨
નવ ખડમાં નિશ્ચય કર દેખું, પ્રગટ થયો છે આતમભાણ. ૩
સંત ચરણ રજ ઠેવલ શિર સોહે, તાહીતેં લગ્યો હૈ મેરો ધ્યાન. ૪

૪૪૮ રાગ ઉપરનો.

સખમેં દેખો શુદ્ધ સ્વરૂપ સત સોઈ, સખમેં
દુધનમે ધૃત દીસત નાઈ,
લક્ષ કરલીઓ હૈ બિલોઈ, સખમે દેખો ૧
વાસ કુલનમેં રહી હૈ અખાસી, તેલ કુલેલ તલ દોઈ, ૨
કાષ્ટમેં જમ અગ્નિ રહત હૈ, હુતાસન મિલેતો રૂપ દોઈ. ૩
ઠેવલ કહે નિત સતસ ગ કીજ, જીત અજીત રહે સોઈ. ૪

૪૪૯

જીવતાં ધર જીવો બ દા જીવતાં ધર જીવોજી, મુવા કડે મોક્ષ માગે,
કાળાચહનો કુવો, બ દા જીવતાં ધર જીવોજી. ટેક.
અચત દેહનાં આચરણ બણી, ખોટી વાસના ખુઓજી;
નાશવતમં કૈસા નિરખો, રૂપ બેઈ ક્યા રૂવો. બંદા ૧
રચી સુપનમાં અનેક રચના, માર્ઠક બ્રાંતિમાં મુઓજી,
સુખે દુખમાં કામ ન આવે, ભૂત ભવિષ્ય થાય ભુવો. બંદા ૨
કાર્ય કારણ લય કરી, સુષોપતીમાં મુઓજી;
ઉરનુ આનણ દૂર કરદ્યો, તો હરિ રૂપે હુવો. બંદા ૩
ત્રિપુટી ઠેરો બાંધ ત્યાગી, નામ રૂપ ગુણ જીવોજી,
આપે અનુભવ આપો આપે, દ્વૈતને ક્યાં દુવો; બંદા ૪
ગુણ રહિત નિરગુણ ગોવિંદ, પૂરણ આણુંદ પુઓજી,
સોહં ઠેવલ શુદ્ધ સ્વરૂપ ચિદાનંદ, બીજ ને ક્યાં બુઓ. બંદા ૫

(૨૧૭)

૪૫૦ રાગ ઉપરનો.

એકઠે ઘર આય ખંદા, એકઠે ઘર આયજી;
દેખ એક ઘર છોડી કરેકે, અનેક ક્યું ભટકાય. ખંદા. ટેક.
એક અખંડ અજર અમર, લક્ષકુટરેય બ્રહ્મલાયજી,
અનેક જીવ ઈષ માયા આત્મજી, ગુણ ઉભા કહી ગાય. ૧
ગુણાં રહિત નિરગુણ ગોવિંદ, મૂરજી પદને પાયજી,
જગત ખોયો ને આપ જોયા, મનકા સંદેહ મિટાય. ૨
સોત્રજી કેરા ઘાટ સર્વે, નામ રૂપે ઠેરાયજી.
સોત્રજી એક રસ રૂપ સોધ, ઘાટ નહિ થયા નહી થાય. ૩
મૃતિકાના ઘાટ સર્વે, ગઢ હવેલાં ચણાયજી;
નામ રૂપ ગુણ ક્રિયા નાંહી, ભોમી અખંડ સોહાય. ૪
ક્યું શ્રીફળ સાક કેરું, ખવાય ત્યાંસે ખાયજી;
કેવલ કહે અધ્યાસ કરતાં, જીવ બ્રહ્મ હોઇ જાય. ૫

૪૫૧ રાગ ભજન.

તારી ચિર વરતીરે નવ થાપી, પિ હકુ ક્યું રખડાવે પાપી. ટેક.
નિરગુણકું તો નિરખ્યા નહિ ને, માયા વરતી રહ્યો માપી;
સતગુરુ સંતને સેવ્યા નહિ રે, વિષયા કાર રહ્યો વ્યાપી. પિ. ૧
ગીત સમજ સણગારૂ ગાયા, જપે રાતદિન જાપી;
દેવળ દેવળ દરશન કરતો, તૃષ્ણા મનની ના કાપી. પિ. ૨
ઘાટ અનેક તું ગગારે નાહ્યો, તીરથ વરત રહ્યો તાપી;
હજી તારા મનડાનો મેલ ન ગયો, ક્રીડી જંતુ પગચાંપી. પિ. ૩
પાત્ર સંતને પોખ્યા નહિરે, નાણું કોડી નવ આપી;
પાખંડ ફેગટ સધળે ફરિયો, ઉલટી અવિદ્યા થાપી. પિ. ૪
કંઠી બાંધીને કાન કુંકાવ્યા ને, છાપાં તિલક રહ્યો છાપી,
કેવળ કહે જીવ બહુ કૂટાણો, પણ વસ્તુ ન મળી અમાપી. પિ. ૫

(૨૨૮)

૪૫૨ રાગ ઉપરનો.

અનુભવમાં તુ નાહોરે, દહેલા ગીત સમજાવિન ગાયો; ૮૬.
ખખર નહી તેરે તનકી જે તું, નાદ બુદ્ધ બંધાયો;
જીવ ઈશ્વર દોઈ પરોક્ષ જાણી, ધામ અનેક તું ધાયો. ૮૭.
મુલા તુલાની માલમ નહીં અને, વરતી અવરતી વવાયો;
જડ ચૈતનનો અધ્યાસ ન જાણ્યો, તો દુનિયામાં થયો ડાહ્યો. ૮૮.
કરતા શ્રીરિયા ઐર કરમકી, સ્થૂલ સૂક્ષ્મમાં ગુંથાયો;
જાત આદિ અવસ્થા ન જાણી, પછી ત્રિપુટીમાં લુટાયો. ૮૯.
જૂત ભાવી વ્રતમાનની બ્રાન્તી, કાયા ધરી બહુ કુટાયો,
મિથ્યા સુખ માયાકો માની, અનરથ બોજે ઉઠાયો. ૯૦.
વાણી પરે વસ્તુ નહિ જાણી, મન જૂતેં ભરમાયો;
કેવળ કહે જીવ બહુ કુટાયો તો, પૂરણ બ્રહ્મ નવ પાયો. ૯૧.

૪૫૩ રાગ ભજન.

સતશબ્દકી સીડીયું પકડી તો, સેજમાં ચડી ગઈ અસમાની;
લાગી શબ્દકી ચોટ મેરા ગુરૂ સંગસો, કેમ અટકે બ્રહ્મજ્ઞાની. ૯૨.
ઝરિયા પારા ઝબક્યારે તારા, અંતર જરીને હું જીભરાણી;
મટી ગયા ડોલા ને ભીતર ખોલ્યા, હરની કશી છે હીરા હે ખાણી.
તૂટ્યા એ ટાટા ઉધડ્યા નીરાટા, કુટ્યા પાટ ફેલ્યા હે પાણી;
ઉમગ્યા સીધુ શખર જરાણા, એક દૃષ્ટી અંતર આણી.
અખ નહીં હર મે સખહી મેં ખેલુ, રમખુમ કરતી મે જાઉં ઠામી,
અધર નિરાધાર દેશ અમારા, આહુ અંતકા ધર જાણી.
મટી ભઈ શકા નયણે નાથ નિરખ્યા, મારી પતીજ ઉતને જાણી,
કહે રવી સાહેબ દાણુ નહીં આણુ, હો ગઈ પાદશાહીં પરમાણી.

૪૫૪ રાગ ઉપરનો.

નિરલૈ પદકા ન કર્યાં નમેડા, પાખંડ કરી પરલેહો જાવે;
પિંડ ગોત્યા વિના પાર નહીં પાવો, ક્યા પદતે હો પુસ્તક માંહી. ૯૩.

ખટ શામને અઢારે પુરાણા, ભાગવત ગીતા કાઠ જ્ઞાની ગાવે;
 લહીયા તો લોભ સાડ લોકાને સુણાવે, અંતકાલે જમપુરમાં બે ૨
 કાજ કિતાખ કુરાન બખાણે, પાંચું વખત નિવાજ બે,
 સાંજ પડે તારે છુરી ચલાવે, ગુરૂગમ વિના એતો ધુમરાવે. ૩
 વગર વિસવાસે ભેખ ધરતહૈ, દે દોટ બલી મુસાવાઈ;
 દમડારે સાડ દે પરમોદા, પેટ બચાની એતો પડિતાઈ. ૪
 મસાલચી મસ તેલ બરાવી, પકડી મથાલ ઉભો જ્યાંહી,
 ઔરાકું તો કરે અજવાળા, આપ અંધેરામાં અથડાઈ. ૫
 કાયા કમાયા વિના કથની કથત હૈ, મનમાં મૂરખ મરડાવે,
 કહે હરિદાસ સચિદાનંદ ચીન્યા વિના, અંધા અંધેરામાં અથડાવે.

૪૫૫ રાગ માહ.

હારે મારા મનવા તું ભૂલ્યો કોગટ ફૂલ્યો ફૂલ્યો દેહાં માંચ;
 કામેથી કોધેથી લોભેથી મોહેથી, ગાફલ ગોથાં ખાયરે. ટક.
 દેહ લીધો કરી જમની જમાની, કરવાને શુભ કામ,
 મારા તારાની મોટપ માંહી, ભૂલ્યો આતમરામ. હાં. ૧
 તૃણાને તજજે સદગુરૂ ભજજે, કરજે તત્ત્વ વિચાર,
 રતન પદારથ મનુષ મળ્યુ તન, નાવે વાર વારરે. હાં. ૨
 શીવ છતાં તને જીવ બનાવ્યો, ઘેન ચડાવી પૂર;
 લટકારી મટકારી વટકારી વૈરણ, માયાથી રેહેજે દૂરરે. હાં. ૩
 સંગ સુધારી પ્રીતિ વધારી, પ્રીછવુ પોતા રૂપ;
 ધીરજ ધારી ઈંદ્રી વારી, બનવુ બ્રહ્માંડભૂપરે. હાં. ૪
 ગભીર જ્ઞાન દીઆ ગુરૂ પૂરા, આશા પૂરણ કામ;
 જનમ મરણની બ્રાંતી ભુલાવી, આનંદ આઠે જમરે. હાં. ૫

૪૫૬ રાગ નાટકી હમ.

હારે દુખ પાપોના હરનારા રે, ભજો કૈલાસના દેવ પ્યારા;
 મુકી માન ને ધંધા નઠારારે, રહો દુરિજનોથી ભાઈ ન્યારા. ૧

ધન હોલતને માલ ખજાના, પુત્ર ને નાર પરિવાર;
 અત સમે કોઈ કામ નહિ આવે, મહેલ બગીચા માલ સારારે. ૨
 કુંભ સમો આ દેહ છે કાચો, માનો રૂઢેમાં તમારો;
 વાર નહિ લાગે તે લય થાતાં, કરો ગુરૂ શબ્દના વિચારારે. ૩
 ભવસાગર છે દુખનો દરીઓ, સદ્ગુરૂ તારણહારા,
 આશા પૂરણ નામ દીઆ ગુરૂ, ગંભીર જ્ઞાન ચોધારારે. ૪

૪૫૭ રાગ વેરાડી

એવા કોઈ અનુભવીરે, કરે ભાઈ દ્વૈતનોરે સહારજી,
 અગ્ની બાળે જમ કાષ્ટને, ટળે જાત વરણ વહેવાર. એ. ૧
 ધુંઓ જ્યાં લગી નીકળે જ્યાં લગી, કઠણ હોય આપજી;
 આપ ઘટત ઘટત ઘટી ગયું, હવે ના રહ્યું પુન્ય કે પાપ. એ. ૨
 માંખી ત્યાં બેસે નાહી તેને, તાપે તો ટળી બચજી,
 એમ એક મેક અતર નહી, પુર્વ રૂપ ના રહેવાય એ. ૩
 એમ સમજીને સમૈ રહ્યા કોઈ, અનુભવી આતમ જ્ઞાનજી,
 તેને સત અસત નહી યુટીઆ, એ છે સમજણ કેરી સાન. એ. ૪

૪૫૮ રાગ ઉપરનો.

એવું જને ઉપન્યુ રે, તેને ન રહ્યું કહેવાનું કાંઈજી;
 કથવું બકવું સુણવું સાંભળવું, સર્વે આવ્યું માંઘ એ. ૧
 સાકર કેરી પુતળી, વૈરાટ રૂપે થાયજી,
 સધરે સુસરી રસભરી તેને, ગોઠે ત્યાંથી ખાય એ. ૨
 એકાએકી જાનવી જેના, જુજવા છે ઘાટજી;
 પ્રાત કટારે પડનું માંહે, નવાય ત્યાં જઈ નહાય. એ. ૩
 ગોરી કોરી ને ગરબો ક્યો તેને, બહુ તે ખારાં થાયજી,
 તે મધ્યે દીપક એક છે એનો, દ્વારે દ્વારે દેખાય એ. ૪
 ભક્ત ભગવાન એક છે એમ, સમજે તો સસય બચજી;
 કહે ખુટો જમનું તેમ છે આતો, ઘણું કહેયું થાય. એ. ૫

૪૫૬ રાગ ઉપરનો.

- જીવ શીવ એક છે રે જો જડે જીવની રે જાતજી;
 પોતને રંગ પાસ લાગ્યો, ભાવસારે પાડી ભાત. જ. ૧
- આપ નહીં અપવાદ નહીં નહીં, હરખ શોક ને કામજી;
 મુદ્દે શહેર નહીં ત્યાં ચોર શાના, આતો અખડ બ્રહ્મનું ધામજી. ૨
- અનેક મુખ એક માણસને એને, મુખે મુખે અવકાશજી;
 તે મધ્યે ચૈતન એક છે તેનો, રોમ રોમ પ્રકાશ. જ. ૩
- બિબસે પ્રતિબિબ દરસે, તે મન મારો વ્યાપજી;
 બોલે એ વિના બીજો નહીં, એ તો સામો દેહે જવાપ. જ. ૪
- સ્વપ્નમાં જન્મ દેહ ધરશે તે, જગીને જોતાં જાણજી,
 નહીં તેને શુ નિદ્રીએ આપણુ, રહીએ અનુભવ માંય જ. ૫
- સત ભગવત એક છે જની, વેદ પુરાણે શાખ્યજી,
 કહે અખો એમ આ પટારી, નીશાં હરી ભણી રાખ્ય જ. ૬

૪૬૦ રાગ ઉપરનો.

- આત્મા એક છેરે ભાઈ, એક ઉદક એક ખાણજી,
 બહાર આન્યા પછી ઉત્તમ મધ્યમ, થઈ રહ્યું એ ચાતાણુ. આત્મા ૦
- બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્ય શુદ્ર, વિધ વિધનારે વિચારજી,
 શરે જોતાં સોનુ એક છેરે, એના ઘાટ ઘડયા બે ચાર આત્મા ૦ ૨
- જ્ઞાન દૃષ્ટીએ ગોત્રીને જીવો તમે, પાપ ડમાં કરો માંડજી;
 શરે જોતાં એક શેરડી તેનાં, ગોળ સાકર ને ખાંડ આત્મા ૦ ૩
- હાથે હસ્તીનુ હાડ પહેરી, નિત સોહાગણુ નારજી,
 નવીન ચોઠા નિત્યે કરે, પેખો પરગટ અન્યાય આત્મા ૦ ૪
- અનેક નદીએ નીર વહે તેને, જીજીવા મત જાણજી;
 સાયર જતાં સર્વે ભેળી તેનુ, નીર થયુ નિરવાણુ આત્મા ૦ ૫
- આચારીને સદા અવગત, મૂળ જોતાં મર્મજી,
 કહે અખો આતમ ચીન્યા વિના એનાં, કદી ના ખૂટે કર્મ. આત્મા ૦

૪૬૧ રાગ આશાગોડીની છાયા.

મગન ફરે નર મગન ફરે, જણે મન વશ છીધાં, સોઇ નર મગન ફરે;
ઠામ જઈ એતો સિંધુ ઠરે. જણે મન

જગત પદારથ મિથ્યારે બહીરે, વરતીરે જની ઉપરામ ફરે;
અંતર ખટપટ એકે ના રહેવે, નિજનંદ સોઈ ઠરે. જ. ૧

ખટશાસ્ત્ર ને પઢેરે પુરાણા, પૂજન અરચન નિત્ય કરે,
વાદ વિવાદે કંઈક ભરમાઈ ગયા, ગમ ઠેકાણે કોઇ સંત ઠરે. જ. ૨

મૂળ વૈરાગથી મન વશ થાયરે, ચંદા સૂરજ એક ઘેર ધરે;
સેહેજ સેહેજ સોહં ધુન ઊઠે, ગુરુગમ વેતો આણુદ ખરે. જ. ૩

મોહ મદમારે નર હી ડે મલપતારે, જુઠ પ્રપચમાં કાન ધરે,
સાહેબને ઘેર શરમ નહી આવે, વાલ રતીનો હિસાબ કરે. જ. ૪

શુભ સચિત જને સતગુરુ ભેટે તો, અગમની ગમ કોઈ સત કરે;
કહે મોતી કાશી ગુરુ ચરણે સુરતી, તેની તો સનમુખ ઠરે જ. ૫

૪૬૨ રાગ ઉપરનો

નહી આવેરે નર નહી આવે, જણે સતગુરુ સેવ્યા સોઇ નર નહી આવે;
ગુણ રહિતના ગુણ ગાવે, જણે સતગુરુ સેવ્યા ટેક.

અમરિત ભોજન અહાર મુકીને, કાગવિષ્ટા જગ ક્યુ કાવે,
મોતીના અહારી રહેવે માનસરોવર, ખાડ ખાઓચી ક્યુ બવે. ૧

પ્રેમ પીઆલા જણે અમીરસ પીધારે, ક્ષુધા તૃષા તેને ક્યુ ધાવે;
ઉરમી ના રહેવે એકે અતરમાં, લાલચ વિના ક્યુ લપટાવે. ૨

લાલચસે નર આવે ને બવેરે, દિન પુઠે જ્યુ રજની આવે,
જન્મ મરણનુ દુખ નહી થોડું, તોય અંધા આળસ નવ ખાવે. ૩

નવ તીન પાંચ પચીસને પકડીરે, ઘેરી ગગન એક ઘર લીવે,
સુરત મમેટી શૂન્યપર ચઢીયા, કાળ આવીને પછી શુ ખાવે. ૪

આઠ પહોર જને રહેરે ઉજગરા, સુરતી શબ્દસે ધુન લાવે;
કહે મોતી કાશી ગુરુ ચરણે, આવાગમન ફેર નહી આવે. ૫

(૨૩૩)

૪૬૩ રાગ લજનનો.

આજ આનંદના દિન હમારે ને, મારે મંગળ વરતાણા રે;
જુની સગાઈ મારે જોગ બહેર થયા, અનેક ઉગ્યા રવીમાણારે. હેજી
આદ અનાદિ ને અસલ અવિગત જુના, જોગેશર ઘેર આવ્યારે હેજી.
નિરખત પીવ તનજરારે નેણાં ત્યારે, જીતર રૂદેમાં બહુ ભાવ્યારે. હેજી.
સરગુણ માયા સર્વે રે જુઠી તો, નિરગુણ નિરભે બણોરે હેજી.
શબદ ગુરૂજીનારે જીવોને વિચારી ત્યારે, શબદાતીતને પિછાણો રે.
કામ ક્રોધ કાળનાં મૂળ કાઢ્યાં ને, ધુન ધુણી ધર તાપ્યા રે હેજી.
અનેક ઉપાધી રોગ અજગા રે ક્રીધા ત્યારે, કાઠી વિધન દુષ્પ કાપ્યારે.
જેખી ધુનધારા ગગન મંડળની રે, ઉલટા સોહ લગાયારે હેજી.
હરદમ હાલા મેરા પુલ ગયા તાલા તો, અધર પલ ગ મેં બિછાયારે.
જેખીરે નોખત ગગડે ગગનમાં, ગ્રહરના ગ્રહકારારે હે જી.
ભારથી રેવાને ગુરૂ મનોહર મળીઆ તો, રોમ રોમ રણુકારારે હેજી.

૪૬૪ રાગ ઉપરનો.

મુને મનોહર મળીઆ ને મહા સુખ પાયા, અખંડ આતમ
દરસાયારે હે જી.

અમરિત વાડી ગુરૂએ અનેભૈરે ક્રીધી, સ્વાંત શીતલ વરસાયારે. હેજી.
મૃગજલ માયા મને સત માની ત્યારે, જુઠમાં જુગ ભરમાયારે હે જી.
સુપનાની બાજી સાચી કરી માની, ત્યાં અંકેક નર ઠગાયા હે જી.
અથિર મનને થિર કરી રાખો તો, અજગુ' બવા મત હાલોરે હે જી.
જ્યાંથી ઉપજ્યું વાં સમાવો ત્યારે, અમરાપુર મહાલોરે હે જી.
ધન્ય સંતો ભાઈ રોજ તમારી, કરહણના કણુ કેવારે હે જી.
પાના હીરા ને પારસ મોતી તો, એથી અધિક ફળ લેવારે હે જી.
નાભી ઉર નાથા ઉર્ધ્વ આકાશ, મન પવન દો મેળાયારે હે જી.
હેમ ગળી હુવા જળ પાણી તો, એકામહ વૃત્તીકુ ઠેરાયારે હે જી.

(૨૩૪)

અહંકૃતી ઐર બ્યાધી સર્વે રૂપાણી ત્યારે, છુટી ગયા ચિતડારા

ચાળારે હે જી.

બારથી રેવાને શુર મનોહર મળીઆ તો, અનલૈ દેશ ઉજીઆરા રહે જી.

૪૬૫ રાગ ઉપરનો.

ઝગમગ ઝગમગ જ્યોતી જલતહૈ ને, બરખે નિરમળ નૂરારે હે જી.

બ્રહ્મજ્ઞાન કોઈ ભેદુડારે ઝીલે આતો, દેશ હમારા બહુ દૂરારે હે જી.

નવ તીન પાંચ પચીસ પર કરતી, જુડી કીધા મેં તો જૂરારે હે જી.

નિરવરતીનાં નિશાન ચડયાં તાણે, રેણ બોલે રણતૂરા રે હે જી.

અગમ ધામ જના અધર મારગ, પગ માંડત કોઈ પૂરારે હે જી.

શબદબાણ જણે સનમુખ ઝીલ્યાં તારે, સમજુ થયા ચેકચૂરારે હે જી.

બ્રમણમારે નર કઈક ભીડઈ રથા, ઝોછા પાત્ર અધૂરારે હે જી.

બંકનાળરા વસમારે ઘાટા, તો ચડી ગયા સત શૂરારે હે જી.

બંકનાળમાં વરસે વરસારા, નિરમળ નૂરની ધારારે હે જી.

જણે પીયાલે મારે અનુભવ જગ્યા તો, ઉગ્યા અપર પારારે હે જી.

મનમેવાસી મહીપતી રાજ, જુડી કીધા મેં તો ચૂરારે હે જી.

બારથી રેવાને શુર મનોહર મળીઆ તો, ચૌદિસ ઉગ્યા સૂરારે હે જી.

૪૬૬ પુનમ ચાંદની-એ રાગ

હરિજન હરિશુર ચરણ શરણમાં ચિત્તને ધારીએ રે,

દુર્લભ મળીઆ મોંઘા મનુષજનમ અવતાર,

ખોટો ખેલ ખલકનો જાણી મનને વારીએ રે.

૮૬

સાખી-ધૂલર ફલ બ્રહ્માંડમાં, મચ્છર માનવ બાણ,

જગકર્તા બાણ્યો નહિ, નર દેહ નહિ પરમાણુ

મિથ્યા ગર્વ કરી મકલાતો હી ડે માનમાં રે,

ડાપણુ જગમાં ડોળ્યુ અતે દુખની ખાણ.

હ. ૧

સાખી-સફલ જનમ જન જો ચહો, તો સતસગ કરો,

સત વચન હિરદ્ધે ધરી, દુરમતિ દૂર કરો.

(૨૩૫)

અંતરવરતી વહન કુંડી દયો મૂકી કામના રે,

મહા શિર સાટે કરો મહાવાયક વિસવાસ.

હ. ૨

સાખી—ટીંટોડા સમ ટેકથી, ધરો ધારણા ધ્યાન;

નિશ્ચેથી શ્રી હરિ મળે, મુકી દેહ અભિમાન.

સહુમાં વ્યાપક આતમ અળગો ના અવલોકીએ રે;

એ છે ઉત્તમ અનુભવ અંત જનમનું જ્ઞાન

હ. ૩

સાખી—અનલ ગતી અનુભવી તણી, જણે ગુરૂના બાળ;

ચિત વૃત્તિ ચિદાકાશમાં, શરીર ભોગ દૈ ટાળ.

જલને કજની પેરે રહી ભવસિધુ સહેજ તરેરે,

ધન ધન એવા જનનો અવની પર અવતાર.

હ. ૪

સાખી—ઈશ્વર સષ્ટી અનાદિની, નામ રૂપ નિરધાર;

કારણ બધન તે નહિ, અનુભવ ઉર સવિચાર

વેદ વદે ગુરૂ કે છે અહ મમતા ઉઠાવીએ રે,

બીજક બળિયુ બળિયુ ભાગ્ય પુન્ય પરતાપ.

હ. ૫

સાખી—મન ગમતું મહા સુખ મળ્યું, ઈચ્છા દૂર અનેક,

કારણ ગુરૂ કૃપા થકી, સાચો દ્રઢ મન ટેક.

આશારામ એ પદની ઈચ્છા અતરમાં ધણીરે,

પૂરણ કરજે સ્વામી કાશી ગુરૂ મહારાજ.

હ. ૬

૪૬૭ રાગ (સરવડાં)

અમારા ગુરૂજી લગન લઈને આવ્યા, સોહ વરને શોધીને રે લાવ્યા;

સાથે જ્ઞાન વૈરાગ સતોષ દાજી આવ્યા તો, એણી વિધે લગ્ન લખાવિયા રે.

ફરી ફરી અવસર નહી આવે આવો, શોધી જીવ્યો વર છે આણબયો;

ગુરૂરે વચનની તમે ગમ કરી જણો તો, જણ્યા એતો નથી જીવતા રે. ૨

મધ્યરે મહાપમાં માંડવડો ધલાવો, ક્ષમાનો ખડીઓ લેખણ દહેની લાવો;

ચૂંપ કરીને ચોરી ચિતરાવો તો, રગ ચડ્યો નવ ઊતરે રે. ૩

પ્રેમતણાં પરણ્યાં રે લાવો, દયાતણીતો દીવેટા બનાવો;
 જ્ઞાન ગરથના દીવડા અજવાળો તો, અખંડ ઉજવાળાં હોઈ રહે રે. ૪
 નિશ્ચયતણીતો નોખત વગડાવો, શુન્ય મંડળથી સોહં વરને લાવો;
 ગુરુગમ ઘોડે પલાણુ કરાવો તો, સામૈયાં સ્વાસ ઉસાસનારે. ૫
 સુકમણા સાસુને સેજ બોલાવો, સોહ વરજીનાં પૂંખણાં પૂંખાવો;
 પાંચ સખી ઘોળારીને લાવો તો, ગીતાં ગવરાવો વૈરાગનાં રે. ૬
 સૂરતી બાને તો સૂતાં જગાડો, શીલતણા શણગાર સજવો;
 વર કન્યાને માંડવડે પધરાવો તો, હેતે હાથેવારો મેળવો રે. ૭
 આવુ અખંડ એવાતન આ લગને હું પામી, સુરતી શબ્દમાં તો
 એમ વપરાણી,
 ગુરૂં કે કાશીગર કેવળ બ્રહ્મજ્ઞાની તો, દાસ મોતી ત્યાં દીસે નહી રે. ૮

૪૬૮ રાગ ઉપરનો.

આતમ દેવ અમર વર બણો, મૃતક સરીખું તો જગત પિછાણો,
 પાણી વિના જમ મોતીનો દાણો, તો દીસતું ઝાઝવાં નીરસું રે ૧
 રચી રચના કળા રે તેણે કીધી, ચાર ખાણી જીવ ચોની ધણેરી,
 મદમતી જીવ ફરે માંહી ફેરી તો, છેડો ના આવે એના હુ ખનો રે. ૨
 ફરી ફરી મોહી રહે મન ત્યાંહી, પોતાની બળે ફરે તેની માંહી;
 ત્રિવિધિ તાપથી રહે છે શોકાર્થ તો, મોહ ભર્યું મન ડોલતુ રે. ૩
 કોઈ એક પુન્ય પ્રતાપે રે પામે, દેહ મનુષ્ય ભવ આમ,
 બ્રહ્મવેત્તા ગુરૂં મળે વળી તામે તો, સહેજ મટે સસારી ડોરે. ૪
 પૂરણુ ભાગ્યે કહે મોતી મન મેરા, ધરણી ગગન બિચ વર હમેરા;
 સ્વયં રૂપે મે રહુ નિત્ય નેરા તો, ગુરૂં કે કાશીગર ભેટતાં રે; ૫

૪૬૯ રાગ ઉપરનો

સતગુરુ સત મળેરે ગુરૂજ્ઞાની, અગમ અગોચર બતાવે નિશાની,
 પ્રેમી પુરુષની ત્યાં સુરતા સ ધાણી તો, તનમન જ્ઞાન ત્યાં લુલિયારે. ૧
 બાધ મગન ઉદાશી ફરે મદ માતા, વસ્તુ સ્વરૂપે રહે રંગ રાતા;

(૨૩૭)

વહેવારી ખેલ ત્યાં અનેક ખેલાતા, પણ આવરણ નહીં કાંઈ એહનેરે. ૨
 ભૂત ભવિષ્ય વર્તમાને બંધાણા, જેમ ખેલ પીલે ધાંત્રીના રે ધાણા;
 એમ કૂરકા ખાંડતાં નહીં આવે દાણાતો, ઠાલે હાથ બશે ઝૂરતા રે. ૩
 અણભાગી અનેક અધ્યાસેરે લાગે, પણ મન વશ નહીં તેથી શું કળલાગે;
 એમ સતગુરૂ સંતથી માયારે માગે તો, હાથ ન આવે જીની જૂતિયાંરે. ૪
 સતગુરૂ સહેજ મળ્યારે મને પૂરા, પૂરા પીઆલા પાયા નહીં અધૂરા;
 ગુરૂરે કાશિગર મોતી મન ચૂરા તો, સનમુખ દરશે આતમ નૂરાંરે. ૫

૪૭૦ રાગ ઉપરના.

અનુભવી હોય તેને હરદે ઉબશે, સ્વયં જ્યોતી આપો આપ પ્રકાશે;
 અજ્ઞાન અવિદ્યા ઝટપટ નાશે તો, આવાગમનના ફેરા ટળે રે. ૧
 જગતના ખેલમાં રહ્યો ઘણો રાજી, જેવી માંડી છે બાજીગર બાજી,
 અણુ એક સુખમાં રહ્યો જીવ પાજી તો, મોહ માયા નથી વારતોરે. ૨
 મોહના કૂપમાં શા સુખે મહાલો, નહીંરે જણાય ભરાયો કે ઠાલો,
 સતગુરૂ સંતના સંગમાં ચાલો તો, નિજસુખને તમે અનુભવો રે. ૩
 નિજ સ્વરૂપે સખી ગુણ ન્યારા, અંધર નિરાધાર ખેલ અમારા;
 જળહલ ત્યાં જ્યોતી અપારા, તો ભળહળ બાણ ત્યાં પ્રગટિયા રે. ૪
 અનુભવી ગુરૂ મળે હોય અજવાળું, મોતી ખોલે કપાટનું તાણું;
 ગુરૂરે કાશીગર મળ્યારે કૃપાળુતો, જેમ દાડમાં દેવતારે. ૫

૪૭૧ રાગ ભજન.

જેને સતગુરૂ મળીઆ ફેરા ફરીઆ, અનલે ઉઘડીઆ શાણારે હે જી.
 કોટી જનમ ભવભટકણ ભાગ્યાં, ઠીક ઠેરાયા થાણારે હે જી.
 અગમ દેશ હાલ પિછાણ્યા, નુરત સુરત સંધાણા રે હે જી.
 પો કાટયા ને જ્યારે હુવા પ્રકાશા, જ્ઞાન ઉઠે ધમશાણારે હે જી,
 વીશ તીન પર સદગુરૂ મળીઆ, ઝગમગ ઝગમગ દરશેરે હે જી,
 ભવતણારે જેને ભાર ન લાગે તો, કાળ માયા શું કરશે રે હે જી.

(૨૩૮)

પ્રરણ પતીવ્રત પાળ્યું રે જણે, તે અન્ય થઈ કેમ ડગશેરે હે જી.
મધ્ય દેશમાં મહા જંગ મચિયો, ઉલટ સુલટ લપટાણારે હે જી.
શૂરાંરે સંતો સનમુખ લડિયા, કરિયાં દળ બંગાણા રે હે જી.
કામ ક્રોધ દોનું કંપન લાગે તો, રૈયત કોણ બિચારારે હે જી.
મહા મણીરે જને અમુલખ મળીઆ, છુટી ગયા ચિતડારા ચાળારે હે જી.
ઉલટા પ્રેમ જખ સહેજ ધુન લાગી, શૂન્ય શિખર ગઢ શેરાંરે હે જી.
દાસ મોતી ને ગુરૂ કાશીગર મળિયા તો, પ્રગટ હરીહર હેરાંરે હે જી.

૪૭૨ રાગ ઉપરનો.

સદ્ગુરૂ આઝે દરશન પાઝે, સુખના સાગર રેલ્યા રે હે જી.
ત્રિવિધ તાપથી તપતા ઉગાર્યા, દુખના દુગર ઠેલ્યારે હે જી.
મેહેર કરીને મને મહેરમ મળીઆ, સેહેજ દિયા સત સાના રે જી.
તીન દેહકા ભાવ મિટાયા, મહા કારણ દરસાણા રે હે જી.
ગુરૂગમ ઘોડા ને પકડ લગામા, આસન ક્રિયા દે પલાણારે હે જી.
સતગુરૂ શબ્દ હાલ સિધાયા, નિરભે હુવા નિશાના રે હે જી.
અવનવી નોખત વાગે ગગનમાં, શેર ઉઠે ધમધોરાંરે હે જી.
અનહદ નાદ ને ગેબી ધંટા, શીંગી ભેરી ને રણતુરાંરે હે જી.
સંસાર સાગર મહાજળ ભરિયો, માંહી મગરમચ્છ મોટારે હે જી.
નાવ ખેવટિયા હોય નિરવાણા તો, લેવે ગુરૂગમ સોટારે હે જી.
ખગ જળચરનો ભેદ પિછાણે તો, ઉલટા નાવ ચલાવે રે હે જી.
શઢ શુકાનને ખૂબ વલોવે તો, સીધે મારગ હાલે રે હે જી.
શિષ્ય હોય શૂરાંને સદ્ગુરૂ પૂરા તો, સહેજે ઉતારે ભવપારા હે જી.
દાસ મોતીને ગુરૂ કાશીગર મળિયાતો, શૂન્યમાં ઝળકે તારારે હે જી.

૪૭૩ રાગ ઉપરનો.

આજ અનોપમ દિન અમારે, આણુદ અતિ ભરપૂરા રે હે જી.
શૂન્ય શિખર ગઢ સદ્ગુરૂ મળિયા, તો નિરમળ વરસે નૂરાંરે હે જી.
ખક્તર બુધ અને દાલ ધરપની, ખમિયા ખડગ સહેજે શૂરાંરે હે જી.

કૂડ કપટ ને પડપંચ પાખંડ, મારી કીધા ચક્ર્યુરા રે હે જી.
 તનકી તોપ ને દમકા દાડ, પ્રેમ પલીતા સળગાચારે હે જી.
 ગુરુગમ ગોળા ને ભેદ ભડાકા તો, જીત નિશાન ધોરાચારે હે જી.
 ગગન મંડળમાં ધુમે કાઈ શૂરા, જ્ઞાનદીપક ઉજિયારા રે હે જી.
 પરમ પુરૂષ ત્યાં પૂરા રે દરશે, વાણી ચાર પર ન્યારા રે હે જી.
 ભમર ગુફામાં ભજન ભડાકા, વાગે તંદુરા ઝલુકારા રે હે જી.
 સુરત સોહાગણુ સતગુરુ સનમુખ, ધોર ઉઠે ધમશાણુ રે હે જી.
 ચાર જોજન પર ચોપટ ખેલું તો, દાવ પડે બહોતેરા રે હે જી.
 જો હાડ તો મેં સતગુરુ કરા ને, જીતું તો સતગુરુ મેરા રે જી.
 દ્વૈત વાસના છુટી અમારી ને, અદ્વૈત એક ઝોળખાચારે હે જી.
 દાસ મોતીને ગુરુ કાશીગર મળિયા તો ગઈરજની ને દિનપાચારે હે જી.

૪૭૪ રાગ ઉપરનો.

સંત મળિયારે જના પડદા ખોલ્યા દૂર દેશ દરશાચારે હે જી.
 જીવ શીવના ભેદ મિટાયા, આપો આપ ઝોળખાચારે હે જી.
 ઇગળા પીગળા સુક્ષ્મણા નાડી, મધ્ય નિશાન ઠેરાણુ રે હે જી.
 સુરતી ચન્દ્રશુ ઝોઘ ધુન લાગી તો, શ્વાસ ઉશ્વાસ સમાણુ રે હે જી.
 શુન્ય ધુન્ય ઉપર બ્રહ્મ જળ ભરિયા, તો સનમુખ પકડયા શેરા રે હે જી.
 સુખ સાગરમાં સ્વાંતી રે વરસે, નિરમળ નુરી રસ રેલ્યા રે હે જી.
 બહુયો ધણું પણ ભેદ ના બહુયો, બ્રાંતીમાં ભટકાયો રે હે જી.
 સતગુરુ શરણે કલ્પ ન આવ્યો તો, પાંચ પચીસમાં લુટાયા રે હે જી.
 ષટ્તમારે તારે ધોર અધાર, ને મીઠી કરે છે મુખ વાતો રે હે જી.
 લક્ષ ચોરાશીમાં ફેરા રે ફરતી, ઉપર પડશે લાતો રે હે જી.
 ભેખ ધરીને બહુ ભટકે ભવમાં, અનુભવ ઉર નવ આણુ રે હે જી.
 શિરને રે સાટે સતગુરુ સેવે તો, વિરલા મહારસ માણુ રે હે જી.
 સંત મળે તો એજ બતાવે ને, અલખ પુરૂષ ઝોળખાવે રે જી.
 દાસ મોતીને ગુરુ કાશીગર મળિયા તો, ગુણાતીત ગુણુ ગાવે રે જી.

૪૭૫ રાગ વેશગી.

સતગુરુ સેવિયે રે, સેવ્યે જન્મ મરણ દુખ બચજી.

સુખ સહજે આવી મળે, કઠીએ ના થાયે નાશ. સત૦ ૧

ગુરુ કયાં પણ ગરજ નહીં જોને, જ્ઞાન કયાંથી તે થાય જી;

કંઠી બાંધે કદ્યાણુ માને, ભવમાં ગોયાં ખાય. સત૦ ૨

સતગુરુ પાસે શાંત થઈને, બેસે બે ઘડીવાર જી.

એમ કરતાં પુછીએ, નિજ રૂપ તણે વિચાર. સત૦ ૩

અધુરીઆ અતિ આથડે જોને, અતિ વિષયની આશ જી.

સતગુરુ પાસે જઈ માયા માગે, જુની જુતીઓ ના આવે હાથ.સ.૪

સતગુરુ સમજી શિષ્ય હોય નિરમળ, ઉત્તમ પદની આશજી;

૪૭૬ રાગ ઘોળ.

હુંતો લળિ લળિ લાગુ પાય અખંડ પદ રાય;

નિગમ નેતિ ગાય, વારિ જલુ વારણે. ૧

પુરૂષોત્તમ પરિબ્રહ્મ પુરણ, પ્રગટિયા જીગર્માંઈ રે;

સદ્ગુરુ રૂપે શોભિતારે, જજ્ઞાસુની એવા બાંધ. વારી. ૨

અધમ જનને આધારવારે, પાવન પગલાં સારરે;

ભવ જલ સિધુ તારતાં રે, તમને ક્ષણુએ ન લાગી વાર. ૩

દરસનથી દુકરીત ટળેરે, પરસતાં પાવન થાય રે,

નિબનંદ સુખ ઉપજેરે, આત્મણુ અવિદ્યા બચ. વારી. ૪

પૂરણ પુન્ય હોય પાછણું રે, નિત્ય નૈમિત હરી ધ્યાન રે,

અનેક જનમને આદરેરે, તેને પ્રગટ મળ્યા ભગવાન વારી. ૫

સકલ તિરથનું તિરથ સદ્ગુરુ, સકળ દેવના દેવરે;

ધન્ય ધન્ય એ નર નારનેરે, મન કમ વચને કરે નીત સેવ. ૬

બ્રહ્મા લે અતિ ભામણારે, શિવ સનકાદિક ગાયરે;

વિસ્તુને વદલબ ધણેરે, મહિમા મુખે કહ્યો નવ બચ. વારી. ૭

મંદ જન એ મરમ ન સમજે, વરણાશ્રમની આડય રે;

(૨૪૧)

ત્રિશુભમાં તાણ્યો ફરેરે, ખાંધી જીવપણીની બડથ. વારી. ૮
કહે અખો એ અવિચલ પદના, સદ્ગુરુ દાતા સોય રે;
કાળ બળમાં આવે નહિરે, ફરી જન્મ મરણ ન હોય. વારી. ૯
૪૭૭ રાગ ધોળ.

પરપંચ યુદ્ધે મારા પ્રાણિયા, અંતે સાચ હશે તો ફળશે જો;
ક્રોટિક આગિયા અજવાળું કરે, રવિવિના રજની તે કમ ટળશે જો. ૧
માયા મીઠિ મિશરી ખાંડસી, મુરખ માંખ્ય ચૈને વળગ્યો જો;
તન તૂટે પણ મન છૂટે નહિ, મૂઠ મરે તોય ન રહે અળગો જો. ૨
પરશા પરમ ચતુર અંતરજમી, હરી તે કેના વાયા કમ બશે જો;
કર્મ શુભ અશુભ કર્યો હશે, અંતે આવીને હાજર થાશે જો. ૩
મૂસે હંસ તણાં પર કાતર્યા, એવું મન આત્મનું હેતુ જો;
પ્રીતમ પોતાના અજ્ઞાનથી, દોષ પારકા દિલમાં લેતું જો. પરપંચ. ૪
૪૭૮ રાગ ધોળ

આ અવસરમાં હરિને જોલખો, જ્ઞાન પામવા તત્પર થાજો જો;
યુદ્ધો તો ચોરાસિમાં ગયો, એવું બણી હરિશુણ ગાજો જો. આ૦ ૧
જોવો સ્વારથમાં શૂરો થયો, તેવો પરમારથ આદરતોજો,
તોતુ અવિચલ પદવી પામતો, સાને મરતો ને અવતરતો જો. ૨
ગૃહના સુખમાં શું રાચિ રહ્યો, ઉબરડાંફળ જ તુની પેરે જો;
હરિ માયાનું બળ બહુયું નહિ, લીધો ભવસાગરની લેહેરે જો. ૩
હરિના નામ તણી નૌકા મળે, પ્રાણી સેજ પામે પાર જો.
પ્રીતમ જે પરમારથ પ્રીછશે, પુનર્પિં નહિ તેને અવતાર જો. ૪
૪૭૯ રાગ ધોળ.

જ્ઞાન અમૃત ભોજને, ભાગી તે મનની ભૂખ રે,
ભાષ ગઈ અવિદ્યા આપદા, મટયાં તે દ્વંદ્વનાં દુઃખ રે;
આવો અવધેરે કાંઈ વિવેક વિચાર, અનુભવાનંદને જોળખ્યા રે. ૧
અનુભવાનંદને જોળખ્યા, એક અદ્વૈત આનંદધન રે,

(૨૪૨)

ભાઈ ત્વં પદ તત્ પદ એક, અસિપદ આત્મા નિજ મન રે;
નહિ પ્રત્યક્ષ પ્રોક્ષનો બાદ. અનુ૦ ૨

પરપંચનું પરમાણુ કરતાં, ભાગિ સરવે બ્રાંત્ય રે,
ભાઈ સાંખ્ય શબ્દ વિચાર કરતાં, સ્વરૂપમાં થૈ સ્વાંત રે,
પુરૂષોત્તમ છો પરિબ્રહ્મ. અનુ૦ ૩

વાસુદેવ સ્વામિ રદ્ધા વિલસિ, પિંડ ને બ્રહ્માંડ રે,
ચૈતનતા માંહિ રવે, પોતાની આત્મા અખંડ રે;
પૂર્ણાનંદનો સોહં પ્રકાશ. અનુ૦ ૪

બધ મોક્ષનો બાદ છુટયો, મટી વાણ્યની તાણ્ય રે,
કામ ક્રોધની મટી કદપના, બાણા વોણિ થઈ બાણરે,
મૂલદાસ કે માનુ બ્રહ્મ. અનુ૦ ૫

૪૮૦ રાગ ધોળા.

મારી માયામાં મોહ પામ્યો, હુને મારૂ અજ્ઞાન રે,
સરૈ ટાળ્યો સદગુરુએ મને થયુ મારૂ જ્ઞાનરે;
એક અદ્વૈત નહિ નહિ દ્વૈત, બ્રહ્માનંદને ભેટતાં રે. ૧

મારી અવિદ્યામાં હૂ અવરાણ્યો, મે તન ધર્યું ત્રિગુણ રે;
ભાઈ જીવ ઈશ્વર મને માન્યા, નિશ્ચે હૂ નિરગુણ રે એક૦ ૨

મારૂ અતઃકરણ મુજને લમાવે, મન બુદ્ધિ ચિત્ત અહંકાર રે,
ભાઈ મારૂ સ્વરૂપ મને રહ્યું રે, આંચો શુદ્ધ વિચાર રે ૩

દાતા બુગતા દેહીજ માટે, સુખ હુ ખનો સબોગરે;
ભાઈ ભૂત ભવિષ વર્તમાન કાળ તે, પ્રાલબ્ધનો જોગરે ૪

ચિદાભાસ હુ વડે હુજ ચૈતન, હુજ સમજી સ્થાનરે;
ભાઈ કારજ કારણ હુ જ કરતા, ત્રિપુટિ પ્રસ્થાનરે. ૫

મારી ઇન્દ્રિયો હુ અધિકારી, હુ વિષય હું દેવરે,
ભાઈ હુજ સ્વામિ હુંજ સેવક, હુંજ કરૂં મારી સેવરે. ૬

મારી વાણિ મુને પ્રકાશી, મુજવડે એ વાણરે,
 બાઈ પરા પશ્યંતિ મધ્યમા વૈખરિ, તે માડું કરે પરમાણુરે. ૭
 જ્યતભાંહિ હુંજ વરતું, હુંજ સ્વપ્ન માંહિરે;
 બાઈ સુષુપ્તિનો હુંજ સાક્ષિ, ત્રણે મુજમાં નાંહિરે. ૮
 સ્થાવર જંગમ સ્થૂલ સૂક્ષ્મ, સર્વે મારો ધાટરે;
 બાઈ પાંચ પચવિંશ મુજને વળગ્યાં, મારો પીંડ વૈરાટરે. ૯
 હુંજ વિશ્વમાં વિશ્વ મુજમાં, આઘ મધ્ય ને અતરે,
 બાઈ મૂલદાસ કહે તે સાન સમશ્યા, કાઈક સમજ્યા સંતરે. ૧૦

૪૮૧ પદ.

આવો અનુભવી સતની ટાળીરે, પિયો બ્રહ્મરસાયણ ઘોળીરે ૧
 બ્રહ્મરસના તે વિરલા ભોગીરે, રસ પિયે સુખડલા જોગીરે ૨
 અચંચો રસ જીરંચો ન જાયરે, ગુરૂગમ હોય તેણે જીરવાયરે. ૩
 જીરવે તે હોય અવિનાશીરે, વસ્તુ રૂપે થયા પરકાશીરે ૪
 વસ્તુરૂપે થયા વસ્તુ જોતેરે, પુરણાન દ થયાછે પોતેરે ૫
 બ્રહ્મવેતા ગુરુ મળ્યા જોતેરે, ભવપાર ઉતાર્યા તેનેરે. ૬
 ગુરૂગમ વિના કથની જ કથેરે, તાંડુલ છાંડીને કુસકા મથે રે. ૭
 ગુરૂગમ વિના ઠાલાં એ થોથારે, ભણતાં પાર ન આવે પોથારે ૮
 ગુરૂગમ વિના બાહિર બુદ્ધિ ચાલેરે, પાસે વસ્તુ ને પ્રોક્ષે ગ્રાલેરે. ૯
 જણે સાચા ગુરૂજીને સેવ્યારે, તેણે જીરંચ્યા અચંચા રસ મેવારે. ૧૦
 કહે કૃષ્ણજી ગુરૂગમ આવીરે, સકલ લોકમાં વસ્તુ ફાવીરે. ૧૧

૪૮૨ પદ

સદગુરુ સ તે કીધી મારી સહાય, જોલખાંચો નિજ આત્મારે,
 ધીરજ દર્શને ખતાવ્યું છે ધામ, હરિહીરો આદ્યો હાથમારે. ૧
 ગુરૂએ અમને ખતાવ્યું છે જ્ઞાન, સમગ્રાવી મુને સાનમારે,
 મંત્ર સાધ્યો મારા મંદિરમાં, કહ્યું છે મારા કાનમારે. ૨
 દયા કરીને ડગતું રાખ્યું દિલ, અસ્થિર મન સ્થિર ક્યું રે;

(૨૪૪)

નૂરતેં સૂરતેં નિરખ્યા નિરાલંબ, એક ધ્યાન હરી સાથે ધર્મુરે. ૩
 અંબુ મધ્યે દીસેછે આકાશ, વૈરાટરૂપિ દ્રષ્ટે પડ્યુરે;
 હુંતો મારું ભૂલિતિ હવન, જાગિને જોતાં ઘર જડ્યુરે. ૪
 ક્રીધો ક્રીધો દ્વૈતતણો સંધાર, અદ્વૈત ભાસે આપમારે,
 વૃત્તિ પોકિ બ્રહ્માંડને પાર, તે નાવે માયાના માપમારે. ૫
 નિરભૈ પદ હું પામી છું નિચિત, તે જ્ઞાનગગામાં જઈ બળીરે;
 બ્રહ્મઅગ્નિમાં બાલ્યાં જિણે બીજ, ઉગવાની તેને આશા ટળીરે. ૬
 ત્રિગુણ ટાળી ખોજ્યું જણે આપ, એક બ્રહ્મ તેને જણિયોરે;
 કહે લાધો તુ કર્યું તેનું ભજન, જે હરિ વેદાંતે વખાણિયોરે. ૭

૪૮૩ પદ

આજ આનંદ મારે અતિ ધણોરે, પામી હું તો હરિ ગુરૂકેરૂં ચરણુરે,
 બ્રાંતિ ભાગીરે ભવરોગની, ટળી ગયું જન્મ ને મરણુરે. આજ ૦ ૧
 આડય ભાગીરે ઇદ્રજલની, પામી મારૂં નિજરૂપ નિજનંદરે;
 સદગુરૂએ સનમુખ ભાળિયુ, ટળિ ગયા દેહાદિકના ફંદરે. આજ ૦ ૨
 પોતે પરકાશે પરમાતમા, આધ્યાત્મ અનુભવ્યુ આપરે;
 ચૌદ લોક ચિતથી ટળ્યાં, ટળી ગયું અણછતુ આપરે. આજ ૦ ૩
 વરતિ જાતારે ગઈ વાસના, ઉરમિ કેરો આંચો છે કાંઈ છેહરે;
 મહાવાયક કેરાં સરવડાં, સદગુરૂ શબ્દના વરસે મેહરે. આજ ૦ ૪
 અપૈપણું અવલોકિયું, શુદ્ધ ચૈતન નિરાલ બરૂપરે;
 વસ્તુ જથારથ પામિયે, વિલસી રહ્યો બ્રહ્માનંદ ભૂપરે. આજ ૦ ૫

૪૮૪ પદ.

કહોરે સંતો હરિપદ કેમ હશે, તેનો મુજને સમજવોને મર્મરે;
 જણે ટળેરે ત્રણે વેદના, જમાં કાંઈ નવ બેસે કર્મરે. કહો ૦ ૧
 ચૌદશા આતુરમાસ મેં કર્યા, શીતકાળે કંઠ જલમાંહેરે;
 હણ્યુકાળે પંચાગ્નિ સ્નાધિયા, તોયે નવ ગયું દેહ અભિમાનરે. કહો ૦ ૨

તીરથ વૃત્ત મેં તો બહુ કર્યો, શ્રવણે સુણ્યાં વેદ પુરાણરે;
 પૃથવી પ્રદક્ષણા મેં કરી, જ્ઞાન વિના થઇ મોટી હાણરે. કહો ૦ ૩
 દીન બહાણે દયા કીજિયે, ચરણે તમારે સુક્યું છે શીશરે;
 હવે હરિ તમ થકી પામિયે, દાસ ગોપાલના ઇશરે. કહો ૦ ૪

૪૮૫ પદ.

સાંભળ સખી પ્રાણિ જો, શું વલગો મિથ્યા વાણી જો ૧
 શું હીંડેછે ફોગટ કુદ્યો જો, ધરધંધામાં ભૂદ્યો જો. ૨
 મહાઈં મહાઈં કરી ધણુંમાણું જો, ફરવી નરકની ખાણું જો. ૩
 દારા સુત ને દેખી જો, નવ જોયું રહેયે પેખી જો. ૪
 કર્મ કર્યો દેહ બાવિ જો, બુક્યો આરે આવી જો. ૫
 રાત્ર દિવસ ધણું રળતો જો, ત્રિવિધ તાપમાં બળતો જો. ૬
 ક્રોધ ક્રોધ અહ કાર જો, ભવ ફરતો વારંવાર જો. ૭
 તુ સંતની નિંદા કરતો જો, પાપે પેટજ ભરતો જો. ૮
 સંતની સેવા સુધા જો, ઉંધુંવાળુ અકરમી ઉધાજો. ૯
 તેં બ્રહ્મ ન બળ્યા સાક્ષાત જો, બેઠી આતમધાત જો. ૧૦
 અખો કહે બ્રહ્મને બજીએ જો, જમનાં બધન તજીએ જો. ૧૧

૪૮૬ પદ.

મેધા મનખાનો આરોજો, કેવલ બ્રહ્મ સમારોજો,
 સ સાર છે ભવજલ આરોજો, રહે માયાથી ન્યારોજો. ૧
 હેતે હરિગુણ ગાનેજો, સંતસ ગતમાં નાહાનેજો,
 તાહઈં જમતુ બધન ટલશેજો, મહાપદ સુધું મળશેજો. ૨
 દેવ ઇચ્છે મનુષ્યા દેહને જો, તે પામ્યો તું તેહનેજો,
 તતપર થઈ હરી બજીરાજો, જમનાં બધ તજીરાજો. ૩
 કીજ સતસંગ ભારીજો, દીજ તનમન વારીજો;
 સતસંગે મહાપદ ફાવેજો, આત્મ અનુભવ આવેજો. ૪

અંતરમાં નિજરૂપ દરસેજો, સદ્ગુરૂ પારસ પરસેજો;
અખો કહે બ્રહ્મરસ પામેજો, રહું સદ્ગુરૂ ચરણના સાહામેજો. ૫
૪૮૭ પદ.

સખી કહું સાંભળ માહારી વાતરે, મળીઆ ચૈદભુવનના નાથરે. ૧
ગરૂએ ગ્રાહ્યો મારો હાથરે, મુજને કીધી સહુમાં સનાથરે. ૨
સખી મુને આનંદ વાધ્યો અગરે, સખી હુંતો વિલસી

સચ્ચિદાનંદ સંગરે. ૩

થયો માહારી દેહબુદ્ધિ કેરો ભગરે, ગાળ્યો સખી કુવાસના કલ કરે. ૪
સદ્ગુરૂએ સનમુખ ભાળ્યુરે, સખી માહારા ભવનુ પાતક ટાળ્યુરે. ૫
નિજરૂપ સ્વય પ્રકાશ નિહાણુરે, સખી મારે અંતર થયુ અજવાણુરે ૬
સહીઅર સાંભળને કહું મહારીરે, સતની શોભા શી કહુ સારીરે. ૭
હેતે વરને હરિગુરૂ પ્યારીરે, ભાગ્યદશા જે પ્રગટે તારીરે ૮
શિવ બ્રહ્માદિક તેને ઇચ્છેરે, એ સુખ અધિકારી જન પ્રીછેરે. ૯
પામર પશુ આ પેર ન જાણેરે, અણુછતા ભવના કમ તાણેરે. ૧૦
ભમે બહુ ચોરાસીની ખાણેરે, પડિઆ વૈખરીકરી વાણેરે ૧૧
અખો આનંદ નિજરૂપ મહાલેરે, લોકમાં લોકપણે થૈ આલેરે. ૧૨

૪૮૮ પદ.

હરિ હરિ હરિ એમ કેમ થયુ, છતે હરિએ ભુલ્યાં છે લોકરે,
દુખરે દેખે ને દોડે દોદિશા, કાયા કષ્ટે આવીને ફેકરે. હરિ. ૧
પોતે પ્રભુને પ્રીછે નહિ, તેણે કરિ દોડે ઠારો ઠારરે;
આવો રૂડો પ્રાણિ પાપી થયો, નવ લલ્લો હરિ આણિ વારરે. હરિ. ૨
મનરે માને ને આનંદ પામે, તે તો વસ્તુ પોતાની પાસરે,
નાથ પામ્યા તે ભુગ વહિ ગયા, તેને પૂજ આણિને વિસવાસરે. હરિ. ૩
માતતણુરે થાનપાન તજિ, અગૂઠો પોતાનો કરે પાનરે;
મનુષા જન્મથી પશુ ભલા તેને, રૂદે હોય કંઈ જ્ઞાનરે. હરિ. ૪
ભણ્યા ગણ્યારે ભૂલા પડ્યા, આ શી મોટી અચરજ વાતરે.

આકળે ચડીને બેઠા પારખું, ખોટાંનાણાં પરખે દિવસ ને રાત્રયરે. હરિ. ૫
હરિપદ પામવા આ દેહ ધરી, તે તો નવ સર્થું એક કાજરે;
દાસ ગોપાલ કહે કરજોડી, માયા તમારી નહી મહારાજરે. હરિ. ૬

૪૮૯ પદ.

સમરણ કર્યને સચ્ચિદાનંદનું, મુકી મનતણો અહ કારજો.
આ સહુ જુઠી બાજી બણજો, જેવો સ્વપ્નતણો વેવારજો. સમ. ૧
જેવા ધુમાડાના બાચકા, જેવુ ઝાંઝવાનુ નીરજો,
શિશુના સરખો સર્વે ખેલ છે, કાણમાં વણસી બય શરીરજો. સમ. ૨
રહેર ગુજરિની પેરે સર્વે મળ્યુ, તેને વિછડતે શું રાયજો,
માટે સમઝીને સોદો કરે, તેણે અ તે હાણ્ય ન હોય જો. સમ. ૩
હેતે પ્રીત્યે હરિને સમારજો, એછે તરવાનો ઉપાયજો;
પ્રીતમ પ્રણુ ભજન નવ ભૂલિયે, તારો જન્મ કૃતારથ થાયજો. સમ. ૪

૪૯૦ પદ

જે જે જગતગુરુપરમાત્મા, તમારો મહિમા તે શુ કહિયેજો,
એક જિભ્યાનો તે શો આસરો, શેષ સહસ્ર મુખે પાર ન લહિયેજો. જૈ જૈ. ૧
અગમ નિગમ અનુમાને કહે, સરિતાપૂરે વૃષા વરતેજો.
ધૂમ્ર દેખીને વહ્નિ કહે, બાણ ચાલે પુરુષની સરતેજો. જૈ જૈ. ૨
સાગરતીરે જે ઉભા રહે, તે સૌ વટનુ વરણુવ કરશેજો,
મહાજલ માધ્યામાં આવે નહી, તે તો અપાર કહી બાયરશેજો. જૈ જૈ. ૩
બાજી બાજીગરને શું લહે, પુત્રપિતાને તે શુ બણેજો;
પ્રીતમ જે પરમારથ પ્રીછશે, તે તો અખડ અલૈપદ માણેજો. જૈ જૈ. ૪

૪૯૧ પદ

એવુ બીડ બાધું કે કાળનું, તે ખેડ્યુ નવ ખેડાયરે;
કપુદ્ધિ બોરડી બહુ થઇ, માંહી ફૂં ફૂં કરતા હરમાયેર. ૧
ઝીઝણિબળાં ઉરમી, માહી મોહગોરડ છે મોટારે;
અજ્ઞાન આકડા અતિ ઘણા, તેનાં કળ લાગ્યાં છે ખોટારે. ૨

નિંદા ગળીનાં ઝાડવાં, માંહિ વિષય વેલ્યના ગોટારે;
 માયા મમતાના રાફડા, માંહી સંશૈ સર્પ છે મોટારે. ૩
 આશા તુમા આવલ્ય ધણિ, તેનાં ફળ કાણે નવ ખાધારે;
 ખીજાં જળાં લાગ્યાં મો'જળનાં, માંહિ કરમ કંથારાં બાંધારે. ૪
 લોભ બાવળિયા બહૂ થયા, માંહિ કોધ ઠેરડા ઝાઝારે;
 મન સસલો ચારો કરે, મેલી કુળની માઝારે. ૫
 ઈરખાઅરણિ અતિ ધણી, એની ગંધ્ય લાગે છે કૂડિરે;
 ગુરૂગમની જને ગત્ય જડી, તેણે ખીડ નાંખ્યું છે સૂડીરે. ૬
 બ્રહ્મઅગ્નિની ઝાળમાં, તેણે સૂડ મેલ્યું છે બાળીરે,
 માધવ સાધુના સંગમાં, હૂં તો બ્રહ્મ રહ્યો છું બાળીરે. ૭

૪૯૨ પદ

સાધુ જનના સંગમાં, જઈ નિર્મળ બુદ્ધિ લાવોરે,
 હળ જોડાવો હેતનાં, ખાંતે કરીને ખેડાવોરે. ૧
 વિવેક વિચાર બે બળધિયા, બાંધ્યા સળંગ સૂતરની રાસેરે;
 ધરમનું ધુસડું કાંધે ધરો, દયો પ્રેમ પરાણો પાસેરે. ૨
 નુરતસુરતની સમોજું, અને નીમનુ જોતર વાળોરે,
 સગન જડો સતસગનો, ઇમ નિશ્ચે કરીને નાડોરે. ૩
 કાથ ધાલો દયા દાનની, હિમત કસવાલો આણિરે;
 કરમનું જીહલું હેઠું પડયુ, તમે કાચ ન લેશો બાણિરે. ૪
 હલજલી ઝાલો હરિ નામની, તારે અવસર આપ્યો મોટોરે;
 ફટયકા વારમાં કુટિ જશે, જમ પાણિનો પરપોટોરે. ૫
 સાધુરે જનમાં સુખ લિયો, તમે તન મન ધન ઘો વારીરે,
 માધવ ગુરૂને ભેટતાં, મુને બ્રહ્મ મળ્યા સુખકારીરે. ૬

૪૯૩ પદ

ગુરૂ મળતે ગોવિંદ મળે, એમ વદે છે વેદ પુરાણરે;
 અનુભવની એલી થઇ, ભાઇ બ્રહ્મજળવરષા પાણીરે. ૧

મન ખેતર મોઢું ધણું, એતો ગણિયું ગુરૂજીને જ્ઞાનરે;
વાવણિયો વરતી કરો, તમે મળશે સંતનિસાનેર. ૨
જ્ઞાન વૈરાગ્ય બે કાંકવાં, આનંદની ઝોરણિ બાધારે;
સાધુ જનના સંગમાં, મને અમુલ્યક હિરલો લાધારે. ૩
બીજ વાવો નિજ નામનું, મૈ કુળનું કળિયું મેલીરે;
હગારો થયો અંતર આતમા, વાવેલ્ય વાધિ છે વેલીરે. ૪
વેલ્ય વાધી ચાહ લોકમાં, એનું મૂલ છે આનંદકારીરે;
માધવ ગુરૂને ભેટતાં, હુંતો ભવજલ બેઠો હારીરે. ૫

૪૯૪ પદ.

ભવસાગરનો ભૈ ટળ્યો, ગુરૂગમનું પદ લાધ્યુ રે,
મહાવાયક વસ્તુ જડી, એમાં મન માડું બાંધ્યું રે. ૧
ઘટ ભીતર દીવો થયો, તારે પ્રગટ થયું અજવાણુરે;
પૂરણ છે પરમાતમા, બીજું બ્રહ્મ વિના નવ બાણુ રે. ૨
હપનીપદની આજ્ઞા તમો, મન્ન બેજ્યો વિચારીરે;
હું એતાં તો હું નહી, છે બ્રહ્મ અખિલાધારીરે. ૩
પ્રતિબિંબ પડ્યું જમ જલ વિષે, એતો સૂર્યવડે એ સાચું રે;
મોરસિંહાના પડમાં, બીજું કાંઈ ન દેખુ પાણુ રે. ૪
નસ પત્ય પાકિ નિરાકારની, તેનાં ફળ હું ક્યમ કરિ દાણુ રે,
માધવગુરૂગોવિંદ મળ્યા તેનું, લખ્યું ક્યમ કરિ રાણુ રે. ૫

૪૯૫ પદ

પરથમ પૂજ્યે ગુરૂજીના પાયકે, નૈણે નિરખિયેજીરે,
ધરિયે ચરણકમલનું ધ્યાન કે, હૈડામાં હરખિયેજીરે. ૧
બે મેલિયે મન મરબદા તો, દહાવો લિજિયેજીરે,
બય કોટિ જનમનાં પાપ, સુધારસ પીજિયેજીરે. ૨
ગુરૂઅક્ષરાતીત આનંદ કક્ષા, વેદ વાણિયેજી રે;
સદગુરુ છે ચૈતનબ્રહ્મ, જીવન ધન્ય બાણિયેજીરે. ૩

તેમાં આણીશમાં દેહભાવકે, મોટા મરમ છે જીરે;	
તેની પૂરેછે સાખ્ય પુરાણ કે, પૂરણ બ્રહ્મ છેજીરે.	૪
અડસઠય તીરથનું ક્ષણકે, સંતોનાં ચરણમાંજીરે;	
તેમાં નાતાં નિરમળ થાયકે, અંતસકરણમાંજીરે;	૫
માનોજી કહુ એક વાત, નિશાના કામનીજીરે,	
સદગુરુ છે પૂરણબ્રહ્મ કે, મૂરત રામનીજીરે.	૬
વળતાં બેઢીને યુગપાણ્ય, પ્રકંભા કિંજિયે જીરે,	
સતગુરુશું રમિયે રસરૂપકે, તન મન દીજિયેરે.	૭
કરતાં તપ તીર્થ વ્રત ભોગકે, કરતાં ખૂટિયેજીરે;	
સંત ટાળે ત્રિવિધિના તાપકે, શબ્દે છૂટિયેજી રે.	૮
એ છે તિલકત્રિભોવનાસાર, ત્રિગુણાતીત છેજીરે,	
એ છે ગુણવાણીના ઈશકે, પૂરણ પ્રીછજેજીરે.	૯
એ આપે થાયે બ્રહ્મરૂપ, તે બ્રહ્મને ભાળિયેજીરે,	
મૂલદાસ કહે મહાનિર્ધ્યકે, વસ્તુ નિહાળિયેજીરે.	૧૦

૪૯૬ પદ

ગુરુબ્રહ્મનાં ચરણ ઉપાશિયે, સેજ શોક સમૂળો ટળી જાય,
 વચન સત્ય માનિયે;
 જે કાઠ પ્રેમે પિયેરે પગ ધોઈને, જાઠ ક્રોડ તિરથ તેને થાય ૧૦ ૧
 જજ લક્ષ તે પ્રેમ પ્રસાદમાં, ભુક્તિ મુક્તિ તે સેજમાં હોય, ૧૦
 જે કાઠ પ્રીતે કરિને પ્રવર્તીશે, દેહ દરશી દેખે નહી કાય. ૧૦ ૨
 શુદ્ધ ચૈતન સાક્ષિ તત્ત્વમસિ, સદા સમરણ એકરસ જ્ઞાન; ૧૦
 આઠે આઘ્રણ પારપરમાત્મા, નહિ આઘ મધ્ય અવશાન. ૧૦ ૩
 રૂપ રમણ સગુણ સોહિયે સદગુરુ, જને નિગમ નિરંતર ગાય; ૧૦
 કહે પ્રીતમ પદરજ પરસતાં, દુષ્ક જન્મમરણનું જાય. ૧૦ ૪

૪૯૭ પદ.

એવો અખંડ અમર વર હુ વરી, ફરી પડવું નહિ ભવફંદ;

- જનું રૂપ સ્વરૂપ સોહામણું, ધણો અખિલ લોકનો આનંદ. ૧
 જને વરવા તીરથ તપ આચરે, ધરે ધ્યાન તે જોગ વૈરાગ;
 કરે કાશિ કેદાર હિમાલે ગળે, તજે રાજ સર્વ સુખ ત્યાગ. ૨
 વરતિ ત્રીન લોકમાં કાઈક આચરે, એવા શૂરવીર દૃઢ ધીર;
 ભૂમિ ગૌપદ ગગનગુંજમણિ, સાતસાગર અંજલીનું નીર. ૩
 ખેલી ખેલ બનાવે બહુ બાત્યના, કાઢિ શંકે નહિ સતિ કરે વેથ;
 સતિ સ્વાંગ ધરે તે નિશ્ચે બળે, કરે પાવકમાંહિ પરવેશ. ૪
 પ્રેમે પામિ પતિ પરમાત્મા, રહિ રૂપમાં એકરસ લીન,
 સ્વામિ પ્રીતમનોરે સભરભર્યો, સિંધુ અમૃતમાં મનમીન. ૫

૪૯૮ ૫૬

- સતની સેવા કીજીએરે, શુદ્ધ ચિત્તે કરીને;
 દેહ કત્ય ટાળીને બ્રહ્મને નિહાળીએ,
 પ્રેમ નેમ નિત્ય પાળીએરે, શુદ્ધ બાવે કરીને. ૧
 ચરણોદક પીજીએ ને પ્રસાદી લીજીએ,
 તન મન વારિ દીજીએરે. ૨
 પાન ચવરાવીએ ને ચરચા ચલાવીએ,
 પ્રેમની ગોષ્ઠિ બનાવીએરે. ૩
 તાળાં હુટશે ને બંધન છુટશે, બ્રમની ગાગર કુટશેરે. ૪
 સ શૈ સમાવશે ને હરિ ઝોળખાવશે, પ્રીતમ પ્રેમ ઉપજવશેરે. ૫

૪૯૯ ૫૬

- જન્મ કૃતારથ કીજીએરે, રહિએ સાધુની સંગે,
 સતસગ સાર છે એ તત્ત્વવિચાર છે, ભજતાં ભવનો પારછેરે. ૧
 પ્રેમરસ પીજીએ ને કાઈથી ન બીજીએ, દેહ ધર્યાનો લ્હાવ લીજીએરે. ૨
 સાધન શુ કરે ને શિદ કૂટી મરે, સતસંગે કાણુમાં તરેરે. ૩
 પ્રીતમ પરમાર્થી હરીના હેતાર્થી, તે છુટા સંસારથીરે. ૪

(૨૫૨)

૫૦૦ પદ.

જ્ઞાનગંગામાં ત્રીલીંગે, નિત નેહ ધરીને;
પાતિક પ્રજ્વલે મેલ મનનો ટળે, સચ્ચિદાનંદ સેજ મળેરે. ૧
જીવપણું બધ છે ને આત્મા દરસાય છે, કાગટળીને હંસ થાયછેરે. ૨
નિબનંદ ઉપજે ને બ્રહ્મ બાવે બજ, વિષય વિકાર ન લાગે રજેરે. ૩
અખંડ અદ્વૈત છે ને સુખ અપાર છેરે, પ્રીતમ પરમપદ સારછેરે. ૪

૫૦૧ પદ

સુખની સીમારે શી કહું, હરિશુર સંતની મહેર,
આનંદસાગર ઊલટયો, થઈ છે લીલારે લેહેર. ૧
જણે માટેરે જોગીયા, પૂરે વનમાંરે વાસ,
સાધન સાધે બહુ જાત્યનાં, કષ્ટે કરતા સંન્યાસ. ૨
પૂરણ રૂપે પૂરી રજો, આપે આતમરામ,
બાહ્યાબીતર ક્યાં કહું, ઠાલો દેખુ નહિ ઠામ. ૩
પડદો છુટયોરે પંચનો, તુટયું તણ્યેતું તાણુ;
ચિદધનસાગર કલ્લોલમાં, ત્રીલે સુરતી સુખણુ. ૪
દેશ કાળ દરશે નહિ, આશ્રમ વર્ણ વિકાર;
માયા કાળ ને કલ્પના, કુપ્રયો આપે અહ કાર ૫
જગત સુખ સુષોપતી, તુરિયાથી છેરે પાર,
એમાં કહેવા પણ અહેવા નહીં, સાચો સહુનો આધાર. ૬
વાણી નિલસીને ત્યાં ઠરી, નેતિ નેતિ કહે નેટ;
સૂધી સુરતિ ત્યાં જઈ મળી, મળતાં રસ ખસ ઠેઠ ૭
દરિયો દેશથી ઊલટયો, પૂર્ણ સ્કુર્યું આકાશ,
લેહેરિ ઊઠી આનંદની, બીજ બાસે નહિ બાસ. ૮
કૈવલ્ય વસ્તુ તો એક છે, વેદે છાપી છે છાપ;
ત્વંપદ તત્પદ વાચને, તજતાં આપોરે આપ. ૯

મોઢોટો મર્મ મહાવાક્યનો, લક્ષે લીજેરે લ્હાવ;	
લક્ષાલક્ષી જૂદો નહિ, બિન્ન ભાસે નહીં ભાવ.	૧૦
જડતા દીસે નહીં જીવની, ખોલ્યે ખોટુંજ થાય;	
વેરિ સકટ વિચારતાં, કેવલ કાષ્ટ કહેવાય.	૧૧
જીવ્યે ભાસતું કાર્યમું, જોવો સ્વપ્નવિલાસ;	
ખાજી મનની આધી ઠરી, મન નહિ પોતાની પાસ.	૧૨
ભારે ભાગ્ય શુ વીનવું, ધન ધન ગુરૂજીની વાણ્ય,	
ધન ધન શાસ્ત્ર વેદાંતને, જથી લાખેણી લાણ.	૧૩
આનંદસાગર અખંડમાં, પૂરણ પુરૂષોત્તમ રંગ;	
જ્ઞાન મહારસ માણજે, સદગુરૂ સંતની સંગ.	૧૪

૫૦૨ પદ

સાચા ગુણ કહિયે સંતના, અવિચલપદના દાતાર;	
નાવ ચડાવે હરિ નામને, ઉતારે ભવજળ પાર.	૧
અમૃત સરખી વાણી વહે, જીવ અનુગ્રહ કાજ;	
હરિના સંત દયા કરે, ત્યારે ભેટે મહારાજ.	૨
મીઠી મીઠે મયા કરે, થાએ આનંદ ઓધ,	
દિલની દુખધ્યા દૂરે ખસે, લખચોરાશિના રોગ.	૩
જેખમ ટાળે જમદૂતનું, આપે ભક્તિનું દાન;	
અંતર અનુભવ ઊપજે, પ્રગટે આતમજ્ઞાન.	૪
રિક્તિ સિદ્ધિ હરિ નામમાં, તે આપે હરિદાસ;	
ત્રિવિધિ તાપ તે પરિ પળે, ટાળે માયાના પાસ.	૫
જ્ઞાનભંડાર ઉઘાડવા, કુંચી આપે હરિજન,	
અનુભવ ઉઘડેરે ઝોરડા, હીરા મોતી રતાં.	૬
સાધન સાધે હરિ પામવા, તે ક્ષણ આપેરે સંત;	
સકળ સમૃદ્ધિ ઘેર સંતને, આણે ભવ ઠેરો અંત.	૭

(૨૫૪)

ચખ્દશિરમણી સંતના, પ્રાગા મહજે તું આજ;
અનુભવ રાખેરે આત્મનો, કરવા પૂરણ કાજ. ૮

૫૦૩ ૫૬.

ઉત્તમ અવસરે આવિયો, સુંદર મનુષા અવતાર;
ભાવે ભક્તને ભેટિયે, ઉતરિયે ભવ પાર. ૧

તતપર થઈને તે કરે, હૈકું રાખીને હાથ,
કર્મ કલેશને પરહરિ, રહેજે સંતોની સાથ. ૨

પૂર્વ પુન્ય પ્રતાપથી, હરિજન ઝાલે જો હાથ;
હેડો થાયે હરિજનનો, ભેટે નિર્ગુણ નાથ. ૩

ત્રિવિધિ તાપે દાઝે બળે, હરિજન શરણે જો બચ,
શીતલતા આવેરે અગમાં, ગાત્ર નવપલ્લવ થાય. ૪

જેખમ ટાળેરે જ મનુ, મરણ જન્મનોરે માર;
ચૌદલુવનમાં મુગતા કરે, માથે હરિજન આધાર. ૫

કાળા ભુશેરે કરમના, કુકમ ઠેરા લખાય;
બહાલા લાગેરે લાલને, હરિજન મહારસ પાય. ૬

સાધુસગ ઈચ્છે સદા, બ્રહ્મા વિશ્વ મહેશ,
સઘ સુખ સતના સંગનુ, પૂરણપદ ચે પ્રવેશ. ૭

ઉગરવાની આશા કરે, તો પ્રાગા સતને સેવ,
ઉલ્લટ અંગે આણી ધણો, મળશે દેવાધીદેવ. ૮

૫૦૪ ૫૬.

સાંભલ્ય સૈયર સદગુરૂ મળિયા, પુરવ જનમની પ્રીતેરે.
સચિત કીમાણનાંખ્યુ ટાળી, પ્રારબ્ધ એની રીતેરે. ૧

ચોરાસિનો ચાલ મટાવો, બેહદ ઘરમાં વાસીરે;
અખ્દાદશ આંગણીયે જાણી, મુક્તિ જ ઘેર દાસીરે. ૨

મનરાજની ફાંજો મારી, જીતી ડંકા દીધારે.
દરઅદર મુકીને આધે, અટલ વિહારી લીધારે. ૩

પરવરતિનું પીયર માયા, મૂળ નાંખ્યાં મોડીરે;	
સમતાઅણુમાં દરસો એતો, નિવરતિની બેડીરે.	૪
હઠબેહઠની હાટી ઊપર, હીરા મણિયો હારેરે,	
વિજય ને વરખાધનધંટા ગાજે, વાલમ ઊપર વારેરે.	૫
દશનાદે દડવડિયા ડકા, દરખ હવાઈ છૂટેરે,	
નાળો ને જંબળો બેને, ટાંકા બતાં તૂટેરે.	૬
અજપા અમર કરતિ કરતી, વેહતિ વરતિ રાખેરે,	
ધ્યાતા ધ્યેઈ એક થઈને, નિર્ગુણ નગરી દાખેરે.	૭
સાતે સાગરનો તે સ્વામિ, આઠમે અરણુવ આવેરે;	
ગુરૂની ગાદિ જન ઈશ્વરિયો, તે નિશાણિ લાવેરે.	૮

૫૦૫ ૫૬.

સદગુરુસંગે જ્ઞાનગંગામાં, ફૂંતો જઈને નાઈરે,	
તે દાડાની સમ્યિક સાથે, કીધી છે સગાઈરે.	૧
મનચેતનની ચોરી માંહી, મોહનવરને મેલિરે;	
સાચાગુરુની સગે હુતો, કરતિમાંહિ કલારે.	૨
આતમરાજ બુદ્ધિરાણી, વેદાંતની વાણિરે,	
ક્ષરઅક્ષરને પારે પોણું, રગમેલ રેડાણિરે.	૩
સુખમવેદની સગે હુતો, ગુપતને પ્રગટ બણુરે;	
અવરણુવરણી વરણુયે નાવે, મહારસ મેવા માણુરે	૪
પરમ સ્નેહિ પદને પામી, હીરામણીયો હાટીરે,	
કોટિક અર્કની ઊપર મેતો, બાંધી બેહદ ધાટીરે.	૫
પૂર્વ જન્મની પ્રીત્ય હુતિ, કાલ કયો તે પાઠયોરે;	
જનં ઇશ્વરિયા બદ્યમ બેગી, આજ નજરે મેં ન્યાલોરે	૬

૫૦૬ ૫૬

સુખની સીમા શી કહું સહિયર, વીત્યા દિવસ વળિયા બેને;	
ક્રિપાના સાગર ગુરૂ મળિયા, અઢળક થઈને ઢળિયાબેને.	૧

(૨૫૬)

સોનાના સૂરજ જગ્યા, સપરમો દિવસજેને;	
હિરતાર્થ ક્ષીધાં બહાલે, સકળ થયો જનમજેને.	૨
દ્રષ્ટર્મા નાવે નિગમ ગાવે, વાણિ રહિત વિચારજેને;	
સચ્ચિદાનંદ જેને કહીએ, રહે નવધાથી ન્યારોજેને.	૩
નવધામાંહી નહિ નિવેડો, દશધામાં દેખાશેજેને;	
અચંચારસછે એહની પાસે, પ્રેમીજનને પાસેજેને.	૪
મનના મનોરથ ક્ષણ, સચ્ચિદાનંદ પામી જેને;	
બલે મળ્યો પ્રાગાનો સ્વામી, વૃદ્ધે વેદના વામી જેને.	૫

૫૦૭ ૫૬

સતસંગતર્મા હરિને રંગે, મન માફ ર ગાયુ જેને;	
મોહનિશાયે સૂતો જગ્યો, વિવેકવાણુ વાયુ જેને.	૧
ધૂડની દ્રષ્ટે રાત રહિ તો, દિનકરનો શો વાંક જેને,	
સ્વાંતે છીપે મોતી નિપજ, ખાલી રહી ગયા શંખ જેને.	૨
સ્વાંતિનો હલાહલ અહિ તુઝ, ના મુકે વિષ ડંક જેને;	
સ સ્કારનો પરિબલ જોર, લીખ્યા વિધાતાએ અંક જેને.	૩
વધ રાવણુનો કરિને આટ્યો, વિભિક્ષણુને લંક જેને;	
નિમિત્ત વિના ગુણ દોષ ન થાયે, જમ પંકજને પંક જેને.	૪
જલ નિરમલછે બહુથિ ન્યારો, નથિ લાંબો ટંકો વંકજોને;	
ચિદનો અંશ તે જીવ કેવાણો, તેને વળગ્યો કલંકજોને,	૫
સાકરં ગલપણુ સહૂને આપે, પિત્તરોગીને કડવિજોને.	
પિસાયણિયેં કંઠગ સાચો, વળગિ અવિધા ભડવિજોને.	૬
કોયક જન છે વડ ભાગીલા, તેનાં પૂરણુ ભાગ્યજોને;	
સદગૃહકરં વાયક સુણિ, ઉપજ્યો દૃઢ વૈરાગ જોને.	૭
ચૌદલોકનું સુખ બ્રહ્માદિક, તેને લાગ્યું ઝેરજોને;	
અમૃતના ઝોટકારજ આવે, તે કયમ ખાએ ઝેરજોને.	૮

કામધેનુ જને ઘેર દૂઝે, તે ક્રમ પાળે ભેડજાને;
 બ્રાહ્મણકેરી પગતી આગળ, ક્રમ કરી આવે ઢેડ જાને. ૯
 કામ ક્રોધ ને મદ મચ્છર એ, જની જતી નીચ જાને;
 એ અમડાવે સહુનાં અંતર, જણિ ત્યાગ્યા નીચ જાને. ૧૦
 અધિકારી ને અણુઆધિકારી, બેનાં લક્ષણ બાખ્યાં જાને;
 રામદાસના સદ્ગુરૂ સગે, એક રાખ્યાં એક નાખ્યાં જાને. ૧૧

૫૦૮ ૫૬

હરિજનને બહાલો સંતસમાગમ, જીવને બહાલી માયા જાને;
 માયામાં વીટાયો પ્રાણિ, ભવમાં ગોથાં ખાય જાને. ૧
 બ્રહ્માનંદનું મહા સુખ મહેલિ, વિષયાનંદને ધ્યાયા જાને;
 સુધાનંદનો સિંધુ ત્યાગી, મૃગતૃષ્ણામાં નાશ્યા જાને. ૨
 આસનો મોતિહાર ન થાયે, સહુને મન એ ભાયાં જાને,
 દીસતાં એ ઝલકે રૂડાં, રવિ ભગે વીલાયાં જાને. ૩
 સુત વિત દારા અલ્પ સુખ્ય એ, મધ્યાનકાળની છાયા જાને;
 એકએકને સહુ મળિ ફેલે, જમ વિંછણની કાયા જાને. ૪
 મુક્તિ ન ઈચ્છે આપ ન પ્રિછે, શિષ્યા કિર્તન ગાયા જાને;
 નખશિખ સુધી ભરિ અવિદ્યા, વાતામાં બધાયા જાને. ૫
 જીવન મુક્તા મૃતક સાધો, તેનો નહિ વિશ્વાસ જાને;
 કરતવે મોટી સિદ્ધિ આપે, તેના થાએ દાસ જાને. ૬
 થોડી સેવા કરિ ધણુ માગે, વચનનિ રાખે આશ જાને,
 એવા જનને સાધુનિં સગે, જ્ઞાન ન થાય રામદાસ જાને. ૭

૫૦૯ ૫૬-પ્રભાતી

જગ્ય જન જગ્ય જન મોહનિદ્રાથકી, કરને વિચાર તું ક્યાંથી આંખો;
 નામ ને રૂપ વર્ણુ જાતિ તારે નહિ, આપને બૂલી અન્ય ભાવ લાંખો. ૧
 જગત આદિ લઈ અવસ્થા ચાર નહિ, તેજ પરકાસિક રૂપ તારું;

(૨૫૮)

આપ અવિનાશિ તું અણ્યરે આતમા, મેલ અજ્ઞાન તું હું ને માઁ. ૨
રાત્યના રૂપમાં સ્વપ્ન તુજને હવું, સ્વપ્નમાં બંધ ને મોક્ષ માણ્યું;
રજ્જુ ભોરીંગ તેં રાત્યના રૂપમાં, અર્ક ઉગ્યો ત્યારે રૂપ અણ્યું. ૩
(જમ) મર્કટ વૃક્ષે ચડ્યું (તેની) છાયા સિંધે ગ્રહી, આપ માની પડ્યે
કાલ પાપે;

તેમ તુજ રૂપને ભૂદ્યો હે આતમા, બંધ ને મોક્ષ તને કાણુ આપે. ૪
તેજ તું તેજ તું જને જોતો ફેરે, સમજને સાન મહા સત કેરી;
સચ્ચિદાનંદ તે સ્વે પરમાતમા, પ્રીછતો વાત માં પૂછ ફેરી. ૫
શેષ સનકાદિક વ્યાસ શુક નારદ, જરે જગ્યા તેણે એમ અણ્યું;
વેદ વેદાંતમાં સાંખ્ય સૌકી વદે, તે પુરૂષોત્તમે ઉર આણ્યું. ૬

૫૧૦

કુણ કરમે કરિ હરિ ગયો વીસરી, ધરી ધરી દેહ દુષ્પ પામ્યો પ્રાણી;
નિર્લજ તુજને લાજ આવે નહિ, શું બેઠો હૈડામાં હરખ આણી. ૧
જીવન એ ભાકસિ હૈડ સુત સુદરી, દામ ડહકલા લેજે જાણી;
માયાનો માર માથા પર બહુ પડે, ફેરવ્યો અહ કારે ચ્યારે ખાણી. ૨
મરિ મરિ અવતર્યો મૂઢ થાક્યો નહિ, થાક્યા જમદૂત કરિ ખેચતાણી;
કૂકર પુછને વેદ કોટી મળે, સીધી ન થાય એ વેદવાણી ૩
વાંસને વાસ લાગે નહિ ચદનની, મુજ લીજ નહિ ગગપાણી,
પ્રીતમ કહે મન પ્રતીત આવે નહિ, જો સમજવે શિવ સારદરાણી. ૪

૫૧૧ ૫૬.

શ્યે નથી સમજતો મૂરખ માનવી, જય જ પલક તે પાછી નાવે,
ધડી ધડી છિન છિન ઘટત ઘટતી રહે, આયુષ અંજલિતુ નીર કાવે. ૧
કુંભ કાણો કરી મસ્તક મૂકિયે, વાર લાગે નહિ થાય ઠાલો;
એણિ પેરે જીવતું જીવિત જાણજે, ચતુર નર ચિત્તમાં ચેતિ ચાલો. ૨
શ્રવણ મેલાં થયાં નિંધા બહુ સાંભળી, નેત્ર મેલાં પરનારિ નરખી;
જિન્હા ગ્રંથિ પડી જીહું બહુ બોલિને, મન મેલું મહા મોહ હરખી. ૩

(૨૫૯)

સર્વ અંગે કરિ ભેટિયે શ્રીહરિ, તે અંગે દોષ બીજ કમાયો;
પ્રીતમ પુરષકે તેજ જીતી ગયા, સંસારમાં જને શ્રીનાથ ગાયો. ૪

૫૧૨ પદ.

સ્મરણુ છે સાચું હરિનું સ્મરણુ છે સાચું, સ્મરણુ કરશે તે ભવજ
તરશે, કામ નથી કાચું. સ્મ. ૧

જે મુખથી હરિ નામ ન નીસરે, બાલ્ય તેનું કાચું;
કર્મજળના કુટારામાં, તે પડશે પાછું. સ્મ. ૨

વ્યાપક અખંડિત બ્રહ્મ ચરાચર, જોઈને રાચુ,
પ્રીતમ પ્રભુજીની કથા તે, દિન રજની વાંચુ. સ્મ. ૩

૫૧૩ પદ. (સોરઠ મહાર.)

દુનિયાં દોરંગી બેઠગી કદરવિહીન છેરે—દુનિયાં.
સરલ રહે તો મૂર્ખ વદે છે, વક્તાને જગવચક કહે છે;
વિનય કરે તો કહેશે ધન આધીન છેરે. દુનિયાં. ૧
ક્ષમાવતને નિર્બળ કહે છે, દમનકનેજ અદતિ કહે છે,
મધુરવચન બોલે તો કહે એ દીન છે રે. દુનિયાં ૨
ધર્મીને તો દલિ કહે છે, નિષ્પ્રેહીને માની કહે છે,
તૃષ્ણા ત્યાગે તો કહે સુભાગ્યહીન છે રે. દુનિયાં. ૩
ઉદારને ગડાઉ કહે છે, લોભીને લખલ્યાનત દે છે,
સતોને કહે મનના મહા મલીન છે રે. દુનિયાં. ૪
અપક્ષિને કહે એકલસૂરો, પ્રતિજ્ઞને (કહે) હઠવાદી પૂરો;
કષ્ટાગરાને કહે ગરજ તલ્લીન છે રે. દુનિયાં. ૫
એકે વાર્તે નહિ આનદી, સદા રહે સહુ સ્થળ સ્વચ્છદી,
પરસુખમાં પ્રતિવાસર એ ગમગીન છે રે. દુનિયાં. ૬
અવળાને સવળું આળેખે, સવળાને અવળું કરી લેખે;
ન્યાયથી પણ એનો ન્યાય નવીન છે રે. દુનિયાં. ૭

(૨૬૦)

પૂર્ણચંદ્ર કહે પૂરણ પેખી, દુર્વચ દુર્જય દુનિયાં દેખી;
દુર્મદ દર્પી દોષદર્શી દુખીનિ છે રે. દુનિયાં. ૮

૫૧૪ (નહાંરે વિસાદ હરી એ રાહ)

પાછા શુ રે પડો, ધારણા ધારી, પાછા શુ રે પડો,
અડગ થઈને અડો, હિમ્મત હારી, પાછા.
વિકટ સંકટ આવે વિધવિધનાં પણ, ચિ તેલે પ થે ચડો. ધા. પા. ૧
વિધ નિહાળી કટાળી વરાંસી, રાંક થઈ ન રડો. ધા. પા. ૨
હિમ્મત ધરી હરકતને હરધડી, નિડર બનીને નડો. ધા. પા. ૩
હિમ્મત મરદાં તો મદદે હરી છે, પાઠ એ ખાસ પડો. ધા. પા. ૪
હરકત નહી ત્યાં બરકત પણ નહી, ધારી દ્યોને ધડો. ધા. પા. ૫
હુ થા ધરી નિત સ્વપર હિતાર્થે, લાલની લડત લડો. ધા. પા. ૬
દૃઢ આચ્છીને દૃષ્ટિ અગાડી, ખુદ છે વિજય ખડો. ધા. પા. ૭
ભાગ્યોદય ને દેશોદયના, ઘાટ સુરગા ધડો. ધા. પા. ૮
પૂર્ણે દુનાં વચન પ્રીતેથી, જીવની સાથે જડો. ધા. પા. ૯

૫૧૫ (જીવડા જે જાગી જે જાગી—એ રાહ)

રામનામધન રણ તુ, નિત નિત, રામનામધન રણ તું.
એ ધન અચળ સર્વ સુખદાતા, દુષ્ટકર્મ મદ દળતું;
અનર્થહારી અભયકારી એ, ફળવાડી સમ ફળતુ. નિત. ૧
માયિક માયાની મૂર્છામાં, તલભર નહિ ટળવળ તુ;
દુર્ગતિદાયક લેશ ન લાયક, ચકિત થઈ નવ ચળ તું. નિત. ૨
પ્રાણસકટો વેઠયે પણ તે, મરજીસર નથી મળતુ,
મળે કદી તો તેના મદમાં, રહે મન રોજ રઝળતું. નિત. ૩
બુદ્ધિ બગાડે ભૂતિ બગાડે, વૈર જગાડે વળતું;
ભવબ્રમણાતું લપ મળગાડે, તેથી આવે ટળ તુ. નિત. ૪

ચિદાનંદધન ચાડ રામધન, હાથથવાહિત હળ તું;

એજ પ્રાપ્તમાં પૂર્ણચંદ્ર ધર, અહનિશ ટેક અટલ તું. નિત. ૫

૫૧૬ (ભૈરવી-મુજને લીખ માંગતી તેજ કરી—એ રાહ.)

ભજે મન બૃધર બપહારી, સુખકારી અનહદ ઉપકારી,

અગનિત વૃહદ બિરૂદધારી.

ભજ. ૧

હે અનાથકે નાથ અતુલબલિ, શરનાગત સાનિધકારી.

ભજ. ૨

સુપથપ્રચારક કુપથનિવારક, વિનવિદારક અધધારી.

ભજ. ૩

નિર્ગુન સચુન હોત સ્વેચ્છા બશ, અકલિત કૃતિ ધર અસુરારી. ભજ. ૪

હું સખાઈ સ્વારથ બિન સતત, કડણાકર વર જયકારી. ભજ. ૫

ભેદ ન પાવત ભેદ યાહી તે, નેતિ નેતિ કહેં નિર્ધારી. ભજ. ૬

પૂર્નવિધુ સમ વિમલજ્યોતિમય, જય જય જય મુનિમનહારી. ભજ. ૭

૫૧૭ (રાગ કલિંગડા.)

શ્રી હરિનોરે સાચો સેવક થાને,

સુચિ તન મન વચનેથી સ્નેહે, ગોવિંદ ગોવિંદ ગાને શ્રી ૧

અવર સર્વનો આશ્રય તજી ઝટ, જગપતિ શરણે બને શ્રી ૨

નિદા વિકથા વારી નિરતર, કૃષ્ણકથા સુણ કાને શ્રી. ૩

કિર્તન કમળાપતિનું કરતાં, શરમ ધરે છે શ્યાને ? શ્રી ૪

દુષ્ટાચાર વિચારથી દિલમાં, સદા અધિક શરમાને શ્રી. ૫

દયા ક્ષમા દૃઢ શ્રદ્ધા સાથે, ચક્રપાણી ચિત્ત ચાહને. શ્રી. ૬

પ્રભુગુણઅમૃત પૂર્ણ પ્રેમથી, પળે પળે પી અને પાને. શ્રી. ૭

૫૧૮ (રાગ બિલાસ)

૨૮ મન હરિજન સિયાવર રામ, સિયાવર રામ સિયાવર રામ ૨૮.

આનંદમગ્ન અર્પક એ છે, નિરૂપમ નિર્મલ નામ. ૨૮. ૧

કામધામ ધનશ્યામ છબીનું, કર ચિતવન હિત કામ. ૨૮. ૨

અવધપતિના અતિ અનુરાગે, ગા તુ સદા ગુણગ્રામ. ૨૮. ૩

અનકીજીવનની જપમાળા, જપ તુ આઠે બમ. ૨૮. ૪

(૨૬૨) .

અર્ચન પૂજનાદિ એ પ્રશ્નનું, અહનિથ કર અભિરામ.	૨૮. ૫
ઢોંગ ઢિઠાઇ દુર્વ્યસનાદિ, હરહમ કરી દે હરામ;	૨૮. ૬
પૂર્ણચંદ્રની ઈચ્છા પૂરણ, કર શ્રીવર સુખધામ.	૨૮. ૭

૫૧૯ (સખિયો નિજ નિજ નીતિ—એ રાહ.)

શ્રદ્ધા મ ગળ મૂળ મહોદયકારી છે સદારે,
શ્રદ્ધા વિજયવંત વર સ્થિતણે શૃંગાર;
શ્રદ્ધા સકલકર્મની જનની જાણી દયો સહીરે,
શ્રદ્ધા અદર સુદર દિવ્ય દેવ-દીદાર.
માટે શ્રદ્ધાને સહુ સેવો સાચા સ્નેહથીરે.

સાખી—શ્રદ્ધા વિણ આ વિશ્વમાં, સરે ન એકે અર્થ,
જપ તપ સયમ સાધના, શ્રદ્ધા વિણ સહુ વ્યર્થ.
થાએ નિષ્કળ સર્વે સાધન નાસ્તિકતા વડેરે.
આસ્તિકતાથી થાએ બેથક બેડો પાર. માટે શ્રદ્ધા. ૧

સાખી— પ્રાપ્ત થાય છે પલકમાં, શ્રદ્ધાબળથી સિદ્ધિ;
ભક્તિ જ્ઞાન વૈરાગ્યની, વધે ત્રિપુલ સ્મૃદ્ધિ
સત્વર સ્વર્ગ અને અપવર્ગતાણું સુખ સાંપડેરે,
શ્રદ્ધા સજાનાં આપે અમર નામ નિર્દ્વાર. માટે શ્રદ્ધા. ૨

સાખી— દ્રુવ પ્રહ્લાદ મયૂરધ્વજ, ચ દ્રહાસ હરિશ્ચંદ્ર,
પીપો કેલૈયો વિદુર, નારદ લકનરેદ્ર.
બહુએ જનને ભેટયા પૂર્ણ પ્રેમે બદ્રીપતિરે,
એવુ શ્રદ્ધાનુ બળ અકળ અચિત્ય અપાર. માટે શ્રદ્ધા. ૩

૫૨૦ (ચટપટ ચેત હેત કર હરીશુ—એ રાહ)

છે તનરગ પતગ સરીખો, હડી જશે સહી એતોરેજ,
એની તૃણા મહેલી અળગી, ચેતનજ ઝટ ચેતોરેજ. ૧

બાજીગરની બાજી જવી, જગની રચના બણોરેજી,
 તેમાં શું તલ્લીન બનીને, મોજ મળ્યો બાણોરેજી. ૨
 સગાં સર્વ સ્વારથનાં સંગી, મિત્ર સહુ મતલબનારેજી;
 તારૂં સચું કાઠી નથી તેથી, તજ તેઓની તું તથનારેજી. ૨
 જગલાડી જવી જે લક્ષ્મી, તે ન થશે કદી તારીરેજી;
 મક્ત બની મગરૂર મૂરખડા, માને મારી મારીરેજી. ૪
 છળ પ્રપચ છોડી ચટપટ તુ, કરી લે સુકૃત કમાણીરેજી;
 માન વચન પૂર્ણેદુનાં આ, જરૂર હિતકર બહીરેજી. ૫

પરં (હા થયા શા હાલ મારા હાલ હે હરિ-એ રાહ.)

ભૂલી ન જ મનભરના તું ભગ્ય ભોગ ભાળીને,
 કુલી ન જ કુલેલો બાગરાગ નિહાળીને;
 આજે જે સુખી તે કાલે દુખી દેખાય છે,
 સધ્યા રંગ સમાન એ જો જો સભાળીને. ભૂલી. ૧
 આજે જે ખિલ્યાં તે કાલે ખરે કરમાય છે,
 મસ્ત શુ બને છે મૂખાં મૂછ વાળીને. ભૂલી. ૨
 જે કુલો જઈ દેવને શિર આજ શોભાય છે,
 કાલે તે ઢળશે ધરણીપર ધૂળ ઢાળીને. ભૂલી. ૩
 ચાર ધડીની ચટકી ચાંદની આ જણાય છે,
 ઘોર અધારી ફેલશે પછી તેજ ટાળીને. ભૂલી. ૪
 આ અનિત્ય વાસનામાં શુ લોભાય છે,
 ધર્મતત્ત્વનું પાન કર તું ગર્વ ગાળીને, ભૂલી. ૫
 શુ બરધ વિજ્ઞાનનો જે ગૌણ ગણાય છે,
 વર ત્વરાથી સુક્તિને ભવળીજ બાળીને. ભૂલી. ૬
 પૂર્ણેદુ વદે એ સ્થળમાં શિદ્ધ અથડાય છે,
 ભજ અખંડાન દીને ખળતાજ બાળીને. ભૂલી. ૮

(૨૬૪)

૫૨૨ પદ.

જગીને જપિયેરે હરીને જગીને જપિયે;
જગ્યા વિના જ જ કરીએ તે, ઘેલામાં ખપિયે. ૧
જઘર બેસીને હરિજથ ગઈશું, શું કરવા છપિયે,
હુરિજનિયાંનાં વચન સાંભળી, તાપે નવ તપીએ. ૨
તન મન ધન અતરજમિને, આપ તજી અરપીએ,
પ્રાણ ગયા પણ પૃથ્વિનું જલ, નવ પીધું ખાપઈએ. ૩
અનન્યપણે ઈશ્વરને ભજતાં, સૌ દુખડાં ટળશે,
પ્રીતમનો સ્વામિ પ્રેમસનેહિ, આવીને મળશે. ૪

૫૨૩ પદ

અનેક જન્મનો ઉઘ્યો પ્રાણિ, કેમ કરી જાગે,
કર્મધેનનું ધારણ પડીયું, નિદ્રા નવ ત્યાગે ૧
મલિન અત કરણમાં અધાર, અજવાણ ન મળે,
ધૂં અરકને પીળો દેખે, પોતાને કમલે ૨
માયા મોહ મદિરા પીધી, મદ ભરિયો આગે;
સદગુરની શિખામણ એને, કેઈ પેરે લાગે. ૩
મર્મ ન સમજે મૂરખ પ્રાણી, માયા સુખ માગે,
પ્રીતમ પ્રભુનું ભજન કરે તો, ભવબ્રમણા લાગે. ૪

૫૨૪ પદ પ્રભાતી

આઘ ઐંકાર તે અનતમાં એક છે, જીજ્ઞાસા શબ્દને સર્વ સાધે,
મન બુદ્ધે કરી બોધ કરે બહુ ભાત્યના, તેણે વૈષ્ણવી વાણિનું જોર વાધે. ૧
તેજ ઐંકાર ત્રીલોકમાં પરવર્યો, સુર અસુર ને પથુ પ્રાણિ,
આઘ નારાયણ ને અત બ્રહ્મા લગે, ત્રિધિ નિષેધ ને વેદંવાણિ. ૨
અંકાર ઐંકાર મકારમાં મેલતાં, શુદ્ધ ઐંકાર તે એમ જાણો,
ભગત ભગવાન તે વેદ શ્રુતિ વદે, તેહમાં ભેદ તે શુરે આણો. ૩
પરા પરથતિ મધ્યમા વૈષ્ણરિ, ચાર વાણે કરી સર્વ બોલે;

આવ ને અંત તે એકજ દ્વૈત છે, શુદ્ધ જાણ્યા વિના ચિત ડાલે. ૪
પિંડ બ્રહ્માંડમાં એક પરમાતમા, શબ્દને પાર ને શબ્દ પોતે,
મૂલદાસ મર્મ મૂલગો વિચારતાં, અન્ય બીજે નહિ એમ જ્ઞેને. ૫
પરંપ

મેલ્ય તું મેલ્ય તુ માન મનતુ પડું, મન કર્મ વચન ને ફેર્ય માળા,
માન મુક્યા વિના મુક્તિ આવે નહિ, બ્રહ્મ ભાષા વિના સર્વ ચાળા ૧
માન મુક્યા પછી સત કિરપા કરે, માન અજ્ઞાન તે હાણ્ય મોટી;
નામ ને રૂપ તે જાણ્ય નિશ્ચે નથી, જ્ઞાન જાણ્યા વિના જાણ્ય ખોટી. ૨
મન કદપીત તે મત બહુ ભાત્યના, શબ્દના ઠાઠમાં ડાપણુ ડોળે,
આલોક પરલોક તે કાળ નિશ્ચે ગળે, ભક્તિને પામિયે ભાવ ભોળે. ૩
શબ્દ સાચા કરી ખબર નાવિ ખરી, અન્ય જાણી બ્રહ્મ મોક્ષ આપે;
રવિ રાહે ગળ્યો અર્ક જ્યમ આથમ્યો, મહતનુ માન લૈ મત થાપે. ૪
બ્રહ્મના દેશમાં ભાવ બીજે નહિ, દેશના અનુભવિ દ્વૈત ટાળે,
મૂલદાસ માન મુકી મહતને જઈ મળો, ગર્વના દર્પને સઘ ગાળે. ૫
પરં

અવિધાનુ અગ તે તન્ન તિરિયાતનુ, જ્ઞના ગુણ પ્રપચ્ચનો પાર નાવે;
જ્ઞના સગેથી વિદ્યા સહુ વીસરે, શુદ્ધ વિચાર તે ચિત નાવે. ૧
ગુરુગોવિંદથી એજ અળગા કરે, મનમાથ માનુની જ્ઞાન મારે,
અશ્નિ બૂઝાય જ્યમ જળતણા બેગથી, ત્યમ વૃક ને વૈરાગ્ય સઘ વારે. ૨
સગુણીની ચારણી કલ્પના કારણિ, ભક્ષિકા માનુનિનુ મન મેલુ,
ભક્ષ કરે ત્યારે ભેદ આણે નહિ, વિષ વિષ્ટા કરે પ્રેમ પેલું. ૩
તન્ન પરિતાપ ત્રિલોકમાં તે રહે, રવિના તેજને રાહુ આસે;
કાળનું રૂપ તે કામનિ દામનિ, શૂર વીરનુ તાંહાં નેમ નાશે. ૪
સરપણિ શાકણી વૃહવતી વાઘણી, ઘટમાંહે કામના ધન ગાજે,
મધુરિસિ વાણિયે મુખ્ય બોલે ખરી, પણ ભડ મેંગલનાં જૂથ ભાજે. ૫
નાર તરવાર તે નરને નવ ગણે, પર હાથ ચડે ત્યારે શીથ ઢાળે,

(૨૬૬)

અમ્મિ ન ઝોળખે પોતાનું ને પારકું, બહું બળ વાધે ત્યારે સઘ બાળે. ૬
નક્ટ નાર તે લાજ લોભ ન કરે, ધુંધટામાં ચૈદ લોક ઘાલ્યું;
અહો અબળા પણ બળ બહુ ભાત્યનું, નરતણું જોર તો નવ ચાલ્યું. ૭
એવી અજીતને જીતવા સંત સમ્રથછે, જ્ઞાન ગંભીરમાં બ્રહ્મ કાવે,
તેજ પ્રતાપ ત્રિલોકમાં કહે મુલદાસ, ત્રિયાતણો તાપ ત્યાં નિકટ નાવે. ૮

પર૭

સત શૂરવીર તે જાણ્ય સ સારમાં, ઝોળખિ આતમા આપ ટાળે,
હદના પદની વાત વટી ગયા, ભવભૂત પાર તે બ્રહ્મ ભાળે. ૧
શબ્દના બાણથી સંત ચમકે નહિ, ત્રિગુણરૂપિ બહુ તીર છૂટે;
આપ મુવા વિના અંત આવે નહિ, નિમિષ નવ રહે કર્મ કાળ ખૂટે. ૨
મેરૂ ડગે પણ મન ડોલે નહિ, બુદ્ધિ માખાપનો ભોલ લીધો;
વૃહ ને વૈરાગ્યમાં સુરતિ સુ પી રહે, મૂલદાસ પાર પુગ્યા પછી
પ્રેમ પિધો. ૩

પર૮

કામ ક્રોધ લોભનો ડક લાગે નહિ, જનનો જોગ તે રૂઢ કાવે;
અવિચલ ભક્તિ તે આઘ પુરૂષની, વિષે વિધન ત્યાં નિકટ નાવે. ૧
સિંધના ચરણને શિયાલ ગ્રાસે નહિ, આશરો મહારાજનો એજ મોટો;
પ્રત્યક્ષ પરમાણુ પરમાતમા પરહરિ, અન્ય ઉપામવો તેજ ખોટો. ૨
કેશરિબાલ તે ક્રીડ કરે વનમાં, વિચરે એકલુ એ વાટ ઘાટે,
અન્ય મારૂ તેને મારી કોઈ નવ શકે, સર્વનું દેખતાં ચિત્ત ફાટે. ૩
ભૂતનો ભય તે તો બાળને જાપજે, ધીરનર કોઇનો ભય ન આણે;
અકળ આરૂઢ એવુ દાન મહારાજનું, મૂલદાસ જુક્તી કોઈ જન બાણે.

પર૯

વૃહ ને વૈરાગ્ય જ જન્મને પરગટે, લક્ષ સ્વરૂપમાં શુદ્ધ લાગી,
આલોકપરલોકના ભોગ ભાવે નહિ, જક્ત જીવનમાં જેની બુદ્ધિ બગી.
મિથ્યા પરપચને સત માને નહિ, સંસારનાં સુખ તે સ્વપ્ન બાણે,

જાત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ સમ થયું, અર્ક જ્યમ રાતનો અંત આણે. ૨
 વાંસના જોગથી વન્હી જ્યમ પરગટે, દેખતાં વન તે સર્વ દાધું;
 ત્યમ વૈરાગ્ય જોના અંગમાં જાપન્યો, ઝોલખિ આતમા આપ આધું. ૩
 અજ્ઞાનનાં બીજ તે બ્રહ્મ અક્ષીમાં બહ્યાં, વિશ્રાંત પામ્યું મન થાંતી જાડી;
 મૂલદાસ કહે માત્રા એક નવ જાગરી, અચાનક લાઘ્ય થઈ ધર જાડી. ૪

૫૩૦

અનુભવાનંદ તે સંત અદ્વૈત છે, માન્ય ઉદ્ધવ કહ્યું વચન મારું;
 વિષ્ણુનાં વચન તે સાખ્ય છે શ્રુતિતણી, તત્ત્વત્વંતત્ બ્રહ્મરૂપ તારુ. ૧
 અર્કની જાપમા સત શોભે સદા, તીવ્ર વૈરાગ્યથી તિબ્ર ત્રાસે,
 મહામહદ બુદ્ધિ બની મહા સંતની, સેવતાં તે ભય શોક નાશે. ૨
 કામ ક્રોધ લોભ મોહ લાગે નહિ, બ્રહ્મ ઉપાસના બ્રમ ભેદે,
 શબ્દ રૂપી ચક્ર સુદર્શને કરિ, પાંચ પચિશનાં શીથ છેદે. ૩
 નૈનમાં બૈનમાં સંતમાં શ્રીહરિ, દીન થાય તેહેનાં દરદ શોષે;
 સતનો પ્રતાપ તે શું કહું તુજને, રત્ય આવે તેને રામ પોષે. ૪
 અડસઠ તીર્થનું ક્ષણ સત સમાગમે, તીર્થના ક્ષણતણો પાર આવે;
 સત પરસે તેનો પાર પામું નહિ, મુલદાસ કહે મૂલ તોલ માપ નાવે. ૫

૫૩૧

જે પદ પામિયે સંતને સેવતાં, તે પદ ન હોય તપ તીર્થ ક્રીધે;
 સત કિરપા વિના કર્મ છુટે નહિ, શુ થયુ દેહ દમી પૂજા ક્રીધે. ૧
 જન્મ અધઝોધ તેહરે સત જન્મહવિ, પાપ ન બળ ઠાટી ઉપાય ક્રીધે;
 ત્રિવિધ તાપ એક જ્ઞાન નિશ્ચે હરે, શુદ્ધ ન થાય ક્રિયા ભેષ્ય લીધે. ૨
 જીવ જગ્યા વિના જક્ત સાચુ વદે, શુભ અને અશુભ બેજી કર્મ સાધે;
 વાસના ભોજને ભૂખ લાગે નહિ, ભૂખ ભાગે પ્રત્યક્ષ પાક આધે. ૩

(૨૬૮)

સંત સેવ્યા વિના જીવ જીવે ધણું, મોક્ષ ન થાય અન્ય દેવ સાથે;
સ્વપ્નનાં સુખ તે જ્ઞાન થાતાં ટળે, મુલદાસ કે મહા પદે મોક્ષ લાધે. ૪

૫૩૨

તારી શુક શોણિતની દેહ આ નીપની, સ્નેહ નર એહનો શો કરે છે;
માની માથે લેઇ મહા ભોગ ભોગવે, લક્ષ્યોરાસીમાં કાંઠાં ફરે છે. ૧
એ બે માલ ભલો ભરી સુખે કાં જીલિયો, આ દેહ અભડાય તેમાંયે પડિયું;
લાળ લિટ રૂધિર પર હાડ નાડી માંસ વળિ, આહું તે ચાંબડુ ઉપર
જડિયુ. ૨

નિત્યની નિપજ તે મુત્ર વિષ્ટાતણી, પ્રત્યક્ષ પરમાણુ તુ પેખ પ્રાણી,
આહાર ઉત્તમ કરે સાર નવ નીપજ, પિડ પોખે છે શું પ્રીત આણી ૩
પય પુત્ર પચાણુ અગ લક્ષ્મી ધરે, ગદા પદમનો વૈભવ પાયો,
કર્તુ વૈતર વેઠ ઊઠી બધે, નિરતિશય નિજ લાભને નવ ધાયો. ૪
ફેગટ ફદમાં મોહ મમતા કરી, અભયાનદ નિજ લાભ ખોયો,
ધિક તાર જીવિત દુષ્ટ અભાગિયા, આનદ ધન આતમા તે ન જોયો ૬
બ્રહ્મવેત્તા ગુરૂ તે રૂપ છે બ્રહ્મતુ, સેવતાં ભય શોક સતાપ વામે;
કહે જગજીવન સેવને શુદ્ધ ભાવે કરી, પરમ સુખધામ મહાપદ પામે ૭

૫૩૩

ઉઠય આળસ તજી ભજ પરબ્રહ્મને, જન્મ મૃત્યુ મહાદુઃખ બચ,
જડમતિ પરહરિ સેવ સદગુરૂ હરિ, પાસે પ્રગટે પ્રભુ સુખ્ય થાય ૧
વદવા સારિખો નરદેહ નહિ મળે, એક પદારથ અતિરે મોટો;
ચિર કાલે ચડયો તુને ઠામ બેસારશે, એ વિના આનદનો પડયોરે ટોટો. ૨
બ્રહ્મ ભાસે તો ભલાયિ ભલે લો, નૈતો નરકના ઢગલાજ જોવો;
વર્ણ કુળ ઉત્તમ આંચેથી શું થયું, એ ન જાણ્યો આતમા અસંગી તેવો. ૩

મુંઝ મરડિને માણસમાં મોટા હવો, પ્રપંચ કરિને પૈસા કમાયો;
નિજ મુરખતાતણું શદ્ય રહેયે રહ્યું, ડાહ્યા ધણો પણ માયાયે વાચો. ૪
ચોતપ્રિછયા વિના પ્રયત્ન પ્રૌઢાં કર્યો, અતે તારે તે શ્યે કામ આવે;
કહે જગજીવન સેવોને સદગુરુ, જન્મના બધને એ છોડાવે. ૫

૫૩૪

પ્રજ્ઞાનમાનદ બ્રહ્મ મહાવાચક, રૂપેદ એમ બોલે છે,
શુદ્ધ મુમુક્ષીને સમગ્રાવીને તેના, અંતરપટને ખોલે છે. ૧
જાણે કરિ જોવાય સુગંધ લેવાય, બોલાય સભળાય છે;
પ્રત્યક્ષ સહુનો સ્વાદ જાણખે, તે આત્મા કેવાય છે. ૨
તે તે કોણ જ અહં બ્રહ્માસ્મિ, યજુર્વેદ એમ જાણે છે,
સાધન સપત્ત અર્થ જાણખે તેને, સમગ્રીને ચિતમાં રાખે છે. ૩
વળિ દ્રઢ કરવા તત્ત્વમસિ એમ, સામદેવ સમગ્રાવે છે,
તત્ત્વ પદનો અર્થ એક તે, અસિપદમાં જાણખાવે છે. ૪
અથર્વવેદકે અયમાત્મા, અપરોક્ષ કરિને આપે છે;
અધિકારિને રાજે બેસારીને, અમલ કરિ સ્થિર થાપે છે. ૫
એવા નિજ સ્વરૂપને ભૂદયો જીવ તે, સદગુરુ પ્રતાપે પામે છે;
સાક્ષી અનુભવાનંદ જાણખે તેના, જન્મ મરણ ભય વામે છે. ૬

૫૩૫

તું તારું આપ સંભાળરે આત્મા, આપ સંભાળ તો રૂપ લાધે;
ક્યાં થકિ ક્યાં લગે ક્યાનોરે રહિષ તુ, ઈમવિચાર તો માલ વાધે. ૧
તુ છુ તે કુણ છે હુ છુ તે કે કથિ, બે થકિ વેગળે હૂ ન જાણું;
પ્રત્યક્ષ પિંડમાં બ્રહ્મ વિલયિ રહ્યો, અન્ય ઉપાસના કારે આણું. ૨
આધ તે શું હતું અંતે તે શું હશે, મધ્ય થઈને એ કુણ માણે,
જૂત ભવિશ વૃત્તમાન તુ વીઠલા, જુકતે જુકત કરી લઈને જાણે. ૩
દેહ તારો નથી દેહનો તું નથી, સદાય દેહયિ રહેને અજગો;
જાણે નરસૈયો કેવલ્ય બ્રહ્મ જાણ્યા વિના, અણુછતિ દેહને કરિ વળગો-

(૨૭૦)

૫૩૬

અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ, જીજ્ઞાસુ રૂપે અનંત ભાસે;
દેહમાં દેવ તું તત્ત્વમાં તેજ છું, શૂન્યમાં શબ્દ થૈ વેદ વાચે. ૧
પવન તું પાણી તું ભોમિતું ભૂધરા, વૃક્ષ ફળ રૂપ થૈ વરયો આકાશે;
વિધિ વિધિ ફેરડા ભોગ તું ભોગવે, શીવનો જીવ થયો એજ આશે. ૨
બીજમાં વટ વસે વટમાંહે બીજ છે, તેજ પટાંતરે બેને પાસે;
ભણે નરસૈયો ભૂર મન પ્રીછવે, કર હરિશું પ્રીત પ્રેમ પ્રગટ થાશે. ૩

૫૩૭

જ્યાં લગિ આતમા તત્ત્વ ચિન્થો નહિ, ત્યાં લગિ સાધના સર્વ જૂઠી;
માનુષા જન્મ એલે ગયો એહનો, જણાએ માવઠે વૃદ્ધી વૂઠી. ૧
શું થયુ જપ તપ તિર્થ કરવા થકી, શું થયું ધરમાં રહી દાન દીધે;
શું થયુ અગ જટા ભસ્મ લેપન કર્યે, શું થયુ વાળનો લોચ કીધે. ૨
શું થયુ તિલક તુલસી છાપ લીધા થકી, શું થયું ગ્રહી માળા નામ લીધે;
શું થયુ સંધ્યા ને સ્નાન કરવા થકિ, શું થયુ ગગનજપાન પીધે. ૩
શું થયુ વેદ વ્યાકર્ણવાણી વહે, શું થયુ રાગ ને રગ માણ્યે,
શું થયુ ખટ દરશન લેખ ધરવા થકિ, શું થયુ વરણાશ્રમના ધર્મ જાણ્યે.
એહ પરપચ તો પેટ ભરવાતણા, જ્યાં લગિ પરબ્રહ્મને નવ્ય જોયો,
ભણે નરસૈયો પ્રેમ પ્રગટયા વિના, રત્નચિંતામણિ દેહખોયો. ૫

૫૩૮

નામ પામ્યો પણ રામને નવ લલ્લો, વૈભવકરડું બિરૂદ ઝાલે;
પુત્રવિના જીવુ ધર વચે પારણુ, વર વિના શૂનિ જમ જન મહાલે. ૧
પિંડમાં બ્રહ્મ તે પ્રગટ પેખે નહિ, ફેગટ ભમિ મરે દૂર ભાળે;
અગણિત અપારનુ ગણિત લેખુ કરે, દ્વૈતભાવે કરિ માળા ચાળે. ૨
હરિનારે જન થઈ હરિને જાણ્યા નહિ, વાત પકવાને નહિ ભૂખ ભાજ;
વ્યાધિની જ્વાલ તે લેખ્યથિ નહી સમે, ઠાઠો ગગનમાં મેઘ ગાજ. ૩
તુ જન જાણિય જ હું હરિજન થયો, કિરતન ગાઈ થયો ભક્ત ભવમાં;

કરણિ તો કાગની હોડ વઢે હ સની, એતો વાર્તા હરિ જણે લવમાં. ૪
અનિત્ય આકાર નિરાકારમાં મન ગણે, દ્વૈત સ સારની બ્રાંતિ ભાગે;
દાસ નરસૈયા તેહને ચરણે નમે, જ્ઞાન વિજ્ઞાનની એત્ય જાગે. ૫

૫૩૯

જાગિને જોઈં તો જક્ત દીસે નહિ, ઉધમાં અટપટા બિરૂદ દેખે;
ચિદ વિલાસ તે ચિદધન રૂપ છે, બ્રહ્મ લટકાં કરે બ્રહ્મ પેખે. ૧
પચ મહાભૂત તે પરબ્રહ્મણિ ઊપનાં, અરસ પરસ રહ્યાં એહ વળગી,
કૃણ ને કુલ તે વૃક્ષનાં જાણવાં, થડ થકિ ડાલ્ય ન હોય અળગી. ૨
વેદ તો એમ કહે સ્મૃતિ સાખ્ય દે, કનક ને કુડલ ભિન્ન નોય;
ઘાટ ધડયા પછિ નામ આરોપિયું, અત્યે તો હેમનુ હેમ હોય; ૩
જડ ચૈતન તે આપ ઇચ્છાયે થયો, ચૌદલોક રચાવિને ભેદ છીધા;
નરસૈયા સમરને મરમ જે માંયલો, એ સમશ્યામાંકૈ સત સિધ્યા. ૪

૫૪૦

સમરને શ્રીહરી મેલ્ય મમતા પરી, એને વિચારીને મૂળ તારૂ,
કોણ છુ તુ અને કેને વળગી રહ્યો, વગર સમજી કહે સર્વ મહારૂ. ૧
એને જુગત્યે કથિ દેહ તારો નાથ, રાખતાં નવ રહે નેટ જાય,
કાયાનાં સબધિ તે સર્વ કૂડાં મળ્યાં, પુત્ર કલત્ર ને પશુ પળાય. ૨
ધનતણુ ધ્યાન તુ અહરનિશ ચિતવે, તેજ અત્રાય તુ જાગ્ય તારે,
પિયુ પાસે થકી તુ ગયો વીસરી, હાથ આવી બાજી શિદને હારે. ૩
ધેન ઘેર્યો થકો બ્રમ નિદ્રા ભર્યો, સતના શબ્દ સુણી રથે ન જાગે,
જગ્ય તો નરસૈયા લાભ છે અતિ ઘણો, જનમો જન્મની તારી

ખાદ ભાગે. ૪

૫૪૧

રથે સુખે સુતો તું સમરી લે નાથને, હાથ હરિ નામ વિન કુણ રહાશે;
માત ને તાત સુત બ્રાત ને ભામનિ, હોયલિ વેળાયે દૂર થાશે. ૧
ઉંધે મસ્તક કરી તપ બહુ આચર્યો, સંચર્યો ભક્તિ ભગવાન વરવા;

(૨૭૨)

અવતરી પાશ બંધાયો માયાતણે, જીવની જલપના જઠર ભરવા. ૨
દિવસ દોદિશ કરે રાત્રિ નિદ્રા કરે, સ્વપ્નમાં સાંભરે મોહ માયા;
કલપના કોટિ ભવ મેટે નહિ જ્યાં લગી, પ્રાણ સંજોગ ત્યાં સૂધી કાયા. ૩
ધનન ધામે કરી મોહી રહ્યો લોભિયા, વીસર્યો વેદના ગર્ભ ઠેરી;
ત્રિલોચીનાથને ત્યારે સંભારશો, જ્યારે જનુનિ જઠરમાં રાખે ઘેરી. ૪
લાજ્યને જીવ તું વાજ્ય આવ્યો બહુ, કેટલા તને પ્રતિબોધ કહિયે,
દુષ્ટ સંસારનાં બંધનો ટાળવા, નરસૈયા સદગુરૂ ચરણ રહિયે. ૫

૫૪૨

શરીર શોધ્યા વિના સાર નવ પરગટે, પડિતો પાર નહી આવે પોથે;
તાંદુલ છાંડીને તૂસને વળગિયો, ભૂખ નહી ભાગે એ ઠાલી થોથે. ૧
રસનાના સ્વાદમાં રૂથલ રીઝી રહ્યો, ગુરૂગમ વિના વાયક ગોથે;
વિવિધ વાણી વદે રગ ન લાગ્યો રૂઢે, પરહરિ પેડને બાંધ્યો પોથે. ૨
શબ્દ સચ્ચા ધણા સકળ વિદ્યા બણ્યા, અધ્યાત્મ ઓચરે તેજ પોતે,
પ્રપચ પિંડમાં રહ્યા અહંકાર તે નવ ગયા, અનત જીગ વહી

ગયા એમ જોતે. ૩

(બણી) શાસ્ત્ર કીધાં કડે (તોય) રજનીમાં આથડે, અંધને સંચરે
શેલ્ય શોથે;

બણે નરસૈયો મુઝાણા જીજવે મતે, રવિ રજની નોય પદ ચોથે. ૪

૫૪૩

રઝળતી રાંડનાં રડવડતાં છોકરાં, તેને કુણ શિક્ષા દેઈને ઠોર આણે;
અધ ગુરૂ તેણે બધિર ચેલા કર્યા, બ્રહ્મની વાતમાં તે શુ બાણે. ૧
સ્વપ્નના સુખને સાચ કરી લેખવે, વાદ કરે અને વિષે વખાણે;
આપણી ઉરમી મન થકી નવ ગળે, જ્ઞાની થાઈને પાસુંજ તાણે. ૨
નિયુણ નાથને ઓળખી નવ શકે, સગુણ બ્રહ્મ સુરત્યે ન આણે;
જડની વદના કરે ચૈતનની નિદા કરે, ભુલ્યા ભમતા કરે બીજી વાણે. ૩

(૨૭૩)

મગમ ગુરૂ થકિ નિગમ નર નીપના, બ્રહ્મની વાતમાં તેજ બણે;
મસેથિ પ્રભુજિને અળગો નવ લેખવે, દાસ નરસૈયો તેનું પાસું તાણે.૪

૫૪૪

આનંદના ઓધ તે આજ વરત્યા ખરા, કોટિ કલ્યાણ તે આજ મારે;
હરિ હર અજ સનકાદિક નારદ, તેહને ધ્યેય તે પ્રાપ્ય મારે. ૧
નેગમ ને અગમ તે સુગમ થયું માહરે, જને હરનિથ રટે શેષ સરખા;
એવા જે બ્રહ્મ તેશું ઐક્યતા ઊપની, અત્યંત વિદેય થઈ ગયું તેય મુખી.૨
મિથ્યા આલાપ વિસ્તાર વાધ્યું હતું, ચમ્પદનું જળ તે નાશ પામ્યું;
અધ ને મુક્ત તે ભર્મ નિદ્રા લગે, જગ્યે જંજળ તે સર્વ વામ્યું, ૩

૫૪૫ ૫૬.

જ સદગુરૂને ચરણેરે, સહુ સશૈ હરશે,
જીવ દશાને ટાળીરે, હરિ સરખો કરશે. ૧
ઉચ દશા અનુભવનીરે, છે સમગ્રણ મોટી;
મન કંચનને કસવારે, ગુરૂ-જ્ઞાન-કસોટી. ૨
હોય હેમ લોહ કેરૂંરે, જને પારસ પરસે;
થાય મહા મુક્તાકળરે, જળ સ્નાંતિ વર્ષે. ૩
છીપ રહે સાગરમાંરે, જમાં મોતી નિપજ;
જ્ઞાનગિંનકા પરસેરે, તેને રત ઉપજ. ૪
સતસંગે નર સમગ્રેરે, સહુ દુબધ્યા બયે,
પ્રીતમ તે પ્રાણિનુરે, સર્વે કારજ થાયે. ૫

૫૪૬

કર હરિ સ્મરણ સાચુંરે, કાચું તન તાડું,
મનથી મુકી દેનેરે, માયાનુ લાડું. ૧
માયા છે મહા ઠગણીરે, ઠગ વિદ્યા કરશે;
જ્ઞાન ધ્યાન દૃઢ ધીરજરે, હેલામાં હરશે. ૨

(૨૭૪)

માયા બંધન બહુછેરે, તેને તું તજને;
 મોહ ઉપજવે સહુનેરે, સુર નર મુનિ અજને. ૩
 અતિ અપાર બળ માયારે, ડાઘા જન જાણે;
 જણે પ્રભુગુણ ગાયારે, તે લે નવ આણે. ૪
 ભજન પ્રતાપે ભવજળરે, ગૌપદની પેરે,
 અખંડ અલૈપદ માણેરે, આનંદની દહેરે. ૫
 સદા સર્વદા સુખમારે, દુખને નવ દેખે;
 પ્રીતમ સર્વે પ્રભુનુ રે, પરમારથ લેખે. ૬

૫૪૭

જ પરમારથ પ્રીછેરે, તેને પાપ ન પરસે,
 રૂપ અનુપમ હરિનુ રે, સચરાચર દરસે ૧
 સહુ સામગ્રી હરિનીરે, હરિના થઈ રહિયે,
 હરિને સમરપણ કરીનેરે, ઉગરતું લહિયે. ૨
 સાચે રાચે રસિયોરે, પરપચ પરિહરજે;
 હેતારથિ હરિજનશુ રે, દુરિજનથી દરજે ૩
 હુ માફ દેદેથીરે, ટાળીને રમજે;
 વિશ્વ આત્મા વિશ્નુરે, નિરખીને સમજે. ૪
 અસત અન્યાય નવ ગ્રીજેરે, સત વચન ઉચરજે;
 પ્રીતમ પ્રેમ ધરીનેરે, પ્રભુજીશુ મળજે. ૫

૫૪૮ ૫૮

હરીનો માર્ગ છે શૂરાનો, નહી કાયરનુ કામ જોને,
 પ્રથમ પહેલું મસ્તક મૂછી, વળતી લેવું નામ જોને ૧
 સુત વિત દારા શીથ સમરપે, તે પામે રસ પીત્ર જોને,
 સાગર મધ્યે મોતી લેવા, માંહિ પડે મરજીના જોને. ૨
 મણિ આંગમે તે ભરે મુઠી, દિલની દુવિધા વામે જોને;
 તીરે ઊભા જીવે તમાસા, તે ઢોડી નવ પામે જોને. ૩

(૨૭૫)

પ્રેમપંથ પાવકની જવાબી, બાળી પાછા ભાગે જોને;
મંહિ પડયા તે મહા સુખ માણે, દેખનહારા દાઝે જોને. ૪
જીવનસુકતા જુક્તિ જાણે, તેને હરિતું ધ્યાન જોને;
મહા રસ તે મરજીવા માણે, મૂઢી મનતું માન જોને. ૫
બ્રહ્મ અમલમાં રાતા માતા, પૂરા પ્રેમી જન જોને;
પ્રીતમના સ્વામિ સામ્યદાનંદ, નિરખુંછુ નિશ્ચિન જોને. ૬

૫૪૯

સંત કૃપાથી છૂટે માયા, કાયા નિર્મળ થાય જોને;
શ્વાસોશ્વાસે સ્મરણ કરતાં, પાંચે પ્રાયશ્ચિત જાય જોને. ૧
કેશરી કેરા નાદે નાશે, કોટિ કુંજરનાં જૂથ જોને,
નારાયણને નામે પામે, ત્રાસજ જમના દૂત જોને. ૨
અગ્નિને ઉઘેઈ ન લાગે, મહા મણિને મેલ જોને;
અંપાર સિંધુ મહા જળ ઉડાં, મમીંને મન શે'લ જોને. ૩
બાજીગરની બાજી તે તો, જળુરો સહુ જાણે જોને,
હરિની માયા બહુ બળવતી, સંત નજરમાં નાણે જોને. ૪
સત સેવતાં સુકૃત વાઘે, રહેજે સીંચે કાજ જોને,
પ્રીતમના સ્વામિને ભજતાં, આવે અખડરાજ જોને. ૫

૫૫૦

રામ રામ રટોને પ્રાણી, આણી પૂરણ પ્રીત જોને,
કાચી કાયા કાચનો કુપો, સ્વપ્ના સરખી રીત જોને. ૧
નાના મોટા જળ પરપોટા, કુલ્યા કુટી જાય જોને;
એવો આ માયાનો ઘાટજ, ઉપજે ને અલપાય જોને. ૨
સિંધુ સરખાં દીશે જાસે, ઝાંઝવાનાં નીર જોને;
ધ્યાસા પીધેથી નવ જાયે, કેરા ન હોયે હીર જોને. ૩
ગંદી દેહનો ગર્વ ન કીજે, તણસંતાં નહિ વાર જોને;
કાગ કીટ કે કૂકર ખાયે, અંતે હોયે છાર જોને. ૪

દેહતણું અભિમાન તજીને, લાવે મજિયે હરિને જીને;
પ્રીતમ પ્રેમે પાવન થઈયે, ધ્યાન પ્રણતું ધરિયે જીને. ૫

૫૫૧

સંત સમાગમ જે જન કરશે, તેને પ્રગટે પ્રેમ જીને;
જે ધાતુને પારસ પરસે, તે તો હોયે હેમ જીને. ૧

કાંસુ કથીર હેમ ન હોયે, કાટી પારસ પરસે જીને;
શૂન્ય છીપ તે જાપર નાવે, સ્વાંતિ સો મણુ વર્ષે જીને. ૨

જેહનાં અવળાં અંતઃકરણી, તેને સમગ્રણુ નાવે જીને;
અચેતને ઉપદેશ ન લાગે, શિવ બ્રહ્મા સમગ્રાવે જીને. ૩

કબુદ્ધિ કાલધ્ય જેને દૃઢયે, તેને ન લાગે રંગ જીને;
અહીં ઉજળા કેમે ન થાયે, જર્ઘ ઝમોળે ગગ જીને. ૪

કુશકા કૂટયેથી શું થાયે, કણુ ન મળે તેમાંથી જીને;
મંદ અભાગી મૂરખ નરને, સમગ્રણુ આવે ક્યાંથી જીને. ૫

પાપીને પરમોદ ન કરિયે, મૌન ગ્રહીને રહિયે જીને;
કહે પ્રીતમ તુલસિદાસ તોડી, પ્રેત પૂજવા ન જઇયે જીને. ૬

૫૫૨

સાંભળ સૈયર સુરતા રાખી, આજ અનુપમ દીહુ જીને;
જે દીહુ તે જોયા સરખું, અમૃતપે અતિ મીહુ જીને. ૧

દ્રષ્ટિમાં નાવે નિગમ ગાવે, વાણિ રહિત વિચારે જીને,
સચ્ચિદાનંદ તેહને કૈયે, રહે નવધાથી ન્યારે જીને. ૨

નવધામાં તો નહિ નિવેડો, દશધામાં દેખાશે જીને;
અચર્યો રસ છે એની પાસે, પ્રેમીજનની પાસે જીને. ૩

કૈવલબ્રહ્મ અનૂપમ લીલા, અસખ્ય બુગના એવા જીને;
યોગ યજ્ઞ ને જપ તપ તીરથ, માનવિયોના મેવા જીને. ૪

આવે ન જાવે જાવે ન આવે, નહિ મર્યો નહિ ડાલો જીને;
જ્યમના જ્યમછે ત્યમના ત્યમછે, વધેધટે નહિ વહાલો જીને. ૫

પૂર્ણબ્રહ્મ પુરૂષોત્તમ પોતે, અપાર ગતિ છે એની બેને;
 દાર અસરથી એ પદ અળગું, ચિતમાં ગાળે એની બેને. ૬
 હું તું મટશે દુનિધા ઘટશે, નિરભૈ પદ હું પામી બેને;
 ભલે મળ્યો રણછોડનો સ્વામી, રમ્યો દૃઢ્યમાં બની બેને. ૭

૫૫૩ પદ.

હરિ ભજ્યરે તું પામર પ્રાણી, માન શિષ્યામણ મારી;
 ઘર ધધાને વાલે વળગ્યો, શી ગતિ થાશે તાહારી. ૧
 ગુરૂ ગોવિંદનો રંગ ન લાગ્યો, માયા મદમાં મોઢ્યો;
 ધિક ધિક પ્રાણિ જીવિત તારું, એળે અવસર ખોયો. ૨
 અમુલક અવસર કોડિ બદલે, બવા દીધો લાઠે;
 હરિહરી ચિંતામણિ મોટો, તાણી ન ખાંધ્યો ગાઠે. ૩
 માનવિયોનો અવતાર પામી, કહે શું સાધન કીધું;
 લખ ચોરાશી ફેરાતું કુખ, મરવા માથે લીધું ૪
 કુળ કુટુંબને મારગ ચાલ્યો, લોકડિયાંની લાગ;
 બેબનિયાને ચટકે ચડિયો, વરણાગીને કાગ. ૫
 સંસારસુખના સ્વારથમાંહે, વણસાડ્યાં કારજ તાહરાં;
 ધુમાડાના બાયકા મરવા, ઉલેચ્યાં અધારાં. ૬
 સુખના સરખાં સુખડાં માટે, આખી ઉમર ખોધ;
 દિન લાખેણ હરિ ભજવાના, કામ ન આપ્યા કોઇ. ૭
 સમજીને શિષ્યામણ લાગે, મૂરખને મન હાંસી;
 કબજા કેવલ બ્રહ્મ બળ્યા વિણ, ન ટળે જમની ફાંસી. ૮

૫૫૪

આ અવસરે જંબળી જીવડા, કેહે શું સાધન કીધું;
 બ્રહ્મકથા સુખમાંહે ન ખોલે, રસનાથે તાલું દીધું. ૧
 કુળકુટુંબના ધંધામાંહે, માયાએ જીરકિ નાખ્યો;
 છતે દિવસે ભૂલો પડિયો, કેખત કુટિ આપ્યો. ૨

હટવાડાનો અંબયો, કાજળને આધે પેઠા;
 સાચા વેપારનો લાભજ હણવા, બાદલિપટિયે બેઠા. ૩
 સદ્ગુરુ ઉપર બહાલપ ન થયું, વણસાડિ વાતડિ મૂળ;
 હરિહીરો અમુલક હાર્યો, પડિ મુખડામાં ધૂળ. ૪
 સંસારસાગર તરવાને, સદ્ગુરુને ચરણે રહિયે;
 કર્તનજી જન્મ સફલ કરવા, રસનાર્યે બ્રહ્મ કહિયે. ૫

૫૫૫

નાહિ દ્યો સદ્ગુરુદેવનદીમાં, જન્મ કતારથ થાયે;
 મનુષાજન્મ પદારથ હીરો, કાંડિ બદલે બાયે. ૧
 દુર્લ્લભ છે ભાઈ માનવિયોનો, અવતાર અવની માંહે;
 મન ક્રમ વચને વળગી રહિયે, ગુરુ ગોવિંદની બાંહે. ૨
 પૂરવ પુન્યતણે પરતાપે, અવસર પામ્યો સારો;
 સંસાર રૂપિયા ભવસાગરમાં, તરવાનો છે આરો. ૩
 સંતસમાગમ દેવનદીમાં, જે ભાવે કરી ન્હાશે,
 લખચોરાશીનુ લગડુ ટળશે, જીવનું જોખમ બશે. ૪
 ધન્ય ઘડી ધન્ય તે દાડા, જે હરિભજનમાં બાયે,
 હરિરસ કિરતન માંહે ન્હાતાં, પતિત પાવન થાયે. ૫
 હરિ સમરો ભાઈ હરિ સમરોને, પોષારે વેદ પુરાણ;
 હરિ ન ભજ્યા તે સરવશ હાર્યો, કરી આત્માની હાણ. ૬
 આ ભવ જેણે હરિગુણ ગાયા, તે જીત્યા સંસાર;
 આપણી કાઈ ના આપની નહી, જે મારે તેની તરવાર. ૭
 ચોડામાં ઘણુ કરી કહું છું, માને કાંઈ અધિકારી,
 કૃપ્તજી જેહને હરિ હોય વાહાલા, તેહેને બઉ બલહારી. ૮

૫૫૬ ૫૬

અવસર બય છે રે, મનુષા દેહનો મૂઘો;
 આલસ કરીનેરે, શું અજ્ઞાની ઉઘો.

(૨૭૬)

મિથ્યા બાજીરે, માયા ઠેરી બૂઠી;
 મોટા મોટા વાયારે, અધવચ લીધા હુંડી. ૨
 કાચે નવ ઠરિયારે, માયા સુખના મોહમાં;
 થઇ ગયા દુખિયારે, ઘણું રડવડતા રોહમાં. ૩
 વેદ પોકારેરે, દુર્લ્લભ સંતની સેવા;
 જને સંત સેવ્યારે, મહા બડભાગી તેવા. ૪
 ધિક જીવ્યું તેનુંરે, બ્રહ્મનું સુખ નવ બણ્યું;
 મલમાં મચિયોરે, કુળનું નાતું તાણ્યું. ૫
 ભારે મારીરે, જનુની જે જન જેની;
 વાટ ઉઠાડીરે, મુંઘી મનુષાદેહની. ૬
 થયો હત્યારો રે, અનેક જનમનો રણિયો,
 જન્મ સિંહ કૂપમાંરે, પોતે પોતાશું પડિયો. ૭
 કહે અખો બગીરે, સંતની સેવા કરજો;
 સદગુરૂને મળીનેરે, આવાગમનથી ટળજો. ૮

૫૫૭

મુકિ દે મૂઠ ગમાર, મમતા મન ઠેરી;
 સમજ લે સારમાં સાર, જો હરિને હેરી. ૧૬.
 હરિને જોતાં દુવિધા ખોતાં, પોતે તે પરબ્રહ્મરૂપરે;
 અતરબમીમાં એક રસ થાતે, કુણ પડે ભવકૂપરે. ૧
 પંચ ભાગે પિંડ વેંચતાં, ઉગરે તે અવિનાશીરે;
 સ્થૂલ સૂક્ષ્મ કારણ ને તુરિયા, પોતે સ્વયં પ્રકાશીરે. ૨
 શુદ્ધ ચૈતન્ય ને સાક્ષી પ્રમાતા, પ્રમાણનો પ્રમેતી રે;
 પંચ નામ છે પૂરણાન દનાં, એમ કહે છે નેતી રે. ૩
 નિર્ગુણ એક નિરંતર નિરખી, હરષે હૈડામાંબરે;
 ખરલેમાં પ્રાણી વિણ બીજું, નજરે ન આવે કાંધરે. ૪

(૨૮૦)

ચિદાનંદનું ચિંતવન કરતાં, કૌટિક કલપના જાએરે;
પ્રીતમ પડદો મટે માયાનો, મહાપદમાં લય થાએરે. ૫

૫૫૮

છે અદ્વાનંદ બરપૂર, અદ્વાને બાવેરે;
સચ્ચિદાનંદ સુખમૂળ, તે કાવે નિરદાવેરે. ૧
અણુથડી તે લઇને અજ સુધી, વ્યાપક વિશ્વાધારે,
ન્યાં જોઈએ ત્યાં તેવો થઈને, બોલે બોલણહાર રે. ૨
જલતરંગ નહિ જુજુવારે, જ્યમ હાટકમાં હારે;
ત્યમ તુંમાં હરિ ને હરિમાં તું, એમ નિગમ કહે નિરધારે. ૩
નખ શિખ સૂધી હેમની પુતલી, હેમતણા શણગારે;
બાહ્યાભીતર હેમ બિરાજ, જ હેમતણો વિસ્તારે. ૪
નિશંક થઈને નાખી દેજ, માથેથી સહુ ભારે;
કરતા હરતા આપ પોતે છે, અખિલ અદ્વાંડના આધારે. ૫
શુદ્ધ વિચાર કરી થા સુખિયો, દુખનાં બાળી બીજરે;
કહે પ્રીતમ પ્રભુમાંહે સમજે, જ્યમ વાદળમાં વીજરે. ૬

૫૫૯

ગુરુગમ ઘટ જોયુ રે, સ શે સર્વે ટળ્યો;
અવિનાશી ચૈતનરે, શબ્દાતીત મળ્યો. ૧
ચતુર દળ ચીનોરે, ષટ્દળમાંહી ખલો,
દશદળમાંહી દીડોરે, દ્વાદશમાંહે બલો. ૨
શોડષ દળ પુર્યોરે, દ્વેદળમાંહી દરસ્યો;
સહસ્રદળ ચડિયોરે, પખિ થઇ પરસ્યો. ૩
નહિ નાદ ને બિંદૂરે, રવિ શશિ જોત્ય નહિ,
શુદ્ધ સોહં પ્રકાશોરે, દ્વિતીયા ભાવ નહિ. ૪
આશ્રણ નૈ ઉરમીરે, નૈ માયા મમતા;
પ્રીતમ સ્વે પોતેરે, શૂન્યશિખર રમતા. ૫

(૨૮૧)

૫૬૦

- આ તનમાં તીર્થરે, તત્વ વિચારતણું;
 ચૈતન—સાગરમાંરે, નાશ્નાનું ક્ષણ છે ધણું. ૧
- જ્ઞાન—ગોદાવરી ધાટરે, નહાતાં નિર્મળ યશે,
 પ્રણવજળ પરચેરે, દિલના કાષ જશે. ૨
- ગિલકામાં ઝીલોરે, નિરમલ દ્રઢ ધ્યાન વડે,
 ગંગા ને જમુનારે, સરસ્વતી પૂર ચડે. ૩
- પુરણાનંદ પ્રાગેરે, ત્યાં થઈ તરવેણી,
 મરજીવા બેગીરે, ઝીલે દિન ને રેણી. ૪
- કાયા કાશીમાંરે, વિશ્વનો નાથ વસે;
 પ્રીતમ પદ પરસેરે, તે તદરૂપ યશે. ૫

૫૬૧.

- પુરણાનંદ પોતેરે, પરપંચ પરિહરતાં,
 કારણ ને કારજરે, સૌ અળગું કરતાં. ૧
- નભ પવન ને પાવકરે, નદી અવનિ અંબુ;
 પચીસહે સપ્ત દશરે, નહી સક્ષમ નવનું. ૨
- ઇંદ્રિ નહિ અવસ્થારે, નહિ સ્થૂલ ઠેકાણું;
 સૂરજ જ્યમ સાક્ષીરે, ત્યમ આત્મા જાણું. ૩
- અંનવે ને વેતીકરે, જ્યમ છે ત્યમ જોયો;
 પ્રીતમ છે રૂપેરે, નહિ પામ્યો જોયો. ૪

૫૬૨

- જીલવણી બાગીરે, બ્રહ્માનંદ ભાર્યો,
 શુદ્ધ ચૈતન સાક્ષીરે, સધળે પરકાર્યો. ૧
- ઽબુ તિમિર ત્રિગુણનુંરે, તુરિયા તેજ ધણું;
 થયું અખંડ અજવાણું રે, નિબનંદતણું. ૨

(૨૮૨)

આપે અખંડ અવિનાશીરે, શુદ્ધ સ્વરૂપ જોતી;
તરવેણી તીરેરે, પ્રોથું મન મોતી. ૩

હરિ હાર હૈયાનોરે, પહેરું પ્રેમ ધરી;
યથા અખંડ સુહાગણુરે, પ્રેમમદ મોદ ભરી. ૪

પામિ અચળ એવાતનરે, અખંડ વરને વરતાં;
પ્રીતમ પદ પામ્યોરે, સચ્ચિદાનંદ ધરતાં. ૫

૫૬૩.

પૂરવને પુન્યેરે, પૂરા શુદ્ધેવ મળ્યા;
મારું આપ આળખાવ્યું રે, ત્રિવિધિના તાપ ટળ્યા. ૧

શુદ્ધે ઉપદેશ આપ્યોરે, સોહં બ્રહ્મ કહ્યો;
તે પદ પોતેરે, લક્ષે અર્થ લહ્યો. ૨

તારે સ્મરણ કીધું રે, સસ્વરૂપ તણું;
જગતની આઘેરે, તુરિયાતીતપણું. ૩

આતમધન લાધુંરે, દુષ્પ દારિદ્ર ટળ્યું,
હવે ભટકણ ભાગ્યુંરે, વાસના લિંગ ગળ્યું. ૪

સાંખ્યયોગ જણાવ્યોરે, સાક્ષીપદ સાધું;
તારે જીવ ઇશ્વરનુંરે, મૂલ્યું ધર લાધું. ૫

શુદ્ધેવે દયા કરીરે, અખંડ સુખ આપ્યું;
તારે દ્વૈતપણાનુંરે, કર્મબધન કાપ્યું. ૬

મારી જાત જણાવીરે, સોહં રૂપ તારું;
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ કારણરે, તેને હું ને મારું. ૭

પોતામાં પોતેરે, પદ પ્રીછી લીધું;
પુરૂષોત્તમ પદમારે, દ્રઢ આસન કીધું. ૮

૫૬૪ પદ.

દ્રઢનિધ આસન કીધું રે, સોહં ભરપુરમાં;
આપે આપમાં અરપીરે, સૂતો જઇ સેજ સુખમાં. ૧

તે જગાડયો ન જાગેરે, મળ્યો અદ્વૈત પદમાં;	
ત્યાનો ગયો નૈ આવેરે, જ્યમ લુણ ગળ્યું જળમાં.	૨
પોતામાં પોતેરે, રક્ષો સાક્ષી પદમાં;	
ક્યારે દ્વૈત ન થાયેરે, અખંડાનંદ બ્રહ્મમાં.	૩
જમ જળને જાગેરે, હેઠો દીસે ચંદ્રમાં;	
એમ આત્મા જાણેરે, વરતે વ્યાવિ વર્તિમાં.	૪
નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં માણેરે, જીવનમુક્ત જગમાં;	
આકાશવત વરતેરે, અલ્પ વર્તે દેહમાં.	૫
કાળ કર્મ ન લાગેરે, આપ રહે ચિદધનમાં;	
વાણી હદમાં નાવેરે, લક્ષ લાગ્યો મહાપદમાં.	૬
જ્યમ આકાશ અરુણીરે, વ્યાપક છે ઘટ મઠમાં,	
તે કશો ન જાગેરે, ચિર પૂરણ પદમાં.	૭
એમ આપ જાળખિનેરે, આપ રહે ચિદાનંદમાં,	
પુરુષોત્તમ પ્રીત્યારે, મહાવાક્ય અર્થમાં.	૮

પદ્ય પદ.

મારે સદગુરુજીયે આંજ્યારે, ઉઘ્યાં લોચનિયાં;	
અવસર અનુભવિયારે, ભવદુખમોચનિયા.	૧
મારી આંખડિ ઉલસીરે, સોહં પદ સાંભરતાં;	
આનંદરવિ ઉદયોરે, સહજનંદ ધરતાં.	૨
મારૂં રૂપ પ્રકાશ્યુરે, જાળખિ જાતડલી;	
દિનકરને ન હોયેરે, દિવસ ને રાતડલી.	૩
મારો આતમ-દેવારે, ભરપૂર ભરપૂર છે;	
માંહિ જગદાકારનોરે, અજુજ્જોતો અંકુર છે.	૪
એનું અખિલ જીવનમારે, સમરસપણુ ડોલે,	
એક સ્વેપદ મોહુરે, ઉપનિષદ બોલે.	૫

(૨૮૪)

કહી ન બય ઓપમરે, અર્ગણિત એવાની;
એનો અપાર મહિમારે, આતમદેવાની. ૬
કાય કાળે ન હોયેરે, દ્વૈતપણું અદ્વૈતને;
કરે કમળ પ્રણામરે, સત્ ચિદ્ આનંદને. ૭
૫૬૬ ૫૬.

મોટા મહાજન સંગેરે, આતમ લાભ રળિયે,
બય અજ્ઞાન ઉરમીરે, મટકણુ બય ટળિયે. ૧
તમે એળે ન ખોશોરે, આતમ શકડિયો;
બીજ સાધન સરવેરે, અણુછતો દોકડિયો. ૨
અવિલોકિને બેયુરે, લીલાના સપડે;
હવે ખાણુ ઉધાડોરે, આતમ લાભ જડે. ૩
પરમારથ લાભેરે, જ નર લોભાય;
તેની ભવમાં નોયેરે, ભોગાયતન કાયા. ૪
મહાવાયક બોલેરે, પરમારથ મહિમા;
તેનો પાર ન પામેરે, શકર સુર બ્રહ્મા. ૫
આતમ ધન મોટુરે, અધિકારી ઈચ્છે;
એવું કબજપણામારે, પરમારથ પ્રીછે. ૬
૫૬૭ ૫૬.

છે શિખવુ ને સુણવું રે, બોલવું એ જ્ઞાને;
શાખા ચંદ્ર બેયોરે, નિગમને અનુમાને. ૧
પ્રભુ અનિરવચનેરે, વાણિયે વૈખરિયા;
નિરગુણુ અણલિંગિરે, સરગુણુરૂપ ધરિયા. ૨
બૂલવણિના બૂલ્યારે, ભરપુર નવ બેવે,
હરિયા થૈ અળગારે, વ્યાપકતા વગોવે. ૩
વિસ્વાસ બંધાણુરે, જીવ નિશ્ચયનો;
પરિહાર ન કીધોરે, આતમહત્યાનો. ૪

જેમછે ત્યમ ભાસેરે, સાચા ગુરૂ મળતે;
હસ્તામલ હોએરે, દૃઢ્ય-ગાંઠ ગળતે. ૫
એવું કશ્નજીનું બોલવુંરે, સમજે અનુભવિયા;
આતમસુખ લેવારે, સ્વેપદમાં વસિયા. ૬

૫૬૮ ૫૬.

સમશ્યા સમજેરે, સજની સુખ થાશે;
સદગુરૂજીને મળતારે, દુર્વિધ્યા દુષ્ઠ બશે. ૧
સંતસાગર સિધુરે, સર્વે સુખ આપે;
આતમ અનુભવનારે, કરમબંધન કાપે. ૨
વણુસંતાં સુખડારે, સર્વે છાંડીને;
સતસંગે રહેવુંરે, મનકુ માંડીને. ૩
બ્રહ્માનંદ ભાસ્યુંરે, ભવબ્રમણા ભાગી;
અનુભવરસ પીતારે, જીવનબુધ બગી. ૪
પરમારથ પ્રીછયોરે, પુરણાનંદ પામી,
સેહેજશું લીધોરે, સમ્યદાનંદ સ્વામિ. ૫
આતો નજરે નાવેરે, કલપીને કહેવું;
અનુભવની આંખયેરે, સમશ્યા લક્ષ લેવું. ૬
કાયાસુખ કલપીરે, નજરે તે દીઠાં;
મન બુદ્ધિના માન્યારે, મિથ્યા સુખ મીઠાં. ૭
અસીપદ એવુંરે, નિર્ગુણ છે ન્યારો;
પોતાનું જોતારે, દેહ નહિ પ્યારો. ૮
વાણી છે હૃદમાંરે, લક્ષ છે બેહૃદમાં;
મુળદાસે માન્યુંરે, આપું મહાપદમાં. ૯

૫૬૯

આતમ લક્ષ આંચોરે, કિરપા મોય કરી;
પૂરણપદ જોતારે, હરિજન તે ન હરી. ૧

સદ્ગુરુની કિરપારે, થઇ કેમ જાણીયે;	
અનુભવરસ ખોળેરે, અમૃત વાણીયે.	૨
આનંદધન ઉપનોરે, આવી આ તનમાં;	
નિજનંદ વિલસોરે, જીત્યા નિજ મનમાં.	૩
મહા તત્વના સંગીરે, સાધુ છે સુખિયા;	
સત રજ તમના સંગીરે, તે દીસે છે દુખિયા.	૪
સંત સમજ્યા તેનેરે, થઇ સત સમાધી,	
અવર ન ઈચ્છેરે, અવિદ્યા ઉપાધી.	૫
અવાધને આવીરે, વૃદ્ધે વૈરાગ તણી,	
અચાનક ઊગ્યોરે, દર્યો દિનમણી.	૬
વૈરાડ વીસાર્યોરે, ત્રિગુણ ઘાટ ઘડ્યો;	
જ્યમ છે ત્યમ જોતાંરે, નિજપદ નામ જડ્યો.	૭
આકાશે આવીરે, ચૈતન શર ચડ્યો,	
ગદ્ય આડ અચાનકરે, પ્રપચ પાર જડ્યો.	૮
ભવનો લૈ ભાગીરે, ત્રિવિધિ તાપ ટળ્યા;	
મુળદાસે માન્યુરે, મુને મહારાજ મળ્યા.	૯

૫૭૦ પદ.

આતમસાગર પ્રગટિયો, ભાસે નહી ચર્મને નયણુરે,	
વાયકજલે નાંખ્યો ધુચવી, લોભાયા વૈખરીને વેણુરે.	૧
જન્મ મરણની આશ કાચે, ઉરમિયે નાંખ્યો છે બાંધીરે;	
સાક્ષાતકાર સૂઝે નહિ, આવી છે આત્રણની આંધીરે.	૨
આપાપણુ વીસરી ગયુ, આંતર્યા અહં મમને જોડેરે;	
ચાર પદાર્થ પામવા, ચડિયા છે અધ્યાસને ઘોડેરે	૩
પ્રગટ આત્મા પરિહરી, પરોક્ષ આત્માને ખોળેરે	
પાધરી વાત પ્રીછે નહિ, નીતર્યા પાણીને ડોળેરે.	૪

સદગુણની દયા વિના, પામર સ્વયં પદને હણેરે;
વિધિ નિષેધ ન સંભવે, કશ્નજ કૈવલપણેરે.

૫

૫૭૧ ૫૬.

અનુભવિયા મળી આવોને, આપણું ઠોરિયે વસ્તુરે;
મરજીવે માંડી છે હાટડી, જ્યાં નહિં ઉદે ને અસ્તરે.

૧

લોભ મુઠ્ઠી શિર સોંપીયે, બ્રહ્મ રસ અમલ પીવારે,
આત્માયે આત્મા પામિયે, પ્રગટે જ્ઞાનના દીવારે.

૨

અજ્ઞાન તિમર નહિ આવેરે, આત્મતત્ત્વ તે દરસેરે;
જીવની દશા જાય વીસરી, સદ ચિદ આનંદ તે પરસેરે.

૩

મનુષ્યા અવતાર છે દુર્લભ, અહ મમ તરવાનો આરોરે;
જીવનમુક્તાને સેવિયે, એ અવસર આવ્યો છે સારોરે.

૪

પોતે પોતાપણું પ્રીછતે, આપાનો અહંભાવ જાયરે,
કેવા માત્ર છે કશ્નજ, આણંદતા ઉભલા ગાયરે.

૫

૫૭૨ ૫૬

ધ્યેયને ઉભો કર્યો ધ્યાતાયે, ધ્યાતા ને ધ્યેય જુગલ કરે મયકારે,
પ્રારબ્ધ કર્મને વ્રતમાને, ખાંધ્યા છે સચિત કિમાણુ બચકારે.

૧

અભિમાન આપાની અધેરિયે, જીવ શીવ બ્રહ્મના કર્યા કટકારે,
લિંગવપુ એમ લેખવી દાખવે, સત રજ તમના લટકારે.

૨

પ્રમાણ પ્રમેતીને પેગડે, ભરવી છે સશેવીપ્રજ્ઞની આંટીરે,
ધ્યાતા ને ધ્યેય વરઘોડે ચડયા, ફરવાને સમવિષમની ધાંટીરે.

૩

ભૂત ભવિષ્યને ડાખલે, વ્રતમાને આપાને વગોવેરે;
આદ્ય અત મધ્ય માપિયું, અમાપ દીર્ઘને લધુવેરે.

૪

અચરજ એહજ કાયડો, આતમદરસી તે જણેરે;
કશ્નજપણું લેઈ અનુભવે, જગદાકારને માણેરે.

૫

(૨૮૮)

૫૭૩ ૫૬.

- કાગળ સદગુરૂ લખે, જેના વિરલા છે વાંચણહાર;
જ્ઞાન વૈરાગ્યનો દેહ ધર્યો, માંહિ જોગપણનો જીવ;
ભક્તિઆભૂષણ પહેરિયારે, એવા કાઠક સેવક શીવ. ૧
- શીલરૂપિ ખડિયો કર્યો, માંહિ પ્રેમતણી રસનાઈ;
કમલ બુદ્ધિ સંતનીરે, ત્યાંતો અદ્વૈત આંક બરાય. ૨
- મુરત મુરતની દારિ લીટી, વિવેકતણી માંહિ ઝાળ;
વિચારી અક્ષર ત્યાં લખ્યારે, તેમાં ઉતારી પાટણ પોળ. ૩
- સમગ્રણ કાનો માતરારે, માયા ઉપર શૂન્ય;
તેમાં પરિપુરણ બ્રહ્મ છેરે, ત્યાંહાં નહિ પાપ ને પુન્ય. ૪
- ઢાટી ઢાટી પડિત પચી મુવારે, પઠિ પઠિ વેદ પુરાણ;
તોએ અક્ષર એક ન ઊકલ્યોરે, ત્યાંતો થાક્યા છે જાણ સુખણ. ૫
- અધે તે અક્ષર વાંચિયારે, બહેરે સુણી વાત;
મુંગે ચર્યા બહુ કરીરે, તેની વેદ પૂરે છે સાખ. ૬
- જોગપણું જુગતે લહુરે, મન મળિ મગળ ગાય,
વિચારી અક્ષર સૌ લખેરે, તોયે કાગળ કારે ક'વાય. ૭
- અમરાપુરિ નિજ ઘાટમારે, ત્યાંહાં છે તેહનો વાસ,
કરજોડીને અખો કહેરે, એવા નિર્મળ હરિદાસ. ૮

૫૭૪ ૫૬

- જીરે આજ આનંદ મારે અતિ ઘણો, મળ્યો સંત સગાનો સાથ;
આનંદ મારે અતિ ઘણો. ૧
- મુને દીન જાણીને દયા કરી, મારે મસ્તક મૂક્યો છે હાથ. ૨
- આપ્યું નિર્ગુણ નામ નારાયણનું, જે છે વેદમાં પ્રસિદ્ધ વિખ્યાત. ૩
- હુ તો બૂલી પડીતીરે ખાતમાં, મુને ઝાળખાવી જીવની જાત. ૪
- સાચા સદગુરૂજીનેરે સેવતાં, હરિહીરો તે આપ્યો છે હાથ. ૫
- સુખ શામનું સૈયર જોધને, આગી ગઇ તે સઘળી બ્રાંત. ૬

હુંતો રસખસ થૈ રસરૂપમાં, માસ પ્રાણજીવનની સાથ. ૭
 સ્વામિના તે રૂપમાં સમૈ ગઈ, જળલેહેરી તે વાતખ્યાત, ૮
 બ્રહ્માનંદસાગરમાં ઝીલતાં, નવ બાણુ તે દિન ને રાત. ૯
 એવું અખંડ એવાતન લે અખા, રંગ લાગ્યો છે હરિ સંગાથ. ૧૦

૫૭૫

તુંતો રામ રટણ કર રંગમાં, હવે રાખ્ય હરિ સાથે હેત;
 અવસર આવો નૈ મળે. ૧
 ખોટા ખેલમાં શુંરે પુચ્ચી રહ્યો, ઉઠ આળસ મેલ્ય અચેત. ૨
 પ્રાણિ પરપંચમાં શુ પચ્ચી રહ્યો, માની સ્વપ્નતણું સુખ સીર. ૩
 કાળ ખાશે જ કશે કહ્યું નહિ, નથી માનતો ગાફલ ગમાર. ૪
 વિષેભૂતે તે ભવમાં ભમાવિયો, કાણુ બેઠો નહિ ઠરિ ઠામ. ૫
 અંતે રંગ પતંગ બય ઊતરી, કાચી કાયા નહિ આવે કસે કામ. ૬
 તુંતો સમરણ કર સત ભાવશું, ટાળિ તન મન કેરા વિકાર. ૭
 ભજે પ્રીતમ બ્રહ્મ સ્વરૂપને, જનો મહિમા છે અગમ અપાર. ૮

૫૭૬

સદગુરૂના શબ્દ વિચારતાં, ટળે માયા મોહ-વિકાર;
 હરિરસ પીજીયે. ૧
 ખાળી ભસ્મ કરો બીજી વાસના, ઉર પ્રગટે પ્રેમ અપાર. ૨
 ચડિ બ્રહ્મ ખુમારિ ન ઊતરે, સુખ મુખે કહ્યું નવ બય. ૩
 એવો અજર અમર રસ જ પિયે, તેનાં નેણુ વેણુ પલટાય. ૪
 જને સંભવ નાહિં શરીરનો, થયો આતમ દ્રષ્ટ ઊઘાડ. ૫
 બ્રહ્માનંદ ગગનવત થૈ રહ્યો, ગાળ્યાં જ્ઞાનહિમાલે હાડ. ૬
 મરજીવી થઇ હરિને મળે, જેમ કુંભ મહાજળમાંહે. ૭
 બ્રહ્મ પોતામાં પોતે તે બ્રહ્મમાં, બ્રહ્મ વિના ન દીસે કાંઈ. ૮
 જેમ સિંધુમાંહિ સરિતા ભળે, તેનું નામ નહિ ટળિ બય. ૯
 કહે પ્રીતમ સદગુરૂ સેવતાં, અંતર ટળિને એક્યતા થાય. ૧૦

૫૭૭

- તુ'તો રામ રટણુ કર રંગમાં, તારાં અંગમાં ઉપજે આનંદ. ૧
 પરમારથ અરથ વિચારતાં, તજ સ્વારથ માયાનો ફંદ. ૨
 કાયા માયા તે તારી કારમી, તેને વણસતાં ન લાગે વાર. ૩
 મૃગતૃણા તે જળ રે જસક બર્યા, એવો જણે આ સકલ સંસાર. ૪
 શું જવન્હિ તે મરકટ માનિયુ, તેણે ટાડ ન ટળે લગાર. ૫
 આસ ઉદક બીડિ બરાસની, તેને ઉડ્યા તણો આધકાર. ૬
 સુપનામાં સમરધિને પામિયે, જાગિ જોતાં ન દીસે જરાય. ૭
 ધુમરનાં તે ઢગરે સોઢ્યામણા, ભુજમુષ્ટિ તે નવ રે બરાય. ૮
 સાચિ સગત સદ્ગુરૂ સતની, તેણે જીવપણું ટળી જાય. ૯
 કહે પ્રીતમ પ્રભુને સંભારતાં, મહા પાપી પાવન થાય. ૧૦

૫૭૮

- સંત પારસ ચંદન ખાવના, કામધેન કલ્પતરૂ સાર,
 સમાગમ સતનો. ૧
 એમ સમગ્રયામાંરે અંતર ધણુ, તારૂ પારસ ત્રણ પ્રકાર. ૨
 એક પારસથિરે પારસ બને, એક પારસથી હોય હેમ. ૩
 એક પારસ લોહરે કચન કરે, સો વરસે એમનુ એમ. ૪
 એક ચંદનથી વિષ્ણુ ઊતરે, એક ચંદને અગ્નિ આલાય. ૫
 એક તલભર જે તેલમાં પડે, ફરિ તાતુ કથેમેં નવ થાય. ૬
 સરવે સૈન્યા શૂરિ નવ જાણવી, સરવે નારિ સતી નવ હોય. ૭
 સહુ ગજ શર મોતિ ન નીપજ, તેની જુગતિ વિચારિને જોય. ૮
 જ્ઞાનહીણા શુરૂ નવ શ્રીજીયે, વાઝા ગાય સેવ્યે શુ થાય. ૯
 કહે પ્રીતમ બ્રહ્મવેત્તા ભેટતાં, ભવરોગ સમૂળો ટળી જાય ૧૦

૫૭૯

- સંત લક્ષણ ત્રીસ સોઢ્યામણાં, ચિત્તવરતિ થૈ જની શાંત,
 એવા જન હરિતણા. ૧

(૨૯૧)

અધ્યાનંદ અક્ષરસ ભોગિયા, જીવ ઇશ્વરની ભાગિ બ્રાંત.	૨
દયા દાન દાસાતણુ અતિ ઘણું, જ્ઞાન લક્ષિત વિવેક વૈરાગ.	૩
ક્ષમાવંત તપે નહિં તાપમાં, આચારહિત અમલ અનુરાગ.	૪
અઘોધિ ઇંદ્રિજીત અનુભવી, કવિ કોમલ શીતલ શાંત.	૫
આપારહિત અમૃત વાણિ વદે, સહજનંદ આનંદકંદ.	૬
શુદ્ધ શ્રદ્ધા ને સ્વારથ નવ મળે, પરમારથ ઊપર પ્રીત.	૭
ચશિ સૂરજવત સાક્ષી રહે, ઉદાર અરણ્યવની રીત.	૮
હરખ શોક વિષેરે ડોલે નહિ, અરધ નિમિષ ન મુકે નામ.	૯
સુરતરૂ ધન ચિતામણિ, મળતાં પોહોચે મનના કામ.	૧૦
પરિપૂરણુ લક્ષણુ સંતના, અતરિશમાં ઝોછા બે કહિયે.	૧૧
કહે પ્રીતમ એવા પુરૂષને, સદ્ સોપી ચરણે રહિયે.	૧૨

૫૮૦

મન તુ અલગુ કાં અકળાય, બીજે નથી બોલતો;	
તું તો જાગિને જે તારા રૂપને, ખોળી જેતામાં તું રે ખોવાય.	૧
તારે ઝાથે હરિને નથી દેખતો, કુંડલ ઝાથે જમ કનક ઢંકાય.	૨
તું તો દરિયાની દહેર સમાન છે, લેહરિ સમતે સમુદ્ર દેખાય.	૩
તારે ઠેકાણે હરિને ઠેરાવને, એમ સમગ્રે તો મહા સુખ થાય.	૪
કહે પ્રીતમ એવા પુરૂષને, હુ તો લગિ લગિ લાગું પાય.	૫

૫૮૧ (હરિ લજ્જન વિના દુખ દરિયા સં. એ રાહ.)

દેહ મનુષ ધરી હરિ નવ જાણ્યા, તેણે સરવે ખોયુ;	
મારા વાલાજી, મહામણિ મૂઝીને, પત્યરમાં ચિત પ્રોયું.	
જણે જાળવિયો જડરામાંહિ, તેને સંભાર્યો સ્વપ્ને નાહિં,	
લંપટને લાજ લગાર નહિ.	દેહ. ૧
તેં હાથે કામ કૂડાં કીધાં, તેં અમૃત મેલીને વિષ પીધાં,	
તેં મિથ્યા માતને દુખ દીધાં.	દેહ. ૨

તેં જગતપતિને નવ જોયો, તજિ કલ્પવૃક્ષ ખાવળ જોયો;
તેં ઉત્તમ જનમ જોળે જોયો. દેહ. ૩
તેની દેહ અશુદ્ધ અશુદ્ધ વાણિ, તેં પ્રીત પ્રભુ શું નવ આણિ;
તે અધમ જાત પામર પ્રાણિ. દેહ. ૪
તેને કૃતઘ્નિ સરખો કહિયે, તેની સંગ તે તે સરખા થૈયે;
કહે પ્રીતમ તેથી અળગા રહિયે. દેહ. ૫

૫૮૨

હરિભજન વિના દુષ્પ-દરિયા સસારનો પાર ન આવે;
જડબુદ્ધિ જીવ સત વિના શુદ્ધ મારગ કોણ બતાવે.
તે અનેક વાર અવતાર ધર્યા, બહુ કર્મતણા ડોઠાર ભર્યા;
અધઝોધતણા અપાર કર્યા. હરિ. ૧
તુ ગ્રાહ પ્હાહ જડ રૂપ થયો, તે શીત ઉષ્ણ શિર તાપ સજો;
તારો કષ્ટ કોણે નવ જાય કહ્યો. હરિ. ૨
ક્યો ચાર ખાણુલક્ષ ચોરાશી, થયો જલચર સ્થલચર નલવાસી;
માયાખ ધન થકી ન શક્યો નાશી. હરિ. ૩
પામ્યો મનુષ-દેહીમાં ન મણા, ધન ધામ પુત્ર પરિવાર ધણા;
હવે ગાઘ લે ગુણ ગોવિંદતણા. હરિ. ૪
કહે પ્રીતમ ચેતી લે પ્રાણી, એવું જનમમરણનું દુષ્પ જાણી;
શું સૂનો છે આળસ આણી. હરિ. ૫

૫૮૩

મન-વાણિડા લટકે લાજ કમાજ અવસર જાણી,
શું સૂઈ રહ્યો અચેત અગે અતિશે આળસ આણી.
તન ત્રાજુવાં દિલ કર ડાંડી, બેસ ચિત્ત ચોટે પેલી માંડી;
રખે ધ્યાન દ્રષ્ટિ કરતો ખાંડી. મન. ૧
તજ કૂડાં કાટલાં અશુભ કર્મ, રાખ્ય સત્યવચન વિશ્વાસ ધર્મ;
તેણે રાજિ રેહેશે પુરણુબ્રહ્મ. મન. ૨

તું વૉર્થ વસાણું સહુ સાઈ, તેણે વણસે નૈ કારજ તાઈ;
 હૈયે હિમત રાખ્ય હવે નૈ હાઈ. મન. ૩
 લે લેખણ લક્ષ્મી વર હાથે, સૂઘા રે' શામલિયા સાથે,
 ત્યારે દોષ નહિં આવે માથે મન. ૪
 કર નામું લેખુ સહુ ચોખું, તારી કાયાનુ કાચુ ખોખુ,
 તું આણું અધિકુ શિદ જોખુ મન. ૫
 ખોટિ વાણિયાણિ તારા ઘરમાં, કરે કૂડાં કપ્પાડાં બહુ કરમાં;
 લઈ સોમલ ભેળે સાકરમાં. મન. ૬
 કર પરમારથ કૈ પાપ બળે, તાઈ લખચોરાસીનું લગડું ટળે;
 કહે પ્રીતમ તાઈ સાચ કળે. મન. ૭

૫૮૪

- હરિ ભજનથકિ છોટા હોય તે સહુથી મોટા થાય,
 તન તાપ ટળે જનમમરણનાં સકટ સરવે બાય.
 જીવો દાસિસુતથી શુ હીણપણુ, જેનું પુન્ય પવિત્ર ચરિત્ર ધણુ;
 થયા નારદ મન ગોવિ દતણુ હરિ. ૧
 જીવો શુકદેવજીનુ મૂળ શોધી, હતા પશુધાતિ સુડિયો લોધી,
 થયા આપે ઈશ્વર અક્રોધી. હરિ ૨
 જીવો વાલમિકજીની વાત ખરી, જણે દરબશલામાં દેહ ધરી,
 તેણે શત કોટિ રામાયણ કરી. હરિ. ૩
 જીવો માંડવની મેડકિ માતા, જીવો વસિષ્ઠ વેશ્યા વિખ્યાતા;
 જીવો ચતુરાનન પ કજબતા. હરિ. ૪
 જીવો અગસ્ત કુભથી પ્રગટ થયા, અજલિમાં સાગર શોષિ ગયા;
 તે તો વિશ્વમાંહિ વિખ્યાત થયા. હરિ. ૫
 જીવો એકલસિંગી હરણીના, જીવો વ્યાસમુનિ વણપરણીના;
 જીવો સુતપુરાણી કુણુ કરણીના. હરિ. ૬

(૨૯૪)

જમ મધ્યમ જળ ગંગામાં ભળે, તે ગંગાસરખું થૈને પળે;
જમ પારસ પરશે લોહ ટળે. હરિ. ૭
એમ જાત્ય જાત્ય સહુનિ જાણી, હરિ ભજે તે હરિ સરખા પ્રાણી;
કહે પ્રીતમ આળખો એધાણી. હરિ. ૮

૫૮૫

મન માને નૈ સો ફેરા સમઝાવું તોય શું થાય,
ખળ કઠણ કઠોર ચંચલ ચોર ચપલ ચિત ચૌદિશ ધાય.
મન ભૂત તણિ પેરે ભમતું, ચાલે માયાની સંગે રમતું;
તેને હરિ ભજવાતું નથી ગમતું. મન. ૧
મન નિર્લજ્જને લજ્યા ન મળે, પિછું ભાળે પોતાને કમળે;
લૈ નાખે માયાને વમળે. મન. ૨
જ્યમ કૂકર માથે માર પડે, તોય આવી ઉછું દ્વાર અડે;
ફળ દેખીને મરકટ ઝાડે ચડે. મન. ૩
જીવતી પરભવતુ દુખ જાણે, તો મિથ્યા સુખને સિદ્ધ માણે;
ગયો અવસર ઉરમાં નવ આણે. મન. ૪
કહે પ્રીતમ પરપચ પરિહરતાં, શુદ્ધ ભાવે હરિસમરણ કરતાં;
કાંઈ વાર નહિ ભવજલ તરતાં. મન. ૫

૫૮૬

અજ્ઞાની જીવ સંગ કરે સાચો પણ રંગ ચડે નહિ,
એમ દમે શરીર હરિ મળવાનો મારગ તોય જડે નહિ.
એક પથ્થર પાણી નવ પરસે, તેને ટાંકે તો અગ્નિ વરસે;
એવા સાકુટને હરિ કયમ દરસે. અગ. ૧
સાકુટને સંગત કેમ ગમશે, ઉધે ધડે તે ઉદક કેમ ભરશે;
એમ પાત્ર વિના રસ કેમ ઠરશે. અગ. ૨
જમ પુષ્પ પાંદડાં આસપાસ, તેમાં કોકોને ન લાગે ખાસ;
એમ ભગત જગતને ખારે માસ. અગ. ૩

(૨૬૫)

એક મેંડક પાંકજ પાસ રહે, તે કમળતણિ વાસ કાંઇ ન લહે;
વાસ કમળતણી તે ભર લહે. અગ. ૪

તરૂં ચંદનથી ચંદન જવા, બીજ વાંસ એરડા રચા તેવા;
તેને નહીં કાંઇ લેવા દેવા. અગ. ૫

તું વેદ પુરાણ ધણું સાંભળે, તારા મનની દુબધ્યા કંઈ ન ટળે;
સાચા રંગ વિના હરિ નહિ મળે. અગ. ૬

જમ થાક્યા ફેરા ફરી ફરી, થયા કાયર મહેનત કરી કરી;
તું ન થાક્યો દેહ ધરી ધરી. અગ. ૭

કહે પ્રીતમ સમજ્યે સુખ થાશે, તારૂં જનમ મરણતું દુખ જશે;
આગળની પ્રીતે આગળાશે. અગ. ૮

૫૮૭

તજ દેહાભિમાન મિથ્યા સુખ સાડ શુ ફેગટ કુલે;
સત વચન વિચાર વારંવાર સંસાર વિષે શું ભૂલે.
આ કાયાનો કાચો પાચો, તે દેખીને શું લોભાચો,
રવિનંદન દિલમાં છે ડાલ્યો. તજ દેહ. ૧

તારી જમકિ કર હણશે છાતી, ત્યારે ક્યાં જશે તારી કુલનાતી;
જઈ ભોગવશે પશુની જતી. તજ દેહ. ૨

દુખ અસિપત્રિ દીઠાંજ નથી, પચમ સ્કધમાંહિ કલાં કથિ;
જઈ ભોગવશે તમે રતિ રતિ. તજદેહ. ૩

કહે પ્રીતમ કાંઈક સાધન કરજે, હરિ ગુરૂં નામ દહે ધરજે,
નામનાવ ચડિ ભવજળ તરજે. તજ દેહ. ૪

૫૮૮

હો જીવડલા જન્મ ધરીને ન લણું હરિનું રૂપ,
શું બાહ્યર ભમે ભીતર જોને તાહાર અક્ષસ્વરૂપ. ટેક.
તું ક્યાંથી આવ્યો ને ક્યાંહાં જવું, તુને માયા ચેટક ક્યાંથી ફૂવું;
નિજ નામ જપિને નિર્ભય થાવું. હો જી. ૧

શું શું કરવાને આવ્યો તો, તુને કાણે અહીં બોલાવ્યો તો;
 શું લેધ જવું ને શું લાવ્યો તો. હો જી. ૨
 તને શે સુખે લોજન ભાવે છે, તને નિદ્રા તે ક્યેમ આવેછે;
 શિર નોખત કાળ ખજવે છે. હો જી. ૩
 આ કાયા કાળનો ચારો છે, ખટ્ટનામી બોલણહારો છે,
 સુખ દુખથી નિગુણ ન્યારો છે. હો જી. ૪
 જ બોલે તેને શોધજ, ગુરૂ જ્ઞાનબુદ્ધિએ બોધજ;
 હરિહીરે હીરો વેધજ. હો જી. ૫
 તુરિયા તે તારૂં રૂપ છે, ભજશે તે બ્રહ્મ સ્વરૂપ છે;
 અવિનાશિ અકલ અરૂપ છે. હો જી. ૬
 કહે પ્રીતમ પુરણાનદ છે, ઘટ ઘટ રસિયો ગોવિંદ છે,
 ન સમજે તેની ભતિ મંદ છે. હો જી. ૭

૫૮૯

નર ગાફલગમાર ગદ્દિદ્દહનો ગરબ કર્યે શુ થાય,
 નહિ વિલંબ લગાર વાત કરતાં કાયા વિણશિ જાય
 તુ અશ હતો ઇશ્વર કેરો, જીવ થઈ રહ્યો અવિવાનો ચેરો,
 તારે માથે રવિસુતનો પહેરો. નર. ૧
 શું શૂનિ-સુતનિ પેરે ચાલે, તુ ગરધવનિ પેરે મહાલે,
 તુ હાથે માથે ધુળ ધાલે. નર. ૨
 એક સ્વાંતમુદ સીપેજ અણુ, તેનું મહા મુગતાફળ થઈ રહ્યું;
 કદલીમાં પડ્યું તે કપૂર થયું. નર. ૩
 અહિં મુખમાં પડ્યું તે ગરલ થયું, સાગરમાં પડ્યું તેલચણ થયું.
 પ્રથવીમાં પડ્યું તે પ્રલે થયું. નર. ૪
 જન્મ કનકમાંહિ કર્પૂર બળે, એમ વિના વિચાર સાર ન જડે;
 કહે પ્રીતમ રવિ ઉગ્યે રજની ટળે. નર. ૫

તાડં સુપનશરીર નીર ઓસતું ઓણિપેરે ઉડી જશે,
હેતે ભજ રધુવીર નામતણે પરતાપે નિરભય થાશે.
જમ સરિતા પૂર નહિ જશે, તાડંઆયુધ્ય ઓછું એમ થાશે;
જમ કમળને કુંજર ખાશે. તાડં. ૧
જમ પારો પાણિ થઇ ચાલે, તેને કહોને કેઇ પેરે ઝાલે;
ખર્યું પાન નહીં લાગે ડાળેં. તાડં. ૨
જમ કદળિ કૃણિ તે નહિ કૃણે, ત્યમ ગદ્ય મનપાદેઈ તે નહિ મળે;
ઉડયું કપૂર વાળયું નહિ વળે, તાડં. ૩
જમ વીજ ચમકે ગગનમાંહી, તેમ દીપક જોતિ સમે નાંહી;
તારી અથિર દેહ તે ચિર નાહિ. તાડં. ૪
દેહમનુષ્ય જનમ મુગતી જણો, એ સાર શબ્દ દ્વંદ્વે આણો;
કહે પ્રીતમ પરમપદને માણો. તાડં. ૫

આરે અવસરમાં જણે સદયુરૂ સેવ્યા, વસ્તુતો દીધી ખતાયરે,
સોહાગીલાલ આરે અવસરમાં જણે સદયુરૂ સેવ્યા. ટેક
સત સમાગમ જેને વાલેરો લાગે, વાદવિવાદ મટિ જાએરે. ૧
ઓહ સોહ શબ્દ નાભિથી ઉઠે, શૂન્યશિખરગદ્ જાયે રે. ૨
પરા પશ્યંતિ મધ્યમા વૈષ્ણરિ વાણિ, મધ્યમ ઘાટ ઘડાયરે ૩
ચર અચરમાં મહાલે અખ ડ બિહારી, જ્યાંરે જોઇયે ત્યાં
તેવા થાય રે. ૪
ચદા સૂરજ દોનું એક ચર લાવે, સુરત નુરતે ભલિ જાય રે. ૫
ઇંગલારે પિંગલા સુષુમણાને સાધે, તિરવેણી સગમ થાય રે. ૬
આઠેરે પોહોર જેને લાગિ ખુમારી, આવાગમન મટી જાયરે. ૭
અનુભવ ઉચેને થયુ રે અજવાણુ, અજ્ઞાનતિમર ટળિ જાયરે. ૮
અનહદ વાજાં વાજે ગગનમંડલમાં, ઘોર શબ્દત્યાં તો થાયરે. ૯

એકવિસ હજાર છસેં દમનેરે સાધે, રણુંકાર ચપ્પ૬ ત્યાંતોથાયરે. ૧૦
હરિરે દાસ નિજ નામ જ પી લ્યો, હરિ જન્યે હરિમાં સમાયરે. ૧૧

પદર (આછા ધુંધટ વહુને વાલેશ લાગે,-એ રાહ)

સાચી સમજણુરે બુદ્ધિને ખોટીરે લાગે, સત મનાવે તો માનો હો લોલણિ.	સાચી. ૧
શીલ સતોષનાં તો કલ્પાં ધડાવું, કરૂણાની કાંબિયો પ્હેરાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૨
વિવેક વિચારના તો વિંછવા ધડાવું, હરખના ધુધરા બંધાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૩
સાધન સંપન્નનો તો ચુડલો પ્હેરાવું, ક્ષમાની પુચિયો ધડાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૪
જ્ઞાન વૈરાગ્ય બાબુબંધ સોવરાવું, શાંતિનુ રત્ન જડાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૫
પ્રેમનાં પુષ્પ ગળામાંહિ ન ખાવું, લક્ષનો દોરડો પ્રોવાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૬
ટેક રૂપીની તો તુષી ધડાવું, દયાની દામણિ બંધાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૭
સતસ ગરૂપીનું તો ધુલર ધડાવું, લક્ષનું લોલિયું પ્હેરાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૮
ભક્તિરૂપિની ડાંતો વાળિયો ધડાવું, મુક્તિની ચુનિયો મેલાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૯
નેહનું કાજળ કહોતો નયણે સરાવું, હેતની આડયો કરાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૧૦
સીધી સમજણનો તો સેથો પુરાવું, જોગનો ચાંદલો ચોડાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૧૧

(૪૯૯)

ધીરજ્ઞપીની તો વેણુચો યુંથાવું,	
ગુરુગમનો ગોફણો લટકાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૧૨
ચોખી ચાલની તમને ચોળી શિવડાવુ,	
ચૈતનની યુંદડી પ્હેરાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૧૩
સાચી કરણીનો તો કંચુવો શિવડાવું,	
ભાવતું ભરત ભરાવું હો લોલણિ.	સાચી. ૧૪
દાસ ગોપાલ કહે એ સમજણુ સાચી,	
દક્ષનો લક્ષ બતાવ્યો હો લોલણિ.	સાચી. ૧૫

૫૬૩

સુરતા લાગીરે જની બ્રમના લાગી છે;	
જણે કોઈ સત સુખણુરે સોહાગી, જની સુરતા લાગી છે. ૧	
નટડિયે ખેલ રચ્યોરે ચોગાનમાં;	
વરત વિના બીજું નજરે ન આવે.	જૅ૦ ૨
પતંગને દીપક સાથે પ્રીત બધાણી;	
તન મન અરધ્યું જણે તબવિ દેહ.	જૅ૦ ૩
મીનને જળની સાથે સ્નેહ બંધાયો,	
પ્રાણુ તજરે તોય પ્યાસ ન છાંડે.	જૅ૦ ૪
નાદના મોઢ્યા કાંઈ મૃગ મરે છે;	
શબ્દના માર્યો કાંઈ સત ગળે છે.	જૅ૦ ૫
ચાત્રુક સ્વાતિતુ બુદ્ધ પોકારે;	
અવર નીરશું કાંઈ ભાવ ન લાવે.	જૅ૦ ૬
મરજીવે સંત તો મન વશ કીધાં,	
જૈને સમુદ્ર મધ્યે મોતીજ લીધાં.	જૅ૦ ૭
શૂરાનાં લક્ષણુ તો એવાં રે કૈયે,	
રણમાં ચડે તેવારે પુંઠે ન રૈયે.	જૅ૦ ૮

સુરત નુરત કોઈ સંત પિછાણે,
અનુભવિયા રે' તે તો મહારસ માણે.

જે ૦ ૯

ભક્તિનાં લક્ષણુ તો એવાંરે કૈયે,

જીવનના સ્વામિ મારા વસિયા છો હૈયે.

જે ૦ ૧૦

પદ. ૫૯૪

ગુરૂં કર્યાં પણ ગર્જ નહિ, ગર્જ વિના જ્ઞાન ન આવેરે,
જ્ઞાન વિનારે નર પાવે જવા, એ નર નારીમાં નાવેરે;
સદગુરૂનાં વચન રૂઢે ધરે, કાં થાવો વાંચિણુ જવારે,
સૌની વાતુરે મરને સાંભળે, તોય નર એવા ને એવારે.

૧

સંતના વચન નથી માનતો, ગુરૂને ગાળદે બેહારિરે;
જણનારીને તેં શિદ કરી દુખી, નવ માસ ભારે મારીરે સદ. ૨
ભક્તિ વિનારે નર ભૂત છે, સહામા મળિયા નહિ સારેરે,

ધૂડ જણ્યોરે એની જનુનીને, ઠાલો મનખો બગાડ્યો. સદ. ૩

ભક્ત જન્મ્યારે એમને ધન્ય છે, ધન્ય ધન્ય હરિજન બ્યારે,

વૈકુઠ વાગ્યારે વધામણાં, ચૈદલોકમાં છાચારે સદ. ૪

ભક્તિ જ્ઞાન ને વૈરાગ્ય છે, એ શુભ વિચાર આવે રે,

કલ્યાણ કહેરે માનવ ફેરે, એ નરને તો આફેરે કાવેરે સદ. ૫

પદ. ૫૯૫

સુનસાદેહ તમે સદ્ગ કરી લો, કહુ રે બહેલા થાવ;

વેણુ રૂઢેમાં જવરલાને રહુરે બહેલા થાવ. બહેલા. ૧

જમકિ કરની અસવારી છે જાણીરે, બહેલા.

બતી રેહેશે જવાનીની ખુબીરે. બહેલા. ૨

જરા આવશે તેની ફરશે દવાધરે, બહેલા,

વિતની વાતમાં બશે ભાઈયો વવાઈરે. બહેલા. ૩

રિદ્ધિ લાધે એ બલી બજ તે બવાઈરે, બહેલા,

હરિને ભજતાં દિન દિન કળા સવાઈરે. બહેલા. ૪

(૪૦૧)

રખે આળસ કરતા સમરણ સાડરે, ૐહેલા;
 વારે વારે કયાં લગી હૂં વાડં રે. ૐહેલા. ૫
 જય ન ઉપજે તેનું કરમ નકાડં રે, ૐહેલા;
 કાણું મુંદું હેજતુવા તાડં રે. ૐહેલા. ૬
 સમાણસને શબ્દ રૂદેમાં લાગેરે, ૐહેલા,
 મચલું હોય તે જગાડયું નવ જાગેરે. ૐહેલા. ૭
 ભરતખંડ ને જાંબૂદ્વીપમાં આવીરે, ૐહેલા;
 દ્વારકા કોકને ગયું કાવી રે. ૐહેલા. ૮

૫૯૬ (પ્રભાતી)

ઝીલ્ય તું ઝીલ્ય તું સત સગ રૂપિ જાનહવિ,
 માનવિ મેલ્ય તુ માન મનનું;
 સત સગત વિના નર નથી નીપજ્યા,
 નીપજે નવખડે પણ કામ ધનનું ઝીલ્ય. ૧
 બીક જમની ટળે સ્વર્ગ આશા પળે, સહજ સદા રૂળે બ્રહ્મ બણે;
 પિંડ પૂજ થૈ રહે શબ્દ તે નવ દહે, તાપ નવ હોય એ વૃદ્ધ હાણે.
 લિંગવાસના ગળે દ્વૈત ભાવ ન ટળે,
 સ સચ્ચિદાનંદ મળે ઘેર બેઠાં,
 મનના સંકલ્પ સમે મનોરથ નવ દમે,
 એક હરિ મુખ ગમે બીજાં કર્મ હેઠાં. ઝીલ્ય. ૩
 પ્રગટે મોટી દશાં ગમે નહિ વિષે કશા,
 જય નહિ ધશા કાંહિ અધિક દેખિ;
 ત્રૈલોક તરણવત ગણે અંતર એકતા પણે,
 મધુરિ બાળ્યા બણે મુખ બ્રહ્મ પેખિ. ઝીલ્ય. ૪
 બ્રહ્મ નિથે સદા ડગમગે નહિ કદા,
 કારણે મહા શુદ્ધ દિવ્ય દરસિ;

સત ગંગાતણું ફળ છે અતિધણું,
કહે અખો શું મણું જો જો પરસિ.

ઝીલ્ય. ૫

૫૬૭

તેજ અવની પરે વીર કહિયે ખરા, બ્રહ્મની અગ્નિમાં સ્થામા ચાલે;
શરસુભટની ચાલ્ય દેખાડવા, થૈ તદ્દ૩૫ ને મધ્ય મ્હાલે. તેજ. ૧
કેસરિખાલ હોય જન્મનો ધીરજ, જો ગજરાજને શીશ લાગે;
ભર્મમે'ગલતણા બૂથ દો વટય કરી, ભય નથી તોએ પાછો ન ભાગે. ૨
વજ્રમણિને જેમ અગ્નિ તે નવ અડે, પ્રહાર કરતાં લોહ મધ્ય ચાલે,
દરિદ્રજનનાં હરે તિમર છેદન કરે, આપ બળે કરી તે ન હાલે. તેજ. ૩
શુદ્ધ પારાતણી ગોટિકા હોય જમ, ધાતુરસ પૃથ્વિનાં પાણી શોષે;
જવાલા પ્રભાવ તે હોમવહની તણી, તેહને પ્રતાપે તેજગ્ત પોખે. ૪
સ્થિત પ્રજ્ઞાતણું બિરૂદ એવું અખા, જણે શીશ સાટે સચ્ચિદાનંદ લીધ
ત્રણ્ય દ્રષ્ટાંતે કરિ આપે નર નીપન્યા, અરથિયાંને ઉપદેશ દીધા. ૫;

૫૬૮

જીવની આદિ વિચારે પડિતો, આદિ જેતાં તે અનાદિ દીશે;
દેહતણી છાયા સમાય તે દેહ વિષે,
જ્યારે મધ્ય આવે ત્યારે સૂર શીખે.

૧

તનમનને ઝાળખ્યા વિના બહુ આફળે,
જમ સૂત્રધાર નિજ નાવ નિરમે;

તેહેજ સૂત્રધાર તેણે નાવ્ય બેઠે થકે, પછે પરવશ પડ્યો પંથકરમે. ૨
તનમનનૌકા જીવ ગણે મહાડ, પણ ભવસાગર વિષે કાળ ખેડે;

કર્મના વાયુને વશ લાગ્યો ડોલવા તારે,

હાથથી વાત વટકી તે નાવે નેડે;

૩

બ્રમે' બ્રમે ભટકે ધણા ભવ વિષે, શુદ્ધ ગોવિંદના ચરણ પાખે;
માયાપણી માજ વહાલી અખા, તે જણિને જનુનિ ભેદ રાખે. ૪

૫૬૯

માયા પીડતી જાણે તો પરબ્રહ્મ આરાધિયે,
સેવિયે સ્વામીને ચિત્ત પૂરે;
સદગુરૂકેરા ચરણ આદર કરી,
મારગ ગ્રાલીએ મન શૂરે.

માયા. ૧

મન ક્રમ વચને ગુરૂ ગોવિંદ ખરા,
ભિન્ન ન જાણિયે ભાવ બીજે;
જાત્ય ને વર્ણ અધ્યેન આશ્રમમનુ,
માન મૂંઝી બ્રહ્મદ્રવ પીજે.

માયા. ૨

જન્મ અગ્નિને સંગે સીત વ્યાપે નહિ,
જ્યોત્ય દેખાડે ને તિમિર ત્રાસે,
ત્યમ ગુરૂ પરતાપે પરબ્રહ્મને ભેટિયે;
માયા રૂપી અધેર નાહાસે

માયા. ૩

જન્મ કાષ્ટ આવી પડે વન્હિજવાલાવિશે,
તેનું દાર ફિટીને અનલ થાય,
તેમ અનન્ય આરાધના જે કોઈ કરશે અખા,
તેહેનાં માયા ફરિ ફરિ ચરણ સાહે.

માયા. ૪

૬૦૦

હરિ હરિજન અલગા કરી રખે ગણો,
સંત સેવ્યા તેણે સ્વામી સેવ્યા;

નિર્ગુણ બ્રહ્મ તે સગુણ સત જાણુવા,
જન્મ વન્હીથી તેજવંત થાય દીવા

હરિ. ૧

જન્મ અગ્નિથી દીપ થાય બહુ વાર કયે,
દીપથી દીપ તે થાય સહેલો,

ત્યમ જ્ઞાનીનિ મુર્તિ તે જાણો ગોવિંદની,
ત્યાંહાંથી ભગવાન ભેટજ વેહેલો.

હરિ. ૨

(૩૦૪)

દ્રષ્ટા ઉપદેશ તે આપે મોટી કળા,
જથથી જતનું કારજ સીઝે;
સેવતાં સુખ હોય અતિધણું તેહને,
એ સદગુણનું મન રીઝે, હરિ. ૩
પ્રત્યક્ષ રામ તે તત્વવેત્તા વિષે,
જ્યમ કુંડલ જોતાં તે કનક દીસે;
મન ક્રમ વચને સંત ભજશે અખ્યા,
તેહનું દ્વૈત દેખિને મન નહિ રીસે. હરિ. ૪

૬૦૧

દેહના કૃત્યમાં સર્વ ભૂલા પડ્યા, દેહિને પ્રીછયો કેણે ન જાય;
ઉપાધિની ઓધમાં સર્વ આવી ગયા, વસ્તુ સાનિધ્ય તેણે ન થાયે. ૧
આપે હોય ઈશ ઐશ્વર્ય એવું ધરે, કાટિ બ્રહ્માંડ સરજ ને ભાજે;
વસ્તુ વિચાર વિના તેજ ભૂલા ભમે, સ્વપ્રકાશમાં હાં સર્વલાજે. ૨
જજ સામર્થ્ય ધરે આપ અલગું કરે, આપ અલગું થયે કાળ ઝાસે;
એણે વલણે માયાયે મરકટ કર્યો, તેને નામ રૂપ તે સત્ય ભાસે. ૩
પંડિત જણુ ને મોટા મોટાતણો, સર્વનો લક્ષ તે વિષય સૂધી;
તેણે કરી દ્વૈતનાં પડલ પ્રોઢાં ચડ્યાં,
નામને રૂપમાં સત્ય યુદ્ધિ. ૪

મૂલગી સિદ્ધિ વ્યાપિને વિલસી રહિ, મૂલગે પદે સર્જનમાયા;
મૂલગે પદે આખો રહ્યો આચરે, અલગો પડે તો જીવ થાયે. ૫

૬૦૨

પારબ્ધને પ્રીછય તો દરદ આવે નહિ,
સુખદુખ જન્મના ભોગ કહિયે; અણુછતિ આપદા જીવના કર્મની,
જમપડે તેમ સહીને રૈયે. ૧

અનંત આચારજ મળે કાટિ ઉપાય કરે, કર્મઈશ્વરના ધર્મ પાળે;
ત્રણ્ય લોકના દેવ દેવી મળે, તોય નિરમ્યું નાથનું કાચ ન ટાળે. ૨

સ્ત્રી સાધક ને યુનિ મહા મોટા, મહા પુરુષ હોય તોય લેખ ન ચુકે
નિરબુદ્ધ પુરુષ તે દેહ ધરે પંચ ભૂતનો,

સુખ દુઃખ હાસ્ય વૃદ્ધિ તેને ન ચુકે.

પ્રારબ્ધ. ૩

ત્રણ તપ તે વ્યાપે તે શેષ બ્રહ્મ લગે, દેવ દાનવ તે સર્વ દોષે;
જ્ઞાનિ તે દેખે દૃષ્ટિમાં અણુછતા, ભોગવે ભોગ પણ નવ શોષે. પ્રા. ૪
તત્ત્વનિષ્ઠ પુરુષ તે નિરાટ નિરમલ રહે, અવિગત્ય આતમા દેવ દરશે,
ગંગાધર હરિચુરપદ પુરણ સદા, પ્રગટ પરમાતમા તેજ પરસે. પ્રા. ૫

૬૦૩.

જીવડા જે જગી જે જગી, તારો અવસર જય અમાગી. જી.

ચક્ર કરાળ કાળનું જેને, સહુને શિર છે ભમતું,

જન્મ્યા તેને ઝડપી લે છે, દેહધારીને દમતું. જીવડા. ૧

નિષ્કૂળ કર્મ નિરંતર કરતાં, ખોયું ઉત્તમ ટાણું;

ઈશ્વરને નવ ઝાળખી લીધા, પાથરતાં વાયુ બહાણું. જીવડા. ૨

ખાળ કુમાર જવાની બગડી, વૃદ્ધપણુ વણસાડયું,

ચિદાનંદનું ચિંતવન તેતો, અતરમાં નવ આવ્યું. જીવડા. ૩

સદ આચરણુ પ્રજ્ઞની સેવા, આદર ન કર્યો એવો;

ધિક ધિક માનવદેહ ધર્યો પણ, જીવ જનાવર જેવો. જીવડા. ૪

નાશવંત સાંસારિક સુખને, સત્ય લહીને સૂતો;

પલક એકમાં કાળ પકડશે, હુતો થશે ન હુતો. જીવડા. ૫

જે ચેતે તો ચેતી લેજ, બહા સમયમાં ભાઈ;

કહે છોટમ શુદ્ધ ભાવ ધરીને, લેજ હરિચુણુ ગાઈ. જીવડા. ૬

૬૦૪.

માથે કોંપી રહ્યો છે કાળરે, ઉધ તને કેમ આવે ? !

પાણી પહેલાં ખાંધી લેને પાળરે, ઉંધ તને કેમ આવે ! ૧

નથી એક ધડીનો નિરધારરે, ઉ. આતો સ્વપ્ના જેવો સંસારરે ઉ. ૨.

અદયા એળે ખોયો અવતારરે, ઉ. તારા માથે છે જમનો મારરે. ઉ.

(૧૭૦૬)

તારા મનનું ધાર્યું થશે ધુળરે. હ. આર તોણાં છે મધુમાં બૂલરે. હ.
કરી આગ્યો છે ગર્ભમાં તું કાલરે, હ. થોડા આવેલું થાય છે કથાકરે.
જેત જેતાં આયુષ્ય પુટી બચ રે, હ. તારા કાકાપણમાં લાગી લાગરે.
કઠિ આવેલું બુડરે જહાજરે, હ. તારે માટે કહે છે ઋષિરાજરે.

૬૦૫

(લાવણી.)

કથા સતસાત્ર સુનો પ્યારે, જીવ જન હોવે નિસ્તારે. ૨૨.
જીવ જન મૃત્યુલોક આયા, કર્મહિત પાઈ શુભ કાયા;
જિનાંકા બિચાર ઉર લીજે, કર્મ શુભ નિત મિત ચિત દીજે.
નર-દેહી દુર્લભ દેવકાં, મિલે ન વારંવાર;
તાતે નિત મિત કર સતસંગત, કર કર તત્ત્વવિચાર,
ધાર મન હિંમત મત હારે. કથા. ૧

હરી હર ભક્તિ ઉર આને, સંત અરે શાસ્ત્ર કલો માને,
હરી ગુરુ એક રૂપ જાને, વેદ સંત શાખાં પરમાને.
માત પિતા જગમેં હિતકારી, જિનકી કીજે સેવ,
અહોનિશિ પ્રીત રખે ઉર અંદર, લખે આતમાદેવ,
સેવ કર તાતેં હરિ તારે. કથા. ૨

જપે મુખ રામમંત્ર સાચો, અપર મત અમિત વિષય કાચો;
જપત જન રામનામ ભાષ, અમિત અધ પલમેં લય યાષ;
ગજ ગનિકા કરમા અરે સવરી, જિનકી સુનિચે ગાય;
નામપ્રતાપ થાય ઉર અંદર, તિર ગર્ભ જાત અનાય,
જગત-જન મહિમા ઉર ધારે. કથા. ૩

વિષયમુખ સર્વ સ્વપ્ન જાણે, અભય મુખ આતમ નિત માણે;
લસે એક વિશ્વનાથ સારે, કિસી પર જુલમ મતિ ધારે.
સિત્તરરામકી ખીનતી, સુન લીજે નર નાર;
સાચે દિલસેં રામ ઉચારો, સદજે ઉતરો પાર,
ફેર જન ધરેં ન અવતારે. કથા. ૪



